

αντίτετράδια της εκπαίδευσης

ΤΕΥΧΟΣ 19 · ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1992

DYNAMITE

- Η Αξιολόγηση στην εκπαίδευση... • Βαθμολογία και εξετάσεις στο δημοτικό σχολείο... • Το πολλαπλό βιβλίο... • Οι αλλαγές στη Μέση Εκπαίδευση... • Μεταπολεμική ποίηση... • Ο εθνικισμός στα σχολεία... • Βαλκανία: η πυρπιδαποθύκη της Ευρώπης... • Ο κόσμος ενός παιδιού... • Οι απεργίες των εκπ/κών... • Οι αλλαγές στα Πανεπιστήμια... • ΗΠΑ, τρόμος και αθλιότητα... • Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Σημείωμα της Σύνταξης σελ. 3
- Εκπαιδευτική και πολιτική συγκυρία σελ. 4 - 7
- Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση και οι κοινωνικοί ουσκετισμοί του Γ. Μηλιού σελ. 8 - 13
- Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών του Γ. Καββαδία σελ. 15 - 22
- Ο νέος Διευθυντής στο σχολείο: Πρώτος μεταξύ πληθείων του Γ. Σόφη σελ. 23 - 25
- Το Πολλαπλό Βιβλίο στο σχολείο του Θ. Τσιριγώτη σελ. 27 - 28
- Εκπαίδευση: Τα νέα μέτρα - Η εικόνα σκηνιστίζεται των Τ. Βερβενιώτη, Χ. Κάτοικα, Γ. Παπαλεωνίδα, Χ. Ρουμπάνη, Ή. Τριανταφυλλόπουλου σελ. 29 - 30
- Από τη ριτορεία των διακριτήσεων στην ουσία των ρυθμίσεων του Χ. Κάτοικα σελ. 31 - 32
- Τι γίνεται με τις απεργίες των εκπ/κών του Γ. Σόφη σελ. 33
- Η Μεταπολεμική ποίηση του Γ. Ηρακλέους σελ. 34 - 36
- Η βαθμολογία και οι εξειάσεις στο δημοτικό σχολείο των Α. Φρειδερίκου, Φ. Φολερού - Τσερούλη σελ. 37 - 38
- Ο Εθνικισμός κτυπά την πόρτα των σχολείων του Θ. Τσιριγώτη σελ. 39 - 41
- **ΒΑΛΚΑΝΙΑ:**
Η πυριπδαποθήκη της Ευρώπης του Κ. Θύμη σελ. 43 - 45
- Δολοφονία Τεμπονέρα σελ. 46
- Η Πενταμέρη:
Από τη μεριά μας καθηγήτριας - Από την πλευρά μας μαθήτριας των Τ. Βερβενιώτη - Νικόλ Καλιοντζή σελ. 47
- Ο κόσμος ενός παιδιού πά τα παδιά του κόσμου του Α. Ζαφείρη σελ. 48 - 49
- Στατιστικά της εκπαίδευσης σελ. 51
- Η Δημοκρατία του παραβάν του Γ. Μακρίδη σελ. 52 - 53
- Το εκπαιδευτικό σύσταμα στα κατεχόμενα της Ν. Γογκάκη σελ. 55
- Οι αλλαγές στα Πανεπιστήμια (ΣΑΦ) σελ. 56
- Βιβλιοπαρουσίαση - Βιβλιοκριτική σελ. 58
- ΗΠΑ: Τρόμος και Αθλιότητα του Π. Πετρίδη σελ. 60 - 61
- Σχολιάζοντας Εκπαιδευτικά... Αλιεύοντας και σχολιάζοντας σελ. 62 - 66

Σημείωμα της Σύνταξης

"Όποιος σήμερα θέλει να πολεμήσει την φευτιά και την αμάθεια και να γράψει την αλήθεια έχει να ξεπεράσει το λιγότερο πέντε δυσκολίες. Πρέπει να έχει το θάρρος να γράψει την αλήθεια παρόλο που παντού την καταπυίγουν· την εξυπνάδα να την αναγνωρίσει παρόλο που τη σκεπάζουν παντού· την τέχνη να την κάνει ευκολομεταχείριστη σαν όπλο· την κρίση να διαλέξει εκείνους που στα χέρια τους η αλήθεια θ' αποχτίσει δύναμη· την πονηριά για να τη διαδόσει ανάμεσά τους".

Την ώρα που οι σχεδιαστές των ζοφερών οριζόντων οργανώνουν το νέο κύμα και οι συνεταίροι τους, ως εισπράκτορες παλαιού λεωφορείου, καταμετρούν την αγανάκτηση θ' διαλογής (γιατί υπάρχει και άλλη τέτοια) την ώρα που τα καλπάζοντα τίποτα της "αριστεράς" αφιππεύουν το ένα μετά το άλλο με την απιολογία ότι κουράστηκαν νωρίς από την προσπάθεια να αλλάξουν το παρελθόν τους, οι πραπωριανοί της Νέας Τάξης ξαναμοιράζουν τον κόσμο· αμείλικτα, κυνικά...

Στα Βαλκάνια το πρόβλημα δεν βρίσκεται μόνο στις νέες αναγνωρίσεις και στην ονοματολογία (όλοι έγιναν ιστορικοί) αλλά κυρίως στο ότι η νεολαία και οι εργαζόμενοι εθίζονται στον πόλεμο σαν να είναι το τελευταίο καταφύγιο.

Η ιστορία, η επιστήμη, από ενοποιητικά στοιχεία γίνονται δικαστικά εργαλεία όχι γιατί είναι τέτοια "καθ' εαυτά" αλλά γιατί έτσι χρησιμοποιούνται.

Και την ώρα που η πατρίδα τρώει τα καλύτερά της παιδιά ετοιμάζει τα υπόλοιπα είτε για στρατιώτες είτε για υπηρέτες.

Τι διγλωσσία αλήθεια!

Στο χώρο της εκπαίδευσης ο προκαθίμενος και οι συν αυτώ επανεμφανίσθη έστω και μόνος σ' όλο το Ζάπειο αναγγέλονται νέες ρυθμίσεις για το καλό μας.

Η αξιολόγηση φάρμακο στη γεροντική κρίση του εκπαιδευτικού συστήματος παρουσιάζεται ως η πεμπτουσία της μεταρρύθμισης των νέων ιδεών. Την ίδια ώρα ορισμένοι βρίσκονται στον αστερισμό του διαλόγου.

**Σε τι ωφελεί ο διάλογος αν ο Χριστός ξέρει 100 λέξεις και ο Πιλάτος χίλιες;
Άλλωστε γι' αυτό και ο δεύτερος είναι Πιλάτος!**

Σ' αυτό το τεύχος παρουσιάζουμε ένα τμήμα της συζήτησης για την αξιολόγηση που διοργάνωσε ο Εκπαιδευτικός Όμιλος στην Αθήνα, τις προτάσεις και σκέψεις μας πάνω στις θέσεις του Υπουργείου Παιδείας, τις πρώτες μας απαντήσεις στον εθνικιστικό πυρετό ο οποίος πολιορκεί τα σχολεία και όχι μόνο αυτά, αφιέρωμα στη λογοτεχνία, αποκαλύψεις πάνω στο μύθο των ίων ευκαιριών στη μόρφωση και όπως πάντα χωρίς φειδώ ένα πλούσιο υλικό για τη συνδικαλιστική πορεία και για τα κοινωνικά πράγματα. Εχει ιδιαίτερη σημασία να υπογραμμίσουμε και να κωδικοποιήσουμε την ανάγκη, ιδιαίτερα σ' αυτή τη μεταβατική περίοδο, η αριστερά τόσο στο χώρο της εκπαίδευσης όσο και γενικότερα να μη λογαριάσει κόπους και θυσίες προκειμένου να υπερασπίσει τα ιερά και τα όσια. Με αποφασιστικότητα και την πρεμία σε λογισμό και αίσθημα.

Ας θυμηθούμε τον ποιητή:

**Πάρ' ένα σθώλο, Μάτρο,
και διώξ' εκείνα τα σκυλιά, που μου χαλσύν το φύτρο...
Τι Ρίγας τι ρηγόπουλα! Είναι ο καινούργιος κύρος
που πλάκωσε με ξένο θίο να γένει νοικοκύρος.
Παλιόφραγκοι που πέφτουνε σαν όρνια στα ψωφίμια
εκείνοι πάντα κυνηγοί και πάντα εμείς αγρίμια.**

(Φωτεινός του Βαλαωρίτη)

Αυτό που κρίνεται σήμερα δεν είναι το σήμερα άλλα το μέλλον. Από αυτή την άποψη με κάθε τρόπο οφελούμε να προετοιμάζουμε τους αυριανούς ιδεολογικούς και υλικούς όρους. Σ' αυτό τον αγώνα κρίνονται όλοι και όλα.

**Mn Χάνεσαι Φίλε·
το νερό
πριν κοχλάσει
θολώνει**

Εθνική Ελλάδος

Tο σκηνικό θα μπορεί άνετα να αξιοποιηθεί από τους σκηνοθέτες του μέλλοντος. Την ώρα που το λαϊκό εισόδημα χάνει το 1/4 της δύναμής του, η ΑΓΕΤ ξεπουλέται αντί πινακίου φακής, οι συνταξιούχοι προορίζονται για ένα νέο Καιάδα, η ανεργία φτάνει στο 10% και ο πληθωρισμός τρέχει με 18%, η άρχουσα τάξη με αγαστή σύμπνοια και ομοψυχία δείχνει τα σύνορα.

Παραφράζοντας το γνωστό εκείνο θα λέγαμε «όταν ο λαός θέλει να κοιτάξει το φεγγάρι δείξε του το δάχτυλο»...

Στα Βαλκάνια τα ποντίκια βρυχώνται!

Tα Βαλκάνια βρίσκονται ήδη στη δίνη του πολέμου. Ο ψηφιαλιστικός ανταγωνισμός αξιοποιώντας στο έπακρο κάθε αντίθεση (υπαρκτή και ανύπαρκτη), ενισχύοντας τον εθνικισμό, το σωβινισμό και τα μειονοτικά, μετέτρεψε με φανερή την απουσία αντίπαλου πόλου (ο Μιλάσεβιτς φαίνεται λίγος για κάτι τέτοιο), τα Βαλκάνια σε θέατρο πολέμου κρατώντας το φυτίλι για μια γενικότερη ανάφλεξη. Τα πράγματα είναι γνωστά. Εκείνο που χρειάζεται να επιστραμθεί είναι πως η ελληνική δρχόντας τάξη βρίσκεται μπλεγμένη στη δίνη σενός άγριου ανταγωνισμού που μπορεί να την οδηγήσει μέχρι και τα όρια του τυχοδιωκτισμού. Από τα αναταλκά έχει την αναβαθμισμένη πολιτικά και στρατιωτικά Τουρκία, η οποία κατορθώνει παρόλη τη βαρβαρότητα που δείχνει απέναντι στους Κούρδους να κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον των ψηφιαλιστών γι' αυτήν. Στα βόρεια οι νέες αναδυόμενες αρπακτικές αστικές τάξεις είναι από ό,τι φαίνεται ικανές για όλα. Στην προοπτική του ξαναχαράγματος των συνόρων, «αλυτρωτικές θεωρίες» και «μεγάλοιδεαπομοί» χρησιμοποιούνται για την ποδηγέτηση των λαών.

Για όλες τις κυριαρχες δυνάμεις στα Βαλκάνια ισχύει η αντίφαση που παρατηρείται και για τη δική μας κυβέρνηση. Από τη μια είναι αναγκασμένη να υποταχθεί στις βασικές επιλογές των μεγάλων, αναζητώντας ένα κομμάτι από τα φίχουλα, ή καλύτερα ένα τμήμα του ζωτικού χώρου για να κινηθεί (κουβέντες για επενδύσεις, αναγνώριση της μικρής Γιουγκοσλαβίας, στρατιωτικές συζητήσεις με Βουλγαρία, ταξίδι στα Τίρανα) και από την άλλη ακολουθεί την πολιτική της πυγμής στο εσωτερικό και στους γείτονες.

Η πυγμή των πυγμαίων όπως ξαναγράψαμε.

Σ' αυτά τα πλαίσια παρουσιάστηκε ο τελευταίος δίχασμός. Από τη μια πλευρά η πολιτική των ρεαλιστών (Μητσοτάκης - Καραμανλής) που υποτάσσεται και ευθυγραμμίζεται με τις ΗΠΑ και την ΕΟΚ, ζητώντας ακριβώς προστασία από εκείνες τις δυνάμεις που ανοιχτά διαμελίζουν τα Βαλκάνια. Ο λόγος να φυλάξει τα πρόβατα.

Σ' αυτή την τροχιά, μ' ένα αέρα κομμοπολίτικο, κινούνται οι αριστεροί εκσυγχρονιστές του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΝ, άλλοτε φανερά και άλλοτε υπόγεια, όσο τους επιτρέπει η δελφινολογία και οι ισορροπιστικές κινήσεις. Από την άλλη πλευρά βρίσκεται το νέο δίδυμο Σαμαρά - Παπανδρέου, ένα συνοθύλευμα ακραίων συντροπικών τάσεων που έχει ως σημαία τον μεγαλοιδεαπομό και βάση όλο το φασιστικό συρφετό και το μεγαλύτερο τμήμα του ΠΑΣΟΚ που παρουσιάζεται ως αντιπολίτευση με μοναδικό κεφάλαιο τα «Σκόπια» και την «Τουρκία».

Είναι άκρως αποκαλυπτικό το γεγονός ότι το βράδυ των εκλογών στη Β' Αθηνών ο Α. Παπανδρέου αφού εισέπραξε 400.000 διαμαρτυρίες από τις φτωχογειτονίες της Αττικής βρήκε να αντιπολιτεύεται τον Μητσοτάκη για την εξωτερική πολιτική, αφήνοντας άθικτα τα σταθεροποιητικά προγράμματα και τον εγχώριο θατσερισμό.

Ιως γιατί ξέρει καλά ότι αυτό το πρόγραμμα δεν θα γυρίσει σελίδα.

Αυτό το μείγμα της «ρεαλιστικής υποταγής» και της «εθνικιστικής έξαρσης», όσο και αν διαφοροποιείται απέναντι στον Γκλιγκόροφ και στον Μπερίσα έχει κοινήγραμμή στο εσωτερικό μέτωπο.

Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι τα ΜΜΕ αντιψεωπίζουν το όλο πρόβλημα στη βάση της διαδικασίας με τα γνωστά σενάρια για την αποπομπή Σαμαρά του Τύπου «ο ωραίος και το τέρας», αποφεύγοντας να μιλήσουν για την ουσία που είναι οι διαφαινόμενοι κίνδυνοι πολεμικής εμπλοκής αλλά και πολύ περισσότερο ότι το «εθνικό» έρχεται να συσκοτίσει κάθε «εθνική αλήθεια» όπως είναι η φτώχεια, η καταστολή, η ανεργία.

4 κόμματα - 2 πολιτικές

Aπέναντι στην καταστροφική πολιτική της Ν.Δ. το ΠΑΣΟΚ πέρα από τις «διαφοροποιήσεις» στα εθνικά, αντιπαραβάλλει ένα κοινωνικό συμβόλαιο, με βασικό του πυρήνα τη νέα λιτότητα. Η στάση του ΠΑΣΟΚ φαίνεται καθαρά στους εργατικούς αγώνες όπου πέρα από τη χαρακτηριστική διγλωσσία επιμένει να περνάει τη λογική του εκσυγχρονισμού, όπως φάνηκε στη ΓΣΕΕ με τα ανάλογα μαχαιρώματα. Και ενώ το ειδικό δικαστήριο με μια απόφαση 7-6 αθώωνε τον Α. Παπανδρέου για να κρατηθούν οι αστικές ισορροπίεσς και δικαιού τον Τσοβόλα για να τιμωρηθούν οι «υβριστές και οι λαϊκιστές» μ' άλλα λόγια για να βρίσκεται το ΠΑΣΟΚ σ' ένα καθεστώς ιδιότυπης ομηρίας, στη Β' Αθηνών η λαϊκή αγανάκτηση πέρασε μέσα από την κάπλη. Οι εκλογές είχαν ένα διπλό μήνυμα. Πρώτον ότι οι εργαζόμενοι στη χώρα μας έχουν έντονο το αίσθημα της πολιτικοποίησης και το πολιτικό σκηνικό απέχει πολύ από το να γίνει ευρωπαϊκό τοπίο της αδιαφορίας και της αποστασι-

γειά σου!

ποίησης από τα κοινά. Δεύτερον ότι χρειάζεται μια συγκεκριμένη φιλόδοξη και αποτελεσματική πολιτική για να απεγκλωβιστεί αυτός ο κόσμος από τα σημεία και τους «συλλεκτήρες» του ΠΑΣΟΚ και να εκφράσει τη γενικευμένη αγανάκτησή του γνήσια χωρίς διαμεσολαβήσεις. Κάτι τέτοιο δεν εγγυάται ούτε ο «αριστερός βενιζελισμός» του ΣΥΡΙΖΑ ούτε οι εκαυγχρονιστές που ανακάλυψαν στην ώριμη ηλικία τους τη μαγεία του ιδιωτικού και του μικρού και ευέλικτου ιδιωτικού τομέα. Σ' αυτές τις συνθήκες η ηγεσία του ΚΚΕ μοιάζει να ταλαντεύεται ανάμεσα στα νεοανακτορικά συμβούλια με τον Καραμανλή επικεφαλής και στην προσπόθεια να οργανώσει μια νέα κομματική σταυροφορία για να περισώσει ό,τι απέμεινε.

Σόλο τούτο το διάστημα ορισμένες λειτουργίες του αστικού κράτους απόκτησαν ιδιαίτερη διάσταση, κάποιοι μηχανισμοί εξαιρετική βαρύτητα. Σημειώνουμε την ομοιψυχία στην κατεύθυνση του νεο-εθνικισμού, όπου το εθνικό ρίγος μοιάζει να διαπερνά το βασικό κορμό της κοινωνίας και με την απουσία της αριστεράς των αντισωμάτων και της σοβαρότητάς της να ηλεκτρίζει το στρώμα των διανοουμένων ή διανοουμένων οι οποίοι δίνουν το αγωνιστικό παρόν.

Ιστορικοί, ιστοριολόγοι, Μακεδονολόγοι και Μακεδονομάχοι, αλλά και κάθε είδους νεόκοπος ρέκτης θέτει την «επιστήμη» του στ' όνομα της εξυπηρέτησης της νέας Μεγάλης Ιδέας, εγκαλώντας την κυβέρνηση για «εγκράτεια» και «υποχωρητισμό». Στα ίδια τα σχολεία και στις σχολές ο εθνικισμός έγινε ένα είδος νέας μόδας, για εσωτερική κατανάλωση. Έφυγκα παρουσιάζεται ως φάρμακο στη χρόνια κρίση και καταλύπτει απέναντι στον κατακερματισμό και τη διάσπαση. Το νέο εθνικό μεγάλο «εμείς» μας φούσκωσε από υπερηφάνεια με την τρισχλιετή του παράδοση και μάλιστα σ' αντίθεση με τις γειτονικές χώρες (κυρίως τους «γυφτοσκοπιανούς» όπως αρέσκεται να γράφει η φασιζουσα προπαγάνδα).

Αυτός ο πυρετός που χτυπήσει την πόρτα των σχολείων (όπως αναφέρουμε σ' άλλο όρθρο) έχει ν' αντιμετωπίσει δύο αντιπάλους.

Από τη μια πλευρά τα ψηφιαλιστικά συμφέροντα που έχουν γράψει τα γενεαλογικά δέντρα και τους δεσμούς αίματος στα παλιότερα των υποδημάτων τους και προχωρούν ενωμένοι - χωρισμένοι στην αναγνώριση όσων κρατιδίων τους βολεύει. Η σάση τους είναι χαρακτηριστική στο ζήτημα της αναγνώρισης της «μικρής Γιουγκοσλαβίας». Είναι κατ' αυτούς το μόνο νέο κράτος των συντριμών της Γιουγκοσλαβίας που δεν πληροί τους όρους της αναγνώρισης! Τι κυνισμός!

Από την άλλη υπάρχει –αν και σε ασφυκτικό κλοιό– το αντιπολεμικό φιλειρηνικό και διεθνιστικό ρεύμα με τις χρόνιες αγκυλώσεις του και κυρίως με την αδυναμία του να συντονιστεί όχι μονάχα σε κεντρικό πολιτικό επίπεδο μα και στους μαζικούς χώρους.

Αξίζει ν' αποδειχθεί ξανά και ξανά η αλήθεια πως ο βουλευτικός τρικομματισμός (ή τετρακομματισμός) δεν σημαίνει και αντιπαράθεση. Πως πρέπει να δυναμώσει η άλλη πολιτική του εσωτερικού μετώπου των εργαζομένων, του λαϊκού παρονομαστή πως, τέλος πάντων, ο' αυτή τη σύγχυση ψευδοπατριωτισμού χρειάζεται να φανούν τα ταξικά σύνορα, να γίνει ένας σωστός εθνικός διχασμός.

Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν! Από την ξενική επέμβαση που χρησιμοποιεί αδιστακτά κάθε μέσο για την επιβολή της νέας τάξης και από τη «ντόπια ακρίδα» που θησαυρίζει, θωρακίζει το κράτος, φτιάχνει λαύρια και χωματερές!

Σ' αυτούς του δύσκολους καιρούς πρέπει να πούμε την αλήθεια!

Την ώρα που οι μισθωτοί, οι εργάτες στενάζουν κάτω από την πολιτική του 0+0 (την πολιτική των μηδενικών) το κράτος απλόχερα δίνει 45 δισ. στην «τυφλή» δίκαιοσύνη, άλλα τόσα αποφασίζουν οι βουλευτές για τον εαυτό τους και έπειται συνέχεια.

Η τρομοκρατία των αριθμών και των εθνικών κινδύνων πάνε μαζί.

[Una salus victis, nullam sperare salutem. Μια αωτρία υπάρχει για τους ηττημένους, να μην ελπίζουν τίποτα]

Η ελπίδα των εκλογών για την παλινόρθωση της σοσιαλδημοκρατίας είναι απλό γιατροσόφι. Η εναπόθεση των ελπίδων στους Ευρωπαίους ισχυρούς και στον ΕΟΚικό παράδεισο το ίδιο. Η ιδιώτευση είναι κάκος οδηγός και σύμβουλος.

Η αυταπάτη ότι η εργατική και δημοσιούπαλληλική γραφειοκρατία μπορούν να καθοδηγήσουν τους αγώνες ενάντια στη συντηρητική επίθεση αποδείχνεται επιζήμια. Δια ταύτα

Ταξική και πολιτική ανασυγκρότηση!

Πολιτική και κοινωνική αντιπολίτευση!

Αντιπολεμικό - φιλειρηνικό μέτωπο!

Υπεράσπιση των κατακτήσεων, αντεπίθεση στον εθνικισμό της εσωτερικής κατανάλωσης!

Απάντηση στους ριψόσπιδες και τους αυτόμολους που πέρασαν στο στρατόπεδο της ευκολίας!

Αλληλεγγύη στους αγώνες που ξεσπούν.

Ενωτική πολιτική, ενωτικός λόγος στη βάση των αναγκών και των πραγματικών προβλημάτων,

ΝΑ Η ΑΜΕΡΙΚΗ!

Η Αμερικάνικη βιτρίνα έσπασε! Το όνειρο αποδείχθηκε ότι ήταν χτισμένο πάνω σ' εφιάλτες. Η ιστορία συνεχίζεται και οι φουκουγιάμα πήραν το μάθημά τους.

Μια κοινωνία με την έσχατη εξαθλίωση στους κόλπους της. Μια κοινωνία με χιλιάδες μηχανισμούς επηρεασμού της κοινής γνώμης. Μια κοινωνία της κυνικής τακτοποίησης. Έθνη μέσα στο έθνος. Και όμως!

Στις ΗΠΑ οι αντιστάσεις βγαίνουν στην επιφάνεια, οι κολασμένοι εξεγείρονται μ' έναν εφιαλτικό τρόπο, η απόσταση κράτους και πολιτη καλύπτεται από την άγρια βία. Είναι μακριά η συνειδητή στάση και η ανακάλυψη από τα πλήθη των πολιτικών αληθειών. Άλλα οι άπιστοι Θωμάδες μπορούν να βάλουν τώρα το χέρι "επί των τύπων των ήλων".

Στα πλαίσια της "Νέας Τάξης", οι ιμπεριαλιστές ξαναχαράσσουν τα σύνορα στη Βαλκανική

Στη δίνη της κρίσης και των πολεμικών συγκρούσεων

Η κατάσταση στα Βαλκάνια γίνεται όλο και πιο απειλητική. Ο πόλεμος που μαίνεται στη Γιουγκοσλαβία μπορεί να εξαπλωθεί και να συμπαρασύρει στις φλόγες του και τις άλλες χώρες της Βαλκανικής μαζί και την Ελλάδα.

Οι λαοί και τα έθνη της βαλκανικής βρίσκονται στη δίνη μιας σκληρής αντιπαράθεσης, αντιμετώποι με μια σύγκρουση που την υποκινούν και την επιβάλλουν οι ιμπεριαλιστές, με τη βοήθεια των ντόπιων αντιδραστικών της περιοχής.

Πατώντας πάνω σε διαφορές που κληρονόμησε η ιστορία και πάνω στο μωσαϊκό των εθνοτήτων και των μειονοτήτων που υπάρχουν στα Βαλκάνια, οι ξένες δυνάμεις, και πρώτα-πρώτα οι γερμανικοί υπεριαλισμός, καλλιέργησαν και υποδαύλισαν τις εθνικιστικές αντιπαραθέσεις, έστρεψαν το ένα έθνος ενάντια στο άλλο, και - με τις πιέσεις, τους εκβιασμούς και την άμεση επέμβασή τους - προώθησαν το διαμελισμό ενός κυρίαρχου κράτους, της Γιουγκοσλαβίας, επιβάλλοντας έναν αιματηρό εσωτερικό πόλεμο.

Οι αντιθέσεις ανάμεσα κυρίως στους Αμερικάνους και Γερμανούς υπεριαλιστές για το ξαμοίρασμα των ζωνών επιφροής, για τον έλεγχο και την κυριαρχία στα Βαλκάνια δημιουργούν τη σημερινή αναστάτωση και σπρώχνουν τους λαούς σε μια άδικη αλληλοσφαγή.

Η δημιουργία νέων κρατών και κρατιδίων στην περιοχή όχι μόνο δεν προωθεί την εθνική ολοκλήρωση, την υπεράσπιση των εθνικολαϊκών συμφερόντων κάθε εθνότητας, αλλά - αντίθετα - τα κράτη αυτά είναι δημιούργημα του υπεριαλισμού, βαθιά εξαρτημένα και υποτελή σ' αυτόν.

Οι δυνάμεις που βρίσκονται στην ηγεσία αυτών των εθνικιστικών κινημάτων είναι ξενόδουλες και αντιδραστικές, πατούν πάνω στη φτώχεια και την εξαθλίωση που οι ίδιοι επέβαλαν στους λαούς τους, για να καλλιέργησουν το οωβινισμό και τα εθνικιστικά μίση, γίνονται υποχείριο των υπεριαλιστών για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους.

Η "ανεξαρτησία" της Κροατίας και της Σλοβενίας που στηρίχθηκε στην πολιτικοστρατιωτική ενίσχυση της Γερμανίας και της Ιταλίας και σε μισθοφορικά φασιστικά στρατεύματα που στρατολογήθηκαν από τις "λεγεώνες" των ξένων, άνοιξε το δρόμο για την "ανεξαρτησία" της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης και της Γιουγκοσλαβικής Μακεδονίας, ολοκληρώνοντας τον κατακερματισμό της Γιουγκοσλαβίας και τη διαίρεση του λαού της, βάζοντας σε κίνδυνο την ειρήνη σ' ολόκληρη την περιοχή.

Η ανακήρυξη ανεξάρτητου κράτους από την τέως ομόσπονδη Μακεδονική δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, με την ονομασία μάλιστα "Δημοκρατία της Μακεδονίας" έχει μεταφέρει την κρίση στα βόρεια σύνορά μας, φούντωσε τις αντιθέσεις και έχει μπλέξει όλες τις χώρες της Βαλκανικής, μαζί και την Τουρκία, σε μια διαδικασία αλληλούπονομεύσεων και αντιπαραθέσεων.

Η ανακήρυξη ανεξάρτητου κράτους "Μακεδονίας" αποτελεί μια μόνιμη απειλή και αμφισβήτηση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας μας, όχι βέβαια από τη σημερινή αδύναμη και εξαθλιωμένη Γιουγκοσλαβική Μακεδονία, αλλά από τους υπεριαλιστές και άλλες γειτονικές χώρες (Βουλγαρία, Καθώς και Τουρκία) που μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το κρατίδιο σαν μοχλό πίεσης, ανατροπής και επέμβασης στην Ελλάδα.

Γι' αυτό, εξάλλου, η ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Γιουγκοσλαβικής Μακεδονίας, υποκινείται και υποστηρίζεται από τους υπεριαλιστές - Αμερικάνους και Ευρωπαίους - και άλλες χώρες της περιοχής (Ιταλία, Βουλγαρία και Τουρκία) που βιάζονται να τους βάλουν υπό την προστασία τους και να τους χρησιμοποιήσουν για τη διείσδυση και την επέκταση της παρουσίας τους στην περιοχή.

Η ύπαρξη πολλών μειονοτήτων στις χώρες των Βαλκανίων, ιδιαίτερα στη σημερινή περίοδο κρίσης και εθνικιστικής υστερίας, δίνει τη δυνατότητα στον υπεριαλισμό και στις ντόπιες αντιδραστικές δυνάμεις να μετρατρέπουν τις μειονότητες σε παράγοντα επέμβασης, ανατροπής και διεκδίκησης εδαφών από τις γειτονικές χώρες και ταυτόχρονα οι μειονοτικοί πληθυσμοί να υφίστανται τη σκληρή και άδικη καταπίεση των κυβερνήσεων των χωρών στις οποίες ζουν.

Οι μειονότητες, σε κάθε χώρα, πρώτα και κύρια στη χώρα μας, πρέπει να εξασφαλίσουν όλα τα δικαιώματα που έχουν και οι άλλοι πολίτες: να σταματήσει κάθε διάκριση και καταπίεση που ασκείται σε βάρος τους, να τους εξασφαλιστούν οι δυνατότητες για να καλλιέργησουν τα ιδιαίτερα πολιτιστικά έθη και τις παραδόσεις τους. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο θα φράξει ο δρόμος στους υπεριαλιστές και στους διάφορους αντιδραστικούς να χρησιμοποιούν τις μειονότητες που υπάρχουν στη χώρα μας για να καλλιέργησουν τα επεκτατικά τους σχέδια· μόνο έτσι θα μετατραπούν οι μειονότητες, από μοχλός εκβιασμών και ανατροπής που θέλουν οι υπεριαλιστές, σε γέφυρα φιλίας και συνεργασίας που θέλουν οι λαοί.

Με τη "νέα τάξη" που επιβάλλουν οι υπεριαλιστές στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με νέους μεγαλύτερους κινδύνους.

Η απειλή που προέρχονται από την Τουρκία τώρα δυνάμωσε, αφού μέσα στα πλαίσια της υπεριαλιστικής "νέας τάξης" δυνάμωσε ιδιαίτερα ο ρόλος της Τουρκίας, που κατέφερε να αποκτήσει νέα ισχυρά στηρίγματα στο εσωτερικό όλων των Βαλκανικών χωρών, εκτός της ευρύτερης αναβάθμισής της στον ισλαμικό νότο της πρώην ΕΣΣΔ.

Ο άξονας Ελλάδας - Βουλγαρίας, που δρούσε αποτρεπτικά για τα επεκτατικά σχέδια της Τουρ-

κίας, τώρα δεν υπάρχει πια και - κάτω από τις πιέσεις και προτροπές των ψηφιαλιστών - η Βουλγαρία δένεται με την Τουρκία.

Η Γιουγκοσλαβία, με την άμεση επέμβαση των ψηφιαλιστών, ουσιαστικά διαλύθηκε και στη θέση της δημιουργούνται νέα κράτη, όπως αυτό της "Μακεδονίας", που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν αφήνα από διάφορες δυνάμεις στα βόρεια σύνορα.

Η Αλβανία, πεινασμένη και εξαθλιωμένη, ζητά προστασία από τη ΔΑΣΕ και το ΝΑΤΟ (και βέβαιατρέχει να επωφεληθεί η Ιταλία, που ήδη έχει στείλει στρατό με διάφορα προσχήματα, και η Τουρκία που εγκαινιάζει στρατωπολιτική συνεργασία με τα Τίρανα, δύο χώρες κάθε άλλο παρά φιλικές στην Ελλάδα) και ο μεγάλος κερδισμένος των πρόσφατων εκλογών αναδεικνύονται οι ΗΠΑ...

Η κυβέρνηση της Δεξιάς, από και που προσδοκούσε και διακήρυξε πως οι ξένοι προστάτες της θα της ανέθεταν έναν ηγεμονικό ρόλο στα Βαλκάνια, βρέθηκε τελικά από κάτω, ριγμένη και η χώρα εκτεθειμένη σε νέους μεγάλους κινδύνους.

Το στραπάτσο που έπαθε, καθόλου δεντην εμποδίζει, όμως, να συνεχίζει την ίδια **πολιτική εθνικής υποτέλειας και μειοδοσίας**, να ευθυγραμμίζεται με την πολιτική των ψηφιαλιστών στα Βαλκάνια, ανεξάρτητα αν αυτή η πολιτική, του διαμελισμού της Γιουγκοσλαβίας, της αλλαγής των συνόρων, της αναγνώρισης νέων κρατών, της ενίσχυσης της Τουρκίας, φέρνει τον πόλεμο στην περιοχή και στρέφεται ιδιαίτερα ενάντια στα εθνικά και λαϊκά συμφέροντα. Κάτω από την πίεση των ψηφιαλιστών, συμβιβάζεται και υποχωρεί στις επεκτατικές διαθέσεις της Άγκυρας (βλ. Νταβός, παρ' όλες τις εκ των υστέρων λεκτικές υπαναχωρήσεις από το "πνεύμα" του), έτοιμη να βάλει την ταφόπετρα στην υπόθεση της Κύπρου.

• Την ίδια στιγμή που ακολουθεί αυτή την πολιτική απέναντι στις ψηφιαλιστικές δυνάμεις, απέναντι στις αδύνατες γειτονικές χώρες ακολουθεί μια επικίνδυνη εθνικιστική, σωβινιστική πολιτική.

Υποτέλεια στον ψηφιαλισμό, επικίνδυνη επιθετικότητα στην Αλβανία και τη Γιουγκοσλαβική Μακεδονία, είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, της αντιλαϊκής πολιτικής της κυβέρνησης της Δεξιάς.

Το τελευταίο διάστημα, ντόπιες αντιδραστικές δυνάμεις, που βρίσκουν πολιτική έκφραση μέσα στη ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ (βλ. και αποπομπή Σαμαρά) επιδίδονται σε μια έξαλλη εθνικιστική, αντικομμουνιστική προπαγάνδα, καλλιεργώντας την χρεωκοπημένη ιδέα του μεγαλοϊδεατισμού. Πούροι "εθνικόφρονες", πατριδοκάπηλοι, θέλουν να σπρώξουν τη χώρα μας σε τυχοδιωκτικές στρατιωτικές περιπέτειες, διεκδικώντας λεία από το διαμελισμό γειτονικών χωρών, όλοι αυτοί στρέφονται με ιδιαίτερη μανία ενάντια σ' όλους εκείνους που αρνούνται να τους παρακολουθήσουν σ' όσους ξεσκεπάζουν τα σχέδια για τυχοδιωκτικές εκστρατείες πις οποίες έχει πληρώσει με ποταμούς αίματος στο παρελθόν ο λαός και η χώρα (βλ. και τις σχετικές δικαιοσυνές διώξεις).

Όλα αυτά τα εκρηκτικά προβλήματα, που έχουν μετατρέψει ξανά τα Βαλκάνια σε πιεριδαποθήκη της Ευρώπης, μπορούν να βρουν μια μόνιμη και δίκαιη λύση προς όφελος των λαών μόνο αν ανατραπεί η κυριαρχία του ψηφιαλισμού και των ντόπιων αντιδραστικών δυνάμεων, που δημιουργούν και αναπαράγουν με την πολιτική τους αυτά τα προβλήματα.

Στις σημερινές συνθήκες, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα πλατύ μέτωπο για να μην ξεσπάσει πόλεμος στα Βαλκάνια, για να μην μετατραπεί σ' ένα σφαγείο των λαών της η βαλκανική, όπως θέλουν οι ψηφιαλιστές - εμπρηστές της ειρήνης και οι πολεμοκάπηλοι - ντόπιοι εθνικιστές.

Αγώνας ενάντια στον πόλεμο σπραίνει:

Απόκρουση της ψηφιαλιστικής επέμβασης και ανάμειξης στην περιοχή, ενάντια στον διαμελισμό της Γιουγκοσλαβίας, ενάντια σε κάθε αλλαγή των σημερινών συνόρων, με τη δημιουργία νέων κρατών και κρατιδίων.

Αντίσταση στο ρεύμα του αντιδραστικού εθνικισμού που δηλητηριάζει, διαιρεί και ματώνει τους λαούς. Καλλιέργεια του διεθνιστικού πνεύματος, που προωθεί τη φιλία, τη συναδέλφωση και την ενότητα των λαών της Βαλκανικής, ενάντια στον κοινό εχθρό τους, τον ψηφιαλισμό και την εσωτερική αντίδραση.

Υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας από οποιαδήποτε ξενική επίθεση και επιβουλή και ταυτόχρονη καταγγελία του μισαλλόδοξου εθνικισμού και κάθε απόπειρες να συρθεί η χώρα σε τυχοδιωκτικές επιθετικές περιπέτειες διεκδικησης ξένων εδαφών.

Αγώνας για την αποχώρηση της Ελλάδας από ΝΑΤΟ-ΔΕΕ-ΕΟΚ, αγώνας για το διώξιμο των ξένων βάσεων και των πυρηνικών.

Ο αγώνας αυτός, για την υπεράσπιση της ειρήνης στα Βαλκάνια, για την υπεράσπιση και κατάκτηση της εδαφικής ακεραιότητας και ανεξαρτησίας της χώρας μας, πρέπει να δένεται και να συνδέεται με τον αγώνα της εργατικής τάξης και όλου του λαού για την υπεράσπιση των ταξικών συμφερόντων του από την αμείλικτη επίθεση της κυβέρνησης ενάντια στα ζωτικά οικονομικά του συμφέροντα, τα πολιτικά, δημοκρατικά δικαιώματα και τις συνδικαλιστικές ελευθερίες των εργαζομένων.

Κόντρα στο πνεύμα της "κοινωνικής συναίνεσης" και της ψευδεπίγραφης "εθνικής ομοψυχίας" που έχει σκοπό να χειραγωγήσει και να καθυποτάξει τους εργαζόμενους στο βωμό των ταξικών συμφερόντων της αστικής τάξης και του ψηφιαλισμού.

Η αξιολόγηση στην Εκπαίδευση

Πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα (9/4/92) η εκδήλωση - συζήτηση που διοργάνωσε ο Εκπαιδευτικός Όμιλος και τα Αντιπετράδια της Εκπαίδευσης με θέμα την "αξιολόγηση στην εκπαίδευση".

Οι ομιλητές Γ. Μπλιός (επίκουρος καθηγητής του Ε.Μ.Π.) και Γ. Καθβαδίας (φιλόλογος στη Μ. Εκπαίδευση) διεξόδικά και εμπεριστατωμένα αναφέρθηκαν τόσο στην έννοια της αξιολόγησης όσο και στην πρακτική της εφαρμογή στο σχολείο.

Στη συνέχεια πάραν το λόγο εκπαιδευτικοί οι οποίοι είτε με ερωτήσεις είτε με παρεμβάσεις φώτισαν ιδιαίτερες πτυχές του προβλήματος.

Σ' αυτό το τεύχος παραθέτουμε την εισήγηση του Γ. Μπλιού και του Γ. Καθβαδία καθώς και τις δευτερολογίες τους.

Δυστυχώς τα πκολαπτικά μας ρυπανήματα δεν είχαν την δυνατότητα να αποτυπώσουν τις παρεμβάσεις των καλών συναδέλφων (Καμπούκος, Παπαδόπουλος, Τσιγκίλη, Κάτσικας, Φατούρου, Δημάκου, Μπουγέσπης, Ποταμιάνος, Ηρακλέους κ.α.).

Στο τέλος της συζήτησης ορόθυμη φάνηκε η διάθεση τέτοιου χαρακτήρα συναντήσεις να πολλαπλασιαστούν.

Είναι στο χέρι μας να κάνουμε την ευκαί πράξη.

Στις επόμενες σελίδες ακολουθούν οι εισηγήσεις των Μπλιού - Καθβαδία, άρθρο του Γ. Σόφη για τους νέους διευθυντές και του Θ. Τσιριγώτη για το πολλαπλό βιβλίο και τους μύθους του. Επίσης ομαδική εργασία (Κάτσικας, Βερβενιώτη, Ρουμπάνης, Τριανταφυλλόπουλος, Παπαλεωνίδα) για τα νέα μέτρα του ΥΠΕΠΘ.

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΙ

Το λάθος τακτικής του ΥΠΕΠΘ την προηγούμενη περίοδο (Κοντογιαννόπουλος) είναι ότι έδινε στους αντιπάλους του (καθηγητές-μαθητές) την εντύπωση ότι πρέπει να αγωνιστούν σα να βρίσκονταν σε περικυκλωμένο έδαφος, σα να μην υπήρχε δίοδος διαφυγής για κανέναν. Κι αυτό έδινε τη δυνατότητα ενός αγώνα δυνατού, ενός αγώνα με όλες τις δυνάμεις, έστω και αν αυτό το πράγμα εκδηλωνόταν συγκυριακά. Ενώ τώρα αυτό που προσπαθούν να κάνουν κατά τη γνώμη μου - και το είδαμε στα πρώτα στοιχεία επιτυχίας του στο μαθητικό κίνημα φέτος - η διαφορά της συμπεριφοράς των μαθητών στην πρώτη περίοδο με τον Κοντογιαννόπουλο, στη δεύτερη με τον Σουφλιά - αυτό που προσπαθούν να κάνουν είναι να αφήσουν χώρους διαφυγής έτσι ώστε μια μεγαλύτερη ή μικρότερη μερίδα, να νομίζει ότι διαφεύγει, έτσι ώστε η επίθεση να γίνεται στην τελευταία, στην πιο αδύνατη ομάδα, στην πιο αδύνατη κατηγορία. Κι αυτό να προχωράει έτσι ώστε τμηματικά να περικυκλώνει τα κινήματα και τους εργαζομένους.

Αυτές τις σκέψεις τις κάνω μ' ένα ζήτημα: ότι η αξιολόγηση και οι εξετάσεις φαίνεται να είναι ένα θέμα που ως ένα βαθμό έχει κάποια συναίνεση. Δηλαδή φαίνεται ότι επιλέγοντας το θέμα της αξιολόγησης και των των εξετάσεων η κυβέρνηση, και πολύ περισσότερο σε μια δεύτερη φάση ενδεχόμενα, επιλέγοντας το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών ξέρει ή έχει μπορέσει να διαπιστώσει ότι βρίσκει κατηγορίες εργαζομένων που νομίζουν ότι πρόκειται για ένα μέτρο κατ' αρχήν θετικό ή εν πάσει περιπτώσει για ένα μέτρο όχι τόσο αρνητικό ώστε να χρειαστεί να καταπολεμηθεί με όλες τις δυνάμεις του συνδικαλιστικού κινήματος.

Υπάρχει μια φιλολογία που λέει ότι είχε φθαρεί και είχε έτσι χαμηλώσει το κύρος του εκπαιδευτικού και ότι με την επαναφορά των εξετάσεων αυτό το κύρος θα αυξηθεί και πάλι. Υπάρχει μια δεύτερη φιλολογία που λέει ότι είχε πέσει πολύ το επίπεδο της εκπαίδευσης και ότι με την επαναφορά των εξετάσεων, ιδίως όταν γίνουν μ' ένα τρόπο (η αξιολόγηση και οι εξετάσεις) που να συζητήσουν οι εκπαιδευτικοί, και να δούμε τι λένε και οι μαθητές και οι γονείς και από όλα αυτά τα πράγματα θα μπορέσουμε να αναγνώσουμε τα επίπεδο της εκπαίδευσης.

Υπάρχει μια τρίτη αντίληψη που λέει ότι η εκπαίδευση αναγκαστικά θα πρέπει να επιλέγει μέσα από το σώμα των μαθητών κάθε γενιά που πηγαίνει στο υποχρεωτικό σχολείο, και για να μπορεί να επιλέγει τους καλύτερους έτσι ώστε η κοινωνία να πάει μπροστά και πάλι χρειαζόμαστε τις εξετάσεις.

Υπάρχουν λοιπόν επιχειρήματα που πατάνε σε αυτό που κάθε μέρα λένε τα ραδιόφωνα εδώ και πολλά χρόνια κι έχουν προετοιμάσει το έδαφος: "πότε θα σοβαρευτούμε επιτέλους σ' αυτό τον κόσμο;" - ακούω όποιο ραδιόφωνο κι αν ανοίξω τα τελευταία χρόνια - "πότε θα μπει μια τάξη επιτέλους σ' αυτό τον τόπο;" - ακόμα κι αυτοί που υποτίθεται ότι κάνουν αντιπολίτευση στην σημερινή κυβέρνηση, αρχίζουν με κάτι τέτοια επιχειρήματα - και νομίζω ότι σ' αυτό το έδαφος της εκσυγχρονιστολογίας και του γενικού αιτήματος εκσυγχρονισμού, πατάνε τέτοιες απόψεις, κι ότι η κυβέρνηση έχει προσανατολιστεί σ' αυτό το θέμα της αξιολόγησης με βάση αυτόν τον κανόνα, χωρίς να το γνωρίζει βέβαια το σ.κ. ότι θα ανοίξουν διόδους έτσι ώστε να μη δοθεί η εντύπωση ότι βρίσκεται ο αντίπαλος - και πράγματι είναι αντίπαλος για τη συντηρητική πολιτική το συνδικαλιστικό κίνημα και το μαθητικό κίνημα - να μην δοθεί στον αντίπαλο η εντύπωση ότι βρίσκεται σε περικυκλωμένο έδαφος, αντίθετα να του δοθεί η εντύπωση ότι έχει δρόμους διαφυγής, ότι εν πάσει περιπτώσει αν υπάρχει μια επίθεση αφορά κάποιες κατηγορίες πολύ ειδικές ή κάποιους προβληματικούς ανθρώπους, είτε στο σώμα των μαθητών είτε στο σώμα των διδασκόντων κι όπως ξέφουμε σ' όλα τα επαγγέλματα και παντού υπάρχουν οι καλοί και οι κακοί - κι εποφούμε μ' αυτό τον τρόπο να προχωρήσει. Γιατί αυτή την πείρα νομίζω ότι την έφενως μ' αυτό τον τρόπο να προχωρήσει. Τις απαγγέλματα και παντού η έστω μερικών νικών, νικών συσσωρεύσει από μια ολόκληρη πορεία η ττών ή έστω μερικών νικών, νικών

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑΝΝΗ ΜΗΛΙΟΥ

**«Ας υποθέσουμε όπι
βρίσκομαι σε
περικυκλωμένο έδαφος.
Εαν ο εχθρός ανοίξει μια
διέξοδο διαφυγής στα
στρατεύματά μου ώστε να
μπούν στον πειρασμό να
ξεφύγουν, κλείνω την
δίοδο έτσι ώστε οι
αξιωματικοί και οι
στρατιώτες μου να έχουν
την θέλπση να
αγωνιστούν μέχρι
θανάτου»
(Σουν Τζού)**

πολύ χαμηλότερων απ' ότι ήθελε. Όλα εκείνα τα σενάρια για τους υψηλόμισθους, για τους εργαζόμενους που κάθονται, για τους αργόσχολους και κάτι τέτοια δεν μπόρεσαν να διασπάσουν την ενότητα κάποιων εργαζομένων ακόμα και του νεολαίστικου κινήματος όποτε αυτό εμφανίζεται στο προσκήνιο.

Και η εμπειρία της Ευρώπης, με τις πιο αδύνατες κατηγορίες που αρχίζει εκεί η σαλαμοποίηση - και συνήθως οι πιο αδύνατες κατηγορίες, μιλώντας γενικά, είναι οι ξένοι - έχει δείξει ότι αυτή η πορεία είναι μάλλον αποδοτική.

Νομίζω ότι εξειδικεύοντας αυτό στο χώρο της εκπαίδευσης βρίσκει τον πιο αδύναμο αρμό από όσα το προοδευτικό κίνημα στην μεταπολεμική περίοδο έχει κατακτήσει ή έχει φέρει στην επικαιρότητα, τον πιο αδύνατο αρμό ιδεολογικά μέσα στο σημερινό κλίμα της εκσυγχρονιστολογίας και της γκρίνιας ότι τίποτα δεν πάει καλά μέσα σ' αυτό τον κόσμο και ότι είμαστε οι τελευταίοι του κόσμου και του σύμπαντος και όλες αυτές οι ανοησίες - για να μην μιλήσουμε για την Ευρώπη βέβαια.

Μέσα σ' αυτό λοιπόν το κλίμα της μιζέριας που βγάζει ένα αίτημα για περισσότερη λιτότητα, για περισσότερη καταστολή, για περισσότερη τάξη όπως την αντιλαμβάνεται η εξουσία, μέσα σ' αυτό το κλίμα επιλέγεται κι αυτό το θέμα της αξιολόγησης και της επιλογής σαν αδύνατος κρίκος στην επίθεση για μια συντρητική αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης.

Νομίζω ότι αυτά τα επιχειρήματα τα οποία προβάλλουν για να δικαιολογήσουν μια πολιτική υπέρ των εξετάσεων και της επαναφοράς της αριθμητικής βαθμολογίας ήδη από το δημοτικό σχολείο είναι σαφώς λανθασμένα.

Το πρώτο επιχείρημα που λέει ότι το σχολείο δεν επιλέγει όταν καταργούμε την αριθμητική βαθμολογία και τις εξετάσεις στην υποχρεωτική βαθμίδα είναι προφανώς λάθος γιατί οποιαδήποτε στατιστική να ανοίξουμε πρόσφατη, θα διαπιστώσουμε ότι ακριβώς το δημοτικό σχολείο, ή μάλλον το υποχρεωτικό σχολείο, δηλ. το εννιάχρονο, είναι αυτό που επιλέγει. Η βασική επιλογή στην εκπαίδευση δεν είναι αυτή που αντιλαμβάνονται και προβάλλουν οι δημοσιογράφοι, είναι αυτή η οποία λαμβάνει χώρα με υπόγειο και σιωπηρό τρόπο, και είναι μια επιλογή η οποία χωρίζει κάθε γενιά στη μέση: 52% κάθε γενιάς δεν παίρνει το απολυτήριο του λυκείου, τελειώνει δηλ. στη μεγάλη πλειοψηφία το σχολείο, την εκπαίδευση, μέχρι την υποχρεωτική εκπαίδευση. Ορισμένοι, ένα μικρό ποσοστό απ' αυτούς πηγαίνουν μία ή δύο τάξεις του λυκείου, αλλά δεν παίρνουν απολυτήριο λυκείου.

• 52% λοιπόν, το μισό της κοινωνίας και πάρα πάνω επιλέγεται, με σιωπηρό τρόπο, από την ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία, χωρίς τις πανηγυρικές εξετάσεις, όπως είναι αυτές για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.λπ.

Εμείς είμαστε εκπαιδευτικοί, ξέρουμε καλύτερα ότι οι εξετάσεις δεν είναι αυτό που κινεί το ενδιαφέρον των δημοσιογράφων, δεν είναι οι πανελλήνιες εξετάσεις με την έννοια της γενικής τους επιλογής, είναι αυτό το πράγμα, ο χωρισμός κάθε γενιάς στη μέση.

Αυτό που θέλω κατ' αρχήν να συγκρατήσουμε είναι ότι ο επιμερισμός των εκπαιδευόμενων κυρίως λαμβάνει χώρα με βάση τη λειτουργία της βαθμίδας της υποχρεωτικής.

Το δεύτερο που θα ήθελα να δούμε είναι ότι αυτή η επιλεκτική λειτουργία που επιτελεί η εκπαίδευση, αυτός ο χωρισμός δηλαδή της νεολαίας κατ' αρχήν σε δύο μεγάλα υποσύνολα, που μόνο στο εσωτερικό του δεύτερου θα τεθεί θέμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δεν έχει να κάνει τόσο με την διαδικασία της μάθησης αυτή καθ' αυτή. Δεν έχει να κάνει με τη μόρφωση, έχει να κάνει με άλλα πράγματα και κατά τη γνώμη μου, αυτό με το οποίο έχει κυρίως να κάνει είναι η ίδια η κοινωνική δομή κι ιεραρχία. Αυτό δηλ. στο οποίο επεμβαίνει η εκπαίδευση είναι να σταθεροποιήσει τις κοινωνικές σχέσεις στην κοινωνία την καπιταλιστική, την κοινωνία που ζούμε σήμερα, και επομένως, αυτό το οποίο κάνει είναι να διαχωρίζει τους νέους σύμφωνα με την βασική διάκριση που πολώνει την καπιταλιστική κοινωνία, την διάκριση ανάμεσα στην πνευματική και την χειρωνακτική εργασία ή αν θέλετε πιο γενικά, την θεμελιακή διάκριση ανάμεσα στις λειτουργίες διεύθυνσης και διοίκησης με την πολύ γενική έννοια του όρου, αρχιζο-

52% κάθε γενιάς δεν παίρνει το απολυτήριο του λυκείου, τελειώνει δηλ. στη μεγάλη πλειοψηφία το σχολείο, την εκπαίδευση, μέχρι την υποχρεωτική εκπαίδευση. Ορισμένοι, ένα μικρό ποσοστό απ' αυτούς πηγαίνουν μία ή δύο τάξεις του λυκείου, αλλά δεν παίρνουν απολυτήριο λυκείου.

ντας από την γενική διεύθυνση μέχρι τον εργοδηγό αν μιλήσουμε στην παραγγή, ή αν θέλετε από τις κορυφές μέχρι τα μεσαία επίπεδα της διοικητικής πυραμίδας της κρατικής λειτουργίας. Από τη μια μεριά είναι αυτή η κατηγορία ανθρώπων, λειτουργών, επαγγελματιών με την γενική έννοια του όρου, και από την άλλη μεριά είναι ο κόσμος της εργασίας, της χειρωνακτικής εργασίας, είναι ο κόσμος των διοικούμενων, η μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών και εργατών, των κατωτέρων υπαλλήλων, οι οποίοι ακριβώς είναι αυτοί που θα στρατολογηθούν στις μετέπειτα επαγγελματικές τους σχέσεις απ' αυτή τη μεγάλη κατηγορία του 52%, ίσως και περισσότερο, που δεν θα τελειώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Βλέπουμε λοιπόν ότι αυτοί οι άνθρωποι αν προορίζονται να μην τελειώσουν την δευτεροβάθμια λυκειακή εκπαίδευση, αυτό δεν προκύπτει επειδή αυτοί είναι λιγότερο έξυπνοι, προκύπτει κατ' αρχήν σα μια αναγκαιότητα του κοινωνικού καταμερισμού εργασίας, σα μια αναγκαιότητα του συστήματος και των ιεραρχιών του όπως το ξέρουμε σήμερα.

Υπάρχουν μια σειρά εργασίες και μια από τις πιο σημαντικές είναι αυτή των δύο Γάλλων, του Μπωντλό και του Εσταμπλέ που ένα απόσπασμά τους είχε το ένθετο της Ελευθεροτυπίας της Κυριακής που μας πέρασε, που δείχνουνε ακριβώς, αυτό το πράγμα: ότι η διαδικασία της απόρριψης στο σχολείο είναι σε μεγάλο βαθμό προκαθορισμένη με την έννοια ότι αυτοί που δεν παίρνουνε τα γράμματα και παράγονται από τον εκπαιδευτικό μηχανισμό ως προβληματικοί ή ως άνθρωποι εν πάσει περιπτώσει ανεπίδεκτοι μάθησης, αυτοί είναι στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι άνθρωποι οι οποίοι προέρχονται από ένα πολιτιστικό και γλωσσικό περιβάλλον υποδεέστερο - όπως το υποδεέστερο ορίζεται στα πλαίσια του συστήματος - δηλαδή από ένα πολιτιστικό και γλωσσικό περιβάλλον αγροτικό ή εργατικό, από ένα πολιτιστικό και γλωσσικό περιβάλλον της χειρωνακτικής εργασίας γενικά, είναι αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι που είναι "καταδικασμένοι" στην αποτυχία ξανά, και δεύτερον ότι αυτό το πράγμα υπάρχει και ορίζεται μόνο στο πλαίσιο της νόρμας που θέτει ο εκπαιδευτικός μηχανισμός. Κι αυτή η νόρμα την οποία θέτει είναι η νόρμα του μορφωμένου με βάσει την οποία ορίζεται η απόρριψη, η νόρμα δηλ. του διαχωρισμού που ήδη υπάρχει πριν καν γίνει.

Θα λέγαμε λοιπόν ότι το σχολείο δημιουργεί τη διαίρεση, αλλά επειδή αυτή η διαίρεση προϋπάρχει σαν μια αναγκαιότητα ήδη μέσα στην κοινωνία, προϋπάρχει επομένως σαν αναγκαιότητα μέσα στον ίδιο τον κοινωνικό καταμερισμό εργασίας.

Θα λέγαμε λοιπόν ότι το σχολείο δημιουργεί τη διαίρεση, αλλά επειδή αυτή η διαίρεση προϋπάρχει σαν μια αναγκαιότητα ήδη μέσα στην κοινωνία, προϋπάρχει επομένως σαν αναγκαιότητα μέσα στον ίδιο τον κοινωνικό καταμερισμό εργασίας.

Υπάρχουν μια σειρά μελέτες, και είναι το τρίτο θέμα που θα ήθελα να θίξω, που δείχνουν το εξής: ότι όταν η διαδικασία της επιλογής η οποία όπως είπαμε γίνεται έτσι κι αλλιώς, δεν στηρίζεται σε συστήματα βαθμολογίας και εξετάσεων, σαν αυτά που εισάγονται ή επανεισάγονται τώρα, έχουμε πολύ καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Έχουμε δηλαδή, από τη μια μεριά μεγαλύτερα ποσοστά μαθητών τα οποία τελειώνουν την υποχρεωτική εννιάχρονη εκπαίδευση, γιατί όπως ξέρετε υπάρχει κι ένα ποσοστό που δεν τελειώνει ούτε καν την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Έχουμε μικρότερα ποσοστά λειτουργικού αναλφαβητισμού και έχουμε μεγαλύτερα ποσοστά ανθρώπων οι οποίοι τελειώνουν τη δευτεροβάθμια λυκειακή εκπαίδευση. Επομένως φτάνουμε στο κατώφλι ή μάλλον μέσα στο χώρο της πνευματικής εργασίας, με βάση αυτό το βασικό διαχωρισμό που εκτελεί η κοινωνία και στο όνομά της ο εκπαιδευτικός μηχανισμός. Αποτέλεσμα αυτού είναι, ότι με στοιχεία της δεκαετίας του '80, η Ελλάδα κατατασσόταν τρίτη μεταξύ των χωρών της Δύσης, μετά τις ΗΠΑ και τη Ν. Ζηλανδία, σε αριθμό νέων, από ηλικία πέντε έως δεκαεννέα χρονών, που φοιτούσαν σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, οποιασδήποτε μορφής. Με βάση αυτό τον δείκτη, λοιπόν, η Ελλάδα κατατασσόταν τρίτη, και αυτό ήταν σε μεγάλο βαθμό ένα αποτέλεσμα αυτής της άρσης των τυπικών εξετάσεων με την αριθμητική βαθμολογία και τις ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις.

Επομένως, το συμπέρασμα που πρέπει να βγάλουμε, καθορίζεται από αυτά που είπαμε μέχρι τώρα, από τα ερωτήματα που τέθηκαν. Πρώτον αφού η επιλογή γινόταν έτσι κι αλλιώς, και γίνεται έτσι κι αλλιώς και η βασική επιλογή είναι αυτή η κρυφή, ας την πούμε έτσι, επιλογή, που γίνεται μέσα στην υποχρεωτική βαθμίδα.

Δεύτερον, αφού η χαλάρωση των εξετάσεων ανεβάζει και δεν κατεβάζει, όπως λένε, το μορφωτικό επίπεδο, και να μην μας παραξενεύει αυτό γιατί πολύ πιο χοντρά πράγματα λέγονται και πολύ πιο χοντροί αριθμοί παραποιούνται. Να ανοίξω μια παρένθεση: έχει η Ελλάδα το μικρότερο αριθμό δημοσίων υπαλλήλων και απόλυτα και σχετικά ως προς τον πληθυσμό της. Δηλαδή αν υπάρχουν άλλες δύο χώρες στην ΕΟΚ, για την ΕΟΚ μιλάω, το Βέλγιο και η Πορτογαλία, η Πορτογαλία με χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης, και έχουν μεγαλύτερο αριθμό δημοσίων υπαλλήλων. Όλοι ξέρουμε ότι η Ελλάδα έχει υπερβολικό. Είναι τέταρτη χώρα στη σειρά εξωτερικού δανεισμού. Το δημόσιο χρέος σαν ποσοστό του ΑΕΠ και σαν ποσοστό των εξαγωγών υπηρεσιών και εμπορευμάτων. Όποια εφημερίδα και να ανοίξουμε όποιο σταθμό και να ακούσουμε διαφορετικές διαπιστώσεις. Μην μας παραξενεύει λοιπόν αυτό το πράγμα, ότι κάθε μέρα βομβαρδιζόμαστε με την πληροφορία, ότι δήθεν οι εξετάσεις ανεβάζουν το μορφωτικό επίπεδο. Το κατεβάζουν και υπάρχουν πολύ συγκεκριμένες έρευνες και δημοσιευμένα αποτελέσματα.

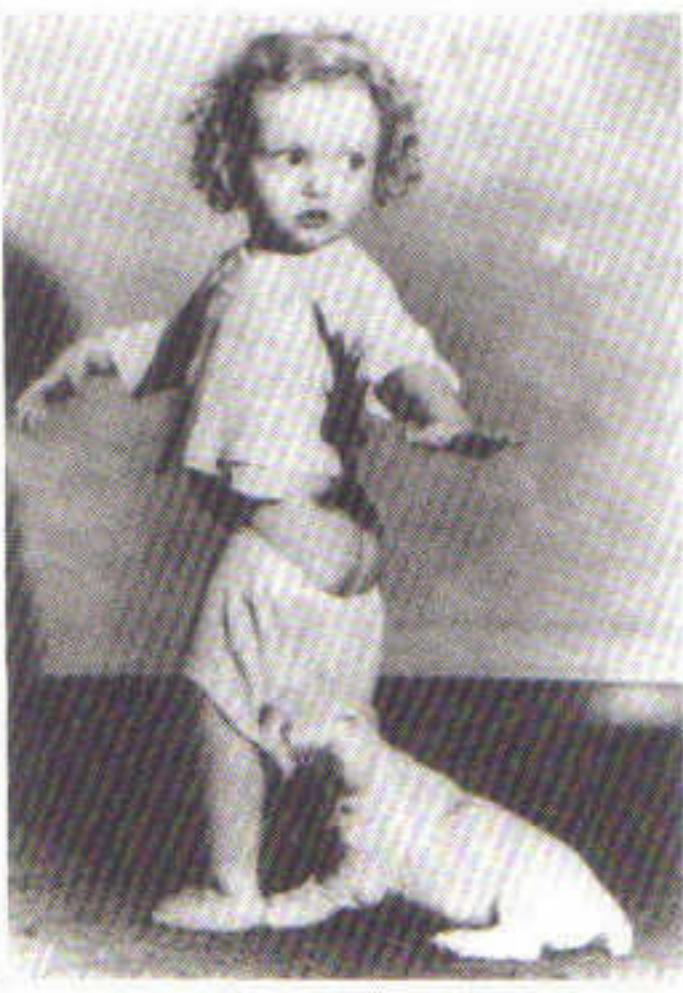
Λοιπόν, αφού συμβαίνουν αυτά τα πράγματα, το ερώτημα είναι το εξής: για ποιο λόγο το κάνουν αυτό;

Επειδή τα ξέρουνε αυτά, δεν θα τους τάμαθουμε εμείς, ούτε είναι κανένα μυστικό αυτό που λέμε.

Η γνώμη μου είναι ότι οι ρυθμίσεις αυτές εντάσσονται σ' ένα γενικότερο σχέδιο, ένα γενικότερο κοινωνικό όραμα που είναι το κοινωνικό όραμα και το κοινωνικό σχέδιο του συντηρητισμού, που είναι το κοινωνικό όραμα της πειθάρχησης των εργαζόμενων τάξεων, της περιθωριοποίησης και αποστέρησης των δικαιωμάτων τους, του συνδυασμού του εισοδήματος μαζί με τον συνδυασμό του μορφωτικού, πολιτιστικού και πολιτικού τους επιπέδου, δηλαδή, της πολιτικής τους βαρύτητας και της πολιτικής ισχύος τους μέσα στον συσχετισμό των δυνάμεων.

Βλέπουν ότι αυτό το πράγμα πρέπει να αρχίσει από το σχολείο, και οραματίζονται και προσπαθούν να πετύχουν ένα σχολείο καταστολής, ένα σχολείο οργανικά ενταγμένο στο νεοφιλελεύθερο όραμα που πρωθούν για όλη την κοινωνία.

Νομίζω ότι η πορεία αυτή, που αρχίζει με τις εξετάσεις και με την επιλογή,

αρχίζει επειδή τον έχουν διαγνώσει ως τον ασθενέστερο κρίκο από τον οποίο μπορούν να προχωρήσουν σαν σφήνα μέσα στις κατακτήσεις και στη δομή όπως είναι σήμερα της εκπαίδευσης στη χώρα μας, είναι στενά δεμένη με ότι γίνεται και στην υπόλοιπη κοινωνία. Με αυτή την έννοια υπάρχει άμεση αναγκαιότητα για σύνδεση των αγώνων των εκπαιδευτικών με τους αγώνες του γενικότερου, του ευρύτερου εργατικού κινήματος.

Κλείνοντας θέλω να πω ότι επειδή το στοιχείο αυτό, οι εξετάσεις και η επαναφορά της βαθμολογίας πατάει σε ορισμένους μύθους που έχουν μια βαρύτητα μέσα στο χώρο των εκπαιδευτικών, ίδιως πατάει αν θέλετε σε τελευταία ανάλυση και σ'έναν αντιφατικό ρόλο, που έχουν οι εκπαιδευτικοί μέσα στην κοινωνία, ως κατ'εξοχήν μορφωμένη, και μορφώνουσα ομάδα, επομένως σε κάποιες ιεραρχίες σχετικά ισχυρές: έχει μια ισχυρή θέση ο εργαζόμενος στην εκπαίδευση, δεν είναι ο εργάτης του εργοστασίου, πατάει λοιπόν σε τέτοια στοιχεία.

Αν όμως μπορέσει, πρώτα κερδίζοντας ιδεολογικά να σταθεροποιηθεί θα ανοίξει το έδαφος για πολύ χειρότερα πράγματα, για πολύ ριζικές αναδιαρθρώσεις, για πράγματα που τα μέτρα και η ιδεολογία του Κοντογιαννόπουλου θα μοιάζουν σαν μια προοδευτική άνοιξη σε σχέση με αυτό που θα υπάρξει, αν τελικά θα υπάρξει, και εύχομαι και πιστεύω ότι δεν θα υπάρξει.

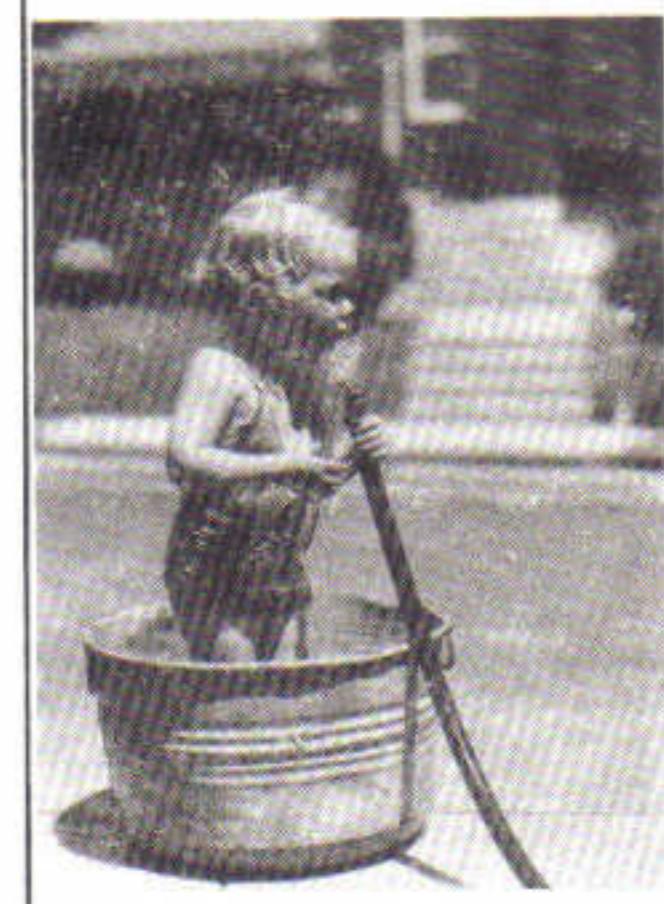
Θα έλεγα ότι πρέπει να βγάλουμε ορισμένα συμπεράσματα και από τη συμπεριφορά των μαθητών, και θα παρομοίαζα, παρ' ότι είναι ίσως σ'ένα βαθμό μια αυθαίρετη σκέψη, αλλά θα παρομοίαζα ως προς το περιεχόμενο, ως προς τον τύπο της πολιτικής που ασκείται, αυτό το πράγμα που πάει να περάσει μέσα στην εκπαίδευση σήμερα με αιχμή τις εξετάσεις, σαν κάτι σχετικά νομιμοποιημένο - στο κάτω-κάτω βρε αδερφέ, όχι και τόσο τραγικό! - θα το παρομοίαζα με πράγματα που συνέβησαν σε άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης, και αναμένονται να συμβούν και στη χώρα μας, σε επίπεδο συνολικού εργατικού κινήματος, το ξαναλέω αυτό, με τους ξένους: όταν η υπαρκτή διαφορά του πολίτη της χώρας από τον ξένο καταφέρνεται ιδεολογικά μέσα από τον τύπο και τα ραδιόφωνα που κάθε μέρα κλαίνε και φωνάζουν ότι δεν πάει τίποτα καλά σ' αυτή τη χώρα, καταφέρνεται να παρουσιαστεί σαν η κατ' αρχήν διαφορά, όταν υπάρχει μια ανοχή γι' αυτή την ρατσιστικού τύπου στέρηση των δικαιωμάτων των ξένων, μετά περνάμε σε δεύτερη φάση: στην εκπαίδευση δεν τίθεται θέμα ξένων, τίθεται όμως θέμα νομιμοποίησης και περάσματος της πρώτης φάσης της επίθεσης. Μ' αυτή την έννοια λέω ότι είναι ο ίδιος τύπος γιατί είναι μια επίθεση κατά φάσεις.

Και νομίζω ότι αυτό το πράγμα, το δεύτερο βήμα, θα περάσει, διαφαίνεται ήδη, και είναι η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών νομίζω ότι θα προσπαθήσουν να περάσουν τελικά με βάση συνολικά μεγέθη, δηλαδή την αξιολόγηση του σχολείου και επομένως και των εκπαιδευτικών που βρίσκονται σ'ένα σχολείο. Γυρίζουμε δηλαδή ξανά, σε προηγούμενο θέμα, δηλαδή στο ζήτημα των σχολείων όπου οι μαθητές έχουν κακή απόδοση, κι αυτά είναι συγκεκριμένα σχολεία, είναι τα σχολεία που απευθύνονται στο 52% των μαθητών που δεν θα τελειώσουν την δευτεροβάθμια λυκειακή εκπαίδευση, και αυτά τα σχολεία όπου οι μαθησιακές δυσκολίες των μαθητών είναι κοινωνικής τελικά προέλευσης και κοινωνικής ερμηνείας, θα συμπαρασύρουνε και μια διαστρωμάτωση, ένα κόψιμο της φέτας, μια διαφορά, μια διαφοροποίηση και στο χώρο των διδασκόντων. Επομένως εγώ διαβλέπω ήδη το δεύτερο βήμα σ' αυτή την στρατηγική.

Το θέμα είναι να ερμηνεύσουμε σύμφωνα με τη ρήση ενός παλιού Κινέζου στρατιωτικού που ανέφερα στην αρχή, να ερμηνεύσουμε τη σημερινή κατάσταση, σαν μια κατάσταση που βρισκόμαστε σε περικυκλωμένο έδαφος. Επομένως, επειδή βρισκόμαστε σε περικυκλωμένο έδαφος πρέπει να αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις, διότι το χτύπημα του ενός είναι το χτύπημα όλων. Να μην εκμεταλλευτούμε τις διόδους διαφυγής που αφήνονται από τον αντίπαλο, ακριβώς για να δοθεί η μάχη με ευνοϊκούς όρους γι' αυτόν, να δοθεί δηλαδή η μάχη τμηματικά με κάθε μία κατηγορία ξεχωριστά έτσι ώστε τελικά να βρεθούν σε μειονεκτική θέση και σε θέση ήττας όλοι, αλλά με τη μέθοδο του σαλαμιού.

Με αυτά τελείωσα, ευχαριστώ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ 1992

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Γιώργος Αριστονός

Η Κατάβαση (Αφήγημα)

Χριστίνα Γιατζόγλου

Ο μικρός Κλαύδιος (Αφήγημα)

Βασίλης Γκουρογιάννης

Το ασπρόχορτο ανθίζει (Μυδιστόρημα)

Απόστολος Δοξιάδης

Οδηγός μαγειρικής (Μυδιστόρημα)

Γιώργος Λεονάρδος

Το κόκκινο σαλόνι της γιαγιάς

(Μυδιστόρημα)

Πρόδρομος Μάρκογλου

Σιαδερή απώλεια (Διηγήματα)

Παύλος Μάτεσις

Υλη δάσους (Διηγήματα)

Βασίλης Μπούτος

Γυναίκες στα πάρκα (Διηγήματα)

Δημήτρης Νόλλας

Ο τύμβος κοντά στη δάλασσα
(Μυδιστόρημα)

Μαρλένα Πολιτοπούλου

Ο ήχος της σαύρας (Αφήγημα)

Δημήτρης Ποταμιάνος

Χωρικά ύδατα (Μυδιστόρημα)

Τάσος Ρούσσος

Η Αγγελόπετρα (Νουβέλα)

Γιώργος Σκαμπαρδώνης

Η Σιενωπός των Υφασμάτων (Διηγήματα)
Μάπι φώσφορο, κουμάντο γερό (Διηγήματα)

Αντώνης Σουρούνης

Υπ' ογκιν της Λίσας

Κρίστη Στασινοπούλου

Επτά φορές στην Αμοργό (Διηγήματα)

Περικλής Σφυρίδης

Χαράμι (Διηγήματα)

Διονύσης Χαριτόπουλος

Από εδώ πέρασε ο Κιλρόι

Α.Κ. Χριστοδούλου

Το αγκάδι ή Ο Παντελής Βλαστός (Νουβέλα)

ΠΟΙΗΣΗ

Σωκράτης Κ. Ζερβός

Το κρίνο του τρόμου

Αντρέας Καραντώνης

Δεκατετράσπιχα

Αδηνά Παπαδάκη

Λέαινα της βιρίνας

Γ.Δ. Σιδερής

Το χαμάι

Γιάννης Τζανετάκης

Με φώτα ερήμου

Θανάσης Χατζόπουλος

Από καταβολής δρόσου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα

Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών

ή το άλλοθι για την υπηρεσιακή και ιδεολογική τους συμμόρφωση

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Όλη η φιλολογία γύρω από την αξιολόγηση συνδέεται άμεσα με τις γενικότερες πολιτικές εξελίξεις, την άνοδο του νεοφιλελευθερισμού, την τωρινή κυριαρχία ενός "αντι-εξισωτικού πνευματος" και με τα αυξητικά φαινόμενα κοινωνικού συντηρητισμού. Αυτά που πριν λίγα χρόνια θεωρούνταν σαν "αυτονόητα", δηλαδή η απόλυτη μισθολογική - βαθμολογική εξέλιξη για τους εκπαιδευτικούς, το δικαίωμα στη δουλειά για τους άνεργους, ένας παιδαγωγικός αντιαυταρχικός φιλελευθερισμός για τους μαθητές, λυγίζουν σήμερα κάτω από το βάρος της συντηρητικής επίθεσης και της ανάγκης να λυθούν όλα τα κρισιακά φαινόμενα, με την "περισσότερη δουλειά", τον εργασιακό έλεγχο και την πειθάρχηση, την αύξηση των βαθμίδων, στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τη σύνδεση του μισθού με την αποδοτικότητα, τη γενική σκλήρυνση των μέτρων που λαμβάνονται.

Διανύουμε, λοιπόν, μια περίοδο έξαρσης της αξιολόγησης σ' όλους τους τομείς δροτηριότητας και μάλιστα κάτω από δυσμενείς, προς το παρόν κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες. Μάλιστα, η κυρίαρχη ιδεολογία προβάλλει όλο και περισσότερο την ανάγκη της αξιολόγησης κατ' άτομο, με εξειδικευμένα κριτήρια, προωθώντας τον τεμαχισμό, την άρνηση του συλλογικού και τον αμείλικτο ανταγωνισμό (1).

B. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ... ΤΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το χρονικό διάστημα που διανύουμε είναι σημαντικό μιας και η κυβέρνηση επιδιώκει με γρήγορους ρυθμούς να υλοποιήσει τη στρατηγική της συντηρητικής ανασυγκρότησης της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα.

Μετά την καθιέρωση των εξετάσεων της κοινωνικής περιθωριοποίησης στο Γυμνάσιο επίκειται η ίδρυση και λειτουργία των IEK, σύμφωνα με τον πρόσφατο νόμο, που θα έχει ως άμεση συνέπεια τη συρρίκνωση της δημόσιας εκπαίδευσης. Η λειτουργία των IEK θα προκαλέσει τη μαζική έξοδο των μαθητών από τη δημόσια εκπαίδευση, αφού οι τίτλοι σπουδών του γενικού και τεχνικού λυκείου θα είναι άχρηστοι, με επακόλουθη τη δραστική μείωση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις το εκπαιδευτικό προσωπικό των δημόσιων σχολείων θα μειωθεί κατά 25% τα προσεχή χρόνια. Γίνεται έτοι φανερή μια άλλη διάσταση της λειτουργίας της αξιολόγησης. Θα αποτελέσει ισχυρό άλλοθι για τη δήθεν αξιοκρατική επιλογή των εκπαιδευτικών που θα παραμείνουν στη δημόσια εκπαίδευση.

Παράλληλα τα τελευταία μέτρα του ΥΠΕΠΘ για την "αξιολόγηση" των εκπαιδευτικών συνδέονται στενά με τις ρυθμίσεις για την επιμόρφωση. Μέσα απ' αυτές εκτός από την κατάργηση της επετηρίδας διορισμού των εκπαιδευτικών επιδιώκεται και η κατάταξη - "αξιολόγηση" των εκπαιδευτικών κατά την 3μηνη επιμόρφωσή τους.

Το ίδιο το κράτος, υποκαθιστώντας άλλους θεσμούς, όπως τα πανεπιστημιακά τμήματα, αναλαμβάνει την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Οι σκοποί προφανείς και ομολογημένοι: να ενημερωθούν οι εκπαιδευτικοί για την εκπαιδευτική πολιτική προκειμένου να την υλοποιήσουν στο σχολείο.

Εν συνεχεία μέσα από τις διαδικασίες αξιολόγησης προκύπτει και ο βαθμός ιδεολογικής συμμόρφωσης των εκπαιδευτικών στους στόχους και τους προσανατολισμούς της επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής. Πρόκειται για τη βαθμολογία ή τους χαρακτηρισμούς που θα παίρνουν οι εκπαιδευτικοί με το τέλος της 3μηνης επιμόρφωσής τους.

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση δεν είναι παρά μια τυπική μορφή κοινωνικού ελέγχου. Με τον όρο κοινωνικός έλεγχος εννοούμε το σύνολο των διαδικασιών σ' ένα κοινωνικό σύστημα (κοινωνία, κοινωνικές ομάδες, οργανώσεις κ.λπ.) μέσω των οποίων εξασφαλίζεται η συμμόρφωση προς ορισμένα "πρότυπα" δραστηριότητας. Η φύση του κοινωνικού ελέγχου είναι πάντα ταξική.

Γ. ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η ιδεαλιστική προσέγγιση της έννοιας

Οι περισσότερες θεωρητικές προσεγγίσεις αναφέρονται στην "αξιολόγηση" ως έννοια "καθ' εαυτήν", πέρα και πάνω από ιστορικούς και κοινωνικούς προσδιορισμούς. "Οι πάντες αξιολογούν τους πάντες και τα πάντα" είναι η φράση που συμπυκνώνει ποικίλες ιδεαλιστικές προσεγγίσεις, που προβάλλουν την υπερ-κοινωνικότητα και την αιωνιότητα των αξιών.

Η χρήση του όρου "αξιολόγηση" ενισχύει την πειστική δύναμη των υποστηρικτών της, αφού είναι κυρίαρχος ο μύθος για την ανάγκη μέτρησης της αξίας με σκοπό την επιβράβευση των "αξιοτέρων". Απ' αυτή την άποψη εξυπηρετεί διάφορες σκοπιμότητες: (α) υποβάλει σ' αυτόν που τη χρησιμοποιεί την ιδέα της αξιοκρατικής οργάνωσης της κοινωνίας.

Σωστά η Α. Φραγκουδάκη αναφέρει:

"Πίσω από κάθε φράση που αφορά τη γλώσσα κρύβεται πάντα ολόκληρη θεωρία συνιδητή ή ασυνείδητη" (2).

(β) Αδιόρατα και αποτελεσματικά οδηγεί στην αναγνώριση και αποδοχή της κοινωνικής ανισότητας και ιεραρχίας.

"Η εξουσία ακείται σε μεγάλο βαθμό με τις ιδέες· άρα με τη γλώσσα, με τις λέξεις" (3).

2. Προσπάθεια για μια μαρξιστική προσέγγιση της αξιολόγησης

Προσπαθώντας να προσεγγίσουμε το θέμα μας από μια διαφορετική οπτική γωνία το πρώτο που πρέπει να ξεκθαρίσουμε είναι η διαφορά που υπάρχει ανάμεσα σε άτυπες μορφές αξιολόγησης που επηρεάζονται από τις ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες (π.χ. κυρίαρχη ιδεολογία, εξέλιξη της επιστήμης κ.λπ.) και της αξιολόγησης ως θεσμοθετημένη διαδικασία από το κράτος.

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση δεν είναι παρά μια τυπική μορφή κοινωνικού ελέγχου. Με τον όρο κοινωνικός έλεγχος εννοούμε το σύνολο των διαδικασιών σ' ένα κοινωνικό σύστημα (κοινωνία, κοινωνικές ομάδες, οργανώσεις κ.λπ.) μέσω των οποίων εξασφαλίζεται η συμμόρφωση προς ορισμένα "πρότυπα" δραστηριότητας. Η φύση του κοινωνικού ελέγχου είναι πάντα ταξική. Ο κοινωνικός έλεγχος που ασκούν οι εκμεταλλεύτριες τάξεις και το κράτος αποβλέπει στη διατήρηση του υπάρχοντος εκμεταλλευτικού συστήματος.

Δ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ "ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ" ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1. Συγκεντρωτισμός - ιεραρχία και αξιολόγηση

Οι μηχανισμοί ελέγχου μαθητών και εκπαιδευτικών ή η αξιολόγηση, όπως έχει επικρατήσει να λέγεται, δεν λειτουργούν αυτόνομα αλλά συνδέονται, προσδιορίζονται από το υφιστάμενο εκπαιδευτικό και κοινωνικό σύστημα. Με άλλα λόγια, η κατ' ευφημισμόν αξιολόγηση αποτελεί το μέσο για να επιτελέσει το σχολείο το διπλό του ρόλο: (α) τη διευρυμένη αναπαραγώγη των κοινωνικών τάξεων και (β) την εγχάραξη της κυριαρχης ιδεολογίας.

Οι παραπάνω σκοποί του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος προσδιορίζουν τη φιλοσοφία, τα κριτήρια και τις μεθόδους του μοντέλου αξιολόγησης που ισχύει. Αυτό σημαίνει ότι σ' ένα αυταρχικό και συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορεί παρά το μοντέλο αξιολόγησης να είναι αυταρχικό με βασική επιδιώξη την υποταγή και συμμόρφωση των εκπαιδευτικών και των μαθητών, έτσι ώστε να συντηρεί την ισχύουσα τάξη πραγμάτων.

Άλλωστε το εκπαιδευτικό σύστημα στα πλαίσια της καπιταλιστικής κοινωνίας δεν μπορεί παρά να είναι εξαιρετικά συγκεντρωτικό και αυστηρά ιεραρχικό. Σπήλια κορυφή της πυραμίδας από την οποία απορρέουν όλες οι εξουσίες βρίσκονται οι εκπρόσωποι της πολιτικής εξουσίας, δηλ. οι Υπουργοί και Υφυπουργοί και οι άμεσα ελεγχόμενοι α-

πό αυτούς σύμβουλοι και στελέχη του Υπουργείου. Ο συγκεντρωτικός και ιεραρχικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού συστήματος αποτελεί την ασφαλιστική δικλείδα για την κυριαρχία της άρχουσας τάξης και τη λειτουργία της εκπαίδευσης σύμφωνα με τις ανάγκες και τα συμφέροντά της.

Πρώτα απ' όλα γιατί η άρχουσα τάξη μέσα από ένα συγκεντρωτικό σύστημα μπορεί να έχει τον απόλυτο έλεγχο διά μέσου των πολιτικών της εκπροσώπων. Υστερά γιατί μπορεί ν' αποκρύψει την κυριαρχία της και να εμφανίζει τη λειτουργία της εκπαίδευσης ως υπερταξική και για το "γενικό συμφέρον". Κι αυτό επειδή τάχα τη διοίκησή της ασκούν πολιτικοί και άλλοι φορείς που εμφανίζονται ως υπερταξικοί.

Σε ένα, λοιπόν, συγκεντρωτικό και ιεραρχικό σύστημα δεν μπορεί παρά και ο έλεγχος να ασκείται σε μια κατεύθυνση: από την κορυφή της ιεραρχίας στη βάση.

Παράλληλα η "αξιολόγηση των εκπαιδευτικών" εμπεριέχει τις βασικές αρχές λειτουργίας των μοντέλων ελέγχου και αποδοτικότητας των εργαζομένων που ισχύουν στο πλαίσιο της καπιταλιστικής οικονομίας.

Εξάλλου είναι άμεση η επίδραση του κοινωνικοοικονομικού συστήματος στο εκπαιδευτικό σύστημα. "Ο ρόλος της εξουσίας εδώ είναι σημαντικός αφού χρειάζεται μια παρέμβαση διπλής κατεύθυνσης. Από τη μια μεριά η εξουσία του εκπαιδευτικού συστήματος θα πρέπει να φροντίσει την ορθολογική άσκηση του ελέγχου της λειτουργίας του συστήματος ώστε να το κάνει λιγότερο αντιπαραγωγικό. Από την άλλη μεριά θα πρέπει η εξουσία να φροντίσει για την αρμονική και σύγχρονη ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος σε σχέση με το κοινωνικοοικονομικό σύστημα και κυρίως με το οικονομικό από το οποίο προμηθεύεται πόρους και προμηθεύει εξειδικευμένη πρώτη ύλη-εργασία" (4). Με άλλα λόγια η επιδίωξη της άρχουσας τάξης για φτηνό - πειθαρχημένο και αποδοτικό σχολείο προ-απαιτεί την ενίσχυση του ελέγχου (της ψευτοαξιολόγησης) των μαθητών και των εκπαιδευτικών.

Δεν είναι τυχαίο ότι η έντονη προβολή της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συνδυάζεται με τη συμπίεση των οικονομικών παροχών προς την εκπαίδευση, υπακούοντας έτσι στους νόμους της καπιταλιστικής αγοράς για αυξημένη αποδοτικότητα με λιγότερο κόστος. Παράλληλα βοηθά την πολιτική εξουσία να αποσείσει τις ευθύνες της για τη συμπίεση των δαπανών στην εκπαίδευση, αφού εξαρτά την αποδοτικότητα από την εργασία του εκπαιδευτικού. «Φταίνε οι τεμπέληδες εκπαιδευτικοί για τα χάλια της Παιδείας» είναι η αιτία που συνήθως προβάλλεται. Οπότε η συνταγή είναι γνωστή περισσότερη δουλειά, άρα και αξιολόγηση.

Έτσι οδηγεί σε αύξηση του φορτίου δουλειάς των εκπαιδευτικών, σε περαιτέρω ιεραρχικές δομές και στην κατεύθυνση της παγίωσης ενός συστήματος ούνδεσης αμοιβής και παραγωγικότητας.

Για το πολυάριθμο στρώμα των εκπαιδευτικών της Μέσης και στοιχειώδους εκπαίδευσης το κράτος επιφυλάσσει το ρόλο του "υπαλλήλου της ιδεολογίας" και μάλιστα του πειθαρχημένου και φτηνού υπαλλήλου που βρίσκεται σε "διατεταγμένη υπηρεσία" και άρα οφείλει να διδάσκει όσα το ΥΠΕΠΘ έχει ορίσει ότι πρέπει να διδάξει (5).

Συνεπώς η σχεδιαζόμενη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτικών καταλήγει να είναι στα συγκεκριμένα σχολικά πλαίσια ένα μέσο πίεσης και ελέγχου του τρόπου εργασίας και λειτουργίας τους. Μ' άλλα λόγια, η αξιολόγηση έρχεται να μετρήσει και συνεπώς να επιβάλλει την εξυπηρέτηση των βασικών σκοπών της εκπαίδευσης και συνακόλουθα των ιδεολογικών λειτουργιών του σχολείου σ' ότι αφορά το ρόλο και τη στράτευση των εκπαιδευτικών (6).

2. Ποιοι αξιολογούν; ποιους; και γιατί;

Συνεχίζοντας την προηγουμένη ανάλυση για την ιεραρχική διάρθρωση της εκπαίδευσης μπορούμε να πάρουμε ότι τις υψηλότερες θέσεις της εκπαιδευτικής πυραμίδας καταλαμβάνει ένας μικρός αριθμός ατόμων διαθέτοντας τη δύναμη να επιβάλει τους δικούς του όρους σχετικά με τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, χωρίς να μπορεί να ελεγχθεί από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, που - αν και αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία - κατέχουν τις κατώτερες θέσεις της πυραμίδας, με ελάχιστα δικαιώματα και πάρα πολλές ετεροκαθοριζόμενες υποχρεώσεις. Έτσι, φαίνεται καθαρά, πως ο συγκεντρωτισμός και η γραφειοκρατική λειτουργία του εκπαιδευτι-

Έτσι οδηγεί σε αύξηση του φορτίου δουλειάς των εκπαιδευτικών, σε περαιτέρω ιεραρχικές δομές και στην κατεύθυνση της παγίωσης ενός συστήματος σύνδεσης αμοιβής και παραγωγικότητας

κού συστήματος παράγει τον αυταρχισμό και την ανελευθερία.

Με τους ψηφισμένους νόμους 1566/85, 1304/82, 1505/84 και τις πρόσφατες προτάσεις του ΥΠΕΠΘ προδιαγράφεται και το αυταρχικό μοντέλο ελέγχου του εκπαιδευτικού. Ένα τέτοιο μοντέλο επαναφέρει την ατομική αξιολόγηση που αφορά μόνο τον εκπαιδευτικό στον οποίο η πολιτεία φορτώνει όλες τις ευθύνες για την αποτελεσματική υλοποίηση των επιλογών της στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η αλήθεια όμως είναι ότι η συμπεριφορά και η πράξη του εκπαιδευτικού, οι απόψεις του και η αποτελεσματικότητα της παρέμβασής του προσδιορίζονται αναπόφευκτα από το σύνολο των παραγόντων (θεσμικών και μη) που παρεμβαίνουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Απ' αυτή την άποψη δεν είναι δυνατή η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού ως ιδιωτική και ατομική υπόθεση.

Εύκολα παρατηρούμε ότι τα μοντέλα αξιολόγησης έχουν πυραμιδωτά και μονόδρομα χαρακτηριστικά. Οι διοικητικοί και παιδαγωγικοί προϊστάμενοι αναλύουν, ταξινομούν, κωδικοποιούν και ελέγχουν την εργασία των εκπαιδευτικών. Μια διαδικασία ταξικής πειθάρχησης, που κατά καιρούς ντύνεται με τους μανδύες των "αντικειμενικών μορίων", της "επιστημονικής προσέγγισης" κ.λπ.

Οι διευθυντές και οι σχολικοί σύμβουλοι αναλαμβάνουν να ελέγξουν την επίδοση των εκπαιδευτικών σύμφωνα με τις οδηγίες και τους στόχους των Αναλυτικών Προγραμμάτων που εκπονούνται από το ΥΠΕΠΘ και τα όργανά του.

Η πιστή εφαρμογή των κατευθύνσεων της ιεραρχίας, η συμμόρφωση "προς τας υποδείξεις" και η επίδειξη "υπερβάλλοντος ζήλου" επιβραβεύονται με τις υψηλές θέσεις στην εκατοντάβαθμη κλίμακα του ΥΠΕΠΘ και την προοπτική της προαγωγής προς διευθυντικές θέσεις. Αντίθετα οποιαδήποτε έμπρακτη διαφωνία ή πρωτοβουλία εύκολα μπορεί να θεωρηθεί παρέκκλιση ή μειωμένη απόδοση που τιμωρείται ακόμα και με απόλυτη. Και μάλιστα με βάση τις ισχύουσες διατάξεις των νόμων της ΠΑΣΟΚικής κυβέρνησης (ν. 1304/82 και ν. 1566/85).

Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, ότι μέσα από το μηχανισμό και τις διαδικασίες ελέγχου δεν επιδιώκεται μόνο η συμμόρφωση των εκπαιδευτικών, αλλά και η κατάταξή τους σε κατηγορίες καθώς και η επιλογή τους για τις θέσεις της εκπαιδευτικής ιεραρχίας. Απώτερος στόχος η διάσπαση της ενότητας και της αλληλεγγύης των εκπαιδευτικών, η διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος, η στροφή στις ατομικές λύσεις που διασφαλίζουν την αναπαραγωγή του εκπαιδευτικού και κοινωνικού συστήματος.

3. Τα κριτήρια της κυριαρχησίας ιδεολογίας ή λόγος περί παλαιών και νέων ιδεών

Αναφερόμενοι στα κριτήρια με τα οποία γίνεται η αξιολόγηση πρέπει να πούμε ότι πρόκειται για άξονες αναφοράς πάνω στους οποίους γίνεται μια κρίση, επιλογή, προτίμηση, ιεράρχηση κ.λπ. Τα κριτήρια αξιολόγησης επιλέγονται με βάση ορισμένα πρότυπα. Αυτό έχει ξεχωριστή σημασία γιατί πολλες τεχνοκρατικές ή δήθεν ριζοσπαστικές απόψεις εξαντλούν την κριτική τους στην ασάφεια των κριτηρίων ή σε ζητήματα μεθολογίας. Όμως τα κριτήρια όσο κι αν αφήνουν περιθώρια διαφορετικών ερμηνειών κι αυθαιρεσιών στην εφαρμογή τους προσδιορίζονται από το αναλυτικό πρόγραμμα που είναι ανελαστικό και δεσμευτικό, τις συγκεκριμένες διδακτικές και μεθοδολογικές κατευθύνσεις, τις κυριαρχείς αξίες κ.λπ.

Οι άξονες αναφοράς της αξιολόγησης εμφανίζονται από την πολιτική εξουσία ως αδιαμφισβήτητοι, αποχρωματισμένοι από ιδεολογικά χαρακτηριστικά και αντικειμενικούς. Και παρά τις διαφορετικές διατυπώσεις, αυτοί αφορούν:

- α) την επιστημονική κατάρτιση του εκπαιδευτικού
- β) την παιδαγωγική - διδακτική ικανότητα
- γ) τη συμπεριφορά του στην τάξη, στο σχολείο, αλλά και εκτός σχολείου.

Σύμφωνα με τις πρόσφατες προτάσεις του ΥΠΕΠΘ ορίζεται ως υπηρεσιακή συνέπεια και συνεργασία - επικοινωνία με τους συναδέλφους του, τους μαθητές και τους γονείς.

Ποτέ όμως οι θιασώτες της αξιολόγησης δεν έχουν μπει στον κόπο να απαντήσουν πειστικά στα παρακάτω σοβαρά ερωτήματα:

- α) Ποιο είναι το πρότυπο του επιστημονικά καταρτισμένου εκπαιδευτικού με το ο-

Αφιέρωμα στην Αξιολόγηση..Αφιέρωμα στην Αξιολόγηση.. Αφιέρωμα στην

ποίο συγκρίνεται και κρίνεται ο εκπαιδευτικός που αξιολογείται;

β) Ποια παιδαγωγικά και επιστημονικά ρεύματα γίνονται αποδεκτά; Μόνο αυτά που "νομίμοποιεί" η κυριαρχηθεία;

γ) Πώς οριοθετείται το "επιτρεπτό" για τον εκπαιδευτικό;

δ) "Νομίμοποιούνται" οι πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών;

Ποιες κρίσεις ή προτάσεις του για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου είναι σωστές και ποιες όχι; (7)

Εκτός από την ιδεολογική διάσταση - που θα αναφερθούμε στη συνέχεια - της επιστημονικής συγκρότησης σημειώνουμε ότι αυτή δεν είναι μετρήσιμη ούτε με παρακολούθηση δύο ή περισσότερων διδασκαλιών. Ακόμα αξιολογείται ο τρόπος που διδάσκει και ο τρόπος που εκπαιδεύεται. Και μερικές φορές τιμωρείται ο εκπαιδευτικός για γνώσεις που απαιτούν να έχει κατακτήσει, ενώ δεν του τις παρείχαν μέσα από το Πανεπιστήμιο ή την επιμόρφωση.

Ωστόσο η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αναφέρεται κυρίως στο επίπεδο της εκπαιδευτικής πράξης. Για να μπορέσει το σχολείο να επιτελέσει τον ιδεολογικό του ρόλο χρειάζεται, πέρα από τον πειθαναγκασμό, την υπαλληλοποίηση και τη συμμόρφωση του εκπαιδευτικού, να προοδιορίσει άλλους "βασικούς συντελεστές" για την επιτυχία των σκοπών του. Καθώς λοιπόν ορίζονται με κάθε λεπτομέρεια οι προδιαγραφές της διδακτικής μεθοδολογίας και τα πλαίσια, οι κατευθύνσεις και οι ενέργειες υποστήριξης της, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών έχει το ρόλο ελέγχου και δείχτη ευθυγράμμισης σ' αυτές τις προδιαγραφές. Έτοι, πέρα από τη συμμόρφωση των εκπαιδευτικών το κράτος ζητάει την παθητική τους υποστήριξη και την τήρηση του τύπου δηλ. την εφαρμογή της επίσημα προτεινόμενης μεθόδου, τεχνικής, πρακτικής, οδηγίας, κατεύθυνσης, υπόδειξης, διαδικασίας και σχολικής γνώσης.

Η έμφαση αυτή στην "προτυποποίηση" και ομοιομορφία της εκπαιδευτικής και διδακτικής μας πραγματικότητας συνδέεται στενά όχι μόνο μέ την πρόθεση άσκησης ελέγχου αλλά και με τις ανάγκες τήρησης των ιδεολογικών λειτουργιών του σχολικού μηχανισμού (8).

Με άλλα λόγια μέσα από τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες ελέγχου των εκπαιδευτικών υλοποιείται μια συγκεκριμένη πολιγική επιλογή και μια αντίληψη για την ιδεολογική χειραγώγηση του εκπαιδευτικού με την επιβολή μιας κρατικής διδακτικής. Εδώ αξίζει να γίνουμε πιο αναλυτικοί.

Χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της μορφής χειραγώγησης του εκπαιδευτικού είναι τα βιβλία του καθηγητή ή του δασκάλου, που στοχεύουν στην οριοθέτηση του εκπαιδευτικού και της διαδικασίας μετάδοσης των γνώσεων. Σ' αυτά υπάρχουν οδηγίες που καθορίζουν με λεπτομέρεις πώς θα διδαχθεί η κάθε διδακτική ενότητα. Είναι χαρακτηριστική η παρακάτω οδηγία από το βιβλίο του καθηγητή για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο: "Ας γίνει προσπάθεια να αποφύγουμε τις ακραίες τοποθετήσεις απέναντι στις διαφημίσεις" (σελ. 161 - Οι υπογραμμίσεις δικές μου).

ΑΠΛΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ή ΝΕΕΣ ΙΔΕΕΣ - ΝΕΑ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Στο βιβλίο οδηγιών για τη διδακτέα ύλη και τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Λύκειο περιόδου '91 - '92 διαβάζουμε σχετικά με την ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:

"Η πολιτική οικονομία περιέχει έντονα ιδεολογικά στοιχεία. Οι διδάσκοντες το μάθημα πρέπει με κάθε τρόπο να αποφεύγουν τη διατύπωση προσωπικών πολιτικών ή κομματικών απόψεων, με αφορμή την ανάλυση των οικονομικών θεωριών"

(σελ. 60, ενοτ. Α, παρ. 3).

Παρακάτω όμως (σελ. 61 ενότ. Β) διαβάζουμε: "Να τονιστεί η υψηλότερη παραγωγικότητα της οικονομίας της αγοράς και η στενή της σχέση προς τη δημοκρατία όπως έδειξαν οι εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη όπου με την αποκατάσταση της δημοκρατίας επανεισάγεται το αύστημα της οικονομίας της αγοράς".

Πάνω στην κραυγαλέα αυτή αντίφαση δύο παρατηρήσεις - "απορίες":

1. Αν οι διδάσκοντες δεν πρέπει να διατυπώνουν προσωπικές πολιτικές ή κομματικές απόψεις με αφορμή την ανάλυση των οικονομικών θεωριών, γιατί αυτό πρέπει να το κάνει το Υπουργείο;

Απώτερος στόχος η διάσπαση της ενότητας και της αλληλεγγύης των εκπαιδευτικών, η διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος, η στροφή στις ατομικές λύσεις που διασφαλίζουν την αναπαραγωγή του εκπαιδευτικού και κοινωνικού συστήματος.

2. Αν είναι στενή η σχέση της οικονομίας της αγοράς με τη δημοκρατία, τότε τι καθεστώς οικονομίας και πόση δημοκρατία έχουν χώρες όπως η Χιλή, ο Παναμάς, η Βραζιλία αλλά και η γειτονική μας Τουρκία;

Δεν είμασταν υποστηρικτές ούτε είμαστε νοσταλγοί της βαρβαρότητας του "υπαρκτού σοσιαλισμού" αλλά αυτό δεν σημαίνει πως βολευόμαστε στην αθλιότητα του καπιταλισμού (9).

Γενικότερα τη διαδικασία της διδασκαλίας, επηρεάζουν καθοριστικά το ήδη διαμορφωμένο μαθησιακό επίπεδο των μαθητών που έχει σχέση τόσο με το μέχρι τώρα πέρασμα του μαθητή στο σχολείο, όσο και από το ευρύτερο κοινωνικοπολιτιστικό πλαίσιο. Έτοιμοι πολύ συχνά στο πρόσωπο των εκπαιδευτικών αξιολογούνται και αξιολογούνται άλλες καταστάσεις, όπως το "χαμηλό επίπεδο" των μαθητών προβληματικών περιοχών και εν γένει οι αδυναμίες του σχολείου.

Ακόμα και από τους υποστηρικτές της αξιολόγησης ακούγεται η άποψη ότι μερικές όψεις της ζωής είναι δύσκολο, και πολλές φορές ίσως αδύνατο να αξιολογηθούν. Πώς θα αξιολογηθεί η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα κ.λπ.

Είναι φυσικό ότι εξίσου δύσκολη είναι και η διδασκαλία που θ' αποσκοπεί στην προαγωγή αυτών τωνόψεων, αυτών των πτυχών της προσωπικότητας του ατόμου. Ακόμα είναι γνωστό από το παρελθόν στους μεγαλύτερους πού οδηγούσε η παρακολούθηση από τον επιθεωρητή της διδασκαλίας. Ανάγκαζε πολλούς εκπαιδευτικούς προκειμένου να εξασφαλίσουν ευνοϊκή κρίση να μεταχειρισθούν το ψέμα, την υποκρισία, την κολακεία και την όποια σκηνοθετική τους ικανότητα προκειμένου να πείσουν για την παιδαγωγική και διδακτική τους ικανότητα. Αυτή η συστηματική παρατήρηση είναι η κύρια τεχνική της - όπως την ονομάζουν οι τεχνοκράτες - της αξιολόγησης - αξιολόγησης εκτέλεσης. Κάθε συνειρμός αποδεκτός.

Ο ρόλος του επιθεωρητή παλαιότερα, του Σχ. Συμβούλου σήμερα ή όπως αλλιώς μπορεί να ονομαστεί αύριο αφορά κυρίως τον έλεγχο του εκπαιδευτικού ως βασικού συντελεστή της διδακτικής διαδικασίας σύμφωνα με τις γενικές και αναλυτικές επιταγές της εκπαιδευτικής πολιτικής. Αυτό το νόημα είχε και έχει η παρακολούθηση (=επιθεώρηση) των διδασκαλιών. Είναι σ' όλους γνωστό και δεν υπάρχουν σοβαρές επιφυλάξεις από κανένα ότι με την επιθεώρηση δεν μπορούν να διατυπωθούν ασφαλείς κρίσεις και συμπεράσματα. Αποτελεί όμως διαδικασία σημαντικής αξίας για τη συμμόρφωση των εκπαιδευτικών και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σύμφωνα με τα μέτρα και τα σταθμά της πολιτικής ηγεσίας και της γραφειοκρατίας του ΥΠΕΠΘ.

• Επιβάλλεται, έτοι, η «σιωπή των... αμνών». Οι εκπαιδευτικοί δεν θα μπορούν να θίξουν και πολύ περισσότερο να παρουσιάσουν και να συζητήσουν τα πάσης φύσεως προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τους... συνεργάτες τους αξιολογητές. Κι αυτό για να μην εκληφθεί ως αδυναμία ή ανεπάρκειά τους. Πολύ περισσότερο που σύμφωνα με τις προτάσεις του ΥΠΕΠΘ θα αξιολογούν οι Σ.Σ. ακόμα και "τις κρίσεις και προτάσεις για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας". Πόσοι και ποιοι από τους εκπαιδευτικούς θα τολμήσουν με τις προτάσεις τους να χρεωθούν το χαρακτηρισμό ότι είναι "εκτός εκπαιδευτικής πραγματικότητας" και "αιθεροβάμονες" και πολύ περισσότερο τη χρέωσή τους με βάση το point-system που θα ισχύσει; Ο μονόδρομος χαρακτήρας της αξιολόγησης επιβάλλει και τη... μονόδρομη τακτική της σιωπής. Άλλωστε τα "λάθη" θα εξετάζονται υπό το πρίσμα του σωστού που επιβάλλει η ιεραρχία. Απ' αυτή την άποψη τα περί ανατροφοδότησης του εκπαιδευτικού μέσα από τη διαδικασία της αξιολόγησης προκειμένου να υπηρετηθεί ο ύψιστος οκοπός της... βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, αν δεν είναι κακόγουστα αστεία, ανήκουν στη σφαίρα του μύθου. Κι αυτό γιατί σύμφωνα με τις αντιλήψεις των κρατούντων - η βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου είναι υπόθεση της κρατικής εξουσίας. Αυτή προτείνει, αποφασίζει και διατάζει. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να συμπεριφέρονται ανάλογα με τις οδηγίες και τις υποδείξεις των αξιολογητών. Αντιλήψεις και αξίες, στάσεις και συμπεριφορές που έρχονται σε αντίθεση με τα πρότυπα και τις αξίες της εκπαίδευσης και του κοινωνικοοικονομικού συστήματος επιβάλλεται να αναθεωρηθούν. Ειδάλλως υπάρχει και ο δρόμος της απόλυτης. Η ομοιόμορφη και ισοπεδωτική εφαρμογή των κρατικών οδηγιών και υποδείξεων με στόχο την τυποποίηση της συμπεριφοράς δεν αφορά μόνο τους μαθητές, αλλά και τους εκπαιδευτικούς. "... Δείγματα αριστερισμού δεν έδωσε μέχρι σήμερον... Ήδη φαί-

νεται ότι απεμακρύνθη από τας παλαιάς του αντιλήψεις... η υπέυθυνος πιστοποίησις των φρονημάτων είναι ζήτημα μακράς και επιμόνου παρακολουθήσεως" (Δείγμα έκθεσης εκπαιδευτικού από επιθεωρητή. Οκτώβριος 1954) (10). Παρότι το παραπάνω δείγμα είναι του παρελθόντος, όμως πάντα η εξουσία επιδιώκει - όσο κι αν αλλάζουν τα μέσα και τα πρότυπα - τη συμμόρφωση και την υποταγή.

4. Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας τη λειτουργία της αξιολόγησης χρειάζεται να τονίσουμε ότι

1. Ενισχύει τις ιδεολογικές λειτουργίες του σχολείου με την αναγκαστική υιοθέτηση των κυρίαρχων απόψεων από τους εκπαιδευτικούς για τον κοινωνικό ρόλο του σχολείου, τη σχολική μάθηση κ.λπ.

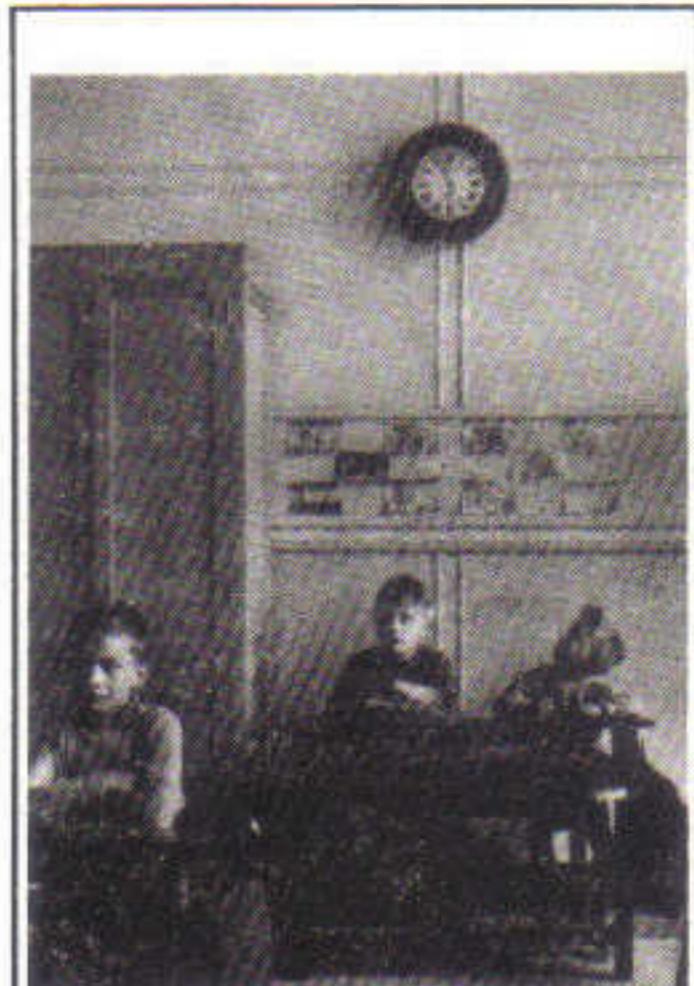
2. Ενισχυει το συγκεντρωτισμό και τις ιεραρχικές σχέσεις με την υποταγή του εκπαιδευτικού ως υπάλληλου ιδεολογίας στους ιεραρχικά ανώτερους. Πιο απλά ενισχύει το δημοσιούπαλληλικό χαρακτήρα του εκπαιδευτικού.

3. αντί να επιδιορθωσει υποτιθέμενες ή υπαρκτές ανεπάρκειες ελλείψεις ή ατέλειες του εκπαιδευτικού επιδιώκει να επιφέρει ορισμένες επιθυμητές για την ιεραρχία αλλαγές στις αντιλήψεις, τις ιδέες και τη συμπεριφορά του εκπαιδευτικού.

4. Αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα σε κάθε προσπάθεια αναμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος.

5. Προκαλεί συνθήκες ανταγωνιστικών συγκρούσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών κατατάσσοντάς τους σε κατηγορίες: πολυ επαρκείς - επαρκείς - ανεπαρκείς.

6. Προκαλεί άγχος και ανασφάλεια εξοντώνοντας ψυχολογικά τον εκπαιδευτικό αφού συνεχώς αμφισβητείται η καταλληλότητά του.

Ε. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ "ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ"

Η συνδικαλιστική ηγεσία των εκπαιδευτικών και ειδικότερα η ΟΛΜΕ έχει χαράξει μια γραμμή άμυνας σχετικά με την αξιολόγηση με κύριο σκοπό την αποτροπή "αναχρονιστικών" ρυθμίσεων. Δεν κινείται σε μια κατεύθυνση απόρριψης της φιλοσοφίας της αξιολόγησης ως μηχανισμού ελέγχου και δεολογικής χειραγώγησης. Κυρίως αντιτίθεται στη λογική του "επιθεωρητισμού". Όμως αποδέχεται τη λογική της αξιολόγησης μεταφέροντας το κέντρο βάρους από την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Αυτή η "μεταμφίεση" δεν έρχεται σε αντιπαράθεση με την αντίληψη για την "ποιοτική βελτίωση και την αποδοτικότερη λειτουργία της εκπαίδευσης" μέσω της αξιολόγησης. Η ουσία των διαφωνιών εστιάζεται σε δευτερεύοντα ζητήματα όπως της συμμετοχής ή όχι του Σ.Σ. στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και όχι στην καρδιά του προβλήματος.

Μέχρι τώρα μια τέτοια στάση είχε τη σημασία της και την αξία της, αφού αποτελούσε ανασταλτικό παράγοντα για την επιβολή της αξιολόγησης. Βέβαια σ' αυτό βοηθούσαν κι άλλοι παράγοντες, όπως η γενικότερη πολιτική συγκυρία, η ιστορική μνήμη του κλάδου κ.λπ. Συγκεκριμένα η επιδιώξη της σοσιαλδημοκρατίας στο χρονικό διάστημα '81-'88 να μην έρθει σε ρήξη και να προσδέσει στο άρμα της διάφορα μικρομεσαία στρώματα. Παράλληλα για λόγους ιστορικούς και όχι μόνο, οι εκπαιδευτικοί ήταν αντίθετοι με τη λογική του επιθεωρητισμού.

Σήμερα όμως τα πράγματα έχουν αλλάξει. Και η στάση της ΟΛΜΕ που οριοθετείται με βάση έναν κατάλογο 10 θέσεων δεν καλύπτει τις σημερινές ανάγκες και πολύ περισσότερο δεν συνιστά μια ριζικά διαφορετική λογική κόντρα στην κυρίαρχη λογική της αξιολόγησης και τις παραλλαγές της. Ισως και η ίδια να αποτελεί μια παραλλαγή της επικρατούσας αντίληψης για την αξιολόγηση. Αρκεί γι' αυτό να αναφέρουμε ότι αρκετές από τις προτάσεις της ΟΛΜΕ είτε αυτούσιες είτε παραλλαγμένες είναι ενσωματωμένες στο μοντέλο αξιολόγησης, όπως έχει προσδιοριστεί από προηγούμενους νόμους και διατάξεις καθώς και τις πρόσφατες προτάσεις του ΥΠΕΠΘ. Ενδεικτικά οι άξονες αναφοράς ή πρετήρια αξιολόγησης είναι τόσο γενικόλογα και ασαφή, ώστε όσο κι αν τα εξετάσει κανείς δεν πρόκειται να βρει διαφορές μ' αυτά του ισχύοντος μοντέλου.

Είναι ενδεικτικό ότι οι περισσότερες προτάσεις ή σχήματα αξιολόγησης που προ-

βάλλονται από εκπαιδευτικούς φορείς ή από τα κόμματα αντιπολίτευσης διαφωνούν κυρίως στο θέμα της συμμετοχής των εκπαιδευτικών φορέων σ' αυτές τις διαδικασίες ελέγχου. Είναι μια διαμάχη κυρίως για τα ποσοστά συμμετοχής και όχι για το ρόλο της αξιολόγησης. Χαρακτηριστική η πρόταση του εκπροσώπου του ΣΥΝ (Θ. Βλάχου) που προτείνει τη συμμετοχή γονέων και μαθητών για τη βράβευση των 10 πρώτων εκπαιδευτικών! Αυτές οι λύσεις της ΟΛΜΕ ή άλλων για διευρυμένη συμμετοχή γενικότερα στο εκπαιδευτικό σύστημα και ειδικότερα στους μηχανισμούς ελέγχου είναι απατλές αφού δεν ανατρέπουν την ισχύ της κεντρικής εξουσίας. Πρόκειται εν ολίγοις για απόψεις συμπληρωματικές, που εμπνέονται από την τεχνοκρατική ή καλύτερα γραφειοκρατική ιδεολογία, αφού εξετάζει τα κριτήρια και τη μεθοδολογία της αξιολόγησης χωρίς να τα εντάσσει στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο ώστε να προκύπτει μια συνολική εκτίμηση και άποψη.

ΣΤ. ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ - ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Αναμφίβολα είναι πολύτιμη η απόκτηση και ανάλυση πληροφοριών που αναφέρονται στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για το σχεδιασμό των αναγκαίων αλλαγών και τη ριζική του αναμόρφωση. Απ' αυτή την άποψη ο έλεγχος της εκπαιδευτικής διαδικασίας συλλογικά από τους φορείς της εκπαίδευσης με όρους μαζικού κινήματος μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα. Κάτι τέτοιο δεν έχει καμιά σχέση με τους μηχανισμούς ελέγχου των εκπαιδευτικών που λειτουργούν στο αστικό σχολείο. Άλλα αποτελεί ένα σύστημα αμοιβαίας πληροφόρησης και απολογισμού συλλογικής δράσης μέσα από ανοιχτές και συλλογικές διαδικασίες, χωρίς ιεραρχήσεις και διακρίσεις.

Σίγουρα η θεωρητική διερεύνηση των γενικών αρχών ενός τέτοιου συστήματος που είναι ζητούμενη θα είχε την αξία της.

'Όμως για το συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών και ιδιαίτερα για το ριζοσπαστικό τμήμα του, σήμερα προέχει η αντιπαράθεση με το νεοφιλελευθερισμό και στην εκπαίδευση. Γιατί πρώτα απ' όλα με το σύνθημα "λιγότερο κράτος" συρρικνώνει τη δημόσια εκπαίδευση και ύστερα ενισχύει το ρόλο του κράτους για την άσκηση ελέγχου της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την ισοπέδωση της προσωπικότητας του εκπαιδευτικού αμφισβητώντας ακόμα και το δικαίωμα στη δουλειά.

Με την αίσθηση ότι στο σημερινό αυταρχικό και ιεραρχικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορούν παρά να ευδοκιμήσουν παρά ανάλογες προτάσεις η σχήματα αξιολόγησης θ' αποφύγουμε το άγχος της προτασεολογίας.

Ο δρόμος που προτείνουμε δεν μπορεί παρά να είναι ο δρόμος της ενεργητικής - συλλογικής αντίστασης.

*Ν' απορρίψουμε τις προτάσεις για την αξιολόγηση. Συνιστούν ψευδο-αξιολόγηση. Κρύβουν άλλους σκοπούς και σκοπιμότητες.

*Καμιά "αξιολόγηση" ή υπηρεσιακή κρίση που να συνδέεται με το μισθό.

*Ανεμπόδιστη μισθολογική εξέλιξη.

*Δημοκρατία - Συλλογικότητα στο Σχολείο

Γιώργος Καθβαδίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Θ. Τσφριγάπης: "Η Αξιολόγηση" στην εκπαίδευση. Αντιτετράδια της εκπαίδευσης. τ. 16.
2. Α. Φραγκουδάκη: Γλώσσα και ιδεολογία, σελ. 75, εκδ. Οδυσσέας.
3. Α. Φραγκουδάκη: Το ίδιο σελ. 151.
4. Α. Ανδρέου - Γ. Παπακωνσταντίνου: Οργάνωση και διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος. σελ. 24. εκδ. Εξάντας.
5. Γ. Καββαδίας: Σημειώσεις για το ρόλο του εκπαιδευτικού. Αντιτετράδια της εκπαίδευσης. τ. 15.
6. Π. Παπακωνσταντίνου: Αξιολόγηση και σχολική δυναμική. Κίνηση εκπαιδευτικών "Δ. Γληνός". Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Διογένης Αθήνα 1986.
7. Α. Τζιφας: Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Σύγχρονη εκπαίδευση τ. 34.
8. Π. Παπακωνσταντίνου: Το ίδιο
9. Από την εφημερίδα: "Αγωνιστική Παρέμβαση" καθηγητών νομού Ημαθίας.
10. Το απόσπασμα είναι από έκθεση επιθεωρητή και αναφέρεται από τον Α. Ανδρέου - Γ. Παπακωνσταντίνου. Το ίδιο σελ. 106.

Πρώτος μεταξύ πληθείων

Με ταχύτατους ρυθμούς ο υπουργός Παιδείας προωθεί τις σαρωτικές αλλαγές στο χώρο της εκπαίδευσης. Οι νέες προτάσεις, που έγιναν σε χρόνο ρεκόρ και σχέδιο νόμου, έρχονται να αλλάξουν ριζικά τον τρόπο διοίκησης του σχολείου προσδιορίζοντας τα νέα καθήκοντα αλλά και τον νέο ρόλο του διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Στην εισαγωγή της ενότητας "Διοίκηση και εποπτεία της Εκπαίδευσης" το ΥΠΕΠΘ διαπιστώνει ότι "η έλλειψη αποτελεσματικότητας στο σύστημα διοίκησης της εκπαίδευσης, οδήγησε σε ένα σχολείο κατ' ουσίαν ακέφαλο. Σχεδόν κανένας δεν είναι υπεύθυνος, αφού δεν υπάρχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες και όλα επαφίονται στην καλή διάθεση κάποιων μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας". Έτοι λοιπόν αφού καταλήγει στις "διαπιστώσεις" αυτές επιχειρεί να προσδιορίσει τις αιτίες που οδήγησαν στην κατάσταση αυτή. Κατά τις εκτιμήσεις λοιπόν των εγκεφάλων συμβούλων του κ. Σουφλιά οι λόγοι αυτοί είναι:

1. Η ασυνέχεια στη διοίκηση και η εναλλαγή ή η πιθανότητα εναλλαγής ρόλων και η ανασφάλεια που αυτή συνεπάγεται.
2. Η έλλειψη αρμοδιοτήτων αλλά και ευθυνών που απορρέουν απ' αυτές.
3. Η ασάφεια των κριτηρίων επιλογής και επομένως οι δυνατότητες αυθαιρεσίας που έδινε, προκαλούσε τη δυσπιστία και σε ορισμένες περιπτώσεις την απροθυμία των Ικανών, αλλά και την αμφισβήτηση των επιλεγομένων.
4. Η έλλειψη κινήτρων για τη διεκδίκηση διευθυντικών θέσεων.

Αφού λοιπόν "διαπιστώνει" τα αίτια το ΥΠΕΠΘ προτείνει μια δέσμη μέτρων που ούμιφωνα με τις προθέσεις του θα άρουν τις δυσλειτουργίες αυτές, και τα οποία αποβλέπουν:

1. Να εξασφαλιστεί η συνέχεια στη διοίκηση που είναι απαραίτητος όρος για την αποτελεσματικότητά της. Γι' αυτό μετά από μια τετραετή δοκιμαστική θητεία και με αξιοκρατικά κριτήρια δίδεται η δυνατότητα για τη μονιμοποίηση των διευθυντών σχολείων αλλά και των Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Γραφείων.
2. Να δοθούν αρμοδιότητες στα διευθυντικά στελέχη, αλλά παράλληλα και κίνητρα για τη διεκδίκηση από τους εκπαιδευτικούς διευθυντικών θέσεων.
3. Να είναι τα κριτήρια επιλογής των διευθυντικών στελεχών αξιοκρατικά, μετρήσιμα και διαφανή, ώστε να επιλέγονται οι ικανότεροι εκπαιδευτικοί και έτοι να διαθέτουν το απαραίτητο κύρος τόσο για την αποτελεσματική άσκηση της διοίκησης, όσο και για την αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών.

Αναμφισβήτητα οι προτάσεις του Υπουργείου έρχονται να σαρώσουν το σημερινό καθεστώς λειτουργίας του Σχολείου και να αλλοιώσουν συνολικά τη φυσιογνωμία του. Πριν προχωρήσουμε στην κριτική των επιμέρους προτάσεων πρέπει να παρατηρήσουμε δύο βασικά σημεία. Παρά το γεγονός ότι ο Σουφλιάς εμφανίζεται γεννικά με ένα συναίνετικό και εκσυγχρονιστικό προσωπείο, στα ζητήματα της διοίκησης του Σχολείου εμφανίζεται ιδιαίτερα αυταρχικός και με προτάσεις βαθειά αναχρονιστικές. Έτοι επαναφέρει το θεσμό της ισοβιότητας των διευθυντών που τόσο έντονα είναι καταδικασμένος στη συνείδηση των εκπαιδευτικών, ενώ ταυτόχρονα δεν βρίσκει να αναφέρει ούτε καν μια γραμμή για το ρόλο του συλλόγου των διδασκόντων στα θέματα της λειτουργίας του Σχολείου. Ας δούμε όμως συγκεκριμένα τις εκτιμήσεις και τις προτάσεις του ΥΠΕΠΘ.

Το πρώτο και σημαντικότερο ίσως ζήτημα που διαπιστώνει το Υπουργείο είναι ότι "την τελευταία δεκαετία ουσιαστικά το Σχολείο ήταν ακέφαλο αφού ο ρόλος των διευθυντών είχε υποβαθμιστεί εξαιτίας της έλλειψης της μονιμότητας". Πέρα απ' το γεγονός ότι οι αντιλήψεις Σουφλιά είναι διαμετρικά αντίθετες με τις προτάσεις του συνδικαλιστικού κινήματος, πρέπει ακόμα να τονίσουμε ότι οι διαχωρισμοί που επιχειρεί να κάνει συνδέοντας τις εκτιμήσεις αυτές με την πολιτική της οκταετίας του ΠΑΣΟΚ είναι πλαστοί.

Αναμφισβήτητα οι προτάσεις του Υπουργείου έρχονται να σαρώσουν το σημερινό καθεστώς λειτουργίας του Σχολείου και να αλλοιώσουν συνολικά τη φυσιογνωμία του

Η ουσία των διαφορετικών εκτιμήσεων και επιλογών βρίσκεται στο γεγονός ότι ο μεν Σουφλιάς προσδοκά σε ένα διευθυντή συγκεντρωτικό, αυταρχικό, ενώ το κίνημα των εκπαιδευτικών κατάφερε και σε μεγάλο βαθμό πέτυχε με τους αγώνες του να αναπτύξει τη δημοκρατία στο Σχολείο, ενισχύοντας το ρόλο του συλλόγου των διδασκόντων. Η προσπάθεια σύνδεσης των κατακτήσεων αυτών με τις επιλογές των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ μέσα από το νόμο 1566, έχει σαν στόχο να δημιουργήσει τεχνητές διαχωριστικές γραμμές, αφού είναι γνωστό ότι οι εκπαιδευτικοί ουσιαστικά δεν αποδέχτηκαν το θεσμικό αυτό πλαίσιο και πάλεψαν αποφασιστικά ενάντια στον 1566.

Η βασική αντίθεση βρίσκεται στο εξής σημείο. Η διοίκηση του ενός που προτείνει ο Σουφλιάς και μάλιστα του ισόβιου ανεξέλεγκτου διευθυντή, η συλλογική διεύθυνση του Σχολείου. Και εκεί ακριβώς διαπιστώνεται η άβυσσος, που χωρίζει τις δύο αυτές πολιτικές.

Η δεύτερη διαπίστωση του ΥΠΕΠΘ αφορά την έλλειψη αρμοδιοτήτων αλλά και ευθυνών που απορρέουν απ' αυτές. Αντιμετωπίζοντας με έναν επιφανειακό τρόπο το ζήτημα αυτό, θα αναρωτιόταν κανείς ποιες άλλες αρμοδιότητες θα μπορούσε να έχει ένας διευθυντής στο σημερινό σχολείο, που είναι απόλυτα εξαρτημένο απ' τις επιλογές του ΥΠΕΠΘ. Ουσιαστικά και τυπικά ο διευθυντής είναι ο διεκπεραιωτής των κυβερνητικών εγκυκλίων και τίποτε παρά πέρα. Όμως με τις νέες ρυθμίσεις ο Σουφλιάς προτίθεται να δώσει νέες αρμοδιότητες στον διευθυντή του Σχολείου σαν έναν από τους αξιολογητές του εκπαιδευτικού και εκεί ακριβώς βρίσκεται το σημείο τριβής αλλά και ο νέος ρόλος του διευθυντή. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο επιχειρεί να "αναβαθμίσει" το ρόλο του το ΥΠΕΠΘ και να τον μετατρέψει σε όργανο ελέγχου και χειραγώγησης των ίδιων των εκπαιδευτικών.

Το τρίτο σημείο αφορά τον τρόπο επιλογής των διευθυντικών στελεχών όλων των βαθμίδων. Διαπιστώνεται συγκεκριμένα έλλειψη σαφών κριτηρίων επιλογής και αμφισβήτησης της διαδικασίας επιλογής. Αναμφισβήτητα ο νόμος 1566 είχε ελλείψεις πάνω στο ζήτημα αυτό. Το ΠΑΣΟΚ εφαρμόζοντας μια κατ' επίφαση φιλολαϊκή πολιτική κι έχοντας σαν στόχο την προώθηση συγκεκριμένων κομματικών στελεχών του άφηνε ανοιχτό το πλαίσιο της μοριοδότησης των υποψήφιων διευθυντών, μέσα από νεφελώδεις και ασαφείς διατυπώσεις, όπως η κοινωνική προσφορά, η συνδικαλιστική δραστηριότητα κ.λπ.

Τις ασαφείς αυτές διατυπώσεις άλλωστε εκμεταλλεύτηκε και ο προκάτοχος του σημερινού υπουργού, Κοντογιαννόπουλος που με τις προηγούμενες κρίσεις διευθυντών, σάρωσε όλους σχεδόν τους προηγούμενους διευθυντές που στη μεγάλη τους πλειοψηφία, ανήκαν στο ΠΑΣΟΚ και τοποθέτησε ανθρώπους προσκείμενους στη Ν.Δ. Ακόμα να τονίσουμε ότι σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες, διάφορα στλέχη της ΔΑΚΕ αντιδρούν και σήμερα με τις προτάσεις Σουφλιά, επειδή εκτιμούν ότι πιο εύκολα μπορούν με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο να εξυπηρετήσουν την κομματική τους πελατεία παρά με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις.

Τέλος η εισήγηση διαπιστώνει ότι υπάρχει έλλειψη κινήτρων για τις διευθυντικές σχέσεις, κάτι που πραγματικά ισχύει αφού το περίφημο διευθυντικό επίδομα ακολουθεί την πολιτική των μισθών πείνας των εκπαιδευτικών.

ΠΩΣ ΑΠΑΝΤΑ ΟΜΩΣ Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΕΠΘ ΣΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΥΠΑΡΚΤΩΝ Η

ΟΧΙ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ; ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ;

Οι προτάσεις του Υπουργείου αποβλέπουν:

Πρώτον. Στην εξασφάλιση της συνέχειας της διοίκησης που είναι απαραίτητος όρος για την αποτελεσματικότητά της. Με άλλα λόγια επαναφέρεται ο βαθμός του διευθυντή και γίνονται πλέον μόνιμοι μετά από μια δοκιμαστική περίοδο τεσσάρων χρόνων.

Μια τέτοια αλλαγή είναι φανερό ότι θα μεταβάλλει ριζικά τη σημερινή δομή του Σχολείου. Ο θεσμός του μόνιμου διευθυντή δεν αποτελεί βέβαια καινοτομία αφού ίσχει και παλιότερα, μάλιστα δε είχε γνωρίσει την αποθέωσή του στη διάρκεια της εφτάχρονης δικτατορίας. Με την αλλαγή όμως αυτή δύο θα είναι οι βασικές επιδιώξεις του Υπουργείου. απ' τη μια μεριά θα ενισχυθεί η αυταρχικότητα μέσα στο Σχολείο, όπου απόλυτος κυρίαρχος θα είναι ο διευθυντής - αξιολογητής, ενώ απ' την άλλη ο ρόλος του συλλόγου των διδασκόντων θα υποβαθμιστεί ακόμα περισσότερο απ' ότι είναι ήδη σήμερα.

Δεύτερον. Να δοθούν αρμοδιότητες και κίνητρα στα διευθυντικά στελέχη όπως μείωση ωραρίου, αποδοχές κ.λπ.

Με τη ρύθμιση αυτή επιχειρείται κατ' αρχήν η αλλαγή του σημερινού status quo στη μισθολογική εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Δημιουργείται δηλαδή ένα στρώμα εκπαιδευτικών που αμοιβεται σύμφωνα με τον βαθμό που έχει, αμοιβεται καλύτερα, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών παραμένει καθηλωμένη στους εξευτελιστικούς μισθούς πείνας.

Τρίτον. Ταυτόχρονα προωθείται μια διάσπαση μέσα στον ίδιο το χώρο της εκπαίδευσης, αφού θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι το στρώμα αυτό της γραφειοκρατίας θα δημιουργήσει δική του έκφραση (π.χ. συνδικαλιστική οργάνωση), δεν θα υπακούει στις αποφάσεις του κλάδου και που θα έχει δικά του ιδιαίτερα συμφέροντα.

Τέλος σε ότι αφορά το ζήτημα αυτό είναι προφανές, ότι μέσα στις αρμοδιότητες των διευθυντών κυρίαρχη θέση θα κατέχει ο ρόλος του διευθυντή σαν αξιολογητή με τις επακόλουθες αυθαιρεσίες, εκβιασμούς και συγκρούσεις στο χώρο του Σχολείου.

*Τέλος να είναι τα κριτήρια επιλογής των διευθυντικών στελεχών αξιοκρατικά, μετρήσιμα διαφανή ώστε να επιλέγονται οι ικανότεροι.

Αν και γίνεται μεγάλος λόγος για τη λεγόμενη αξιοκρατία και διαφάνεια όμως η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Είναι γεγονός ότι ο νόμος 1566 άφηνε ανοικτά τα περιθώρια για την επιλογή των διευθυντών, γιατί προφανώς με αυτό τον τρόπο οι τότε κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ πίστευαν ότι καλύτερα θα μπορούσαν να ελέγχουν τους επιλεγόμενους διευθυντές. Όμως και ο τρόπος που καθορίζει τα "αντικειμενικά" κριτήρια ο σημερινός υπουργός της ΝΔ είναι απότομη διαμορφωμένα, ώστε να ενισχύουν συγκεκριμένα τμήματα των εκπαιδευτικών. Αποθεώνεται έτσι η ηλικία (χρόνια υπηρεσίας) αφού είναι δεδομένο ότι οι παλιότεροι εκπαιδευτικοί είναι συνήθως συντηρητικότεροι, ενισχύεται το δεύτερο πτυχίο ανεξάρτητα αν έχει να κάνει με παιδαγωγικά ζητήματα (η εκτίμηση είναι ότι αυτή η διάταξη είναι χαριτωμένη) και η κυβέρνηση ξεχρέωσε ένα γραμμάτιο που όφειλε προς όλους αυτούς, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έστησαν ή ενίσχυσαν τον απεργοσπαστικό μηχανισμό στην απεργία του '90.

Κλείνοντας την κριτική μας στις προτάσεις του Σουφλιά στα ζητήματα της "διοίκησης και εποπτείας της εκπαίδευσης", πρέπει να ξανατονίσουμε πάλι το εξής: ο Σουφλιάς εφαρμόζοντας το πρόγραμμα της ΝΔ στο χώρο της εκπαίδευσης, προωθεί με ταχύτατους ρυθμούς ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο εκσυγχρονισμού. Όμως σε συνθήκες κρατικομονοπωλιακού καπιταλισμού και μάλιστα σε συνθήκες έντονης κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, ο αστικός εκσυγχρονισμός δεν είναι μια προοδευτική πολιτική. Είναι ακριβώς το αντίθετο. Είναι μια πολιτική όξυνσης των αντιθέσεων, έντασης του αυταρχισμού και σαρώματος κάθε προηγούμενης κατάχτησης. Αυτόν ακριβώς τον στόχο έρχεται να υπηρετήσει η πολιτική των μονίμων διευθυντών-αξιολογητών μέσα στο σχολείο, να χτυπήσουν δηλαδή τη δημοκρατία μέσα σ' αυτό, που με τόσους αγώνες μαθητές και εκπαιδευτικοί έχουν κατακτήσει.

Γιώργος Σόφης

Ταυτόχρονα προωθείται μια διάσπαση μέσα στον ίδιο το χώρο της εκπαίδευσης, αφού θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι το στρώμα αυτό της γραφειοκρατίας θα δημιουργήσει δική του έκφραση (π.χ. συνδικαλιστική οργάνωση), δεν θα υπακούει στις αποφάσεις του κλάδου και που θα έχει δικά του ιδιαίτερα συμφέροντα.

Το «πολλαπλό βιβλίο» στο σχολείο

**Η κυρίαρχη ιδεολογία
σε πολλές εκδόσεις...**

Από μια άποψη τα εισηγητικά κείμενα του υπουργείου Παιδείας αξίζουν της προσοχής και του θαυμασμού. Γιατί προετοιμάζουν τόσο δυσάρεστες εξελίξεις με τόσο ευχάριστα ακούσματα και λόγια. Ισως οι φιλόλογοι θα πρέπει να ενσωματώσουν στα κεφάλαια για τα κατ' ευφημισμόν σχήματα τις σχετικές περικοπές.

Να τι γράφει το τελευταίο πόνημα του ΥΠΕΠΘ στο κεφάλαιο 4. «Σχολικά βιβλία» στο β' μέρος του λεγόμενου διαλόγου για την Παιδεία.

«Ο περιορισμός ωστόσο του μαθητή – συχνά και του δασκάλου – στη χρήση ενός βιβλίου ως μοναδικής πηγής γνώσεων σε κάθε γνωστικό αντικείμενο αποδυναμώνει πλήρως την καλλιέργεια της κριτικής και δημιουργικής ικανότητας του μαθητή. Το κύκλωμα: άκαμπτο Αναλυτικό Πρόγραμμα – ένα, κοινό και μοναδικό βιβλίο – εξεταστέα ύλη δυσανάλογη συνήθως προς το ωρολόγιο πρόγραμμα, αποτελεί στην πραγματικότητα φαύλο κύκλο που δεν μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση ουσιαστικής παιδείας.

Ως ένα από τα μέτρα αντιμετώπισης αυτής της κατάστασης προτείνεται η καθιέρωση του πολλαπλού βιβλίου, ήτοι η έγκριση από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο περισσοτέρων του ενός διδακτικών βιβλίων, από τα οποία και θα επιλέγεται το βιβλίο που θα χρησιμοποιείται, κατά μάθημα, σε κάθε σχολείο».

• Ο ανυποψίαστος πολίτης συμφωνεί, ο αθώος δάσκαλος υπερθεματίζει, ο καταπιεσμένος μαθητής επαυξάνει!

Είναι όμως έτοι τα πράγματα; Η δωρεάν παροχή των σχολικών εγχειριδίων, καθώς και το βιβλίο, το οποίο εξεδίκευε το αναλυτικό πρόγραμμα, στηρίχτηκαν σε μια λογική (πολιτική πρακτική) η οποία είχε ήδη επιταχύνει τους ρυθμούς ανάπτυξης και ταυτόχρονα ήταν «αναγκασμένο» να δεχθεί τα αιτήματα της αριστεράς η οποία αν και – με τα όπλα ηττημένη – ήταν αξιόμαχη αντιπολίτευση.

Οι σημερινοί θιασιώτες του πολλαπλού βιβλίου βασίζονται πάνω σε δύο βασικά στοιχεία.

Αφενός στη γενική κρίση του σχολείου, δίνοντας τη δική τους ερμηνεία και διέξοδο, αφετέρου στην κακή κατάσταση του σχολικού εγχειριδίου (διανομή, περιεχόμενο, μορφή).

Τόσο οι θιασώτες του πλουραλισμού και της πολλαπλότητας όσο και το ΥΠΕΠΘ, μεταφέρουν το ερώτημα εκεί που τους συμφέρει («ένα ή πολλά βιβλίο στο σχολείο;») σκοπεύοντας από την ελκυστικότητα του δεύτερου σκέλους του διλήμματος να αρπάξουν και τη συνέχεια που είναι: «δωρεάν, ή όχι διανομή του;» Κατάργηση του κρατικού μονοπώλιου στο βιβλίο και πέρασμα στην ιδιωτικοποίηση;

Αξίζει να κάνουμε μια συγκριτική αντιπαράθεση αυτών που γράφει το ΥΠΕΠΘ με αυτά που λένε τα ιδιωτικά κυκλώματα για τη δωρεάν παροχή.

Το ΥΠΕΠΘ: «Αποδυναμώνεται η καλλιέργεια κριτικής και δημιουργικής ικανότητας του μαθητή». Οι ιδιώτες: «απουσίασαν ο διάλογος και η κριτική σκέψη».

Το ΥΠΕΠΘ: «Η επιλογή του βιβλίου θα γίνεται από τους διδάσκοντες το μάθημα κατά σχολείο». Οι ιδιώτες: «την επιλογή ανάμεσα σε πολλά εγκεκριμένα από την επιτροπή βιβλία θα κάνει ο σύλλογος των καθηγητών ή οι διδάσκοντες το μάθημα».

Άλλα και στις τεχνικές λεπτομέρειες της συγγραφής και στις προδιαγραφές, το ΥΠΕΠΘ ακολουθεί την ιδιωτική σκέψη. Μοναδική διαφορά είναι ότι – προς το παρόν – η διανομή θα γίνεται από τον ΟΕΔΒ όπως γινόταν ως σήμερα.

Πολλά βιβλία, μια ιδεολογία: Το δόγμα

Ηθεωρία και πρακτική της πολλαπλότητας των βιβλίων στηρίζεται – και άρα ανατρέπεται – σε μια απλοϊκή σκέψη: «Τα πολλά είναι καλύτερα του ενός». Ο τυπικός αυτός συλλογισμός έχει όλα τα γνωρίσματα της φορμαλιστικής λογικής γι' αυτό και απορρίπτεται. Γιατί είναι προφανές σε κάθε σοβαρό άνθρωπο ότι αντί να συζητάμε το περιεχόμενο των βιβλίων, τη μεθοδολογία του, την επιστημονική του εγκυρότητα και την αισθητική του, περιορίζόμαστε στα κουτοπόνηρα (αλλά και ελκτικά) τεχνάσματα του υπουργείου.

Είναι δυνατόν –και αυτό θα γίνει– να υπάρξουν πολλά βιβλία π.χ. στο μάθημα της Ιστορίας (έτοι που να ικανοποιείται το περι πλουραλισμού αισθηματικών) και ταυτόχρονα να τα διαποτίζει ίδια μεθοδολογία, αντίληψη, γραφή (αστικός ορθολογισμός).

Τηρουμένων των αναλογιών, το ίδιο φαινόμενο παρατηρήσαμε με την κατάργηση του κρατικού μονοπώλιου στην TV όπου η ιδιωτική πρωτοβουλία παρουσίασε όλο το απαίσιο και αντικοινωνικό της πρόσωπο.

Αυτοί θέλουν πολλά βιβλία για ν' ανοίξουν το δρόμο στην ιδιωτικοποίηση ή για να κρυφτούν πίσω από την τυπικότητα του πλουραλισμού. Εμείς οφείλουμε να ψηφίσουμε, ν' απαιτήσουμε υπεράσπιση κατακτήσεων στο χώρο του σχολείου, διαλεκτικό, καθολικό κριτήριο, κοινωνικοποίηση των νέων από την πλευρά των εργαζόμενων και των αναγκών τους. Υπεράσπιση της δημοτικής γλώσσας απέναντι στους νέους Μιστριώτηδες και των προοδευτικών λογοτεχνών απέναντι στην Ιερά Εξέταση.

Τηρουμένων των αναλογιών, το ίδιο φαινόμενο παρατηρήσαμε με την κατάργηση του κρατικού μονοπώλιου στην TV όπου η ιδιωτική πρωτοβουλία παρουσίασε όλο το απαίσιο και αντικοινωνικό της πρόσωπο.

Ιδιαίτερα σήμερα με την έκρηξη των ανακαλύψεων, τον πολλαπλασιασμό των γνώσεων, τις κεφαλαιοκρατικές διεθνοποιήσεις, το πραγματικό ζητούμενο είναι η διαμόρφωση εκείνων των μεθοδολογικών κριτηρίων στη νέα γενιά ώστε να μπορεί να εξηγήσει τη φύση, τον άνθρωπο, την κοινωνία και τα φαινόμενά της.

Eτοι η βιβλιακή γνώση θα πρέπει ν' αντικαθεφτίζει τις κοινωνικές αντιθέσεις, τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, το προτοές της ανθρώπινης (κοινωνικής) γνώσης να καλλιεργεί το θετικό πρότυπο, την ισοτιμία, την άλληλεγγύη των ατόμων, των ομάδων, των εθνών.

Μας ενδιαφέρει βεβαίως και η γνώση στοιχείων του εθνικού και του παγκόσμιου πολιτισμού όχι για την καλλιέργεια τις έχθρας, μα της αμοιβαιότητας και της άμιλλας, της συνεργασίας.

Το ζητούμενο λοιπόν είναι η διαλεκτική προσέγγιση των γνώσεων οι επιστημονική μέθοδος, η ολόπλευρη παρουσίαση και αυτό δεν το εγγυάται η «πολλαπλότητα» το ημετεριλίκι και ο νεοφιλελευθερισμός. Το εγγυάται μόνο η υπεράσπιση της Δημ. Δωρεάν Παιδείας και των κατακτήσεων της όχι από την πλευρά ενός στείρου και φοβισμένου αμυντισμού (απ' τ' ολότελα...) αλλά από την πλευρά ενός δημιουργικού κοινωνικού ρεύματος που δεν φοβάται αλλά αντίθετα επιδιώκει τη γνώση και την κοινωνική αλήθεια. Αυτοί θέλουν πολλά βιβλία για ν' ανοίξουν το δρόμο στην ιδιωτικοποίηση ή για να κρυφτούν πίσω από την τυπικότητα του πλουραλισμού. Εμείς οφείλουμε να ζητήσουμε, ν' απαιτήσουμε υπεράσπιση του κατακτήσεων στο χώρο του σχολείου, διαλεκτικό, καθολικό κριτήριο, κοινωνικοποίηση των νέων από την πλευρά των εργαζόμενων και των αναγκών τους. Υπεράσπιση της δημοτικής γλώσσας απέναντι στους νέους Μιστριώτηδες και των προοδευτικών λογοτεχνών απέναντι στην Ιερά Εξέταση.

Και στο ζήτημα του βιβλίου να μιλήσουμε για την ταμπακέρα και όχι για τα φούμαρα!

Επιμύθιον: Οι δύσπιστοι οφείλουν να προσέξουν την ταχύτητα και την τραχύτητα του ΥΠΕΠΘ στις προσθαφαιρέσεις των σχολικών εγχειριδίων. Δείγμα μελλοντικής γραφής.

Θανάσης Τσιριγώτης

Τα παρακάτω άρθρο
αποτελεί μέρος κειμένου
που γράφτηκε και
κυκλοφόρησε τον Απρίλη
από τους εκπαιδευτικούς
Βερβενιώτη Τασούλα
Κάτσικα Χρήστο
Παπαλεωνίδα Γιούλη
Ρουμπάνη Χρήστο
και Τριανταφυλλόπουλο Ηλία

ΤΑ ΝΕΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΙ ΡΟΛΟΙ

- Μέχρι σήμερα, κάθε γενιά χωριζόταν σε δύο υποσύνολα. Το ένα (που αποτελείτο πάνω από τους μισούς μαθητές) δεν τελείωνε τη Μέση Εκπαίδευση. Με την αριθμητική βαθμολογία στο Δημοτικό και τις εξετάσεις στο Γυμνάσιο το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί πολύ περισσότερο. Και είναι «φυσικό» αυτοί οι μαθητές να μην προέρχονται από τα κοινωνικά ευνοημένα στρώματα.
- Τα παιδιά από τα κατώτερα και μεσαία κοινωνικά στρώματα θα «πείθονται» να στραφούν προς την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΤΕΕ) και θα αυτοποκλείονται από την Τριτοβάθμια. Στις αρχές της περασμένης δεκαετίας το ποσοστό των μαθητών που φοιτούσαν στη Γενική και την Τ/Ε Εκπαίδευση ήταν 87% και 13% αντίστοιχα. Στα μέσα της δεκαετίας 75% και 25%. Φέτος είναι περίπου 60% και 40%. Η οδηγία της ΕΟΚ είναι να γίνει 50% και 50% και μακροπρόθεσμα 25% και 75%. Οι λόγοι της στροφής αυτής οφείλονται στην ανεργία, στο γεγονός ότι δεν υπήρχε αντίκρισμα του πτυχίου – ακόμα και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης – στην αγορά εργασίας κ.λπ.
- Η αριθμητική βαθμολογία και οι εξετάσεις δε θα στριψουν μόνο τη ροή των μαθητών στην ΤΕ εκπαίδευση. Μεγάλο μέρος από αυτούς θα βρεθεί εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας. Θα του παρέχεται μόνο κατάρτιση, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο λειτουργικός αναλφαβητισμός, να ενταθεί η κοινωνική ανισότητα και να διευκολυνθεί έτοι η εκμετάλλευση της εργασίας.
- Στις «προτάσεις» – νομοσχέδιο προβλέπεται η επιλογή μαθημάτων από το γυμνάσιο. Καθορίζεται επίσης ότι τα εφόδια που θα παρέχεται υποχρεωτική εκπαίδευση θα κατευθύνουν το μαθητή «είτε για να ενταχθεί κοινωνικά και να ασκήσει επάγγελμα, είτε για να συνεχίσει σπουδές στη βαθμίδα του Λυκείου».
- Η απομνημόνευση και το κυνήγι του βαθμού ακυρώνει κάθε δυνατότητα κριτικής του περιεχομένου των σχολικών γνώσεων και συντελεί μελλοντικά στη δημιουργία πειθαρχημένων εργαζόμενων.
- Ο τρόπος που οργανώνεται η ενισχυτική διδασκαλία περιφερειακά θα συντελέσει στην εσωτερίκευση της

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΤΑ ΝΕΑ ΜΕΤΡΑ

η εικόνα σιγά - σιγά σχηματίζεται

κατωτερότητας των «αδύνατων» μαθητών, ως αποτέλεσμα του στιγματισμού τους.

• Τέλος ένα εργατικό δυναμικό χωρίς πολλά μορφωτικά προσόντα, προσαρμόζεται πιο εύκολα, είναι πιο υπάκουο και μπορεί να πει «ευχαριστώ» ακόμα και στη μερική απασχόληση.

B. Για τους εκπαιδευτικούς

Τόσο ο νόμος για την Επιμόρφωση όσο και οι «προτάσεις» – νομοσχέδιο για την Αξιολόγηση και τη Διοίκηση της Εκπαίδευσης είναι φανερό ότι στοχεύουν στη δημιουργία εκπαιδευτικών «δύο ταχυτήων».

Αν και ρητά αναφέρεται ότι η αξιολόγηση «δεν ουνδέεται με τη μισθολογική εξέλιξη» αυτό φαίνεται ότι αφορά τα γνωστά ιοχνά χρονοεπιδόματα, γιατί από την άλλη προβλέπει ως κίνητρα «αυξημένες αρμοδιότητες, αποδοχές, ωράριο» για τους Διευθυντές. Επιπλέον ο Διευθυντής είναι μόνιμος και ισόβιος μετά την 4ετή δοκιμαστική υπηρεσία, σε ξεχωριστό βαθμό. Ξεχωριστός βαθμός προβλέπεται και για τους μόνιμους προϊσταμένους γραφείων.

Από όλα αυτά φαίνεται ότι θα υπάρξει σαφής μισθολογική διαφορά για τα στελέχη, σε σχέση με τους υπόλοιπους καθηγητές.

Οι καθηγητές «μιας ταχύτητας»: η πλέμπα

Θα αρχίζουν την καριέρα τους με την εισαγωγική επιμόρφωση. Θα πρέπει να περιμένουμε το Π.Δ. για να μάθουμε ακριβώς ποιοί και πώς από τους 4.000 επιμόρφωνόμενους κάθε χρόνο θα διορίζονται. Οποιος τελικά διοριστεί στα δύο χρόνια θα αξιολογείται και θα μονιμοποιείται (>). Στη συνέχεια θα αξιολογείται κάθε τρία χρόνια μέχρι τα είκοσι και μετά κάθε τέσσερα. Σύμφωνα με τον 1566/85 και την υπενθύμισή του από τον Κοντογιαννόπουλο (Εγκύλιος ΥΠΕΠΘ Δ2 11905/16-7/89) όποιος δεν προάγεται δύο φορές απολύεται. Ετοιμη απόλυτη θα κρέμεται συνεχώς πάνω από το κεφάλι μας.

Θα μπορούσαμε να αγνοήσουμε την αξιολόγηση...

Αφιέρωμα στην Αξιολόγηση..Αφιέρωμα στην Αξιολόγηση..Αφιέρωμα στην

- * Επειδή όμως το «μη προακτέος» συνδέεται με την απόλυτη, αυτό στην πράξη δε θα μπορεί να λειτουργήσει.
- * Ο φόβος της απόλυσης θα μας κάνει να εκτελούμε τις «συμβουλές» του συμβούλου, να παίρνουμε μέρος στις συναντήσεις - σεμινάριο, να κάνουμε τις δουλειές που θα μας αναθέτει, να έχουμε καλές δημόσιες σχέσεις.
- * Οι «αυξημένες αρμοδιότητες» του Διευθυντή θα έχουν ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση των αρμοδιοτήτων του συλλόγου.
- * Οι καλές σχέσεις με το Διευθυντή θα είναι προϋπόθεση για τη διασφάλιση της «καριέρας» μας... Οι κλίκες θα ενταθούν.
- * Ο καθηγητής θα αξιολογείται και από τον τρόπο που βαθμολογεί τους μαθητές του. Αν το ΥΠΕΠΘ αποφασίζει ότι πρέπει να βαθμολογούμε αυστηρά και να «κόβουμε» τους «κακούς», ο Σύμβουλος θα μας ελέγχει για τους «μεγάλους» βαθμούς, εμείς θα γινόμαστε πιο αυταρχικοί και θα πιέζουμε τους μαθητές και τελικά όλοι θα εξυπηρετούμε τους σκοπούς της εξουσίας.
- * Η αξιολόγηση θα οδηγήσει στην απόλυτη ομοιομορφία. «Οποιος ξεφεύγει από το κοπάδι, θα τον τρώει ο λύκος».
- * Το ΥΠΕΠΘ ζητά από τον καθηγητή να γίνει ψευτοσύμμαχος στη διαδικασία της αξιολόγησής του, κάνοντας ο ίδιος έκθεση για τον εαυτό του.
- * Το ΥΠΕΠΘ προτάσσει την έννοια του υπαλλήλου. Μας θέλει «υπαλλήλους και εκπαιδευτικούς». Ετοι θα γίνουμε επιτέλους υπ-άλληλοι!

Οι άχρωμοι άνθρωποι του συστήματος

Σύμφωνα με το νόμο, η προαιρέτική Επιμόρφωση, όπου εισάγεται κανείς με εξετάσεις και μετά αποκτά τον τίτλο σπουδών, έχει σκοπό «την εκπαίδευση κατάλληλων και αρκετών για τις ανάγκες της επιμόρφωσης επιμορφωτών, αλλά και ικανών διοικητικών στελεχών. [...] Η παραπάνω επιμόρφωση θα συναποτελέσει αξιολογικό στοιχείο για την ανάδειξη στελεχών της εκπαίδευσης».

Σύμφωνα με τις «προτάσεις» - νομοσχέδιο για την «Αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού» τονίζεται ότι «τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα αποτελέσουν ένα από τα κριτήρια για την αξιοκρατική επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης». Στο κεφάλαιο «Διοίκηση και εποπτεία της εκπαίδευσης» απέναντι στα μέχρι σήμερα μετρήσιμα και διαφανή «κριτήρια επιλογής των ικανότερων.

Η τακτική αυτή έχει εκσυγχρονιστικά χαρακτηριστικά και στοχεύει στη δημιουργία στελεχών ικανών να υπηρετήσουν το αστικό κράτος, κάτω από οποιαδήποτε κυβέρνηση. Να εξυπηρετήσουν δηλ. τη λειτουργία του σχολείου στην αναπαραγωγή της κοινωνικής ανισότητας και στον κατανεμητικό και ιδεολογικό του ρόλο. Η αξιοκρατική στελέχωση της εκπαίδευσης στοχεύει

επιπλέον να προοδώσει στους «ανωτέρους» το απαραίτητο κύρος και να τους διευκολύνει στο ρόλο τους ως προϊσταμένων και αξιολογητών.

Όλα αυτά σε συνδυασμό με τη μονιμότητα των διευθυντών, των προϊσταμένων κ.λπ είναι φανερό ότι θα δημιουργήσουν μια κάστα στελεχών.

α. για την άσκηση της διοίκησης και

β. για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Ο Διευθυντής όμως θα μονιμοποιείται μετά 4ετή δοκιμαστική υπηρεσία. Μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα θα πρέπει να έχει αποδείξει τις οργανωτικές και καθοδηγητικές του ικανότητες. Με άλλα λόγια:

– να κάνει το σχολείο να φαίνεται τουλάχιστον προς τα έξω ότι δουλεύει σωστά (όλοι μέσα στις τάξεις, όχι φασαρίες, να τηρεί τους τύπους, τις προθεσμίες κλπ.)

– να εφαρμόζει την εκπαιδευτική πολιτική, δηλ. να αποδείξει το πόσο ικανός είναι να εκτελεί τις διαταγές των προϊσταμένων (όλο και κάποια απεργία θα προκύψει για να δειξει και έμπρακτα τις ικανότητές του).

Ετοι όποιος καθηγητής μέσα στο σχολείο «ταράζει τα νερά», θα του δημιουργεί πλέον και προβλήματα στην προσωπική του εξέλιξη και κατά συνέπεια θα τον κρίνει ως μη «άξιο» υπάλληλο».

Γ. Γενικά για το σχολείο

* Με τη δημιουργία των IEK ένα τμήμα της εκπαίδευσης περνά στα χέρια των ιδιωτών.

* Το δημόσιο σχολείο θα γίνει φτηνό, αποδοτικό, πειθαρχημένο:

– σπρώχνοντας τους μαθητές προς τα IEK θα μειωθεί το λειτουργικό κόστος της δημόσιας εκπαίδευσης, αφού θα μειωθεί ο αριθμός των μαθητών των Λυκείων, θα «λυθεί» το κτιριακό πρόβλημα και οι υπάρχοντες καθηγητές όχι μόνο θα φτάνουν, αλλά και θα περισσεύουν. Ετοι το σχολείο θα γίνει «φτηνό».

– με την αριθμητική βαθμολογία στο δημοτικό, της εξετάσεις στο Γυμνάσιο και την Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών το σχολείο θα γίνει «αποδοτικό και πειθαρχημένο».

Δ. Για το Συνδικαλιστικό Κίνημα

Θα υπάρξουν επίοης πολλά προβλήματα και θα γίνουν αλλαγές.

– Οι καθηγητές των IEK είναι ήδη εκτός.

– Οι Διευθυντές, Προϊστάμενοι, Σύμβουλοι κλπ όλο και περισσότερα θα αποκόβονται από το σώμα των καθηγητών. (Μόνο οι Διευθυντές είναι πάνω από 3.000).

– Αυτοί που θα δουλεύουν στα ΠΕΚ;

– Οι καθηγητές των Αγγλικών και οι Γυμναστές που θα δουλεύουν στο Δημοτικό σε ποιά ομοσπονδία θα ανήκουν; Είναι φανερό ότι θα υπάρξει πολυδιάσπαση στο συνδικαλιστικό κίνημα των καθηγητών και οι σαφείς διαχωρισμοί σε κατηγορίες θα δυσκολεύουν την αποτελεσματική διεκδίκηση των αιτημάτων.

ΑΠΟ ΤΗ ΡΗΤΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

(Με αφορμή τις «προτάσεις» του ΥΠΕΠΘ και την έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών)

«... Δεν είναι ανάγκη να είσαι μάντις για να καταλάβεις. Αρκεί να κοπάξεις τους γονείς, συγκεντρωμένους κάθε μέρα στην είσοδο του σχολείου, τους χοντρούς και τους λεπτούς, τους καλοντυμένους και τους φτωχοντυμένους, τους εξαντλημένους και τους ακραίους. Τέσσερις πιθανότητες στις πέντε είναι ότι τα παιδιά τους θα τους μοιάσουν. Όλα είναι στατιστικά. Ο Γιαννάκης θα γίνει υπάλληλος, ο Κωστάκης δε θα φτάσει στην ανώτερη εκπαίδευση, ο Πάνος θα τελειώσει μια τεχνική σχολή, η Κατερίνα με δυσκολία θα τελειώσει τη Γ' Γυμνασίου...

To παιχνίδι είναι ίδη παιγμένο, αποδεδειγμένο, προγραμματισμένο...». G. Duparc «Le Jeudi de la vie»

Ένας από τους άξονες πάνω στους οποίους στηρίζονται οι προτάσεις του Υπουργείου Παιδείας για τα «θέματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (1) είναι το όραμα για το «σύγχρονο σχολείο που αίρει τις κοινωνικές ανισότητες... ένα σχολείο το οποίο βοηθάει το παιδί να αναπτύσσει τις κλίσεις και τις ατομικές ικανότητές του». (2) Η παραπάνω διακήρυξη σε καμιά περίπτωση δε μπορεί να χαρακτηριστεί για την πρωτοτυπία της. Πριν 7 περίπου χρόνια κάνει την εμφάνισή της στο ν. 1566/85 για την εκπαίδευση και πάρα πίσω ακόμη στα – προεκλογικά – προγράμματα για την εκπαίδευση των κομμάτων στη δεκαετία του '70. Τότε η παραπάνω διακήρυξη είχε το χαρακτήρα της «υπέρβασης της κοινωνικής διαφοροποίησης... την άρση των ανισοτήτων... ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή». (3)

Ο μύθος ότι το σχολείο μπορεί να λειτουργήσει σαν το Μεγάλο Εξισωτή (4), σαν το μηχανισμό εκείνο που προσφέροντας ίσες ευκαιρίες σ' όλους δίνει τη δυνατότητα στους μαθητευόμενους ανεξαρτήτως κοινωνικού στρώματος να πετύχουν και να προοδεύσουν εφόσον διαθέτουν το χάρισμα και το σθένος για να διακριθούν – είναι πολύ παλιός και πολύ διαδεδομένος. Σύμφωνα μ' αυτόν, το σχολείο, ακόμη κι όταν επιλέγει τους νέους για τις διάφορες κοινωνικές θέσεις, λειτουργεί με πνεύμα ισότητας και άμεροληψίας. Ετσι η επιτυχία σ' αυτό και αργότερα στη ζωή είναι θέμα θέλησης, εξυπνάδας, χαρομάτων φυσικών. Οσοι αποτυγχάνουν είναι ανίκανοι, ή τέλος πάντων στερούνται των «φυσικών δώρων» και σίγουρα την ευθύνη την έχουν αυτοί και σε καμιά περίπτωση το σχολείο, ή η κοινωνία. Ο σχολικός λοιπόν θεσμός, σύμφωνα με τον παραπάνω μύθο έχει τη δυνατότητα να άρει τις κοινωνικές ανισότητες, να βοηθήσει όλους τους μαθητευόμενους – ανεξάρτητα από την κοινωνική ομάδα στην οποία ανήκουν – να αναπτύξουν τις ατομικές τους ικανότητες και να διακριθούν.

Από τα τέλη κιόλας της δεκαετίας του 1960 παρουσιάζονται μελέτες και έρευνες στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ (5) με συντριπτικά στοιχεία ενάντια στις απόψεις για τη δυνατότητα του εκπαιδευτικού συστήματος να προωθεί την κοινωνική ισότητα. Η λεγόμενη «ισότητα ευκαιριών», ίδια προγράμματα, ίδια βιβλία, ίδιοι δάσκαλοι κ.λπ. σε καμιά περίπτωση δεν άμβλυνε τον αναπαραγωγικό – επιλεκτικό – κατανεμητικό ρόλο του σχολικού μηχανισμού, (6) σε καμιά περίπτωση δεν διέλυσε την κοινωνική ανισότητα. Είναι πια ολοφάνερο, ότι οι σχολικές επιτυχίες, η δυνατότητα εισόδου στις πανεπιστημιακές σχολές ανήκουν – ακόμη και στην Ελλάδα – σε κείνους τους μαθητευόμενους των οποίων η οικογένεια βρίσκεται ήδη σε κυρίαρχη κοινωνικο-οικονομική θέση. (7) Λέμε ακόμη και στην Ελλάδα γιατί στη χώρα μας η διαδικασία πρόσβασης του πληθυσμού στους σχολικούς μηχανισμούς, μπορεί να χαρακτηριστεί – σε σχέση ακόμη και με την Ευρώπη – γρήγορη και μαζική. (8)

Αλλά ας δούμε καλύτερα κάποια πρόσφατα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (EKKE) που αποδεικνύουν με πολύ σαφή και κατηγορηματικό τρόπο ότι τα περί «άρσης των κοινωνικών ανισοτήτων» είναι ένα χοντροκομένο ψέμα.

Η ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΡΗΤΟΡΕΙΑ ΠΕΡΙ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ

Η φιλελεύθερη αντίληψη της ισότητας των εκπαιδευτικών ευκαιριών μοιάζει με την ψευτοευγένεια μιας πρόσκλησης σε ανεπιθύμητους καλεσμένους, όταν υπάρχει η βεβαιότητα

Η φιλελεύθερη αντίληψη της ισότητας των εκπαιδευτικών ευκαιριών μοιάζει με την ψευτοευγένεια μιας πρόσκλησης σε ανεπιθύμητους καλεσμένους, όταν υπάρχει η βεβαιότητα να τη δεχθούν.

Αφιέρωμα στην Αξιολόγηση..Αφιέρωμα στην Αξιολόγηση..Αφιέρωμα στην

τα πως οι συνθήκες θα τους αποτρέψουν από το να τη δεχθούν. Αυτό λένε με λόγια τα στοιχεία της έρευνας του ΕΚΚΕ. Η διατυμπανιζόμενη ισότητα στην εκπαίδευση και η ελευθερία στην επιλογή επαγγέλματος είναι ένας μύθος. (9) Ας το δούμε:

• Το 54,3% των πατεράδων που είναι επιστήμονες ή ελεύθεροι επαγγελματίες, το 46% των πατεράδων που είναι ανώτερα διοικητικά στελέχη έχουν παιδιά που τελείωσαν κάποιο ΑΕΙ - ΤΕΙ. Αντίθετα μόνο το 12,8-15,4% των πατεράδων που είναι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, εργάτες, γενικά χειρώνακτες έχουν παιδιά που τελείωσαν ΑΕΙ-ΤΕΙ. Η παραπέρα επεξεργασία των στοιχείων αποδεικνύει ότι η οικονομική - μορφωτική κατάσταση της οικογένειας επιδρά καθοριστικά στο μέλλον των παιδιών (ΠΙΝΑΚΑΣ 1 και 2).

Το ίδιο το εύρος της ταξικής κινητικότητας (η διάκριση σε βάρος των παιδιών των μη προνομιούχων στρωμάτων, που μετέχουν μειονηφικά στους σπουδαστές Ανωτάτων Σχολών, που δεν έχουν την ευκαιρία να τελειώσουν πολλές φορές και αυτή την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση) δεν είναι το άλφα και το ωμέγα της ταξικότητας της εκπαίδευτικής λειτουργίας. (10) Πολύ σωστά έχει επισημανθεί πως ακόμα και στην παράλογη υπόθεση όπου όλοι οι γόνοι της κυριαρχησ τάξης θα καταλάμβαναν τις θέσεις των εργατών και αντίστροφα, (11) τίποτε το ουσιαστικό δεν θα άλλαζε στο καπιταλιστικό σύστημα, γιατί θα υπήρχαν πάντα θέσεις της κυριαρχησ τάξης και της κυριαρχούμενης (π.χ. θέσεις διευθυνόντων και θέσεις διευθυνόμενων), πράγμα που αποτελεί και την κύρια πλευρά της αναπαραγωγής των καπιταλιστικών σχέσεων.

Το αστικό σχολείο δε μπορεί σε καμιά περίπτωση ούτε να «άρει» τις κοινωνικές ανισότητες ούτε να αναπτύξει τις κλίσεις και τις ατομικές ικανότητες του νέου ανθρώπου. Το ίδιο το πρόβλημα της περιορισμένης ταξικής κινητικότητας δεν ανάγεται απλά σε κάποια έλλειψη «ίσων ευκαιριών» γιατί ακόμη και οι τυπικές «ίσες ευκαιρίες» αν υπήρχαν (πραγματικά δωρεάν παιδεία, σχολεία του ίδιου επιπέδου, ίσες δυνατότητες για προετοιμασία στις εξετάσεις κ.λπ.) είναι σίγουρο ότι το αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο ή σχεδόν το ίδιο, δηλαδή πάλι η σχολική επιτυχία ή αποτυχία θα ήταν σε άμεση συνάρτηση με την κοινωνική προέλευση. (12)

Χρήστος Κάτσικας

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1. Β' ΜΕΡΟΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΥΠΕΠΘ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΥΠΕΠΘ 1992**
2. στο ίδιο, σελ. 4
3. βλ. v. 1566/85
4. **TORSTEN HUSEN**, ο αμφισβίτος του σκολείου, προτάσεις 1991, σελ. 106.
5. Από τις πιο γνωστές και πιο πολυσυζητημένες στη διεθνή θιβλιογραφία η έρευνα του James Coleman (1966) γνωστή ως έκθεση Coleman αφορά τον εντοπισμό της εκπαιδευτικής ανισότητας στη δημοτική και μέση εκπαίδευση των ΗΠΑ.
6. Για τον αναπαραγωγικό - επιλεκτικό - κατανεμητικό ρόλο του σκολείου ο αναγνώστης μπορεί να καταφύγει τόσο στην ελληνική δοσο και στην ξένη θιβλιογραφία. Επισημαίνουμε τα γνωστά έργα των K. Τσουκαλά (Εξάρτηση και Αναπαραγωγή), A. Φραγκούδακη (Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης), Γ. Μπλιού (Εκπαίδευση και Εξουσία), σκεπτική αρθρογραφία Π. Παπακωνσταντίνου, Μαυρογιώργου, Γκότοβου στο περιοδικό Σύγκρονη Εκπαίδευση, αρθρογραφία σε όλα σκεδόν τα τεύχη των Αντιτετραδίων της Εκπαίδευσης. Για τις απόψεις των Μποντελό - Εσταμπλε, Μπουρτιέ - Πασερόν κ.λπ., χρήσιμο είναι το «Σχολείο, τάξη και πάλι των τάξεων» του Συνύτερ, καθώς και το «Bourdieu - Pasquier, βασικές έννοιες...» της Xp. Πατερέκα.
7. βλ. Λαμπίρη - Δημάκη, Προς μίαν ελληνικήν κοινωνιολογίαν της παιδείας, ΕΚΚΕ 1974 - Δ. Τομπαΐδη, Η ισότητα ευκαιριών στην εκπαίδευση, Γρηγόρης 1982 κ.λπ.
8. βλ. K. Τσουκαλά, Εξάρτηση και Αναπαραγωγή, Θεμέλιο 1987, σελ. 398.
9. Ελευθεροτυπία 23/3/92, άρθρο του Δ. Κουμάνταρου.
10. Νίκος Πουλαντζάς, Οι κοινωνικές τάξεις στο σύγχρονο καπιταλισμό, θεμέλιο 1984, σελ. 37, 39.
11. στο ίδιο
12. Γ. Μπλιός, Εκπαίδευση και Εξουσία, Θεωρία 1986, σελ. 81

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ						
	Επιστήμονες - ελεύθεροι επαγγελματίες	Ανώτερα διοικητικά στελέχη	Υπάλληλοι γραφείου	Εμποροί - πωλητές	Παροχή υπηρεσιών	Γεωργοί - κτηνοτρόφοι	Εργάτες - τεχνίτες
ΑΕΙ-ΤΕΙ	54,3%	46%	39,4%	27,2%	19%	12,8%	15,4%
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ	32,4%	36,8%	40,1%	34,1%	31,9%	19%	30,1%
Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	7,4%	4,9%	6,7%	12,3%	16,3%	7,8%	11,7%
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	5,9%	10,1%	12,9%	21,7%	26,8%	48,4%	37%
ΟΥΤΕ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	-	2,2%	0,9%	4,7%	6%	12%	5,8%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΑ (ΠΟΣΟΣΤΑ %)

ΠΑΙΔΙΑ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΤΕΡΑ					
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	ΑΕΙ-ΤΕΙ	ΛΥΚΕΙΟΥ	Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΤΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ & ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ	
ΑΕΙ-ΤΕΙ	57,6	37,8	27,2	18,3	8,8	
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ	31,6	40,7	39,6	30,1	16,0	
Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	4,4	6,8	11,3	11,3	9,8	
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	5,7	13,4	18,2	35,1	51,6	
ΤΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ & ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ	0,7	1,4	3,7	5,2	13,9	

Τι γίνεται με τις απεργίες των εκπαιδευτικών;

Πραγματοποιήθηκαν μέσα στο διάστημα Μάρτη - Απρίλη δύο διαδοχικές απεργιακές κινητοποιήσεις στο χώρο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και μια στην πρωτοβάθμια. Τα μηνύματα από τις κινητοποιήσεις αυτές ήταν αντιφατικά. Ιδιαίτερα στο χώρο των καθηγητών οι διαδοχικές αυτές κινητοποιήσεις παρουσίασαν μια διπλή όψη. Οσον αφορά τους δασκάλους η συμμετοχή στην απεργιακή κινητοποίηση κυμάνθηκε σε μέτρια επίπεδα, μόνιμο φαινόμενο των τελευταίων χρόνων. Στο παρακάτω σημείωμα θα επιχειρήσουμε να ανιχνεύσουμε τα αίτια αυτών των αντιφατικών εικόνων που εμφανίζονται στις κινητοποιήσεις αυτές.

Αρχιζοντας με τις απεργιακές κινητοποιήσεις των καθηγητών, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής. Η 48ωρη απεργία στις αρχές του Μάρτη είχε μια σημαντική επιτυχία. Ξεπέρασε σε ποσοστό το 70%, ένα αρκετά ικανοποιητικό σημάδι για τη συνέχεια των κινητοποιήσεων. Ομως η δεύτερη Ζμερη απεργιακή κινητοποίηση στις αρχές του Απρίλη παρουσίασε σημαντική κάμψη και κυμάνθηκε περίπου στο 50%.

Ποιοί όμως είναι οι λόγοι αυτών των μεταπτώσεων μέσα σε ένα σχετικά μικρό διάστημα που μεσολάβησε ανάμεσα στις δύο κινητοποιήσεις; Επιχειρώντας να προσδιορίσουμε τα αίτια αυτά είμαστε υποχρεωμένοι να αναφερθούμε στην κατάσταση που επικρατεί τόσο με τις επιλογές κυβέρνησης - αντιπολίτευσης, όσο και την κατάσταση του συνδικαλιστικού κινήματος.

Η εφαρμογή μιας ιδιαίτερα σκληρής εισοδηματικής πολιτικής με το γνωστό 0+0%, όπως επίσης και η πολιτική πυγμής που εμφάνισε η κυβέρνηση απέναντι σε κάθε διεκδίκηση των εργαζομένων, αποτέλεσε τον πρώτο ανασχετικό παράγοντα των κινητοποιήσεων αυτών. Ταυτόχρονα όμως η κυβερνητική αυτή πολιτική βρήκε και

έναν «απροσδόκητο» σύμμαχο, αφού και οι υπόλοιποι κυριαρχούμενοι κομματικοί σχηματισμοί, αν και στα λόγια έδειξαν αντίθετο στην εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης, στην πράξη όμως κράτησαν αποστάσεις από κάθε κινητοποίηση των εργαζομένων.

Ο δεύτερος σημαντικός ανασχετικός παράγοντας για μια ολοκληρωμένη απεργιακή κινητοποίηση, είναι η ίδια η κατάσταση του συνδικαλιστικού κινήματος. Παρά το γεγονός ότι η ομοσπονδία των καθηγητών έχει μια παράδοση σκληρών και παρατεταμένων κινητοποιήσεων, βρίσκεται σήμερα σε ένα από τα χαμηλότερα σημεία αξιοπιστίας μέσα στους καθηγητές. Η φυσιογνωμία του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ με εκσυγχρονιστικά - συναινετικά χαρακτηριστικά, μεγάλωσε την απόσταση βάσης - ηγεσίας, οδήγησε στην παραπέρα γραφειοκρατικοποίηση του Δ.Σ. και μεγάλωσε την αναξιοπιστία του. Για πολλούς μάλιστα καθηγητές και η ίδια η πρόταση του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ για απεργιακές κινητοποιήσεις αποτέλεσε έκπληξη.

Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι πέρα από το ρόλο της ηγεσίας του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ, ένας τρίτος επίσης παράγοντας αρνητικός είναι η κατάσταση του αριστερού ταξικού κομματιού του σ.κ. Παρά το γεγονός ότι έγιναν αρκετές προσπάθειες για τη συγκρότησή του, η σημερινή του κατάσταση κάθε άλλο παρά ικανοποιητική είναι καθώς και η παρέμβασή του. Ετοιμαστικά οι καθηγητές είναι υποχρεωμένοι να αποφασίσουν ναι ή όχι στις κινητοποιήσεις χωρίς σοβαρά στηρίγματα.

Τέλος θα πρέπει να τονίσουμε ότι η οικονομική κατάσταση των εκπαιδευτικών είναι τόσο άθλια, ώστε δύσκολα αποφασίζουν να θυσιάσουν κάποια μεροκάματα και να συμμετάσχουν σε απεργιακές κινητοποιήσεις μεγάλης διάρκειας.

Σε όλα αυτά αν προσθέσει κανείς το γενικό κλίμα σύγχυσης που επικρατεί, την έλλειψη ενός φερέγγυου πολιτικού λόγου, την τάση ιδιωτευσης και ατομικισμού που επικρατεί, γίνονται φανερές οι δυσκολίες για μια ολοκληρωμένη και παρατεταμένη κινητοποίηση.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες το 70% της συμμετοχής στη 48ωρη απεργιακή κινητοποίηση, ήταν οπωσδήποτε μια σοβαρή επιτυχία. Αποδείχθηκε όμως ότι η συμμετοχή αυτή ήταν μια έκφραση διαμαρτυρίας απέναντι στη σκληρή εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης και όχι ένα έναυσμα για μια συνέχιση των απεργιακών κινητοποιήσεων. Ετοιμαστικό το 50% στην τριήμερη απεργία ήταν ένα φυσικό επακόλουθο.

Σε ό,τι αφορά τις κινητοποιήσεις της ΔΟΕ ακολούθησαν την αναμενόμενη πορεία των τελευταίων χρόνων. Η χρόνια αναξιοπιστία του Δ.Σ. της ΔΟΕ, η χαμηλή συνδικαλιστική συνείδηση που κυριαρχεί το χώρο των δασκάλων και η σχεδόν παντελής έλλειψη μιας αγωνιστικής ταξικής αντιπολίτευσης στο χώρο της ΔΟΕ, μαζί με όλους τους γενικούς όρους που αναφέραμε πριν, λειτουργούν σαν αποφασιστικοί ανασταλτικοί παράγοντες για μια απεργιακή προοπτική στο χώρο της πρωταρχίας εκπαιδευσης.

Τελειώντας το σημείωμα αυτό πρέπει να τονίσουμε, ότι παρά το γεγονός ότι σήμερα ο «συναινετικός» Σουφλιάς σαρώνει στην κυριολεξία με τις αλλαγές του κατακτήσεις πολλών χρόνων, παρά το γεγονός ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εκπαιδευτικών βρίσκεται στα όρια της πλήρους εξαθλίωσης και αναγκάζονται να κάνουν δεύτερη και τρίτη δουλειά για να ζήσουν, οι προοπτικές για την ανάπτυξη των όρων για την ανατροπή αυτών φαίνεται αρκετά μακρινή. Είναι φανερό ότι οι σημερινές ηγεσίες του σ.κ. στο χώρο της εκπαιδευσης ούτε θέλουν ούτε μπορούν να σηκώσουν το βάρος των κινητοποιήσεων.

Το αγωνιστικό κομμάτι, η αριστερή φωνή του κινήματος τι κάνει;

ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΑ
ΜΗΝΥΜΑΤΑ
ΑΠΟΤΙΣ
ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ
ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Γιώργος Σόφης

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

απόπειρα προσέγγισης

Στη μεταπολεμική περίοδο δεν εμφανίστηκαν ιδιαίτερες ποιητικές σχολές από την άποψη της ενσυνείδητης χρήσης μιας συγκεκριμένης τεχνοτροπίας. Εποιητές με κάποια κοινή σειρά, κινήσεις ή ποιητικά ρεύματα, στα οποία συμπτωματικά κατατάσσονται ποιητές με κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Κριτήριο ένταξής τους, δεν αποτελούν οι πολλές και διάφορες τεχνοτροπίες στις οποίες ασκείται η ποιητική τους γραφή ή έκφραση, γιατί δεν υπάρχει ο' αυτές καμμιά ομοιογένεια. Το θεματικό υλικό διαγράφει πις τάσεις. Ο τρόπος που τα κοινωνικά φανερώματα της περιόδου γίνονται παράγωγα της τέχνης, διαφέρει από ποιητή σε ποιητή σημαντικά.

Μια προσπάθεια διαίρεσης ολόκληρου του φάσματος της μεταπολεμικής ποίησης απλοποιεί την ενασχόληση με τα πράγματα, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις δεν μπορεί σταθερά να χαράξει διαχωριστικές γραμμές.

Οι τάσεις που κυριαρχούν είναι οι εξής:

α) **Πολιτική ποίηση:** Πολιτικά οι δημιουργοί της ανήκουν στο χώρο της μαχόμενης αριστεράς ή είναι ενεργά μέλη του ΕΑΜ. Γι' αυτό η ποίησή τους στα πρώτα, κύρια στάδια είναι αγωνιστική και γίνεται εξάγγελος και σαλπιγκτής των μεγάλων κοινωνικών και πολιτικών προβληματισμών και οραμάτων.

Η αστείρευτη αριστερή ιδεολογία, τα γεγονότα, οι ανατάσεις και οι διαιψεύσεις διαπερνάνε την πολιτική - μεταπολεμική ποίηση πολυαξονικά και στο σύνολό της.

Η ποίηση αυτή δεν παρακολουθεί μονάχα τους αγώνες της αριστεράς, αλλά τους καταγράφει με θέρμη και αποκαλύπτει τα επιτεύγματά τους, τις περιπέτειες, τις ήττες και το μεγαλείο τους, τις ταλαντεύσεις και τις υπερβάσεις τους.

Ο Ed. Stankiewicz, με αντιδραστική μικροψυχία και στενομυαλία προσπαθεί να μας πείσει ότι η αριστερή ιδεολογία ή η ένταξη επιβάλλουν περιορισμούς εκ των έξω στην έμπνευση, το θεματικό υλικό και περιστέλλουν δραστικά την ποιητική δημιουργικότητα.

Ο ίδιος όμως διαιψεύδεται κατηγορηματικά, γιατί με την ίδια λογική κάθε ιδεολογία θα έπρεπε να λειτουργεί αντίστοιχα για τον θιασώτη καλλιτέχνη και τον δημιουργό υπερασπιστή της. Εξάλλου, η ομάδα αυτών των ποιητών έχει επιλέξει την αγωνιστική στάση ζωής, την έχει βιώσει, την έχει μετουσιώσει σε δράση και έργο τέχνης. Με μοναδική δύναμη αποδίδει τα σήματα της ελπίδας, προσκαλεί στους αγώνες και αρθρώνει μια ποίηση υψηλού αισθητικού περιεχομένου και ιδιαίτερα πρωτότυπης μορφής.

Η μετεμφυλιακή περίοδος και η όλη ψυχροπολεμική ατμόσφαιρα, που την διαδέχθηκε, ανάγκασαν πολλούς ποιητές, όχι όλους, σε ενδοσκόπηση και διερεύνηση των αιτίων.

Είναι γεγονός, την ανάταση και την έξαρση πως τη διαδέχεται η αμφιβολία και ο σκεπτικισμός. Φυσικό αποτέλεσμα των τρόπων επίδρασης της ήττας στον εύθραυστο συνειδησιακό - ποιητικό χωρόχρονο. Αισθήματα πικρίας, μοναξιάς, διαθέσεις σαρκασμού χαρακτηρίζουν τη δεύτερη φάση της πολιτικής, μεταπολεμικής ποίησης. Το επικαιρικό στοιχείο κυριαρχεί σχεδόν παντού, καιροφυλακτεί συνυφασμένο με τις εμπειρίες των ποιητών από τους αγώνες της Κατοχής, της Αντίστασης, από τις εκτελέσεις, τις εξορίες, τους οραματισμούς, τις διαιψεύσεις, την ανυποχώρητη ελπίδα στο βάθος, την αναγκαιότητα για συνέχεια...

«Κι ήθελε ακόμη, πολύ φως να ξημερώσει,
όμως εγώ, δεν παραδέχθηκα την ήττα.
Εβλεπα τώρα, πόσα χαμένα τιμαλφή έπρεπε να σώσω,
πόσες φωλιές νερού να συντρήσω μέσα στις φλόγες.»

M. Αναγνωστάκης

Η ανάγκη να περισώσουμε την πολυτιμότητα της θετικής εμπειρίας, να δημιουργήσουμε μια ποίηση πάνω από κάθε καταστροφή, χωρίς να λησμονούμε τον προορισμό μας, μεταμορφώνεται σε δίψα, αναπόληση και προοπτική.

Οι ποιητές αυτής της τάσης έχουν βάλει στο επίκεντρο των ενδιαφερόντων τους τον άνθρωπο και τους κοινωνικούς αγώνες του. Αυτό τους καταξιώνει και αποκαλύπτει την έντονη, πολιτική και ηθική τους συνείδηση.

Η ερμηνεία της πολιτικής αυτής ποίησης είναι απαραίτητο να λάβει υπόψη της τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Το ιστορικό πλαίσιο αναφοράς του ποιήματος, τις περιόδους, τα γεγονότα που απηχεί.

**«Μ' αν πρέπει τώρα να πεθάνουμε,
το ξέρεις.**

**Πρέπει, γιατί αύριο δε θάμαστε
πια νέοι.»**

**«Γιατί», όπως πολύ σωστά είπε
κάποτε κι ο φίλος μου ο Τίτος
«Κανένας στίχος σήμερα
δεν κινητοποιεί τις μάζες,
Κανένας στίχος σήμερα δεν ανατρέ-
πει καθεστώτα»**

β) Τη ζωή, πολιτική ένταξη και δράση του ποιητή.

γ) Γενικά από την άποψη της γραφής, του ποιητικού ύφους, η ποίηση αυτή αποτελεί συνέχεια της γενιάς του 30 και καινοτομεί ακολουθώντας ως ένα βαθμό τα νεότερα τεχνοτροπικά, ευρωπαϊκά ρεύματα.

Κυριότεροι εκπρόσωποι της μεταπολεμικής, πολιτικής ποίησης είναι ενδεικτικά: ο Γ. Παυλόπουλος, ο Κ. Θασίτης, ο Μανώλης Αναγνωστάκης, ο Τάσος Λειβαδίτης, ο Κλείτος Κύρου, ο Αρης Αλεξάνδρου, ο Μιχάλης Κατσαρός, ο Τίτος Πατρίκιος, ο Γιάννης Δάλλας, ο Τάκης Καρβέλης, ο Δημ. Χριστοδούλου, ο Γιώργος Σαραντής, ο Β. Θεοδώρου κ.ά.

από το ποίημα **ΤΩΡΑ (Μ. Αναγνωστάκης)**

«Μ' αν πρέπει τώρα να πεθάνουμε, το ξέρεις.

Πρέπει, γιατί αύριο δε θάμαστε πια νέοι.»

β) **Η νεοϋπερρεαλιστική ποίηση:** Οι ποιητές αυτής της τάσης υπήρξαν θεατές των μεγάλων κοινωνικών και πολιτικών αγώνων της κατοχικής και μετακατοχικής περιόδου. Κρατήθηκαν μακριά από τις ιδεολογικές διαμάχες της εποχής, από φόβο ή υπερβάλλουσα «ποιητική» αποστροφή. Συγκινούνται μόνο μέσα από την κοινή αντίληψη ότι γύρω τους συντελείται ένα ανθρώπινο δράμα και εκτυλίσσονται τραγικές καταστάσεις. Ομως φιλοδοξούν να απαλαχτούν απ' όλα αυτά τα επικαιρικά στοιχεία κι έτσι ο μεταπολεμικός υπερρεαλισμός συνεχίζει και αξιοποιεί τους στόχους του προπολεμικού, αφομοιώνει και ανανεώνει το σουρρεαλισμό του μεσοπολέμου.

Εκφράζουν το δέος και τον πανικό που προκαλεί αυτή η σκληρά ηρωική εποχή, που μπροστά στα μάτια τους απλώνεται σα φάσμα και εφιάλτης.

Η υπέρβαση της πραγματικότητας σε τέτοιες στιγμές, είναι τάση φυγής απ' αυτή, κι όπως κανείς εύκολα διαπιστώνει η παντοδυναμία ενός εφιδλικού ονείρου και του χάους των ενοτίκων, ούτε στην προσωπική λύτρωση οδηγεί, ούτε στην κοινωνική προσφορά. Αντίθετα αποτελεί μιαν άλλη τεχνική καταγραφής και απλά και μόνο κομίζει στην τέχνη μιαν άλλη αίσθηση ζωής, δραματική, αδιέξοδη που στα βαθύτερα ουστατικά της θα περάσει σ' αυτή την ποιητική κίνηση.

Εκδηλος είναι ο μόχθος ανεξαρτητοποίησης από την επίδραση στη γλώσσα και τη μορφή που επιβάλλουν οι προπολεμικοί: Εμπειρικός, Εγγονόπουλος, Ελύτης. Η διαφοροποίηση αυτής της τάσης από την πολιτική και αντιστασιακή ποίηση είναι σημαντική. Ακροβατώντας προσπαθούν οι ποιητές να κρατήσουν την επαφή τους με τα πράγματα, να απαλλαχτούν από προκαταλήψεις ή επιπροές. Μια προσεκτική μελέτη και προσέγγιση καταδεικνεύει πως δεν το καταφέρνουν. Το ίδιο και η τρίτη κίνηση της μεταπολεμικής ποίησης, η υπαρξιακή, που αναλώνεται σε ιδεαλιστικές διαχύσεις και ανάγει τα προβλήματα στο ατομικό πεδίο σκέψης, έκφρασης και αδυναμίας δράσης.

Μίλτος Σαχτούρης: Το ψωμί

«Ενα τεράστιο καρβέλι, μια πελώρια φραντζόλα ζεστό ψωμί, είχε πέσει στο δρόμο από τον ουρανό ένας μικρός άγγελος μ' ένα μαχαίρι έκοβε και μοίαζε κομμάτια γνήσιο ουρανό.

Λίγοι πηγαίναν στο ψωμί, όλοι τρέχανε στον άγγελο που μοίραζε ουρανό.

Ας μην το κρύβουμε. Διψάμε για ουρανό.»

Μ' όλο το θαυμασμό, την εκτίμηση που τρέφω για την ποίηση του Μίλτου Σαχτούρη, εδώ θέλω να υπογραμμίσω τη διαφωνία μου με τα ιδεολογικά μηνύματα του ποιήματος. Είναι φανερό πως η εμπειρία αποσυμπλέκεται και η πραγματικότητα περνάει στη σφαίρα μιας αδιάφορης φαντασίας.

Ο ποιητής καταφεύγει σ' ένα μεταφυσικό κήρυγμα και ουρανοδρομεί εκ του ασφαλούς. Αν τότε και τώρα η πείνα μαστίζει τη γη και πολύ πρόσφατα τη χώρα μας, δεν αρκεί ο μεγάλος και βαθύς ουρανός να μας παρηγορήσει. Αν καθημερινά η μήτρα της Μπιάφρας και της Αιθιοποίας γεννάει το θάνατο, δε φτάνει ο απέραντος ουρανός για ν' αναστήσει τα νεκρά παιδιά ή να διασφαλίσει την επιβίωση. Οχι πια, τα παιδιά που πεθαίνουν της πείνας, με παγωμένα χέρια και πρησμένες κοιλιές, δε γίνονται αστέρια που ανάβουν ένα - ένα στον ουρανό. Τα παγωμένα χέρια, ψάχνουν τα σύννεφα πολύ κοντά στη γη. Ας μου συγχωρεθούν οι απολυτότητες, η ομορφιά κι η πλαστικότητα της ποίησης του Σαχτούρη δε γίνεται να με συγκλονίσει τόσο, όσο η πείνα, ο πόνος κι ο θάνατος που μαστίζουν καθημερινά χιλιάδες ανθρώπους, χιλιάδες παιδιά. Το ψωμί όσο κι η ποιητική φαντασία να το θελήσει, δεν πέφτει από τον ουρανό στο δρόμο. Αυτό το μέγιστο αγαθό του κόσμου, το στήριγμα του σώματος δεν είναι ονειρική τεχνική, ούτε λανθάνουσα παραίσθηση. Τα σύμβολα είναι εμ-

φανή, σωματικές και πνευματικές ανάγκες δε μπαίνουν σε αντιπαράθεση, όταν οι πρώτες εξαθλιώνουν την ύπαρξη.

Κυριότεροι ποιητές της ομάδας των μεταπολεμικών υπερρεαλιστών είναι οι: **Μίλτος Σαχτούρης - Δ. Παπαδίτσας - Εκτωρ Κακναβάτος, Ελένη Βακαλό, Νάνος Βαλαωρίτης, Ε.Χ. Γοντάς - Τάκης Σινόπουλος**.

«Ενας μπαξές γεμάτος αίμα, είναι ο ουρανός.

– Χρόνια ο ουρανός ήτανε ένα δύσκολο χαρτί κρυμμένο
μεσ' την τσέπη μου» (ιστορία ενός παιδιού).

Μ. Σαχτούρης

Να το μεγαλείο της ποιητικής αντίφασης, η σταχυολόγηση αυτή των στόχων του Μ. Σαχτούρη, δείχνει τη μετάπτωσή του από το ουρανοδρόμιο του άρτου των αγγέλων, στη σφαίρα της αλήθειας και της σκληρής πραγματικότητας.

EMEINE

«Έμεινε ξεκομμένος εκεί στον ουρανό...»

Ας μη μείνουμε κι εμείς εκεί, ας σκύψουμε πάνω από τα μεγάλα προβλήματα της γης, αφού τα όνειρα περνάν πάντα μεσ' από τον ύπνο ή τους τάφους. Ας αντισταθούμε στον εκφασισμό και τη σχιζοειδή υπνοβασία των καιρών.

γ) Η υπαρξιακή - μεταφυσική ποίηση

Οι ποιητές της ομάδας αυτής στέκονται μακριά και πέρα από το κοινωνικό είναι και γίγνεσθαι, είναι οι κοινωνικά απαθείς και αδιάφοροι. Η πολιτική ποίηση αντιμετώπισε τον άνθρωπο στην πολιτική και κοινωνική του διάσταση, στην ανθρώπινη πεμπτουσία της οντότητάς του, τον εντόπιος μέσα στους αγώνες του για ένα καλύτερο κόσμο. Η νεούπερρεαλιστική τάση περιέγραψε τη δοκιμασία του και τον αποχρωμάτισε από την όποια πολιτική και ιδεολογική επικάλυψη, αφόρισε τέτοιους είδους ενδυμασίες και τον έντυσε με όνειρο, ουρανό και σκοτάδι.

Η υπαρξιακή ποίηση πλημμυρίζει το ψυχικό σύμπαν από μεταφυσική αγωνία, ερευνά στο επέκεινα του λόγου, καταμετράει το άγχος του ανθρώπου, του μοναχικού ατόμου μπροστά στα προβλήματα της ζωής. Αναδεικνύει σε κυρίαρχα, το θάνατο και την καθημερινή φθορά. Ομως, ούτε εξηχιάζει τα αίτια, ούτε λύσεις προτείνει. Ετούτη η ζωή δεν έχει λύτρωση, αυτός ο κόσμος και το ανθρώπινο άθυρμα δε βρίσκει δικαίωση.

Πρωταγωνιστική μορφή, σχεδόν άγνωστη της υπαρξιακής - μεταφυσικής ποίησης είναι ο Σαραντάρης. Άδικα παραγγωρισμένος, δεν παύει να είναι η πνευματικότερη μορφή ανάμεσα στους Νεοελλήνες ποιητές και ο πρωτοστάτης μιας διάφανα ιδεαλιστικής ποίησης, με στοιχεία υπαρξιακής θλίψης, ευπρεπούς απόγνωσης. Καταλήγοντας, όσο κι αν φαίνεται για κάποιους ιδιόρρυθμη ή βαρύγδουπη αυτή η διαπίστωση, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο θάνατος είναι η άλλη όψη της ζωής, αρκεί να ξέρεις γιατί ζεις και το γιατί πεθαίνεις, αρκεί ν' απαλλαγείς από τα δίχτυα της καθημερινής φθοράς και να δοθείς στην ανάλωση των αγώνων που θα σε ξεμπλέξουν από τα γρανάζια της συναισθηματικής φόρτισης, μέχρι να βρεις το δρόμο για την οριστική και αμετάκλητη πορεία που οδηγεί στην αποδέσμευση, στην απελευθέρωση της κοινωνίας και του ανθρώπου από κάθε είδους φέρετρα δεσμά.

Κυριότεροι εκπρόσωποι της υπαρξιακής ομάδας είναι οι: Γιώργος Θέμελης, Γ. Σαραντάρης, Ζωή Καρέλλη, Γ. Κότσιρας, Ολγα Βότση, Κική Δημουλά κ.ά.

Τάκης Σινόπουλος: «Ο καιόμενος»

«Στην εποχή μας όμως, όπως και σε άλλες εποχές
άλλοι είναι μέσα στη φωτιά κι άλλοι χειροκροτάνε»

Ας μη μείνουμε στις σκέψεις, στα λόγια, στα γραφτά, χειροκροτήτες, ας ξοδευτούμε στη φωτιά της προσφοράς στο συνάνθρωπο, ας ανακαλύψουμε μέσα από τη σύγχρονη βαρβαρότητα το διαλεκτικό νήμα που με αμεσότητα και ειλικρίνεια θα μας οδηγήσει στις νέες κοινωνικές πραγματικότητες των οραμάτων του λαού μας και όλων των απλών αγωνιστών της ζωής και του κόσμου.

Κι όχι αυταπάτες προπαντός.

«Γιατί», όπως πολύ σωστά είπε κάποτε κι ο φίλος μου
ο Τίτος

«Κανένας στίχος σήμερα δεν κινητοποιεί τις μάζες,

Κανένας στίχος σήμερα δεν ανατρέπει καθεστώτα»

M. Αναγνωστάκης

ΕΠΙΛΟΓΟΣ*

Γιώργος Ηρακλέους

Βιθλιογραφία - Παραπομπές

1) **δ.Ν. Μαρωνίτης: Πίσω - Μπρος: προτάσεις και υποθέσεις για τη νεοελληνική ποίηση. εκδ. στυγμά**

2) **M. Αναγνωστάκης: ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (1941-1971) εκδ. στυγμά.**

3) **Κώστας Μπαλάσκας: Νεοελληνική ποίηση. (Κείμενα - ερμηνεία - θεωρία).**

εκδ.: Επικαιρότητα - 1980

4) **K. Μπαλάσκας: Λογοτεχνία και Παιδεία - εκδ. Επικαιρότητα - 1985.**

5) **Στ. Διαλυσάρας: Εισαγωγή στη Νεοελληνική ποίηση - εκδ. Επικαιρότητα.**

6) **M. Σαχτούρης: Ποιήματα (1947-1974). ΚΕΔΡΟΣ.**

7) **Τάκη Καρβέλη: Η νεότερη ποίηση - θεωρία και πράξη.**

Σειρά φιλολογική - εκδόσεις κώδικας - 1983 -

8) **Ed. Stankiewicz. Μεταπολεμική ποίηση - «Ιδεολογία και τέχνη». Εκδ. Μικρορράτη - ΚΥΠΡΟΣ.**

9) * **παραπομπή: Εννοεί τον Τίτο Πατρίκιο, ποιητή της ίδιας ομάδας.**

10) **Επίλογος: Τελευταίο ποίημα τως συλλογής: «Τα ποιήματα»**

Η Βαθμολογία και οι εξετάσεις στο Δημοτικό Σχολείο

«ΦΙΛΤΡΟ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΟ» ή «ΚΑΡΠΟΥΖΙΑ ΜΕ ΤΗ ΒΟΥΛΑ»

Aφού τα εκπαιδευτικά θέματα δεν απομονώνονται από τις πολιτικές σκοπιμότητες, δεν αποτελεί έκπληξη ότι κάθε πολιτική αλλαγή συνεπάγεται αναστροφή ή αναθεώρηση της εκπαιδευτικής πολιτικής κάθε προηγούμενης κυβέρνησης.

Γι' αυτό και ήταν αναμενόμενο ότι αμέσως μετά την κυβερνητική αλλαγή του 1990, αδέξια αρχικά, (με αποτέλεσμα μια ευρύτατη αναταραχή στον εκπαιδευτικό χώρο, η οποία ταλαιπώρησε ένα χρόνο την εκπαιδευτική διαδικασία και που η εκτόνωσή της απαίτησε την αποπομπή του αρμόδιου υπουργού), με προσεκτικότερες και πιο ευέλικτες κινήσεις στη συνέχεια, επιχειρήθηκε η λήψη μέτρων ελέγχου του εκπαιδευτικού συστήματος. Ήταν φυσικό λοιπόν η επαναφορά της αξιολόγησης των μαθητών ακόμα και στα Δημοτικά Σχολεία.

Με το Π.Δ. 462 ΦΕΚ 171/11/91 επανεισάγεται στις Ε' και ΣΤ' τάξεις του Δημοτικού Σχολείου ο θεσμός των γραπτών επαναληπτικών εξετάσεων και της βαθμολογίας. Στις Οδηγίες για την τριμηνιαία αξιολόγηση των μαθητών, οι οποίες στάλθηκαν το Νοέμβριο του 1991 στους δασκάλους, αναλύεται η νέα παραλλαγή του θεσμού: η αξιολόγηση των μαθητών δεν θα είναι το «άκαμπτο και μονοσήμαντο» μέτρο του παρελθόντος, αλλά «μια ευέλικτη εκπαιδευτική και διδακτική διαδικασία». Κατά την παράδοση, ακόμη για μια φορά ο Μανολιός φόρεσε τα ρούχα του αλλιώς – αυτή τη φορά η αξιολόγηση των μαθητών παρουσιάζεται ως παιδαγωγικό εργαλείο. Η ουσία παραμένει η ίδια, αλλάζει η διατύπωση.

Δεν έχουμε την πρόθεση να συμμετάσχουμε, με το κείμενο αυτό, στον ενδιαφέροντα διάλογο για το πόσο η βαθμολογία ωφελεί ή βλάπτει τους μαθητές. Η σχετική βιβλιογραφία, παρά την πρόθεσή της ν' ασχοληθεί με τις συνέπειες της βαθμολογίας στα σχολικά πράγματα, δεν μας δείχνει παρά τις γενικότερες πολιτικές και φιλοσοφικές τοποθετήσεις των ερευνητών. Όσοι επιμένουν να κάνουν τις θεωρητικές τους επιλογές με το κριτήριο της κοινωνικής αποτελεσματικότητας και δικαιοσύνης γνωρίζουν ότι μια ολόκληρη παράδοση έρευνας μέσα στις σχολικές τάξεις υποστηρίζει ότι, ενώ όλοι οι μαθητές ξεκινούν από κοινή αφετηρία, μέσα σ' ένα σχολικό σύστημα που διατείνεται ότι η ισότητα ευκαιριών είναι βασική του επιδίωξη¹ δεν θα τερματίσουν όλοι μαζί.

Η επιτυχία ή αποτυχία των μαθητών είναι αποτέλεσμα όχι μόνο της ικανότητάς τους, αλλά και της καταγωγής τους. Είναι αποδειγμένο ότι οι μαθητές που προέρχονται από υψηλές και μεσαίες κοινωνικές τάξεις ενθαρρύνονται από τη νηπιακή τους ηλικία ν' αποκτούν πνευματικά εφόδια και δεξιότητες, αποτελούν την πλειονότητα όσων στη σχολική τους σταδιοδρομία βραβεύονται με υψηλούς βαθμούς και γι' αυτό, έχουν περισσότερες πιθανότητες να κόψουν το νήμα στις πύλες των πανεπιστημίων.²

Στο σχολείο η επεξεργασία του διαχωρισμού θεσμοθετείται μεθοδικά. Ενας από τους σημαντικότερους παράγοντες σ' αυτή τη διαδικασία είναι οι προσδοκίες και η γνώμη των δασκάλων για τους μαθητές τους, που εκφράζονται με τη βαθμολογία. Η χαμηλή βαθμολογία εθίζει τους μαθητές να δέχονται τον κοινωνικό έλεγχο, τη θέση τους στην κοινωνική διαστρωμάτωση και να θεωρούν την ανισότητα ως φυσική και δεδομένη. Η βαθμολογία στο σχολείο δημιουργεί ξεχωριστές υποκουλτούρες μέσα στην τάξη και διδάσκει όλους τους μαθητές να δέχονται την κατάταξή τους σε στερεότυπες κατηγορίες «ικανών» και «ανίκανων».³ Η νομιμοποίηση των ανισοτήτων γίνεται με τη συνεχή αναπαραγωγή αξιολογικά φορτισμένων προτύπων του «άριστου», «του πρώτου», του «μπούφου».

Και τώρα ας έρθουμε στο επίκαιρο, λόγω της εκπαιδευτικής συγκυρίας, θέμα: Πρέπει να επανέλθει η βαθμολογία στα Δημοτικά Σχολεία; Ποιά είναι η χρησιμότητά της και η παιδαγωγική της σκοπιμότητα;

Η Αλεξάνδρα Φρειδερίκου και η Φανή Φολερού - Τσερούλη είναι οι συγγραφείς του βιβλίου «Οι δάσκαλοι του δημοτικού σχολείου», που πρόσφατα κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις ΥΨΙΛΟΝ. Στο παρακάτω άρθρο τους καταγράφουν τα συμπεράσματά τους από μια έρευνα που πραγματοποίησαν στα Δημοτικά Σχολεία της Αττικής από το 1985-1991 με αντικείμενο τις απόψεις του σώματος των δασκάλων, σχετικά με την αναγκαιότητα ή όχι της βαθμολογίας στο Δημοτικό σχολείο.

1. Νόμος 1566/85 για τη δομή και λειτουργίας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, άρθρο 1, παρ. 1.

2. C. Jeuks et al, *Inequality: A Reassessment of the Effect of Family and Schooling in Quebec*, Harper, New York 1972.

3. H. J. Turner, *Equality*, Davistock, London 1986.

Οσον αφορά στους δασκάλους, η άποψή τους σχετικά με την κατάργηση ή όχι της βαθμολογίας είχε διερευνηθεί μέσα από μια έρευνα που διεξαγάγαμε στα Δημοτικά Σχολεία της Αττικής από το 1985 έως το 1991. Η ανάλυσή μας έδειξε ότι στο σώμα των δασκάλων κυριαρχούσαν δύο αντιλήψεις.⁴

Ενα ελάχιστο ποσοστό δασκάλων (5%), οι οποίοι ήταν πολιτικά στρατευμένοι και διέθεταν παιδαγωγική μόρφωση και κοινωνιολογική παιδεία εξέφρασαν σαφή θέση κατά της βαθμολογίας και την υποστήριξαν θεωρητικά. Είχαν την άποψη ότι το σχολείο πρέπει να καταργήσει την κατάταξη των μαθητών σε ικανούς και μη, ώστε να παρέχει σε όλους τη δυνατότητα να αφομοιώνουν ή να αποστασιοποιούνται από το πολιτιστικό μήνυμα που το σχολείο επιδιώκει να επιβάλει. Θεωρούσαν ότι η βαθμολογία λειτουργεί αρνητικά, γιατί με τον απειλητικό της χαρακτήρα φανερώνει τις αδυναμίες, τα λάθη και τις αποτυχίες ορισμένων μαθητών, των οποίων και δηλητηριάζει τη σχέση με τους καλύτερους συμμαθητές τους. Και γιατί, βέβαια, εθίζει τα παιδιά από νωρίς στην αντίληψη να δέχονται τον κοινωνικό διαχωρισμό ως φυσικό. Δεν ήθελαν στην τάξη τους «καρπούζια με τη βούλα».

Εκτός από το πολύ μικρό αυτό ποσοστό, οι υπόλοιποι δάσκαλοι αναγνωρίζουν ότι η βαθμολογία είναι εκφοβιστικό μέτρο και συμβατικός τρόπος αξιολόγησης, εντούτοις επιθυμούν την επαναφορά των βαθμών στη σχολική πράξη. Οι δάσκαλοι αυτοί υποστηρίζουν την επιλογή τους μέσα από μια σειρά εύλογων και λογικών ερωτημάτων: Πώς θα κινητοποιήσεις το παιδί που αδιαφορεί; Πώς θα προσδεύσει χωρίς άμιλλα; Γιατί να καταργηθούν οι βαθμοί στο Δημοτικό, ενώ στις επόμενες βαθμίδες καραδοκεί ο σκληρός ανταγωνισμός;

Οι βαθμοί φαίνεται ν' αποτελούν για τους δασκάλους ένα σημαντικό όπλο μέσα στην τάξη, αφού μ' αυτούς μπορούν να κατευθύνουν, να προάγουν και να ελέγχουν τους μαθητές τους ως προς την επίδοση και την πειθαρχία τους. Υποστηρίζουν, λοιπόν, ότι επιθυμούν τη βαθμολογία για να μπορούν να σηματοδοτούν τις προσπάθειες των μαθητών τους. Θεωρούν ότι ο βαθμός αποτελεί σημαντικό δείκτη για την αναγνώριση των ικανοτήτων και για το μελλοντικό προσανατολισμό των μαθητών. Η επιβράβευση της αξίας ενός μαθητή αποτελεί προϋπόθεση για την επιδίωξη νέων στόχων του και βασικό κίνητρο για την προαγωγή του. Επίσης, η σύγκριση της απόδοσης μεταξύ των μαθητών και η άμιλλα εξασφαλίζουν καλύτερες επιδόσεις. Αντιλαμβάνονται ότι οι βαθμοί είναι ένα μέσο καταναγκασμού, υποστηρίζουν όμως ότι η προσέγγιση στο γνωστικό αγαθό, για να γίνει μια αυτόβουλη συνειδητή διαδικασία, πρέπει να περάσει από τον εξαναγκασμό. Για να φτάσουν οι μαθητές στην απόλαυση του πολιτισμού χρειάζεται η υποταγή στη χειροναξία του. Ετσι ο βαθμός που λειτουργεί ως φίλτρο, μπορεί να λειτουργήσει και ως κίνητρο.

Σπάνια πάντως ο δάσκαλος φτάνει στη βαθμολογική απόρριψη ενός μαθητή, γιατί «εκβιάζεται», από τους γονείς, το ίδιο το παιδί, αλλά, κυρίως, από την παιδαγωγική του συνείδηση. Οι δάσκαλοι γνωρίζουν καλύτερα από κάθε άλλον ότι το σχολείο σήμερα δεν επαρκεί για την ακαδημαϊκή προαγωγή των μαθητών τους. Δεν είναι ικανό, χωρίς το φροντιστήριο, να τους εξασφαλίσει την επιτυχία στο σχολικό εξεταστικό σύστημα. Το σχολικό πρόγραμμα δεν ανταποκρίνεται στην κλίση και την επιθυμία των μαθητών να σπουδάσουν και ν' αποκτήσουν πτυχία. Για να καταργηθούν οι βαθμοί θα έπρεπε να αναστραφεί το ρεύμα, θα έπρεπε, δηλαδή, το εκπαιδευτικό σύστημα να έχει τη δυνατότητα να προσφέρει δωρεάν όσα σήμερα ο κάθε μαθητής, ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες της οικογένειάς του, μπορεί να «αγοράσει» στην ελεύθερη αγορά, ώστε να μην δίνεται αυτή η τρομοκρατική σημασία στις εξετάσεις, στους βαθμούς που αποτελούν μονόδρομο για την απόκτηση τίτλων σπουδών. Οι προϋποθέσεις μιας τέτοιας προοπτικής δεν μπορεί παρά να είναι απώτατες και οι επιπτώσεις της καθοριστικές, αφού σημαίνει μετασχηματισμό του εκπαιδευτικού συστήματος εκ βάθρων και γενικότερες κοινωνικές ανακατατάξεις.

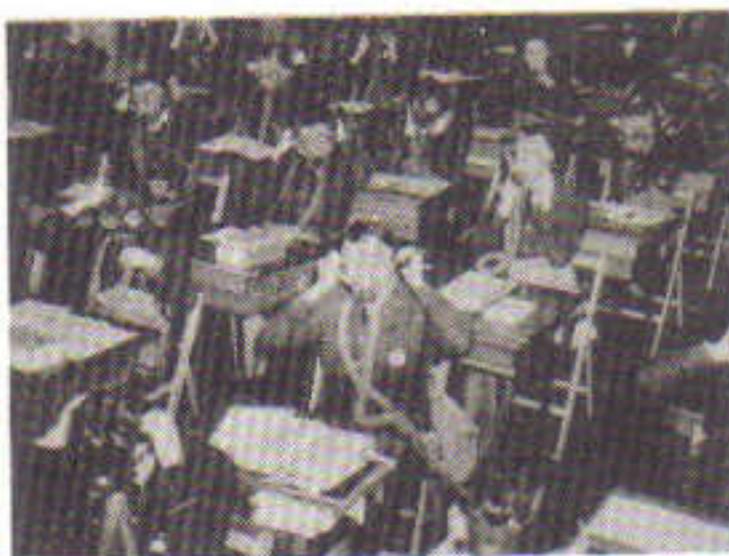
Οι δάσκαλοι αγαπάνε τους μαθητές τους και ασκούν το λειτούργημά τους με αίσθημα ευθύνης. Εχει αποδειχθεί, πέρα από κάθε αμφισβήτηση, ότι δεν θέλουν να υποτιμούν κανένα μαθητή στην τάξη τους. Υπερασπίζονται όμως το θεσμό της βαθμολογίας γιατί δεν έχουν στη διάθεσή τους άλλα, πιο κατάλληλα, παιδαγωγικά εργαλεία ώστε να προσφέρουν στους μαθητές τους, κατά τις δεξιότητες του καθενός, εξατομικευμένες μαθησιακές ευκαιρίες.

Αλεξάνδρα Φρειδερίκου, Φ. Φολερού - Τσερούλη

4. A. Φρειδερίκου και Φ. Φολερού - Τσερούλη. Οι δάσκαλοι του Δημοτικού Σχολείου. Μια κοινωνιολογική προσέγγιση, Υψηλόν, Αθήνα 1991, σ.σ. 219-224.

Ο εθνικισμός χτυπάει την πόρτα των σχολείων

"Θέλουν τη νεολαία φοβερή και τρομερή και υπάκουον στη μοίρα της"

Όταν πέρυσι οι μαθητές εφορμώντας στο δικό τους ουρανό, επέτρεπαν την εφαρμογή του αυταρχισμού στα σχολεία, ανέτρεψαν τον κ. Κοντογιαννόπουλο και έδιναν με όλη τη ζωντάνια και ατσαλούσυνη τους ανάσα ζωής κι ελπίδας σ' ολόκληρη την κοινωνία δημιουργώντας στο συντηρητικό καταχείμωνο "αλκυονίδες μέρες", λίγοι ήσαν εκείνοι οι οποίοι υποστήριζαν την ανάγκη να βαθύνει και να πλατύνει ο προβληματισμός της νεολαίας και να μπολιαστεί με τ' αναγκαία αντισώματα έτσι ώστε ν' αντέξει σε μία στρατηγική επίθεση του συστήματος.

Εκείνη την περίοδο ακόμα και οργανωμένα πολιτικά ρεύματα έμεναν στην ευκολία του χειροκροτήματος και στο θαυμασμό τους απέναντι στη μεγαλουργό νεότητα.

Και όμως! Ενα χρόνο μετά το τοπίο στα σχολεία αλλάζει σε βάρος της περισυνής ανάτασης και ο εθνικισμός, φάρμακο στις γεροντικές ασθένειες του ελληνικού αστικού συστήματος εισβάλλει, άλλοτε ήπια, άλλοτε με τράχυτη στα σχολεία.

Ετοι γνωστά δημοσιογραφικά συγκροτήματα οργανώνουν εκθέσεις στα σχολεία με θέμα την "ελληνικότητα της Μακεδονίας" με την αρωγή του ΥΠΕΠΘ.

Ιδιωτικές σχολές της Αθήνας διακινούν επίσημα τις ευχές του ΥΠΕΠΘ αλλά και την βοήθεια των εθνικών ΕΛΤΑ με σκοπό τη διαφήμισή τους, ειδική έκδοση αφιερωμένη στον Ελληνισμό με την προτροπή προς τους καθηγητές και διευθυντές "να επιστήσουν την προσοχή των μαθητών τους" και "να στείλουν την εφημερίδα σε όλο τον κόσμο".

Το Γενικό Επιτελείο Στρατού (Διεύθυνση Ιστορίας) μοιράζει στα σχολεία μπροσούρα για την ελληνική Σημαία με ανάλογο διάκοδο.

Άλλη εφημερίδα γνωστή ως "σοβαρή" προτείνει στο ΥΠΕΠΘ να "σπονσοράρει" ειδικό φυλλάδιο για τη Μακεδονία. Την προλαβαίνει όμως το Ινστιτούτο Μακεδονικών Μελετών.

Στα βόρεια Προάστεια της Αττικής ο γνωστός φασίστας Πλεύρης... πλευρίζει τα σχολεία και δίνει με την ανοχή των συλλόγων διαλέξεις για τη Μεγάλη Ιδέα!

Ταυτόχρονα στη Θεο/νίκη αποβάλλονται από όλα τα σχολεία συνδικαλιστές μαθητές γιατί έκαναν αντεθνική προπαγάνδα ενώ σ' άλλα σχολεία της χώρας μαθητές παραπέμπονται στα σχολικά συμβούλια γιατί αρνούνται να ενδώσουν άκριτα στη νέα επιδημία του εθνικιστικού πυρετού.

Ακόμα και σε ανώτερες και ανώτατες σχολές ο παραταξιακός τρικομματισμός στήνει καραντίνα και υγειονομικές ζώνες σ' όσες "φωνές" σκέφτηκαν ψύχραιμα και διεθνιστικά.

Το ΥΠΕΠΘ καθιερώνει την 14η/9 σαν "μέρα μνήμης των αλύτρωτων πατρίδων" και την 17η Φλεβάρη σαν μέρα ανακήρυξης της αυτονομίας της Β. Ηπείρου". Την ίδια στιγμή ετοιμάζεται να ξαναγράψει τα βιβλία της ιστορία και εντείνει τις πιέσεις στους καθηγητές οι οποίοι αρνούνται να μπουν στον νεοεθνικιστικό χορό.

Το ίδιο υπουργείο τις τελευταίες μέρες ανακοίνωσε τις νέες αισθητικές του προτιμήσεις για τα σχολεία απαγορεύοντας (δια χειρός Β. Μπεκίρη) κάθε αφίσα που δεν έχει σχέση με τον Χριστό, τους ήρωες και τους χάρτες, έχοντας κατά νου τις συνδικαλιστικές αφίσες και το Ν. Τεμπονέρα.

Στην Αθήνα νέοι και νέες συλλαμβάνονται γιατί μοίρασαν αντιπολεμικές προκηρύξεις, παραστρατιωτικές ομάδες βάφουν τα σχολεία ενώ κακόχα και φασιστικά τρυκ βρωμίζουν τις αυλές. Οργανώσεις σαν την "Χρυσή Αυγή" εμφανίζονται συχνά πυκνά και η γνωστή εφημερίδα "Στόχος" ζητάει σ' αυτόν τον πυρετό να καεί ακόμα και το βιβλίο γιατή Μα-

κεδονία που μοίρασε το ΥΠΕΠΘ κρίνοντάς το αρκετά συμβιβαστικό.

Τη ίδια στιγμή που οι μαθητές όκουσαν τόσες συμβουλές για χαμένες ώρες από καταλήψεις και πορείες ένας άλλος αέρας κλείνει τα σχολεία κατεβάζοντας τους μαθητές στοιχημένους στα συλλαλητήρια, τιμωρώντας αυτούς που αρνούνται.

Στις Σέρρες πήγαν τα σχολεία στα πεδία βολής!

Ο κατάλογος του "παραλογισμού" θα μπορούσε να μακρύνει αρκετά, αλλά νομίζω ότι δόθηκε η εικόνα πως το αυγό του φιδιού δεν ανήκει στο μακρυνό μέλλον· είναι εδώ και δηλητηριάζει τη νεολαία την ώρα που η ηγεσία της χώρας παζαρεύει τα πάντα και αυτήν ακόμα τη νεολαία της.

Να η ευκαιρία!

Φαίνεται λοιπόν ότι η κρατική και παρακρατική προπαγάνδα έχουν επιλέξει τον "προνομιακό" χώρο των σχολείων και με υπερβάλλοντα ζήλο επιχειρούν μια νέα ιστορική-ιδεολογική επένδυση με έκδηλα τα στοιχεία της ανυπομονησίας, του σωβινισμού και του χουλιγκανικού φασισμού.

Γράφουμε "προνομιακό χώρο" γιατί θεωρούμε πως το σημερινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχει ήδη έτοιμη την υποδομή για την εισαγωγή και παραπέρα επεξεργασία του νεο-εθνικισμού σαν μιας συμπληρωματικής ιδεολογίας (αλλά και πρακτικής) στα κυριαρχαίως τώρα "Ιδεώδη" και απάντησης ταυτόχρονα στη χρόνια κρίση του εκπαιδευτικού συστήματος. (Από μία ορισμένη άποψη οι παρακρατικοί κύκλοι συμπεριφέρονται σαν το "να η ευκαιρία" και με τυχοδιωκτισμό προσπαθούν να επενδύσουν μακροπρόθεσμα).

Το σημερινό λοιπόν πρόγραμμα τόσο από την άποψη του περιεχομένου του όσο και από τα δομικά του στοιχεία ευνοεί την αφοιμοίωση των "νέων Ιδεών".

Η διόγκωση των θεωρητικών μαθημάτων, η ιδεολογική χρήση του μαθήματος της Ιστορίας, η ενσωμάτωση στα σχολικά προγράμματα των εθνικών επετείων με τη συνακόλουθη ρητορία, ο φορμαλισμός σε παιδαγωγικές αντιλήψεις, με δυο λόγια το εθνικεντρικά δομημένο σύστημα παροχής γνώσεων (παρά τις όποιες κοσμοπολίτικες ή τεχνοκρατικές του βελτιώσεις στην περίοδο του ΠΑΣΟΚ) δίνει το περιθώριο για την προσαρμογή στις νέες συνθήκες του μεγαλοϊδεατισμού των βαλκανικών διαστάσεων και του ραγιαδισμού Ευρωπαϊκού επιπέδου.

Ο στόχος της επίσημης και ημιεπίσημης προπαγάνδας η οποία βασίζεται στον αυθορμητισμό και την άγνοια είναι προφανής. Το σχολείο δεν επιλέγεται απλά ως ένα πειραματικό πεδίο εφαρμογής των Ιδεών και της πρακτικής του νεοφιλελευθερισμού και του σοσιαλδημοκρατικού εθνικισμού, αλλά ως ο δοκιμαστικός σωλήνας για την παραγωγή πειθήνιων αυριανών πολιτών και στρατιωτών. (Οι νέες εγγραφές σε παραστρατιωτικές οργανώσεις δεν είναι τυχαίες). Οργανώνεται λοιπόν ένας νέος ιδεολογικός λόγος με κυριαρχητική την αντιληψη του έθνους, το οποίο "ανάδελφο" αναγκάζεται ν' αντιπαρατεθεί στους γείτονες λαούς.

Η αντίφαση βέβαια που συνέχει αυτή τη λογική είναι ακριβώς αντίστοιχη με αυτή της κυριαρχητικής πολιτικής.

Ο νέος εθνικισμός και ο φανατισμός απέναντι στους Βαλκανικούς λαούς είναι αναγκασμένος να συνυπάρξει με την πολιτική του "Ευρωπαϊσμού". Σε κάθε περίπτωση η αντίπαλότητα των δύο στοιχείων είναι εμφανής και αποτελεί από μια άποψη τη βάση για ένα νέο αστικό διχασμό.

Η κυριαρχητική ιδεολογία αναγκάζεται εκ των πραγμάτων να σμίγει τον τυφλό εθνικισμό με την υποταγή στο ευρωπαϊκό και υπερατλαντικό πνεύμα, να υψώσει τους συνοριακούς τόνους φτάνοντας ταυτόχρονα εξαντλημένη στις Βρυξέλλες.

Η σχιζοφρενική διάσταση

της "πυγμής των Πυγμαίων"

Πάνω σ' αυτή την εγγενή αντίφαση ετοιμάζεται το ΥΠΕΠΘ να οργανώσει το νέο εκπαιδευτικό του λόγο.

Από τη μια πλευρά θέλει να χειρουργήσει τα λεγόμενα θεωρητικά μαθήματα (ιστορία, νέα ελληνικά, γλώσσα, γεωγραφία) επιχειρώντας με βασικό επιτελικό εργαλείο το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Μπαμπινιώτης) ν' αποδειξει την ενότητα του έθνους δια μέσου των αιώνων.

Το Υπουργείο με την αντιμεταρρύθμιση στο γλωσσικό πεδίο, με την εισαγωγή των αρ-

Ριψάσπιδες και τρέσαντες...

Είχαμε γράψει το παραπάνω σημείωμα όταν στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (2/4/92), περιοδικό γνωστό για την κυνικότητά του περί τα οικονομικά και την βαρβαρότητά περί τα κοινωνικά, είδε το φως της δημοσιότητας άρθρο του I.

Τουλουμάκου, καθηγητή στο Αριστοτέλειο Παν/μιο Θεσ/νίκης με τίτλο «Ριψάσπιδες προετοιμάζονται στα σχολεία μας». Σ' αυτό ούτε λίγο ούτε πολύ χαρακτηρίζοντας ακατάλληλα και επικίνδυνα για τους νέους τα αναγνώσματα από τα κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Λυκείου, ζητάει γερή λογοκρισία.

«Τα βιβλία αυτά περιέχουν σχεδόν αποκλειστικά κείμενα που υπονομεύουν την αγάπη προς την πατρίδα, χλευάζουν τη θρησκεία και τις ηθικές αξίες» αναφέρει ο νέος ιεροεξεταστής, ενώ συνέταξε και κατάλογο ακατάλληλων

συγγραφέων (index) αναφέροντας τον Δ. Χατζή, Κ. Θεοτόκη, Γ. Ρίτσο, Μ. Χάκκα, Ζ.Π. Σαρτρ, Κ. Καθάφη (!), Μπ. Μπρεχτ, Ελιαρ, Ντον Πάσος, κλπ.

Ο κ. Τουλουμάκος και όσοι κρύβονται πίσω από αυτόν λειτουργεί ως πολιορκητικός κριός για την αλλαγή των Νέων Ελληνικών στα Λύκεια. Προφανώς η σοσιαλδημοκρατική - ουμανιστική αντίληψη για τη συλλογή των κειμένων τα οποία δίνουν ένα περιθώριο συζήτησης στην τάξη έχει – κατά τον κ. Τουλουμάκο και σία – ξεπεραστεί από τη νεοφιλελεύθερη επίθεση. Γι' αυτό και επιβάλλεται η αλλαγή. Στο ίδιο πνεύμα λίγο αργότερα (9/4/92) κινήθηκε και ο Α. Παπανδρόπουλος στο ίδιο περιοδικό όταν ανακάλυψε «δημοκράτες διανοουμένους που ξεσκέπασαν και πολέμησαν τον κομμουνιστικό ολοκληρωτισμό», αναφέροντας του Ρ. Αρόν, Κ. Πόππερ, Α. Κέστερ, Βάργκας Λιόσια, Κούντερα κλπ.

Πάτε στοίχημα ότι οι παραπάνω θα δρίσκονται στις σελίδες των νέων βιβλίων στα ελληνικά; Θα φροντίσει γι' αυτό ο κ. Μπαμπινιώτης και το Παιδ. Ινστιτούτο που πήρε κιόλας γραμμή.

ΑΦΟΥ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΙ ΟΤΙ ΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ, ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΔΙΚΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΘΑ ΤΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΟΥΝ

χαίων στο Γυμνάσιο, τα νέα κεφάλαια στην Ιστορία ή τον εξοβελισμό ολόκληρων κεφαλίων επιδιώκει να έχει όχι μόνο την ανοχή, αλλά κυρίως τη γενενοχή κύκλων της διανόησης και των εκπαιδευτικών. Βλέποντας την φιέστα που διοργάνωσε η ΟΛΜΕ στη Φλώρινα έχουμε κάθε λόγο να είμαστε απαισιόδοξοι για τη στάση των συνδικαλιστικών ηγεσιών στο πρόβλημα.

Αλλά ο νέος εθνικισμός επιδιώκει την ουσιαστική και ενεργητική συμμετοχή της νεολαίας στη νέα του εξόρμηση. Στην ουσία ζητάει από τη νέα γενιά να γίνει μαχητικό του προπύργιο. Η παρουσία των σχολείων, έστω και εν διατεταγμένη υπηρεσία στα τελευταία επαρχιακά συλλαλητήρια είναι άκρως ανησυχητική και ενδεικτική. Εδώ χρειάζεται να σημειώσουμε ότι η νέα "σταυροφορία" ουνδέει τα εσωτερικά στοιχεία του σχολικού προγράμματος (αναλυτικό πρόγραμμα, διδακτική) με την εξωτερική επίθεση των ιδιωτικών φορέων (εφημερίδες, ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, οργανώσεις) για τον κοινό σκοπό που δεν είναι παρά ο δηλητηριασμός της νεολαίας με το νέο ιδεολογικό όπλο του τυφλού φανατισμού. (Είναι πολύ χαρακτηριστικό το γεγονός ότι το βιβλιαράκι του ΥΠΕΠΘ για τη Μακεδονία όπου παρουσιάζει την αντικειμενική αλήθεια ότι οι Έλληνες ήσαν μειοψηφία στις βόρειες περιοχές εως τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και την Μικρασιατική εκστρατεία αντιμετωπίστηκε αμήχανα από τους μαθητές).

Και οι εκπαιδευτικοί;

Απέναντι σ' αυτή την κατάσταση ο χώρος των εκπαιδευτικών παρουσιάζεται αμήχανος και διχασμένος. Η γενικότερη υστερία αλλά και η συγκεκριμένη χρόνια ιδεολογική χρησιμοποίηση των μαθημάτων κάτω από την αιγίδα της αστικής σκέψης υποβαθμίζουν τα αντανακλαστικά του εκπαιδευτικού σώματος.

Αυτό το γεγονός παίρνει ευρύτερες διαστάσεις αν αναλογιστούμε ότι η "εθνική σοσιαλδημοκρατία" πρωτοστατεί στις νέες σταυροφορίες και στην φιλολογία περί πατριωτισμού. Ετοι η οργάνωση ενός πειστικού λόγου με αριστερά, διεθνιστικά κοινωνικά χαρακτηριστικά πρέπει να στηρίχτει στη θεωρητική τεκμηρίωση, στην πολιτική επιχειρηματολογία και στο κριτήριο της πράξης ή αλλιώς σε όρους κινήματος.

Βρίσκοντας και αξιοποιώντας όλες τις αντιφάσεις της κυριαρχησιδεολογίας αποκαλύπτοντας ότι η "ολικοτητα του λόγου" είναι εξαρχής υπονομευμένη στο βαθμό που αναγκάζεται να σέρνεται στην κερδίδα του θεάτρου των μεγάλων δυνάμεων.

Βρίσκοντας και αξιοποιώντας όμως όλους τους υπόγειους και υπέργειους διαύλους οι οποίοι είναι σε θέση να ενεργοποιήσουν τη νεολαία στα πραγματικά προβλήματα και στις σύγχρονες ανάγκες της.

Ετοι ή το σχολείο θα μεταβληθεί σε ένα "υπνωτήριο ψυχών" και μάλιστα αφιονισμένων ή θα αξιοποιήσει την σύγχρονη ιστορία του γράφοντας νέες σελίδες ενάντια στον πόλεμο και τη νέα ταξη. Η πειστικότητα των επιχειρημάτων της πολιτικής και κοινωνικής αριστεράς απέναντι στη νεολαία είναι φανερό ότι μπορεί να αντληθεί από παντού. Κυρίως όμως από το πλούσιο έδαφος της σημερινής πραγματικότητας, από το ρεαλισμό των αναγκών και από την ανάγκη να οργανωθεί σοβαρά και σταθερά η άμυνα απέναντι στις νέες ιδέες που θέλουν τη νέα γενιά "τροφή των κανονιών", "φτηνή εργατική δύναμη" και "πειθήνιο πολίτη".

Από αυτή την όποψη δεν αρκεί να περιμένουμε την έκπληξη στα σχολεία. Πρέπει να εργαζόμαστε και γι' αυτήν.

Θανάσης Τσιριγώτης

Το παραπάνω κείμενο με ελάχιστες τροποποιήσεις δημοσιεύεται και στο καινούργιο περιοδικό "αλλά" στο οποίο ευχόμαστε καλό - εκδοτικό - ταξίδι. Ευχόμαστε η συζήτηση για τη δημιουργία ενός γόνιμου και δημοκρατικού κλίματος στα σχολεία να διευρυνθεί. Ας φροντίσουμε γι' αυτό.

ΠΥΡΙΤΙΔΑΠΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η ενεργή ανάμιξη των ΗΠΑ στον εμφύλιο πόλεμο της Ελλάδας αποτελεί την απαρχή μιας συνεχώς άμεσης παρέμβασής τους στο χώρο των Βαλκανίων. Κρατώντας κάτω από την απόλυτη ασφαίρα επιρροής της την Ελλάδα και την Τουρκία, η Ουάσινγκτον, ευθύς εξαρχής προσέβλεπε να διευρύνει το στρατιγικό βάθος αυτής της επιρροής, πάντα εκμεταλλευόμενη τις ειδικές σχέσεις που είχε με Αθήνα - Άγκυρα.

Η ρήξη του Τίτο με την Κομινφόρμ που ξεκινάει το 1948 σηματοδοτεί την έναρξη μια μακράς περιόδου προσεκτικής παρέμβασης της Ουάσινγκτον στη Γιουγκοσλαβία. Την περίοδο του ψυχρού πολέμου οι ΗΠΑ είχαν κάθε λόγο να σπρίζουν το Τιποϊκό καθεστώς στην "ανεξαρτησία" του απέναντι στην ΕΣΣΔ και το στρατόπεδο του υπαρκτού σοσιαλισμού.

Οι στρατιωτικοί και πολιτικοί λόγοι που σπρίζουν την αξία ενός τέτοιου εγχειρήματος εκ μέρους των ΗΠΑ την περίοδο του ψυχρού πολέμου είναι νομίζουμε προφανείς. Η ιδιότυπη αυτή σπίρη του Τιποϊκού καθεστώτος περνάει διάφορες φάσεις συναρτάται από τις μεταπώσεις της σχέσης Βελιγραδίου - Μόσχας και συνυπάρχει μια ταυτόχρονη πολιτική υπόσκαψης του Γιουγκοσλαβικού καθεστώτος και της συνοχής του κύρια μέσα από την ενίσχυση των περιφερειακών εθνικισμών.

Την περίοδο του ψυχρού πολέμου λοιπόν η πολιτική των ΗΠΑ, απέναντι στη Γιουγκοσλαβία του Τίτο έχει δύο σκέλη: σπίρη της αντιπαράθεσης με την ΕΣΣΔ, σχετική προβολή των δύθεν πλεονεκτημάτων του αιρετικού "σοσιαλιστικού μοντέλου" και ταυτόχρονα υπόσκαψη του με την ενίσχυση των εθνικισμών και της εωτερικής αντιπολίτευσης βέβαια. Η δυναμική δημιώς της εποχής και οι διαμορφωμένοι συσκευισμοί επιβάλλουν ώστε να κυριαρχεί το πρώτο σκέλος.

Ακόμα και την περίοδο της έντασης του ψυχρού πολέμου 1961-63 με τα γεγονότα στην Κούβα, την κρίση του Βερολίνου και τον ίδιο τον Τίτο στα πλαίσια του κινήματος των Αδεομεύτων να σπικώνει τη σημαία του αντιμπεριαλισμού και να επικειρεί προσέγγιση με τη Μόσχα (επίσκεψη Υπ. Εξωτερικών Πόποβιτς τη Μόσχα τον Ιούλιο 1961) η πολιτική μας απέναντι στη Γιουγκοσλαβία δεν αλλάζει.

Τον Φεβρουάριο του 1962 ο Υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Dean Rusk δηλώνει ότι "επισκοπήσαμε με τον Πρόεδρο την πολιτική μας απέναντι στη Γιουγκοσλαβία στο φως όλων των πρόσφατων εξελίξεων και πληροφοριών... Πεισθήκαμε ότι η πολιτική μας απέναντι στη Γιουγκοσλαβία εξακολουθεί να υπηρετεί το εθνικό μας συμφέρον".

Και για να μην μένει καμία αμφιβολία ποιο είναι αυτό το εθνικό συμφέρον ο υφυπουργός McGhee μιλώντας σε συγκέντρωση ελληνο-αμερικανών τον Ιούνιο του 1962 λέει:

"Εάν η Γιουγκοσλαβία λόγω έλλειψης εναλλακτικών λύσεων υποχρεώνονταν να επιστρέψει στο σοβιετικό συνασπισμό, η ζημιά θα ήταν σοβαρή για τα συμφέροντα του ελεύθερου κόσμου. Η Σοβιετική ισχύς θα εγκαθίστατο πάλι στην Αδριατική και το νότιο τμήμα της Αυστρίας θα βρισκόταν πάλι υπό σοβιετική απειλή. Η Μόσχα θα βρισκόταν και πάλι πλάι με την Αλβανία και τη Βουλγαρία στα βόρεια σύνορα της Ελλάδας, απειλώντας δυνητικά τις ελληνικές εδηπόδες για πολιτική και οικονομική σταθερότητα και η δύναμη της Μόσχας θα γινόταν έντονα αισθητή στην Ιαλία που έχει το μεγαλύτερο κομμουνιστικό κόμμα στο δυτικό κόσμο".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΠΑ

... Το Μάρτιο του '62 ο Αμερικανός πρεσβευτής στη Γιουγκοσλαβία επισκέπτεται τα Σκόπια. Ο ελληνικός τύπος υποψιάζεται ότι οι ΗΠΑ είχαν συμβουλεύσει την Αθήνα να κάνει μερικές υποχωρίσεις ή και να αναγνωρίσει την ύπαρξη σλαβομακεδονικής μειονότητας!!! "Ο ελληνικός λαός δεν αισθάνεται εκ του ταξιδίου αυτού και τας δικαιολογίας των ευχαρίστησην... καμμία φιλική μεσολάβησης δεν πρόκειται να πείσει να δεχθή συμβιβασμούς επί ανυπάρκτου θέματος" γράφει το BHMA την 18-4-62. Με την ευκαιρία της επίσκεψης του L. Johnson στην Ελλάδα το 1962 ο υφυπουργός εξωτερικών R. Marshall και ο E. Kennedy κάναν δηλώσεις έμμεσης αναγνώρισης υπορήξης μακεδονικού γηπέτων.

Ο Γ. Παπανδρέου απαντάει από το Βόλο: "Έγινεν εσχάτως λόγος περί Μακεδονικού γηπέτων. Και συνεπίθη εις του "διαμαχομένους", "εφεκτικότης". Η σύστασης έχει προκαλέσει έκπληξην και πικρίαν. Μακεδονικόν γίγημα δεν υφίσταται. Αυτή είναι η απάντησης ολοκλήρου του Ελληνικού λαού και αυτήν την απάντησην αναμένει από την μεγάλην Αμερικανικήν Δημοκρατίαν".

Εξ' άλλου, μόλις πρόσφατα στις 25 Απριλίου 1986, ο Τζων Σκάλναν πρεσβευτής των ΗΠΑ στη Γιουγκοσλαβία, σε ομιλία του στο Πανεπιστήμιο των Σκοπίων, μεταξύ των άλλων είπε ότι "μια ειδική σχέση φιλίας κατά κάποιο τρόπο μοναδική υφίσταται μεταξύ των ΗΠΑ και της Μακεδονίας" και πως "υπάρχει μια αμερικανική δέσμευση στην εθνική ταυτότητα της Μακεδονίας πέδη από τον 19ο αιώνα" (!!!)

Στις 8 Ιουνίου 1990 σε συνέντευξή του στην εφημερίδα "Πρώτη" ο Δρ Γουντ κοσμήτορας του Κέντρου Μελετών Πολεμικού Ναυτικού των ΗΠΑ δέει στον Γιάννη Ρουμπάτη για το νέο ρόλο των ΗΠΑ στα Βαλκάνια: "Δεν είναι ξεκάθαρο ποια θα είναι η ακριβής πολιτική διευθέτηση. Και κατά συνέπεια κάτω από αυτές τις συνθήκες οι ΗΠΑ είναι πιθανό ότι θα είναι αναμεμμένες για πολύ καιρό στο σχηματισμό δομών ασφαλείας".

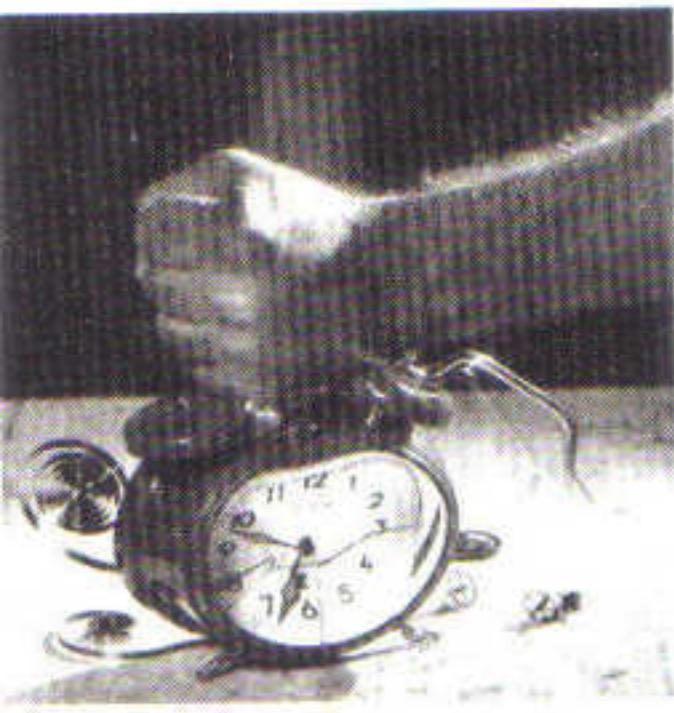
Πρόκειται στην ουσία για προαναγγελία νέου πολεμικού δόγματος των ΗΠΑ για τα Βαλκάνια. Τα πράγματα όμως εξελίκτηκαν τόσο γρήγορα που αιφνιδίασαν ακόμα και την Ουάσινγκτον.

Λίγους μόνο μήνες μετά τη συνέντευξη του Δρ Γουντ έγινε γνωστό ότι η Ουγγαρία, χωρίς τη γνώση του Βελιγραδίου, πούλησε 30.000 καλασνίκωφ στην Κροατία. Η γερμανική παρέμβαση στην Κροατία και τη Σλοβενία για άμεσο προσεταιρισμό είχε πλέον επισημοποιηθεί.

Το τέλος του ψυχρού πολέμου, με την Γερμανική ενοποίηση βρήκε τη Γερμανία αναβαθμισ-

..."Οσον αφορά τη Μακεδονία δεν έχουμε γηπέτων αύτης της περίπτωσης να γηπέτωμε την αναθεώρηση των υπαρχόντων συνόρων. Σκεφτόμαστε όμως τη Σλαβική μειονότητα στην Ελλάδα. Υπάρχει, και δεν μπορούμε να επιτρέψουμε αυτό το θέμα να ληστούνθει. Πρώτον για λόγους αρχής και δεύτερον επειδή η Κομινφόρμ και ιδιαίτερα η Βουλγαρία μας επιπίθενται διαρκώς πάνω σ' αυτό το γηπέτωμα. Άλλα δεν έχουμε "κατά νου" εδαφικές διεκδικήσεις. Αντίθετα η Βουλγαρία, εν γνώσει και της Σοβιετικής Ένωσης, έχει θλέψεις στη Γιουγκοσλαβική Μακεδονία".

Συνέντευξη Τίτο στους New York Times

νη σε παγκόσμια δύναμη και με ανοικτούς ορίζοντες προς αναιδές.

Οι πραγματικότητες από τις δύο συντριπτικές ήπεις στους παγκοσμίους πολέμους επιβάλλουν στη Γερμανία την αποδοχή της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης προκειμένου να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τα δύο άλλα ιμπεριαλιστικά κέντρα (ΗΠΑ - Ιαπωνία). Όμως το ανοικτό πεδίο προς αναιδές δεν μπορεί να περιμένει. Η γερμανική υπερδύναμη κινείται σε αυτό το κώρο για προστατιρισμό και αρπαγή λείας και δημιουργία εξαρτίσεων και σφαιρών επιρροής σχετικά ανεξάριπτα.

Η διέξοδος προς τη Μεσόγειο είναι καθοριστικής σημασίας για το Γερμανικό ιμπεριαλισμό. Η κυνική της επέμβαση στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας με τον προσεταιρισμό και την εσπευσμένη αναγνώριση Κροατίας - Σλοβενίας εκτός των άλλων της εξασφαλίζει άμεσο δρόμο προς την Αδριατική.

Η αναχαίτιση της Γερμανικής επέλασης στα Βαλκάνια και η υποταγή τους στην αμερικανική "νέα τάξη πραγμάτων" με τις νέες "δομές ασφαλείας" του κ. Γουντ είναι σήμερα το ςπιούμενο της αμερικανικής πολιτικής που αιφνιδιασμένη από τη γερμανική ταχύτητα φαίνεται για ένα διάστημα, απροσάρμοστη στις πραγματικότητες, να υποστηρίζει την ενιαία Γιουγκοσλαβία και να μη θέλει να αναγνωρίσει τα νέα κράτη - τημίματα της!!!

Κλειδί για τις νέες δομές ασφαλείας και την υπαγωγή των Βαλκανίων στη "νέα τάξη" είναι η Σερβία. Να υπαχθεί η Σερβία στη σφαίρα άμεσης επιρροής των ΗΠΑ και με κέντρο αυτήν η υπαγωγή δόλων των Βαλκανίων στη νέα τάξη είναι το αμερικανικό σχέδιο. Στο πλαίσιο αυτών των στόχων οι ΗΠΑ:

1. "Συμμαχούν" ευκαιριακά και αναγκαστικά με το Μιλόσεβιτς στο μέτρο που η σερβική ανιπλότητα με Κροατία - Σλοβενία αναχαιτίζει τη Γερμανική σε βάθος διείσδυση.

2. Υποσκάπτουν τη θέση του με τους περιφερειακούς εθνικισμούς και την ενίσχυση της εσωτερικής αντιπολίτευσης. Η παλιά τακτική με τα δύο σκέλη αντεστραμένη. Τώρα κύριο είναι το δεύτερο σκέλος:

1. Πέφτει όλο το βάρος για άρον-άρον αλλαγή φροντιδας στην Αλβανία. Η αμερικανική σημαία στους δρόμους των Τιράνων δεν αφίνει καμιά αμφιβολία για τον "έλεγχο" Μπερίσα και Δημοκρατικού κόρματος. Οι μουσουλμανικές και Αλβανικές μειονότητες των εκατομμυρίων ανθρώπων στο Κοσυφοπέδιο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Γιουγκοσλαβική Μακεδονία, έχουν πλέον ανοικτό πεδίο στήριξης. Ας σκεφτεί μόνο κάποιος ότι σε δημοσκόπηση ανάμεσα σε 291 διανοούμενους το 1990 στο Κοσυφοπέδιο, στην ερώτηση "ποια είναι η σωστή λύση του Αλβανικού προβλήματος;", 61.2% απάντησαν "ένωση με την Αλβανία" και 34% "ιδρυση δεύτερου Αλβανικού κράτους". Εξ 'άλλου η "Μεγάλη Αλβανία" είναι ανοικτή θέση του Δημοκρατικού κόρματος Αλβανίας.

2. Στηρίζεται και ενθαρρύνεται από παλιά η Τουρκική πολιτική της επεκτασιού της στα Βαλκανικό χώρο. Οι τουρκικές και "μουσουλμανικές" μειονότητες αποτελούν συμπαγείς θύλακες επιρρεασμού των πολιτικών εξελίξεων στα Βαλκάνια που σήμερα συναρμολογούν μία γραμμή συμμαχιών Άγκυρας - Σόφιας - Σκοπίων - Τιράνων που μέσα από αυτήν εξυπηρετείται η στρατηγική των ΗΠΑ για την υπόθεση της επιρροής τους στα Βαλκάνια. Η καθεστωτική αλλαγή στη Βουλγαρία οφείλεται στην ανοικτή υποστήριξη της Άγκυρας. Η πιθανή αυριανή αλλαγή στη Σερβία, με το σχήμα της "μικρής Γιουγκοσλαβίας" θα έχει την ανάγκη της στήριξης Άγκυρας - Τιράνων.

3. Ενθαρρύνεται η σερβική αντιπολίτευση να θγει στους δρόμους σπιώντας την ανατροπή του Μιλόσεβιτς. Οι πρόσφατες συγκεντρώσεις της αντιπολίτευσης στο Βελιγράδι οπαδών του "Σερβικού Κινηματος Αναγέννησης" (ΣΚΑ), οπαδών της "Ενωσης Μεταρρυθμιστικών Δυνάμεων", εθνικιστικών οργανώσεων με τις ευλογίες της ορθόδοξης εκκλησίας, θυμίζουν προεόρτια ανατροπών σε Τσεχοσλοβακία, Αν. Γερμανία, Ρουμανία κ.λπ. με... παγκόσμια αποκλειστική κάλυψη του CNN.

4. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιείται Βέβαια και η "μοναδική" φιλία του κ. Σκάλνον ανάμεσα σε ΗΠΑ - Μακεδονία. Ο περιφερειακός εθνικισμός των Σκοπίων χρησιμοποιείται πλέον ανενδοίαστα για να υποσκάψει το Σερβικό καθεστώς αλλά και σαν "αντίθαρο" για μια... "κατ' ευχήν" επιμέση του Κυπριακού. Η αλήθεια Βέβαια είναι ότι η αξία της λεγόμενης Δημοκρατίας των Σκοπίων σαν στοιχείο πίεσης προς το Βελιγράδι μετά τις εξελίξεις σε Αλβανία, Βουλγαρία, Βοσνίας Ερζεγοβίνη και το εσωτερικό της Σερβίας συνεχώς υποθαυμίζεται.

Ο μοναδικός φόβος ότι σε μια κίνηση αντιπεριστασμού, ο Μιλόσεβιτς, μπορούσε να επιδιώξει προσάρτησή της με την ενισχυμένη κάθοδο Ομοσπονδιακού στρατού, εξαλείφθηκε με την αποχώρησή του από το έδαφος της Δημοκρατίας των Σκοπίων. Απελπιστικά μόνος ο Σέρβος πρέπει πλέον σκέφτεται μόνο τη συνθηκολόγηση και ούρεται σε αλλεπάλληλους συμβιβασμούς με τους Αμερικανούς μέχρις τους εσχάτους σημείου να αναγκαστεί να έλθει στην Ελλάδα, δήθεν σαν τουρίστας, για να πάρει... "γραμμή" από τον Μποσούάκη.

ΤΟ ΝΕΟ ΣΧΕΔΙΟ

Το νέο σχέδιο με το χαρακτηρισμό "2+2+2" είναι το σημείο συμβιβασμού Αμερικανών - Μιλόσεβιτς. Είναι αυτό που ανήγγειλε ο Μποσούάκης σαν νέα επίσημη πολιτική, δήθεν της Ελλάδας, με το σχήμα της "μικρής Γιουγκοσλαβίας". Το σχέδιο αυτό που ανταποκρίνεται στην ευκαιριακή συμμαχία με τον "ξεδοντιασμένο" Μιλόσεβιτς μέχρι την ανατροπή του από τα μέσα είναι το εξής: ο μελλοντικός κρατικός σχηματισμός προβλέπεται να προκύψει σε τρία επίπεδα. Ο πρώτος πυρήνας θα αποτελείται από τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Με τον πυρήνα αυτόν θα ενωθούν οι δύο

αυτόνομες Δημοκρατίες Βοσνίας και Μακεδονίας σε μια μορφή Συνομοσπονδίας. Τέλος με τη Συνομοσπονδία αυτή θα "συμβληθούν" η Σλοβενία και η Κροατία σε μια χαλαρή Ένωση Ανεξαρτήτων Κρατών. Με τις νέες εξελίξεις, την ενδυνάμωση της Αμερικανικής ισχύος στα Βαλκάνια και την πρόσκαιρη - ως την ανατροπή του συμμαχία με τον Μιλόσεβιτς, οι ΗΠΑ υπερακοντίζουν τη Γερμανική διεύσδυση και κάνουν ένα μεγάλο βήμα για να υποτάξουν τα Βαλκάνια με το "2+2+2" στη "νέα τάξη". Είναι το σχέδιο που με την αίσθηση του επικυρίαρχου, ανήγγειλε ο Μπέικερ στους "12" στις 10.3.92 στις Βρυξέλλες όπου τα λόγια του πκούσαν ειρωνικά: "Με αυτό τον τρόπο η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υποστηρίζει καλύτερα την Ειρηνευτική Διάσκεψη των κ.κ. Κάρινγκτον και Βανς καθώς επίσης και την αποστολή της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ", με την τροπή αυτή που παίρνουν τα "πράγματα" η υποβάθμιση της αξίας του "χαρτιού" των Σκοπίων είναι δεδομένη. Αυτό ερμηνεύει και τη μικρή παράταση στην αναγνώρισή του, δώρο στον "φίλο Μπισσοτάκη" που δεν θα πήθε τέτοια σφαλιάρα ανήμερα των εκλογών στη Β' Αθηνών. Το "2+2+2" όμως προαπαιτεί την αναγνώριση της ανεξαρτησίας και των τεσσάρων Γιουγκοσλαβικών Δημοκρατιών. Η αναβολή λοιπόν της αναγνώρισης μπορεί να μεταθέτει αλλά δεν επιλύει το πρόβλημα. Άς σημειωθεί ότι για την αναγνώριση της Δημοκρατίας των Σκοπίων - οπωσδήποτε με τον όρο Μακεδονία στην τελική της ονομασία - ενδιαφέρονται άμεσα και ευρωπαϊκές χώρες και ιδιαίτερα την Ιταλία.

Η Ιταλία επιδιώκει να κατοχυρώσει ένα μεσογειακό ρόλο βασισμένο στον έλεγχο της Αδριατικής. Γι' αυτό η πολιτική της έχει δύο όψεις: σύγκλιση στο Βορρά με τη Γερμανία στο σύντομα Κροατίας - Σλοβενίας, σύγκλιση στο Νότο με ΗΠΑ για Αλβανία - Σκόπια. Η αντίθεση Αθήνας Σοπίων ευνοεί την παλική πολιτική σαν εξισορροπιστικός παράγοντας απέναντι στις ορέξεις της ελληνικής ολιγαρχίας για τη διανομή της λείας με την οικονομική διεύσδυση στην Αλβανία. Σε κάθε περίπτωση η όλη κατάσταση χαρακτηρίζεται από εξαιρετική αστάθεια.

Οι "ασκοί του Αιόλου" που άνοιξαν για τους ιμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς καπους εθνικιστικούς παροξυσμούς δεν είναι δυνατόν με βεβαιότητα να προδικάζουν τις τελικές εξελίξεις όταν μάλιστα στο "παιχνίδι" της αναδιανομής της λείας στα Βαλκάνια συμμετέχουν κυριολεκτικά οι πάντες! Όταν οι ιμπεριαλιστικές επιδιώξεις πρέπει για να ικανοποιηθούν να υποδαυλίζουν, συμπερένονται ή αποκρούντων πολιτικές "φαντάσματα" του παρελθόντος όπως "Μεγάλη Σερβία", "Μεγάλη Αλβανία", "Μεγάλη Βουλγαρία", "μεγάλη Ιδέα", "Μακεδονία του Αιγαίου" κ.ο.κ.

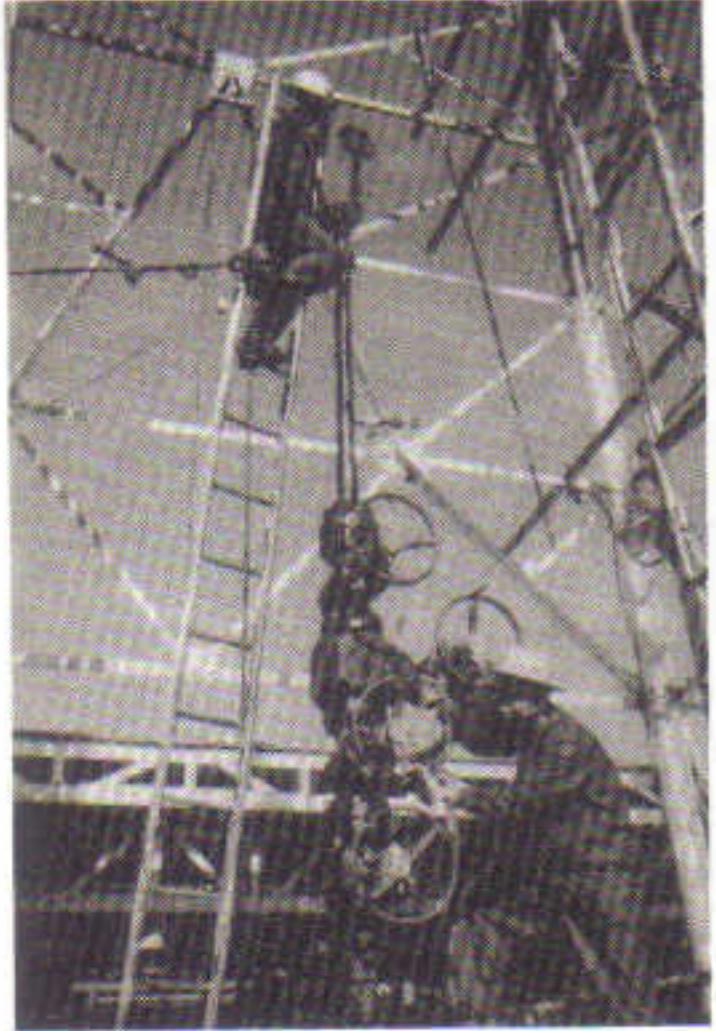
Η πολιτική κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων στο χώρο της Βαλκανικής, η μετατόπιση του κέντρου βάρους του Δυτικού ενδιαφέροντος βορείστερα στα Βαλκάνια, η άμεση παρουσία των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Ανατολή και η αναβάθμιση του ρόλου της Τουρκίας στην περιοχή συνηγορούν κατηγορηματικά στην άποψη ότι η γεωστρατηγική και πολιτική αξία της Ελλάδας για την Δύση έχει αλματωδώς υποβαθμιστεί. Αν τον προηγούμενο αιώνα ο ελληνικός σκηματισμός αντλούσε ρόλο, στήριξη και δυνάμεις από την Αγγλογαλλική διπλωματία σαν αντίθετο στις επεκτατικές βλέψεις της τσαρικής Ρωσίας προς Νότο, στο πρώτο μισό του αιώνα μας ο σκηματισμός του Νεοελληνικού κράτους οριοθετήθηκε και στηρίχτηκε στις συγκυρίες του αγγλογερμανικού ανταγωνισμού, στη διάρκεια του ψυχρού πολέμου αποτελούσε στρατηγικής σημασίας χώρο για τη Δύση στην αντιπαράθεσή τους με τον υπαρκτό σοσιαλισμό, τώρα με τις εξελίξεις στην γύρω περιοχή τέτοιοι ρόλοι τέτοιες δυνατότητες εξανεμίζονται.

ΥΠΟΒΑΘΜΙΖΕΤΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ

Επιπλέον ο ρόλος της Ελλάδας σαν ενδιάμεσο καπιταλιστικό - εμπορικό κέντρο προς Ανατολάς, Δύση Βορρά, "σαν υπεργολάβος της Δύσης" όπως χαρακτηριστικά λέει ο Μ. Έβερτ στον "Οικονομικό Ταχυδρόμο", ρόλος που συναρθρώνονταν αρμονικά με τη γεωστρατιωτική και πολιτική της αξία σθήνει. Η σημασία της θάλασσας σαν μέσο επικοινωνίας και μεταφοράς μειώνεται. Περιοχές υπανάπτυκτες στην Ανατολή που αποτελούσαν εξαγωγικό και εργολαβικό πεδίο για τις ελληνικές επιχειρήσεις αναπτύσσουν και καλύπτουν αρκετές ανάγκες τους με "ίδια μέσα". Η τεράστια ανάπτυξη των εθνικών και πολυεθνικών μονοπωλιακών επιχειρήσεων και των επικοινωνιών δίνει πλέον την δυνατότητα απ' ευθείας παρέμβασής τους σε χώρες της Ανατολής, της Μεσογείου, των Βαλκανίων και αχροστεύεται έτσι ο οποιοσδήποτε ενδιάμεσος ρόλος, όπως της Ελλάδας.

Οι αγορές εργασίας σε Βαλκάνια και Ανατολική Ευρώπη, με φτινά μεροκάματα και ειδικευμένο προσωπικό αποτελούν παρθένο έδαφος για αξιοποίηση του ξένου κεφαλαίου σε συνθήκες πολύ πιο πρόσφορες από την Ελλάδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι δύο επικειρυματικά κεφάλαια εισάγονται στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια αφορούν στο σύνολό τους σκεδόν την αντικατάσταση με εγκώρια παραγωγή τους, των προϊόντων που τώρα εξάγουν στην ελληνική αγορά οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Πρόκειται για εξαγορές ελληνικών βιομηχανιών που παράγουν τρόφιμα - ποτά για εσωτερική κυρίως κατανάλωση.

Αυτή η διαδικασία συρρίκνωσης - περιθωριοποίησης του ελληνικού καπιταλισμού είναι που τον υποβιβάζει συνεχώς καπού "ακροστεύει" σαν δύναμη στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας. Αυτή είναι και η βασική αιτία της κρίσης του. Απίστημα επιμελώς κρύβει η αστική τάξη γιατί πρέπει να παραδεχτεί ότι στάθηκε ανήμπορη στις δεκαετίες του '50 και του '60, παρά τις προϋποθέσεις που υπήρχαν, για μια ανάπτυξη που θα ενσωμάτωνε σήμερα την Ελλάδα με "ίσους όρους" στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Ο Κώστας Θύμης είναι
εκαδευτικός -
συνδικαλιστής.
Το παραπάνω άρθρο
πρωτοδημοσιεύτηκε
στην εφημερίδα
"Ενημέρωση" της
Κέρκυρας απόπου και
παρουσιάζουμε
εκτενή αποσπάσματα.

Κώστας Θύμης

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΕΜΠΟΝΕΡΑ

Θύτες και θύματα μαζί, στο ίδιο σκαμνί!

Σύμφωνα με το βούλευμα αριθμός 67 του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, παραπέμπονται τελικά 18 άτομα να δικαστούν στο Μικτό Ορκωτό Εφετείο Πατρών, για τα τραγικά γεγονότα της νύχτας 7 Γενάρη, που οδήγησαν στη δολοφονία του αγωνιστή καθηγητή Ν. Τεμπονέρα.

Σύμφωνα λοιπόν με το βούλευμα, παραπέμπεται να δικαστεί το πρωτοπαλίκαρο της δεξιάς Γιάννης Καλαμπόκας με την κατηγορία της ανθρωποκτονίας από πρόθεση. Παραπέμπονται επίσης και τα άλλα πρωτοπαλίκαρα της δεξιάς Μαργκός, Σπίνος, Γραμματίκας, με τις κατηγορίες των σωματικών βλαβών και τη συμμετοχή σε βιαιοπραγίες και συμπλοκή.

Ταυτόχρονα, όμως, το Συμβούλιο παραπέμπει να δικαστούν - από κοινού με τους τραμπούκους του κράτους και του παρακράτους - και τους αγωνιστές Θεοδωρόπουλο, Τσουκαλά, Μπόσιο, Λαζανά, Γιώτη, Ευσταθίου. Να σημειώσουμε ότι οι αγωνιστές αυτοί είναι και οι βασικοί μάρτυρες κατηγορίας στη δίκη των δολοφόνων του αγωνιστή Τεμπονέρα.

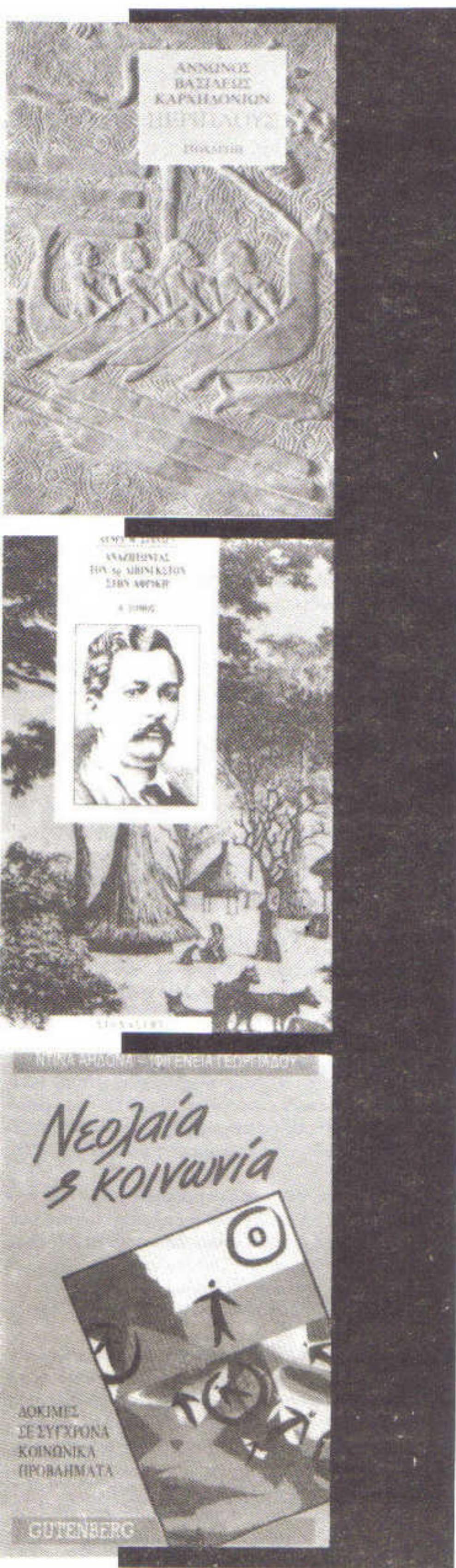
Τέλος, το βούλευμα απαλλάσσει τον ηθικό αυτουργό νομάρχη Τάγαρη, καθώς και τον αστυνομικό διευθυντή Τσαούση, από τις κατηγορίες για παράβαση καθήκοντος, καθώς επίσης και το δήμαρχο της Πάτρας Καραβόλα απ' την κατηγορία της ηθικής αυτουργίας σε συμπλοκή.

Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών κάθε άλλο παρά μη αναμενόμενη ήταν. Από τη στιγμή που ο κύριος τρομοκράτης - το κράτος και οι τραμπούκοι της δεξιάς - αποφάσισαν, οργάνωσαν και εκτέλεσαν το σχέδιο της φασιστικής επίθεσης ενάντια στην αγωνιζόμενη μαθητική νεολαία, με την επίσημη κυβερνητική κάλυψη, ήταν βέβαιο ότι δεν θα άφηνε ακάλυπτα τα εκτελεστικά του όργανα. Δεν ήταν άλλωστε τυχαία η μάχη που έδωσε η νεολαία της ΝΔ για την υπεράσπιση του αρχιτραμπούκου Μάραγκού, που - σύμφωνα με τις μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων - μαζί με τους Σπίνο και Καλαμπόκα, ήταν αυτοί που δολοφόνησαν τον αγωνιστή Τεμπονέρα.

Εφαρμόζοντας, λοιπόν, τη λογική του συμψηφισμού, η "ανεξάρτητη" δικαιοσύνη επιχειρεί να βάλει στο ίδιο τασυθάλι θύτες και θύματα. Το γεγονός ότι παραπέμπονται να δικαστούν από κοινού, οι τραμπούκοι που επιχείρησαν να ανακαταλάβουν τα σχολεία και να τρομοκρατήσουν το κίνημα της νεολαίας, και οι αγωνιστές που βρέθηκαν στο πλευρό της νεολαίας, φανερώνει την επιδίωξη να εμφανιστούν τα γεγονότα αυτά σαν σύγκρουση ανάμεσα σε "αντίπαλες" ομάδες, και να απολλαγούν έτοι από κάθε ευθύνη οι κύριοι εμπνευστές του σχεδίου αυτού, που είναι στελέχη του κυβερνητικού και κομματικού μηχανισμού της ΝΔ (Τάγαρης, Νικολόπουλος).

Μια τέτοια εξέλιξη, όσο και αν ήταν αναμενόμενη, δεν μπορεί παρά να αποτελεί μια σοβαρή πρόκληση για το δημοκρατικό φρόνημα της νεολαίας, του εκπαιδευτικού κινήματος, αλλά και όλων των εργαζομένων. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να παρθούν όλες εκείνες οι πρωτοβουλίες απ' τη μεριά του προοδευτικού κινήματος για να ανατραπεί η πολιτική αυτή που ανοίγει το δρόμο της ανοιχτής καταστολής, απ' τη μεριά του κράτους και του παρακράτους, που δολοφονούν και τρομοκρατούν τους αγωνιστές της νεολαίας και του λαού.

Γ.Σ.

Η Πενταήμερη

από τη σκοπιά μιας καθηγήτριας

Είναι αλήθεια ότι η πενταήμερη αποτελεί το όνειρο όλων των μαθητών που φοιτούν στο Λύκειο. Είναι επίσης αλήθεια ότι τα παιδιά έχουν ανάγκη για μια επικοινωνία έξω από τα πλαίσια του σχολείου και της οικογένειας, για μια συλλογική εμπειρία, για μια «δική τους» ζωή, έξω από την τάξη, με τους φίλους και συμμαθητές τους.

Ομως το «όνειρο» έχει μετατραπεί σε αντικείμενο εκμετάλλευσης και η συμμετοχή σ' αυτό κοστίζει από 60.000 ως 100.000 δρχ. Τα περισσότερα σχολεία διαλέγουν την Κέρκυρα ή τη Ρόδο. Θέλουν πολυτελή ξενοδοχείο με πισίνα. Τα τουριστικά γραφεία ανταγωνίζονται μεταξύ τους, γιατί σε μια σχεδόν νεκρή τουριστική περίοδο βγάζουν – όπως και οι μαγαζάτορες της περιοχής – πάρα πολλά λεφτά.

Φέτος δώσαμε ραντεβού στο σχολείο στις 3 το πρωί της Κυριακής. Το καράβι έπρεπε να ξεκινήσει στις 5, έφυγε στις 7 π.μ. και αποβιβαστήκαμε στη Ρόδο στις 12.30 μ.μ. (ήταν πλέον Τρίτη).

Το λόγο των μάθαμε μεσοπέλαγα: η μια μηχανή ήταν χαλασμένη – γι' αυτό μπατάριζε από τη μια πλευρά – και ο καπετάνιος υπολόγιζε ότι θα τη φτιάξει στο δρόμο. Και αυτό το ήξερε και το λιμεναρχείο! Είμασταν 60 μαθητές και 4 καθηγητές. Είχαμε στη διάθεσή μας 3 καμπίνες και προλάβαμε να βρούμε περίπου 20 θέσεις. Οι υπόλοιποι κάθησαν ή κοιμήθηκαν στο πάτωμα.

Οι υπηρεσίες που πρόσφερε το ξενοδοχείο στα παιδιά ήταν οιγουρά κατώτερες από αυτές που προσφέρει στους «άλλους» πελάτες, γιατί διαφορετικά θα είχε κλείσει. Δεν είναι και τόσο συνηθισμένο να κοιμούνται οι πελάτες των πολυτελών ξενοδοχείων με τα παλτά!

Το πρακτορείο «έκλεινε» τις Disko με 2.000 το κεφάλι. Οταν κλείσαμε μια συμφωνία μόνοι μας, μας ζήτησαν 1.500 δρχ. μαζί με τη μεταφορά. Στα «μπουζούκια» ένα μπουκάλι κρασί κόστιζε 15.000 και ένα ουίσκι 25.000 δρχ. Τα πούλμαν συνήθως αργούσαν και μια φορά δεν ήρθαν καθόλου...

Παρόλα αυτά τα παιδιά δεν δέχονται μια εκδρομή με άλλους όρους. Μια περίπτεια με το τραίνο ή το αυτοκίνητο, να ανέβουμε σε κάποιο βουνό, να διασχίσουμε ένα φαράγγι, να κατασκηνώσουμε στο ύπαιθρο γύρω από τις φωτιές, να γευτούμε τη φύση, να γνωρίσουμε μαθητές άλλων σχολείων και να μιλήσουμε μαζί τους, να κάνουμε πολιτιστικές ανταλλαγές...

Η πενταήμερη είναι συνδεδεμένη με την πισίνα και τις Disko όπου η techno και το «είμαι στα χάι μου» συνδιάζονται απόλυτα με την έλλειψη κάθε λεκτικής επικοινωνίας.

Τασούλα Βερβενιώτη

από τη σκοπιά μιας μαθήτριας

Η πενταήμερη εκδρομή ηχεί στα αυτά των τελειόφοιτων Λυκείου, μ' έναν τρόπο μαγικό, εκστασιακό θα έλεγε κανείς. Είναι ουσιαστικά η τελευταία αναλαμπή, το κύκνειο άσμα της εφηβικής τους ζωής και γι' αυτούς είναι ο καλύτερος τρόπος για να αποχαιρετήσουν την άχαρη αυτή ηλικία.

Τα περισσότερα από τα παιδιά που μετέχουν στην πενταήμερη, δεν έχουν τα οικονομικά μέσα σήμερα και την οικογενειακή ελευθερία να την αντικαταστήσουν με μια παρόμοια εκδρομή το καλοκαίρι. Ετσι, όλοι περιμένουν να ζήσουν – έστω και για πέντε μέρες – μ' έναν τρόπο διαφορετικό απ' τα εντελώς συνηθισμένα και «ρουτινιάρικα».

Περιμένουν να πάνε σε ακριβά ξενοδοχεία (γιατί η «πολυτέλεια» δίνει άλλον αέρα στην όλη υπόθεση) να τριγυρνάνε μέχρι τα ξημερώματα σε όλων των ειδών τις διασκεδάσεις (αλήθεια ποιός μπορεί να μείνει έξω όλο το βράδυ στα «συνηθισμένα» πλαίσια;) να κάνουν τις τελευταίες τους τρέλες με τα παιδιά που γνωρίζουν πολλές φορές όσο και τον εαυτό τους, έξω από το δεσποτικό χώρο του σχολείου, που – όπως και να το κάνουμε – περιορίζει.

Ισως κάπου βαθιά μέσα τους να ξέρουν, πως ο καιρός της ενηλικίωσης δεν είναι μακριά και θα πρέπει λίαν συντόμως να πουν, «αντίο» στην ανευθυνότητα, την αφέλεια, τον καθαυτό εφηβισμό – νεανικό παρορμητισμό και – γιατί όχι; – και στο σχολείο, με το ιδιαίτερο κλίμα που δημιουργεί.

Η πενταήμερη είναι ο τελευταίος σταθμός, το «πάρτυ εργένηδων» πριν από το «γάμο» τους με την «αληθινή» ζωή.

Γιατί να μην μπορεί να τελειώσει το ταξίδι της εφηβείας, με τα φτερά του δαιδαλου, που τους δίνει την ευκαιρία να «πετάξουν» για λίγο έξω από το άγχος των εξετάσεων που πλησιάζουν απειλητικά, από αυτούς τους ίδιους, από όσα τους τη «δίνουν»;

Ναι, η πενταήμερη είναι ξεχωριστή και όχι μονάχα για τα παιδιά τα ίδια, αλλά και για τους καθηγητές - συνοδούς, γιατί πέρα από την κούραση – και με το χέρι στην καρδιά – δε νιώθουν κι εκείνοι λίγο από το καρδιοχτύπι των μαθητών τους; Νομίζω πως ναι...

Νικόλ Καλιοντζή

Ο κόσμος ενός παιδιού, ή τα παιδιά του κόσμου

(Με αφορμή γνωστά ταινιοσχόλια)

Πριν λίγο καιρό οι προβολείς της δημοσιότητας είχαν στραφεί στα μάτια ενός παιδιού 18 μηνών. Συζητήσεις στα «μεγάλα» κανάλια, διαξιφισμοί, αντεγκλήσεις, άρθρα επί άρθρων στις εφημερίδες να προσπαθούν να απαντήσουν στο κρίσιμο ερώτημα: «Ηταν ή δεν ήταν τραυματική για την ψυχολογία του παιδιού η εμπειρία της συγκεκριμένης κινηματογράφησης;». «Κακοποιήθηκε τελικά ή όχι;». «Ποιά τα όρια της εκμετάλλευσης του ανθρώπου στο όνομα της τέχνης;».

Το παραπάνω περιστατικό θα μπορούσε να μας δώσει αφορμή για δύο διαφορετικές παρατηρήσεις: Την τέχνη στη σύγχρονη κοινωνία και τη θέση του παιδιού στο καπιταλιστικό σύστημα. Εμείς θα σταθούμε στο δεύτερο.

Και θα σταθούμε σ' αυτό γιατί ειδικά εδώ προκαλεί πραγματική οργή η στάση όλων αυτών των παρακομμάτων των καναλιών και των αρχισυντακτών «φίλοσόφων». Ο φαρισαϊσμός τους πραγματικά έχει φτάσει στα όρια της πρόκλησης. Δεκάδες συζητήσεις και άρθρα για την (υποτιθέμενη ή μη, δεν έχει σημασία) ψυχολογική κακοποίηση ενός παιδιού και μόνον. Λες και είναι η εξαίρεση. Και όχι ο κανόνας. Κανείς από αυτούς τους αξιότιμους ουμανιστές δεν έμαθε ποτέ για τα παιδιά στο Μαντούδι, στη Σύρο και στο Λαύριο, κανείς ποτέ δεν άκουσε για τα παιδιά των μεγαλουπόλεων που φυλακίζουν τα όνειρα και τα βήματά τους στους τοίχους ενός μικρού σπιτιού ή ενός απάνθρωπου παιδικού σταθμού, κανείς δεν τους είπε για τα παιδιά της επαρχίας που μεγαλώνουν μέσα στην εγκατάλειψη και το μαρασμό των περιοχών τους.

Η αστική κοινωνιολογία και ψυχόλογία είναι δομημένες έτοις ώστε να δικαιολογούν και να θεωρητικοποιεί τέτοια φαινόμενα. Μεμονωμένα. Περιστασιακά. Πέρα και έξω από τα πλαίσια του κοινωνικού συνόλου. Ο άνθρωπος - άτομο. Το παιδί - άτομο.

«Οι δύο αυτές ουσίες (νοραδρεναλίνη/ντυπαμίνη) είναι γνωστό ότι μπορούν να μεταφέρουν νευρικές αθήσεις σε νευρικά κύτταρα που ελέγχουν τις συναισθηματικές αντιδράσεις. Γι' αυτό το λόγο οι δύο αυτοί νευροδιαβιβαστές έγιναν οι πρώτοι ύποπτοι ότι προκαλούν τις γνωστές συναισθηματικές διαταραχές».

«Η συγκεκριμένη διαδικασία με την οποία μεταβιβάζεται η σχιζοφρένεια έχει μελετηθεί με σειρά ερευνών, κύριο χαρακτηριστικό των οποίων είναι ότι προσπαθούν να υπολογίσουν την πιθανότητα σχιζοφρένειας σε άτομα με διαφορετικό βαθμό συγγένειας σε σύγκριση με το γενικό πληθυσμό».

«Μετά την ορθόδοξη ψυχαναλυτική θεώρηση, το άτομο καθηλώνεται σε πρώτα στάδια της εξέλιξης της προσωπικότητάς του (στοματικό και φαλλικό στάδιο), αποτέλεσμα της καθηλωσης είναι ότι το άτομο αδυνατεί να υιοθετήσει αμυντικούς μηχανισμούς, ώστε να το ξεπεράσει με επιτυχία το άγχος που του προκαλεί το περιβάλλον». (Η Μπεζεβέγκης, εξελικτική ψυχοπαθολογία A'). «Ο υστερικός δε ζητάει τη συμπάθεια επειδή είναι άρρωστος - είναι άρρωστος επειδή του λείπει η συμπάθεια - το τετράχρονο παιδί είναι πιο ανεξάρτητο κι όταν νιώθει πως δεν το αγαπούν γίνεται επαναστάτης, αντικοινωνικός και μπορεί να παρουσιάσει ροπή προς την εγκληματικότητα. Όλα

τα παραπάνω είναι νευρωτικές αντιδράσεις και οφείλονται στη στέρηση της αγάπης».

(Τζέιμς Αρθουρ Χάντφιλντ
Παιδικότητα και Εφηβεία)

«Αλλα πάλι παιδιά επαναστατούν εναντίον της μοίρας τους με ενεργητικό τρόπο... Ιως ένα μέρος της απάντησης (γιατί έχουν την τάση αντί;) να βρίσκεται στην εγγενή ιδιοσυγκρασία».

Μάρτιν Χέρμπερτ,
Ψυχολογικά προβλήματα παιδικής ηλικίας

«Ενα επαναστατικό παιδί που συμπεριφέρεται άσχημα μπορεί να φερθεί σαν ψυχοπαθητική προσωπικότητα, χωρίς πραγματικά να είναι... Σχετικά με τα πιο διαταραγμένα παιδιά θα πρέπει να στρέψουμε την προσοχή όλων πάνω στις ουνθήκες αγωγής και εκπαίδευσης αυτών των παιδιών. Σωστή μεταχείριση, σωστά κίνητρα από μέρος των γονιών, των δασκάλων...».

Ρούντολφ Ντράικορς,
Η πρόκληση να είμαστε γονείς

«Το φύλο συντελεί βασικό παράγοντα διαφοροποίησης της συμπεριφοράς του ατόμου. Η διαφοροποίηση οφείλεται σε βιολογικά αίτια (αναλογία ορμονών του φύλου, δομή του κυττάρου, ο ρόλος κάθε φύλου στη λειτουργία της αναπαραγγής)...».

Ιωάννου Παρασκευόπουλου
Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών.

«Η διεύρυνση της συμπεριφοράς γίνεται σε ένα πολύπλοκο επίπεδο αλληλεξάρτησης συστημάτων που περικλείει πρόσωπα, συμπεριφορές, κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον... Η οικολογική ψυχολογία δεν είναι η επίσημη της επίδρασης του περιβάλλοντος πάνω στον άνθρωπο. Ο άνθρωπος και το περιβάλλον παρατηρούνται σαν ένα ενιαίο περίπλοκο σύστημα αλληλεπίδρασης».

Αναστασίας Καλατζή,
Θέματα κλινικής ψυχολογίας
εφαρμοσμένη κλινική ψυχολογία στο χώρο του σχολείου

Όλα τα παραπάνω αποσπάσματα είναι χαρακτηριστικά της αστικής αντίληψης στην ψυχολογία. Βιοχημικοί παράγοντες, γενετικοί παράγοντες, σεξουαλικές απωθήσεις, η στέρηση της αγάπης, η εγγενής ιδιοσυγκρασία, η ελλειπής ή λανθασμένη αγωγή, το φύλο, το περιβάλλον. Το παιδί διαμορφώνεται σύμφωνα με την κυριαρχητική ιδεολογία κάτω από όλες αυτές τις συνισταμένες ή κάθε μια ξεχωριστά ή συνδυασμό κάποιων από αυτές. Η κακοποίησή του, οι μαθησιακές δυσκολίες, η επιθετική συμπεριφορά, οι φοβίες και τα νευρωσιακά άγχη, οι νοητικές διαταραχές, τα φαινόμενα μοναχικότητας και σχιζοειδούς συμπεριφοράς, κάθε είδους πρόβλημα της παιδικής ηλικίας, προσπαθείται να εξηγηθεί με τις παραπάνω θεωρήσεις.

Κακοποίηση του παιδιού - Επισημάνσεις

Η έκταση του φαινομένου της κακοποίησης σύμφωνα με τα στοιχεία του Ι.Υ.Π. είναι πάρα πολύ μεγάλη στη χώρα μας. Πάνω από 4.000 παιδιά κακοποιούνται κάθε χρόνο. Απ' αυτά πάνω από 100 πεθαίνουν και πάνω από 100 μένουν ανάπηρα. Το πραγματικό σύνολο των παιδιών που κακοποιούνται και παραμελούνται κάθε χρόνο ξεπερνά τις 20.000 περιπτώσεις.

Τα νούμερα οπωσδήποτε είναι απογοητευτικά για μια τόσο μικρή χώρα σαν την Ελλάδα, παρ' όλα αυτά όμως η πορεία που ακολουθείται στην αντιμετώπιση των περιπτώσεων της κακοποίησης των παιδιών είναι πάνω-κάτω ίδια μ' εκείνη των άλλων χωρών.

Η συχνότητα τώρα, με την οποία εμφανίζεται το πρόβλημα της κακοποίησης προσδιορίζεται από το πόσο ευαισθητοποιημένη είναι κάθε χώρα απέναντι στο πρόβλημα, καθώς και από την ύπαρξη και την επιτυχία συστημάτων καταγγελίας και καταγραφής των περιστατικών. Πολύ φυσικό λοιπόν είναι οι πραγματικές διαστάσεις του προβλήματος να είναι πολύ μεγαλύτερες, σε κάποια χώρα, που ο αριθμός καταγραφής των περιστατικών δεν είναι αντικειμενικός.

Αν αφήσουμε να μιλήσουν τα νούμερα της διεθνούς βιβλιογραφίας είναι σίγουρο ότι οι αριθμοί θα μας τρομάξουν.

Έτσι στο σύνολο των ατυχημάτων που συμβαίνουν σε παιδιά μικρότερα των 3 ετών, εκτός από τα τροχαία, το 10% αφορούν τη σωματική κακοποίηση.

Ομως κάθε μέλος μιας κοινωνικής ομάδας αν το εξετάσουμε με μεμονωμένα είναι κάτω από την επίδραση (λιγότερο ή περισσότερο) όλων των παραπάνω παραγόντων. Ομως το άτομο μόνο μέσα στην κοινωνική ομάδα ανεβαίνει στη συνείδηση, στο στοχασμό, στη δράση. Η ομάδα (κοινωνία) είναι αυτή που δίνει κατεύθυνση στις πνευματικές τους δυνάμεις. Μια ορισμένη οργάνωση των οικονομικών, πολιτικών και ταξικών σχέσεων αυτής της ομάδας (κοινωνίας) διαμορφώνει ανάλογα και επιδρά (θετικά ή αρνητικά/τραυματικά) στον ψυχισμό του μικρού παιδιού.

Η κακοποίηση που υφίσταται ένα παιδί είναι ανάλογη της κακοποίησης που υφίσταται η τάξη στην οποία ανήκει.

Οι 19 στους 61 δήμους της Αθήνας βρίσκονται στο κατώτερο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο. Οι 244 από τις 697 ζώντες (35%) υποβαθμισμένες, το 28% των νοικοκυριών ζει σε κατάσταση φτώχειας. Ενας εργάτης αντιμετωπίζει κατά μέσο όρο 1,56 ψυχοπιέσεις από γεγονότα στη ζωή του έναντι 0,75 των ελεύθερων επαγγελματιών. Αυτό είναι το κοινωνικό πλαίσιο που καλούνται να βιώσουν τα παιδιά. Παιδιά που η κακοποίησή τους αρχίζει από την οικογένεια κιόλας, ιδιαίτερα όταν αυτή είναι εργατική.

Το ίδιο ποσοστό 10% αφορά και τα παιδιά, τα μικρότερα των 5 ετών, που προσέρχονται στα εξωτερικά ιατρεία των νοσοκομείων για κάποιο τραυματισμό.

Επίσης το 25% σε παιδιά μικρότερα των 3 ετών αφορούν κατάγματα που προέρχονται από σωματική κακοποίηση.

Τα περιστατικά των παιδιών που εισάγονται στο νοσοκομείο ύστερα από κακοποίηση αφορούν το 3% των περιπτώσεων. Το 3-5% των βαριά κακοποιημένων παιδιών πεθαίνουν ή μένουν ανάπηρα.

Επίσης θάσει των προγνωστικών των εμπειρογνωμόνων ένα 7% του παιδικού πληθυσμού, μέχρι την ηλικία των 12 ετών, θα κακοποιηθούν τουλάχιστον μια φορά, ενώ το 1% του γενικού πληθυσμού θα κακοποιηθεί κάποια στιγμή στη ζωή του (1).

Τέλος η πιθανότητα να επανακακοποιηθεί ένα παιδί μπορεί να κυμαίνεται από 20-60%, εάν δεν υπάρξει θεραπευτική αντιμετώπιση ενώ σε ένα ποσοστό 72% υπάρχει κίνδυνος κακοποίησης, των αδελφών του παιδιού. Η θεραπευτική παρέμβαση όμως στα περιστατικά, τείνει να μειώσει το ποσοστό αυτό στο ελάχιστο (2).

E.O.

(1) "Κακοποίηση - Παραμέληση Παιδιών" Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού - Αθήνα 1990 σελ. 10

(2) "Κακοποίηση - Παραμέληση Παιδιών" Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού - Αθήνα 1988 σελ. 164

«Οσο πο πολύ αναλώνεται ο εργάτης στην εργασία τόσο ισχυρότερος γίνεται ο ξένος αντικειμενικός κόσμος που δημιουργεί απέναντί του, τόσο πο φτωχός γίνεται ο ίδιος, τόσο λιγότερο του ανήκει ο εαυτός του».

K. Μαρξ
Κριτική της Πολ. Οικονομίας

Ο εργάτης εξαθλιώνεται και αλλοτριώνεται και αντικειμενικά – υλικά – αλλά και ταυτόχρονα υποκειμενικά. Η φτώχεια (όχι μόνο υλική, αλλά και πνευματική/ηθική) γίνεται κατάσταση της προσωπικότητας του εργάτη. Η φτώχεια αυτή (διπλή σε υπόσταση) είναι κυρίαρχη στις εργατικές οικογένειες. Τις συνέπειες και των δύο αυτών μορφών φτώχειας καλούνται να βιώσουν τα παιδιά των οικογενειών αυτών.

Η βία και ο καταναγκασμός διατρέχουν όλους τους ιστούς της κοινωνίας. Κάτω από διαρκή έλεγχο ζει ο εργαζόμενος. Μέσα σε συστήματα, στους κανόνες και νόμους υπακοής. Ομως τη βία που δέχεται από τα υψηλότερα στρώματα της ιεραρχίας τη μεταβίβαζε προς τα χαμηλότερα, σύμφωνα με τον επονομαζόμενο μηχανισμό της «μετακόμισης» του αντικειμένου». Υλική, πνευματική και ηθική φτώχεια από τη μια και βία από την άλλη είναι το διπλό πρόσωπο της κακοποίησης ενός παιδιού που ανήκει σε εργατική οικογένεια. Σ' αυτή την κακοποίηση θα έρθει (σύντομα πλέον) να προστεθεί στη ζωή του παιδιού και η βαρβαρότητα του παιδικού σταθμού ή του δημοτικού σχολείου. Στους χώρους αυτούς το παιδί θα γνωρίσει καλύτερα τις έννοιες της ιεραρχίας, της αποδοτικότητας, του αναγκασμού και του εμπορευματικού χαρακτήρα των ανθρώπινων σχέσεων.

Ταυτόχρονα με το σχολείο - παιδικό σταθμό θα προστεθούν στις πηγές κακοποίησης του μικρού παιδιού και τα Μέσα Μαζικής Πληροφόρησης, η τηλεόραση με τα "παιδικά" της προγράμματα.

Πολύ πριν περάσει στην εφηβική ηλικία θα έχει ολοκληρωθεί η κακοποίηση του ψυχικού κόσμου του παιδιού. Με τη στέρηση κάθε είδους φυσικών, πνευματικών, ψυχικών αναγκών του. Δηλ. με την κακοποίησή του. Στις μέρες μας η δραματική αύξηση των παιδιών με ψυχολογικές διαταραχές ακριβώς κάτι τέτοιο πιστοποιεί. Η σημερινή βαρβαρότητα δολοφονεί την ανθρώπινη ψυχοσύνθεση, τραυματίζοντάς την από τα παιδικά της κιόλας χρόνια.

Συζητήσεις σίφιαλ σαν αυτές γύρω από την ταινία της Φ. Λιόππα τίποτα άλλο δεν έχουν να προσφέρουν. Παρά μόνο δόσεις φαρισαϊσμού και υποκρισίας. Άλλο ένα λιφτινγκ στο γερασμένο και άσχημο πρόσωπο του σημερινού συστήματος. Η δική τους συζήτηση δεν εξαντλείται άλλωστε στον κόσμο του ενός παιδιού, αλλά στα παιδιά του κόσμου.

Αρνούμενοι τη μαγεία της ιδιαιτερότητας θα πρέπει σοβαρά να καταπιεστούμε με την τραχύτητα της πραγματικότητας. Αυτή που γεράζει προώρως τα παιδιά.

Αντρέας Ζαφείρης

B I B L I O P O L E I O

G U T E N B E R G

S O L Ω N O S 103 - T H Λ . - F A X 36 00 127

Ταξινομημένα και για κάθε βαθμίδα της Εκπαίδευσης, θα βρείτε στο χώρο μας όλα τα βιβλία όλων των Εκδοτικών Οίκων.

*

Ακόμη, θ' ανακαλύψετε μια πλούσια συλλογή λογοτεχνικών βιβλίων, πεζογραφίας για παιδιά και νέους, περιοδικών –ελληνικών και ξένων–, όπως επίσης ειδικά τμήματα με βιβλία Ιατρικής, Οικονομίας και ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς και όλες τις εκδόσεις του ΟΕΔΒ και του Ευγενιδείου Ιδρύματος.

*

Ζητήστε τους καταλόγους των Εκδόσεων μας. Εκτός από τον ΓΕΝΙΚΟ, υπάρχουν κι οι εξής:

- ◊ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
- ◊ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ
- ◊ ΦΥΣΙΚΟΥ-ΧΗΜΙΚΟΥ

- ◊ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ
- ◊ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
- ◊ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

◊ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Τέλος, ιδιαίτερα καταπολιστικά είναι τα αναλυτικά φυλλάδια για κάθε εκδοτικό πρόγραμμα του Οίκου μας.

*

Μπορείτε ν' αγοράσετε τα βιβλία που σας ενδιαφέρουν και με πιστωτικές κάρτες (DINERS, ΕΘΝΟΚΑΡΤΑ, ΕΜΠΟΡΟΚΑΡΤΑ).

ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΤΜΗΜΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΓΙΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

S O L Ω N O S 103 - T H Λ . - F A X 36 00 127

G U T E N B E R G

B I B L I O P O L E I O

Στατιστικά της Εκπαίδευσης

Είναι γνωστό ότι στη χώρα μας δεν ευημερούν ούτε οι άνθρωποι ούτε οι αριθμοί. Ο λόγος για τη ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ της Ε.Σ.Υ.Ε. που έχει σταματήσει στο εκπαιδευτικό έτος 1982/83¹. Εκτότε η Στατιστική Υπηρεσία "πληροφορεί" κάθε ενδιαφερόμενο με δελτία Τύπου τα οποία όμως σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τη Στατιστική της Εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ.Ε. κατά το εκπαιδευτικό έτος 1991-92 η κατανομή του σχολικού πληθυσμού έχει ως εξής:

Δημόσια δημοτικά:	734.772	μαθητές
Ιδιωτικά δημοτικά:	56.452	μαθητές
Σύνολο μαθητών:	791.224	μαθητές
Δημόσια Γυμνάσια:	421.738	μαθητές
Ιδιωτικά Γυμνάσια:	17.507	μαθητές
Σύνολο μαθητών:	439.245	μαθητές
Δημόσια Λύκεια (Γενικά)	243.564	μαθητές
Δημόσια ΤΕΛ-ΤΕΣ	124.753	μαθητές
Ε.Π.Λ.	21018	μαθητές
Ιδιωτικά Λύκεια (Γενικά)	13.259	μαθητές
Ιδιωτικά ΤΕΛ-ΤΕΣ	18.766	μαθητές.
Σύνολο μαθητών	421.357	μαθητές.
Σύνολο μαθητών Δευτεροβάθμιας		
Εκπαίδευσης:	860.602	μαθητές

(σ' αυτούς πρέπει να προστεθούν 4.254 μαθητές που φοιτούν στις αδιαβάθμιτες τεχνικές-επαγγελματικές σχολές (Δημόσιες και Ιδιωτικές), 1.763 μαθητές που φοιτούν στα εκκλησιαστικά Γυμνάσια και Λύκεια).

Ας κάνουμε κάποιες πρώτες παρατηρήσεις:

- Οι μαθητές που φοιτούν στην ιδιωτική εκπαίδευση ανέρχονται κατά το εκπαιδευτικό έτος 1991/92 σε 107.197 (56.452 στα δημοτικά, 17.507 στα Γυμνάσια), 32.025 στα Γενικά και Τεχνικό-Επαγγελματικά Λύκεια, καθώς και 1213 στις αδιαβάθμιτες τεχνικές-επαγγελματικές σχολές). Σ' αυτόν τον αριθμό μπορεί να προστεθεί και ο μαθητικός πληθυσμός των ιδιωτικών Νηπιαγωγείων που ανέρχεται σε 6.344 μαθητές. Ετοι φτάνουμε τελικά στον αριθμό 113.541 μαθητές που φοιτούν στην ιδιωτική εκπαίδευση. Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια.
- Οι μαθητές που φοιτούν στο Δημόσιο Γενικό Λύκειο σε σχέση με τους μαθητές που φοιτούν στα Δημόσια ΤΕΛ-ΤΕΣ (αφήνουμε έξω τα Ε.Π.Λ. γιατί δεν έχουμε στοιχεία για τον αριθμό των μαθητών Γενικής και Τεχνικής κατεύθυνσης) καταλαμβάνουν τα εξής ποσοστά: 66,2% Δημόσιο Γενικό Λύκειο, 33,8% Δημόσιο ΤΕΛ-ΤΕΣ.

Ας γυρίσουμε μια δεκαετία περίπου πίσω, το εκπαιδευτικό έτος 1980-1981 όπου σύμφωνα με τη Στατιστική της εκπαίδευσης έχουμε:

Σύνολο μαθητών δημοτικών σχολείων (δημοσίων-ιδιωτικών)	900.641
Σύνολο μαθητών δημοσίων Γενικών Λυκείων	198.993
Σύνολο μαθητών δημοσίων Τεχνικών - Επαγγελματικών Λυκείων	65.506

- Είναι φανερό ότι έχουμε μια φανερή ελάττωση του αριθμού των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (από 900.641 το 1980/81- 791.224 το 1991/92

Το 1980/81 το 75,3% των μαθητών φοιτούν σε Γενικά Δημόσια Λύκεια και το 24,7% των μαθητών φοιτούν σε Τεχνικά-Επαγγελματικά Δημόσια Λύκεια. Μετά μια δεκαετία έχει ενισχυθεί σημαντικά το ποσοστό της Τεχν-Επαγ. Εκπαίδευσης (66,2% Δημόσιο Γενικό Λύκειο, 33,8% Δημόσιο ΤΕΛ-ΤΕΣ)

- Σε ποσοστά μένουν σχεδόν σταθερά τα ποσοστά Δημόσιας και ιδιωτικής Γενικής Εκπαίδευσης. Ετοι το 1980/81 το 3,6% των μαθητών φοιτούν σε ιδιωτικό Γυμνάσιο, το 1991/92 το 4%. Το 1980/81 το 5,4% των μαθητών φοιτούν σε ιδιωτικό Γενικό Λύκειο, το 5,2% το 1991/92.

Το θέμα είναι αλλού. Στη μονοπάληση της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Πριν 10 χρόνια (1980-81) είχαμε 203 ιδιωτικά Γυμνάσια και Λύκεια (Γενικά) με 26.835. Φέτος (1991-92) έχουμε 146 ιδιωτικά Γυμνάσια και Λύκεια (Γενικά) με 30.766 μαθητές. Ενώ δηλαδή έχουμε αύξηση των μαθητών που φοιτούν στα ιδιωτικά σχολεία κατά 15% στη δεκαετία αυτή, έχουμε αντίστοιχα μείωση των ιδιωτικών σοχλέων κατά 28% περίπου. Στην ιδιωτική Τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση ενώ έχουμε αύξηση των μαθητών κατά 8% (από 18546 το 1980-81 έγιναν 19979) έχουμε μείωση των σχολείων κατά 47% (από 181 το 1980-81 έγιναν 96 το 1991-92).

Χρήστος Κάτσικας

Σημειώσεις

- Η Στατιστική της Εκπαίδευσης που αφορά το εκπαιδευτικό έτος 1982/83 εκδόθηκε το 1990!!
- Δελτίο Τύπου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εκπ. έτος 1991/92 (ΕΣΥΕ)
- Στατιστική της Εκπαίδευσης (ΕΣΥΕ 1986)

Η Δημοκρατία του παραβάν και οι κοινωνικοί αγώνες

(Σχόλιο με αφορμή και στόχο)

«Στο βάθος όλων των πιμών που αποτίονται στη δημοκρατία, βρίσκεται ο μικρός άνθρωπος, που προχωρεί στο μικρό παραβάν, με μια μικρή πέννα και κάνει ένα μικρό σταυρό σ' ένα μικρό χαρτί· καμιά ποσότητα ρητορείας ή ογκώδους συζήτησης δεν μπορεί πιθανώς να υποβαθμίσει τη δεσπόζουσα σημασία αυτού του σημαδιού».

Οταν ο Ουίνστον Τσώρτσιλ έλεγε τα παραπάνω (31/10/1944) στο Αγγλικό Κοινοβούλιο, πιθανόν δεν φαντάζονταν ότι ύστερα από 50 χρόνια θα έβρισκε ακόμα και μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα των εργαζόμενων τόσους οπαδούς. (Πολύ περισσότερο δεν φανταζόταν να γίνει κάτι τέτοιο σε μια χώρα που την πέρασε διά πυρός και σιδήρου). Και όμως! Αυξάνονται και πληθύνονται οι εραστές της «καθολικής

δημοκρατίας» ή αλλιώτικα αυτοί οι οποίοι ζητούν τα συχνά δημοψηφίσματα στους κόλπους των εργαζόμενων «για να εκφραστεί ισότιμα και ολοκληρωτικά η βάση».

Οι οπαδοί της συνταγματικής δημοκρατίας (άρθρο 51-3, που επιτάσσει την άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία και άρθρο 52 που ορίζει την ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής βούλησης) έχουν αναμφισβήτητα υπέρ τους πολλά επιχειρήματα. Για την ακρίβεια τόσο η ηγεσία του ΣΥΝ όσο και αυτή της ΔΑΚΕ που ηγούνται της σταυροφορίας υπέρ των δημοψηφισμάτων υποστηρίζουν ότι έτοι αποφασίζουν όλοι και για όλα, ότι δεν επηρεάζονται από το κλίμα των συνελεύσεων οι άνθρωποι, αλλά μόνοι τους μπροστά στο παραβάν «ενώπιος, ενωπίω» αποφασίζουν, «ανεπηρέαστοι» και

ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Διεύθυνση σειράς: Κώστας Μπαλάσκας

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Γιάννης Λεκκός

ΑΙΣΧΥΤΛΟΣ

Πέρσαι • Έπτα ἐπί Θήβας • Ίκέτιδες
 'Αγαμέμνων

Χοηφόροι • Εύμενίδες • Προμηθεύς · Δεσμώτης

Μετάφραση • Εισαγωγή • Σχόλια: Κώστας Τοπούζης

Η σειρά «Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο» φιλοδοξεί να προσφέρει στο ελληνικό κοινό όλα τα σωζόμενα σε πλήρη μορφή έργα του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη και του Αριστοφάνη στον αρχαίο λόγο τους (αναπαραγωγή των εκδόσεων Οξφόρδης) και σε νεοελληνική ποιητική μετάφραση. Ταυτόχρονα δίνεται μια γενική εισαγωγή για την τραγωδία, μια ειδικότερη για τον κάθε ποιητή και σχολιάζεται το κάθε έργο. Συμπληρώνεται θεατρικά με πίνακα παραστάσεων και φωτογραφίες που επέλεξαν ειδικοί του Θεάτρου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Μαυρομιχάλη 60, Τ.Τ. 106 80, τηλ. 3607382, fax 3636083

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΔΑΝΑΟΣ, Μαυρομιχάλη 64, Τ.Τ. 106 80, τηλ.-fax 3611054, 3604161, 3631475, 3616226

«ελεύθερα», ότι δεν υπάρχει περίπτωση να υποστηρίξει κανείς πως μια απόφαση είναι αποτέλεσμα μιας δυναμικής μειοψηφίας και ότι ενεργοποιούνται έτσι όλοι οι εκπαιδευτικοί και όχι ένα τμήμα τους.

Λογικοφανή επιχειρήματα τα οποία φαίνονται ότι μπορεί ν' αποτελέσουν την πανάκεια στη χρόνια κρίση του συνδ. κινήματος, ή πώς η διακασία της κάλπης αποτελεί ανασχετικό παράγοντα για τα εκπαιδευτικά πράγματα.

Θα προσπαθήσω να εξηγήσω μια άλλη λογική, παραφράζοντας μια γνωστή ρήση: «αν οι κάλπες ενεργοποιούσαν το σ.κ. θα τις είαν κιόλας καταργήσει». Ας επιστρέψουμε όμως. Είναι αλήθεια ότι το σ.κ. βρίσκεται σε μια τελματώδη κατάσταση. Γενεσιούργα της αίτια είναι η γραφειοκρατία στην ηγεσία του η οποία αδυνατεί να συγκροτήσει ένα φερέγγυο και ταξικό λόγο και ν' απαντήσει στο σύνολο της καπιταλιστικής επίθεσης, το πολιτικό κενό που δημιουργεί η απουσία μιας ισχυρής και αποτελεσματικής αριστεράς τόσο στο πολιτικό πεδίο όσο και στους μαζικούς χώρους και η συνολικότερη ιδεολογικοπολιτική σύγχυση που δεν είναι του παρόντος ν' αναλυθεί.

Τα υλικά της ανάκαμψης του σ.κ. δεν μπορούν ν' αναζητηθούν ούτε μόνο στον εκπαιδευτικό χώρο, αλλά ούτε και σε αριστοτεχνικές οργανωτικές φόρμουλες. Με άλλα λόγια η «έξυπνη απεργιακή πρόταση» μπορεί να περπατήσει μόνο όταν διαθέτει ευρύτατη ταξική βάση, συνολικό βαρύ πυροβολικό και γερή ηγεσία που έχει αποφασίσει, αν όχι ν' απαντήσει συνολικά τουλάχιστον να ξέρει «ταξική αριθμητική».

Οι αγώνες την περίοδο της συντροπικής επέλασης θα είναι άγριοι, μακρόχρονοι με όλα τα «σασπένς» της κοινωνικής σύγκρουσης.

Επιμένων ιδιαίτερα στο παραπάνω στοιχείο γιατί οι υπέρμαχοι της «συνταγματικής δημοκρατίας» μπορεί να έχουν σαν πρόλογο τη διαδικασία της κάλπης, αλλά το δεύτερο κεφάλαιο επιγράφεται «συναίνεση, ομαλότητα, υποταγή, εκσυγχρονισμός στα όρια του κεφαλαίου». Αυτοί υποστηρίζουν λοιπόν ότι όταν αποφασίζουν οι πολλοί η δημοκρατία αναβαθμίζεται. Τόσο σ' αυτό όσο και στα υπόλοιπα στοιχεία της συλλογιστικής τους, το τυπικό μέρος υπερέχει της ουσίας.

Εδώ έχει αξία όχι ο στόχος που σχετίζεται με τις ανάγκες μας, αλλά ο τρόπος, η φόρμα της απόφασης.

Η πρόταση έχει ελκυστικά στοιχεία. Άλλα η απόφαση των «όλων» δεν σημαίνει δημοκρατία. Στην ουσία η ευγένεια της πρότασης αρχίζει και τελειώνει στην ατομική δυνατότητα να ρίξεις το «μαγικό χαρτάκι» στην κάλπη καταργώντας την πεμπτουσία του σ.κ. που δεν είναι μόνο η στιγμή της κίνησής του, αλλά η ώρα της «συλλογικής δράσης» γενικότερα.

Hανωτατοποίηση άρα και η βαθύτερη συνείδηση του εργαζόμενου προέρχεται όχι από τη διαμόρφωση που του επιβάλλουν τα ΜΜΕ και οι κυρίαρχοι φορείς, αλλά από τη ζύμωση και την αντιπαράθεση στα όρια της τάξης του. Αυτός ο «μικρός άνθρωπος» που αναφέρει ο Τσώρτσιλ κουβαλάει στο παραβάν τις φοβίες και τις ανασφάλειες της καθημερινής ζωής, την «ταχυαγχολεία» και την ψευδή συνείδηση που του προσφέρουν οι τηλεάνθρωποι και η παρέα των MASS MEDIA.

Ακόμα και η πλέον μικρή συλλογικότητα του κλάδου ή της τάξης του, προσφέρει τα υπαρκτά υλικά για ανάλυση, τα εύφλεκτα υλικά της κοιν. δράσης, την αμοιβαιότητα, τη συνείδηση του συλλογικού.

Αυτοί ζητούν την κατάργηση στρατηγικά των συνελεύσεων

και των διαδικασιών των συλλόγων, με την πεποίθηση ότι θα περάσουμε στις εσχατιές της εξατομίκευσης και της «κατ' ιδίαν συζήτησης».

Αλλά και η ίδια η καθολική μέτρηση διόλου δεν σημαίνει δημοκρατία. Αντίθετα στην ουσία σημαίνει φαλκίδευσή της. Τυπικά αυτό φαίνεται παράδοξο, αλλά δεν είναι. Οι «καθολικοί» επιδιώκουν να συστρατεύσουν ένα τμήμα ανθρώπων που όχι μόνο δεν βρίσκονται στα σωματεία, αλλά και συνειδητά απέχουν από κάθε είδους κοινωνική δραστηριότητα. Αυτό το τμήμα οφείλουμε να το δούμε και να το αναλύσουμε και να καταγράψουμε όχι «εν στάσει», αλλά «εν κινήσει», δηλαδή όταν του δώσουμε όλα εκείνα τα τροφο-δοτικά στοιχεία για την ενεργοποίηση και ένταξή του. Αυτό σημαίνει νέους βηματοδότες για το σ.κ., νέες πρωτοβουλίες και όχι παλιές κολακείες σε νέα έκδοση.

Αυτό σημαίνει στρατηγική ένταξης και ενεργοποίησης του α-πολιτικού κομματιού και όχι υποταγή σ' αυτό όπως τελικά έγινε με τα δημοψηφίσματα όπου αυτά έγιναν (π.χ. τράπεζες). Άλλωστε η δική μας εμπειρία είναι ενδεικτική. Η απόφαση για τις προηγούμενες απεργίες ήταν υποπολλαπλάσια από αυτούς που μπήκαν στην αγωνιστική κίνηση. Το κύριο πρόβλημα με τις ιδέες - προτάσεις κάθε φορά είναι να συγκινούν, ν' απαντούν στις ανάγκες, να «αιχμαλωτίζουν» την αναποφασιστικότητα, ν' αναβαθμίζουν την ταξική ενότητα.

Ποιός φοβάται τις κάλπες; Ερωτούν ρητορικά και με κουτόπονηρη ευρηματικότητα οι εισαγωγείς των νέων ηθών. «Φοβούνται» τις κάλπες όταν αυτές τείνουν ν' αντικαταστήσουν τις ΓΣ όλοι αυτοί που αρνούνται την εξατομίκευση και τη σκέψη με τα μαγικά χαρτάκια.

Στη Β' ΕΛΜΕ Αθηνών για παράδειγμα (4 έδρες στις 7 η ΔΑΚΕ) η ΓΣ έχει καταργηθεί. Το τελευταίο δημοψήφισμα έδειξε «όχι απεργία», αλλά η αποκωδικοποίηση των προτάσεων έβγαζε λευκό (215 ψήφοι).

Αξίζει όχι απλά να φοβηθούμε τα νέα ήθη και έθιμα αλλά να τα πολεμήσουμε τόσο για την πρακτική τους έκφραση όσο και για την αθέατη πλευρά που κρύβουν.

Παράλληλα πρέπει να παρθούν όλα εκείνα τα μέτρα για μια νέα εξόρμηση στον κόσμο, για μια νέα γραμμή των μαζών. (Ο μύθος του Άτλαντα που αντλεί δυνάμεις από τη μάνα γη είναι άκρως διδακτικός).

Να καθιερωθούν συζητήσεις στα σχολεία, υλικά ενημέρωσης, ομαδικές δουλειές, ενημερωτικές συσκέψεις).

Πάνω απ' όλα όμως να διαφυλαχθεί η Γενική Συνέλευση σαν κόρη οφθαλμού και να πάμε κόντρα στο ρεύμα που μπάζει από την πίσω πόρτα το άρθρο 4 και την αντίληψη των δυναμικών μειοψηφιών.

Ο Φραγκίνος Ρούσβελτ (5/10/1944) έγραψε ότι «ο αμερικανικός λαός έχει το δικαίωμα ν' αποφασίζει μόνο μ' ένα τρόπο, ψηφίζοντας στις κάλπες».

Η παράταξη της ΔΑΚΕ (ανακοίνωση 31/3/92) διαρρήγνυε τα ψάτιά της, γιατί δεν μπαίνει σ' εφαρμογή η διαδικασία της κάλπης και του δημοψηφίσματος. Ξαφνικά κάποιοι έγιναν υπερβολικά δημοκράτες ή αυτό είναι το άλλοθι για να περάσουμε σε μια νέα σφαίρα όπου ο συνδικαλισμός θ' αποτελεί παλιό παρελθόν;

Απέναντι στα καλπη-κα επιχειρήματα τελικά λέμε:
Δημοκρατία, Συλλογικότητα, Διαφάνεια, Συσπείρωση.

Γιάννης Μαχρίδης

Στο προηγούμενο τεύχος μας η εκπαιδευτικός Ντίνα Γογκάκη είχε αναφέρθει στο εκπαιδευτικό πρόβλημα στις κατεχόμενες περιοχές της Παλαιστίνης. Με υλικό που διέπει το φως της δημοσιότητας για πρώτη φορά στην Ελλάδα, συνεχίζουμε και σ' αυτό το περιοδικό την παρουσίαση των δυσκολιών της εκπαίδευσης στα κατεχόμενα.
«Από χρέος κινούντες» και όχι από μια απλή περιέργεια. Οπως και νάχει το πράγμα ευχαριστούμε τη N. Γογκάκη για την προσπάθειά της.

Νέα μέτρα του Ισραήλ για περαιτέρω επιδείνωση της εκπαίδευσης στην Παλαιστίνη

Οισραηλινός στρατός συνεχίζει την επίθεσή του ενάντια στον παλαιστινιακό λαό και ειδικότερα στην εκπαίδευση της Παλαιστίνης, χρησιμοποιώντας βία κατά των σχολείων και των μαθητών. Μερικά σχολεία υφίστανται επιθέσεις και εκτοξεύονται δακρυγόνα στις αυλές και στις τάξεις ενώ άλλα κλείνουν για αόριστες χρονικές περιόδους με στρατιωτικές εντολές.

Κατά τους τελευταίους 4 μήνες η απαγόρευση της κυκλοφορίας σαν μέτρο συλλογικής τιμωρίας έχει χρησιμοποιηθεί ευρύτατα από τις στρατιωτικές αρχές. Ολόκληρες κοινότητες της Δυτ. Οχθης έχουν υποστεί απαγόρευση κυκλοφορίας για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Για παράδειγμα στη Ramallah, κοντά στην Ιερουσαλήμ, η απαγόρευση κυκλοφορίας που κράτησε 14 συνεχείς μέρες (9-15 Δεκέμβρη) εμπόδισε 30.000 μαθητές να παρακολουθήσουν τα μαθήματα και περισσότερο από 24.000 μαθητές του Tawjih (εξετάσεις για το παν/μιο) να συμπληρώσουν τις σπουδές για τις εξετάσεις του Φλεβάρη. Στη συνέχεια μια νέα απαγόρευση κυκλοφορίας που επεβλήθη από τις στρατιωτικές αρχές στις 22 Γενάρη εμπόδισε 1.500 φοιτητές από τις ορισμένες για κείνη την ημέρα εξετάσεις τους, οι οποίες επαναπροσδιορίστηκαν για την επόμενη, κατά την οποία όμως οι στρατιωτικοί ανήγγειλαν και νέα απαγόρευση. Οι φοιτητές συνέχισαν τις εξετάσεις, μέσα σ' ένα κλίμα σύγχισης, συχνών πυροβολισμών και το θόρυβο των μεταφερόμενων μεγαφώνων.

Ενα άλλο «νέο» μέτρο, που χαρακτηρίζει τη στάση των Ισραηλινών αρχών απέναντι στην εκπαιδευτική κατάσταση στην Παλαιστίνη, είναι η απόφαση του ισραηλινού υπουργείου Αμυνας για νέα παράταση του κλεισμάτος του Πανεπιστημίου Birzeit, κατά στη Ramallah, για 3 μήνες.

Η απόφαση αυτή, η οποία άλλωστε καταδικάστηκε από τις αρχές του Παν/μίου, υπονομεύει σημαντικά τις όποιες προσπάθειες για το χτίσιμο κάποιας εμπιστοσύνης ανάμεσα στους Παλαιστίνιους και στους Ισραηλινούς. Το Birzeit, είναι το μόνο πανεπιστήμιο της Παλαιστίνης που επιτράπηκε να ξανανοίξει, αλλά από το 1988 το κρατάει συνεχώς ο στρατός κλειστό. Είναι το δεύτερο μεγάλο Παν/μιο της Δυτ. Οχθης μετά το Al-Najah, με 3000 περ. φοιτητές. Οι φοιτητές

του παρακολουθούν μαθήματα σε νοικιασμένα κτίρια, έξω από την παν/πολη της Ramallah, στερούμενοι όπως και οι καθηγητές, τα πνευματικά και κοινωνικά πλεονεκτήματα της εξαιρετικής παν/κής βιβλιοθήκης, των εργαστηρίων και άλλων διευκολύνσεων.

Από το 1988 που άρχισαν οι σειρές εντολών κλεισμάτος για λόγους "δημοσίας ασφάλειας", αλλά για "λογική χρονική περίοδο" σύμφωνα με το Ανώτατο Δικαστήριο, οι Ισραηλινές στρατιωτικές αρχές με τον ισχυρισμό ότι επανεξετάζουν την κατάσταση αποφασίζουν διαρκώς την ανά τρίμηνο αναστολή της αλλαγής απόφασης.

Το Παν/μιο κάλεσε τη διεθνή κοινότητα να αναλάβει δράση για την άμεση ακύρωση αυτής της σκληρής και επιζήμιας εντολής κλεισμάτος.

Ενα ακόμα ωμό παράδειγμα συλλογικής τιμωρίας έρχεται από την κοινότητα Deir al-Balah της Λωρίδας της Γάζας, όπου την 1η Γενάρη ο στρατός επέβαλε απαγόρευση της κυκλοφορίας, μετά το φόνο ενός Ισραηλινού εποίκου. Και από τις 5 του ίδιου μήνα, συνεχίζοντας προφανώς την τιμωρία τους, ο στρατός επέβαλε το κλείσιμο δύο σχολείων της περιοχής, τα οποία εξυπηρετούσαν 1400 περ. μαθητές ηλικίας 6-12 χρόνων. Το κλείσιμο αποφασίστηκε για όλο το υπόλοιπο της σχολικής χρονιάς.

Οι δάσκαλοι οργανώθηκαν για να βοηθήσουν τους μαθητές με την παραγωγή και διανομή υλικού για την διδασκαλία τους, καθώς και με την οργάνωση της διδασκαλίας μαθημάτων σε σπίτια.

Με όλα τα παραπάνω για άλλη μια φορά γίνεται φανερό ότι αυτό που επιδιώκουν οι Ισραηλινοί είναι να εντείνουν τον έλεγχό τους πάνω στα Παλαιστινιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα και δραστηριότητες. Πρόσφατα το Educational Network και άλλοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί κλήθηκαν στα στρατιωτικά αρχηγεία στην Δυτ. Οχθη για απαγόρευση των συγκεντρώσεων των καθηγητών, των συνεδριάσεων, της λειτουργίας των εργαστηρίων χωρίς την άδεια της Ισραηλινής δημόσιας διοίκησης. Επίσης πρόσφατο πάραδειγμα αποτελεί ο "έλεγχος" που ασκήθηκε στο Κέντρο Εφηρμοσμένης Ερευνας και Εκπαίδευσης.

Το συναίσθημα που επικρατεί στους Παλαιστίνιους, είναι ότι οι Ισραηλινοί έχουν αυξήσει τις πιέσεις εναντίον τους και είναι εκτός ελέγχου, ενώ ο κόσμος τους έχει ξεχάσει.

ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

από το σχολείο έως το πανεπιστήμιο

Την Τρίτη 17 Μάρτη πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών με θέμα τις αλλαγές στην εκπαίδευση από το δημοτικό σχολείο έως το πανεπιστήμιο.

Ο πρώτος από τους τρεις κύκλους της εκδήλωσης επικεντρώθηκε στη μέση και μεταλυκειακή εκπαίδευση (από τα δημοτικά έως τα νεο-προτεινόμενα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης - Ι.Ε.Κ.) με ομιλητές τον Τσιριγώτη Θανάση από την Γ' ΕΛΜΕ Δ. Αττικής και Φατούρου Αγγελική, πρόεδρο του συλλόγου αδιόριστων καθηγητών.

Ο δεύτερος κύκλος είχε ως θέμα τις επικείμενες αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών της Φιλοσοφικής με ομιλητές τον Παρασκευόπουλο Ιωάννη, κοσμήτορα της Φιλοσοφικής και τον Σωτήρη Παναγιώτη, μέλος της Συνεργασίας Ανεξαρτήτων Φιλοσοφικής (Σ.Α.Φ.) η οποία διοργάνωσε και την εκδήλωση.

Ο τρίτος κύκλος παρουσίασε και έκρινε τις προτάσεις της επιτροπής ειδικών για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) με ομιλητές τον Μάκη Σπαθή, πρόεδρο του Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.) και τον Πάστρα Νίκο, μέλος της Σ.Α.Φ.

Τι γίνεται με την Φιλοσοφική

Έτσι όπως φάνηκε και μέσα από την εκδήλωση οι αλλαγές που αφορούν τη Φιλοσοφική εμπίπτουν σε δύο κατηγορίες: α) αλλαγές που αφορούν συγκεκριμένα τη Φιλοσοφική και β) αλλαγές που ετοιμάζονται συνολικά για τα Α.Ε.Ι. και σαφώς επηρεάζουν και την Φιλοσοφική.

Α) Συγκεκριμένα για την Φιλοσοφική έχει η πρόταση από την Κοσμητεία της σχολής να υπάρξει διαχωρισμός ανάμεσα σε καθηγητικές κατευθύνσεις με προορισμό τη μέση εκπαίδευση και σε κατευθύνσεις "αιμιγούς επιστημονικής ειδικευσης". Ταυτόχρονα προτείνεται και ένας μίνι κύκλος σπουδών παράλληλα ή και μετά το βασικό πρόγραμμα ο οποίος θα καταλήγει σ' ένα "πιστοποιητικό πανδαγωγικής επάρκειας" που μόνο όποιος

το παίρνει θα δικαιούται διορισμό.

Μ' αυτό τον τρόπο αναμένεται από τη μια να μειωθεί ο αριθμός των αποφοίτων για διορισμό και από την άλλη να δοθεί έμφαση σε ορισμένους τομείς της σχολής, όπως Γλωσσολογία και Ψυχολογία οι οποίοι μπορούν να έχουν μαζιά τερη δυνατότητα αξιοποίησης σε σχέση με την παραγωγή.

Αυτές οι προτάσεις (για διαχωρισμό κατευθύνσεων και μίνι κύκλο πανδαγωγικής κατάρτισης) στηρίζονται σε μια αυθαιρετη διάκριση ανάμεσα σε δασκάλους και επιστήμονες. Αυτή η διάκριση προϋποθέτει την αντίληψη ότι μια είλιτ ερευνητών παράγει τη γνώση ενώ οι υπόλοιποι δάσκαλοι απλά την αναμεταδίδουν. Ένα δεύτερο πρόβλημα που δημιουργούν αυτές οι προτάσεις είναι ότι δν παρέχουν καμιά εργασιακή κατοχύρωση για όσους ακολουθήσουν τις υποτιθέμενες "επιστημονικές κατευθύνσεις" διότι δεν υπάρχουν αρκετά ερευνητικά κέντρα και όσα υπάρχουν υπολειτουργούν (βλέπε τους διορισμούς στην Αρχαιολογική Εταιρία ή τους ρυθμούς προόδου του Λεξικού της Ακαδημίας).

Η αντιπρόταση της Σ.Α.Φ. πάνω σ' αυτό το ζήτημα είναι η δημιουργία ενός κοινού κορμού βασικών φιλολογικών, ιστορικών κ.λπ. μαθημάτων που μαζί με τα πανδαγωγικά είναι απαραίτητα τόσο για την εκπαίδευση στην οποία οι περισσότεροι θα απασχοληθούν όσο και για ένα μίνιτιμ υπόβαθρο ανθρωπιστικής και κλασικής παιδείας. Έτσι στη συνέχεια ο κάθε φοιτητής θα έχει περιθώριο να επιλέξει όποια μαθήματα κατεύθυνσης θέλει για το υπόλοιπο των σπουδών του.

Μ' αυτόν τον τρόπο και αποκτούν όλοι κάποια μίνιτιμ εργασιακά δικαιώματα και εξειδικεύονται στον τομέα που τους ενδιαφέρει περισσότερο.

Β) Οι αλλαγές που ετοιμάζονται συνολικότερα για τα Α.Ε.Ι. αφορούν τα εξής σημεία:

- Συσσώρευση των διοικητικών αρμοδιοτήτων σε κλειστά ολιγομελή όργανα που θα απαρτίζονται κυρίως από καθηγητές Α' βαθμίδας, γεγονός που συνεπάγεται μείωση της συμμετοχής - πρακτικά εκμηδένιση - τόσο του υπόλοιπου Δ.Ε.Π.

όσο και των φοιτητών από τα όργανα διοίκησης του πανεπιστημίου.

- Επιβολή ορίου σπουδών (6 χρόνια για τη Φιλοσοφική).

- Επαναπροσδιορισμό του πανεπιστημακού ασύλου που σημαίνει ουσιαστική καταστρατήγηση του.

- Επιβολή διδάκτρων και επιπλέον οικονομικής επιβάρυνσης για την σίτιση και τη στέγαση.

- Περαιτέρω μείωση των κρατικών χρηματοδοτήσεων και στροφή των πανεπιστημίων σε ιδιώτες για εξασφάλιση οικονομικών πόρων.

Παρατηρούμε δηλαδή ότι 1ον οξύνεται η πυραμίδα της ιεραρχίας με την υπερσυσώρευση εξουσίας στους καθηγητές Α' βαθμίδας, 2ον γίνεται προσπάθεια καταστολής της δυναμικής του φοιτητικού κινήματος, είτε άμεσα με την καταστράτηγηση του ασύλου, είτε έμμεσα με την επιβολή ορίου σπουδών που θα λειτουργεί ως φόβητρο σε κάθε κινητοποίηση διαρκείας που πιθανά θα μπορεί να προκαλέσει απώλεια του εξαμήνου όπως οι περοινές κινητοποίησεις που ανέκοψαν το πολυνομοσχέδιο Κοντογιαννόπουλου. 3ον γίνεται μια στροφή προς την ιδιωτικοποίηση των πανεπιστημίων μια και οι ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις θα γίνουν όρος ύπαρξης του πανεπιστημίου στο βαθμό που θα μειωθούν κι άλλο οι κρατικές πιστώσεις.

Απέναντι σ' αυτές τις επικείμενες νέες ρυθμίσεις παλεύουμε για:

- Διεύρυνση του δημόσιου δωρεάν κοινωνικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης, ενάντια στην εμπορευματοποίηση που προκαλεί η εισβολή του ιδιωτικού κεφαλαίου.

- Αύξηση των κοινωνικών παροχών για δωρεάν σίτιση και στέγαση για όλους του φοιτητές και δωρεάν παροχή ΟΛΩΝ των βιβλίων· όχι άλλες πληρωμένες φωτοτυπίες.

- Διαρκή παρέμβαση στη διοίκηση και τα προγράμματα σπουδών, διαμορφώνοντας ένα δικό μας λόγο που να αντιτίθεται στην αποσπασματικότητα, την ημιμάθεια και τον καθηγητικό μονόλιο.

(Συνεργασία Ανεξαρτήτων Φιλοσοφικής)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΗΓΟΡΗ

ΣΟΛΩΝΟΣ 71 και 73 – 106 79 ΑΘΗΝΑ

Σοβαρή και υπεύθυνη παρουσία στο χώρο του βιβλίου

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΩΜΑΣ ΞΗΡΟΦΑΤΟΣ, εκπαιδευτικός ΒΙΒΛΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ

Νέος, πρωτότυπος κατάλογος βαθμολογίας μαθητών, σε πολυτελή και εύχρηστη βιβλιοδεσία σπιράλ (διαστάσεις 19x15)

Περιλαμβάνει:

- 20 καρτέλλες βαθμολογίας των τριών τριμήνων. Στη δεύτερη πλευρά της καρτέλλας αναγράφονται χρήσιμα στοιχεία για το μαθητή και την ενημέρωση των γονέων
- Στοιχεία εκπαιδευτικού
- Ημερολόγιο και ωρολόγιο πρόγραμμα
- Τηλέφωνα Υπουργείου Παιδείας και άλλα χρήσιμα τηλέφωνα
- Στοιχεία αξιολόγησης
- Σχέδιο μαθήματος
- Οδηγίες και τρόπο διδασκαλίας εργαστηριακού μαθήματος
- Αυτοβαθμολόγηση εκπαιδευτικού
- Τεχνική μελέτης (για το μαθητή) κ.ά.

ΜΙΛ. ΚΗΡΥΚΟΠΟΥΛΟΣ ΛΕΞΙΚΟ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑΣ

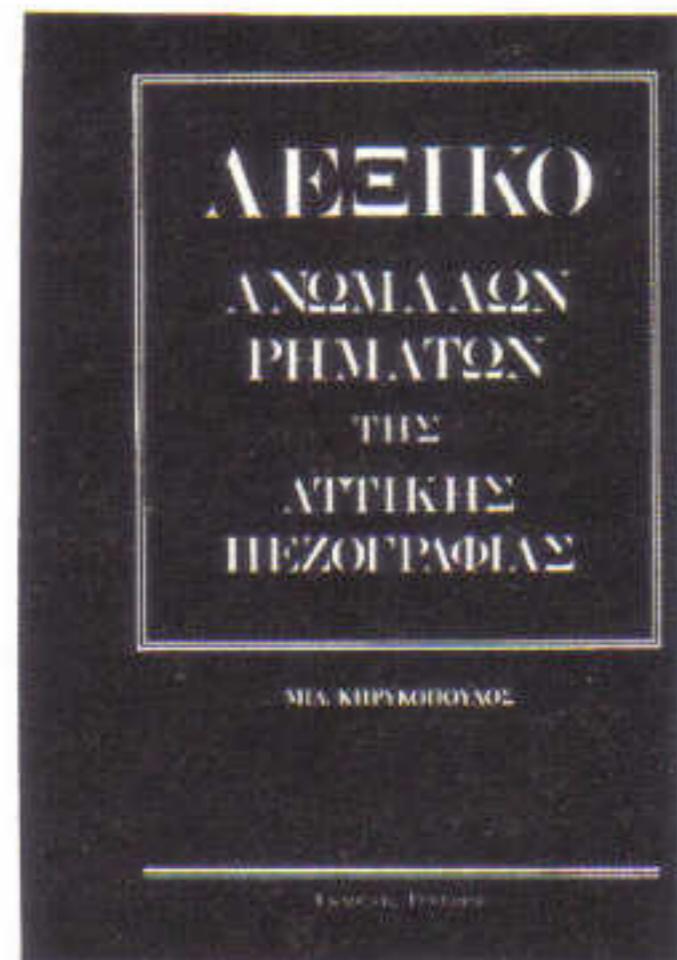
Νέο μεγάλο λεξικό ανωμάλων ρημάτων, σε καλαίσθητο τόμο 944 σελίδων, με πολυτελή βιβλιοδεσία και προσιτή τιμή.

Απαραίτητο βοήθημα για εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Περιέχει:

- 4.571 Απλά και σύνθετα ρήματα
- Αρχικούς χρόνους
- Ετυμολογία
- Παράγωγα
- Συντάξεις
- Σημασίες
- Πρωτότυπους πίνακες

Το κάθε ρήμα δίνεται με όλες τις σύνθετες μορφές του, παράλληλα με τη σύνταξη και τη σημασία του, γι' αυτό, και για πολλούς άλλους λόγους, το νέο αυτό λεξικό έχει να προσφέρει κάτι περισσότερο από τα άλλα λεξικά χρηστικού τύπου.

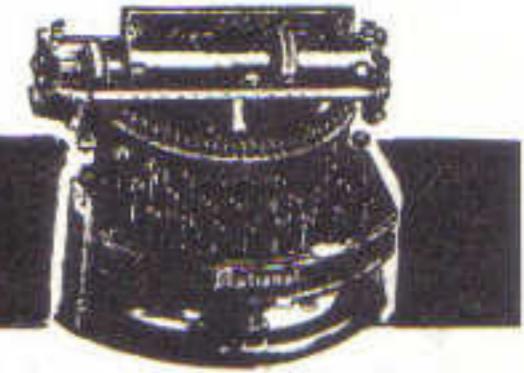

ΖΗΤΕΙΣΤΕ ΤΑ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΚΑΣ. Μ. ΓΡΗΓΟΡΗ

ΣΟΛΩΝΟΣ 71, 106 79 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 3629684 – 3646697 FAX 3625476

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Χρυσή Πατερέκα ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ BOURDIEU - PASSERON ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ 1986, σελ. 114

Η μελέτη ανήκει τις παιδαγωγικές έρευνες, σειρά που τη διεύθυνσή της έχουν οι Ξωκέλλης - Τερζής, Καψάλης. Αποσπάσματα από τα έργα των Bourdieu - Passeron μπορεί να βρει κανείς στο γνωστό έργο της Α. Φραγκούδακη, «κοινωνιολογία της εκπαίδευσης» (ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ) και πλατιές αναφορές στις απόψεις τους στο «παιδαγωγικό Μανιφέστο» των Μαντέλ - Βογκτ (Ανδρομέδα), στο «κοινωνική αναπαραγωγή στο σχολείο» του Θ. Μυλωνά (ΑΡΜΟΣ), στο «εξάρτηση και αναπαραγωγή» του Κ. Τσουκαλά (θεμέλιο) καθώς και στο «Σχολείο, τάξη και πάλη των τάξεων» του Ζ. Σνύντερ που αναλύεται στην ίδια στήλη. Η αξία της μικρής αυτής μελέτης της Πατερέκα έγκειται στο ότι εδώ συνοψίζονται οι απόψεις των δύο Γάλλων κοινωνιολόγων της Εκπαίδευσης.

Παρουσιάζονται σε γενικές γραμμές οι απόψεις τους για τη λειτουργία του σχολικού μηχανισμού, για το πολιτιστικό κεφάλαιο και το ρόλο του στην αναπαραγωγή της κοινωνικής δομής. Η κυριότερη θέση των Bourdieu - Passeron στηρίζεται στο πολιτιστικό κεφάλαιο που ο κάθε μαθητευόμενος φέρει με την προσέλευσή του στο σχολείο και το οποίο είναι κοινωνικό προϊόν. Αυτό είναι, που καθορίζει τόσο τη συμπεριφορά και την επίδοση του μαθητευόμενου στο σχολείο, όσο και το μέλλον του γενικότερα στην κοινωνία.

Η μελέτη στηρίζεται κατά κύριο λόγο στα πολύ γνωστά έργα των Μπουρντιέ - Πασερόν, «Κληρονόμοι», «Αναπαραγωγή» και «Το συντηρητικό σχολείο» όλα δημοσιευμένα στη Γαλλία την περίοδο 1964-1970. Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη τα οποία αναλύονται με συνοπτικό, αλλά σαφή τρόπο:

A. Το πολιτιστικό κεφάλαιο, η προέλευσή του, ο τρόπος μεταβίβασής του, οι τύποι του και οι εκφράσεις του. Εδώ γίνεται ειδική μνεία για τη γλώσσα των εκπαιδευομένων και του εκπαιδευτικού συστήματος, όπου επισημαίνεται ότι παρατηρείται αύξηση της σχολικής θητησιμότητας όσο η κοινωνική τάξη από την οποία προέρχεται ο μαθητικός πληθυσμός απομακρύνεται γλωσσικά από τη γλώσσα που μιλιέται στο σχολείο.

B. Στο δεύτερο μέρος αναλύονται οι λειτουργίες του σχολικού μηχανισμού, «εγχάραξη παραδοσιακής κουλτούρας - βασικός συντελεστής της κοινωνικής διατήρησης - νομιμοποίηση κοινωνικών ανισοτήτων - μηχανισμός διαγραφής, αποκλεισμού, επιλογής».

Γ. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις απόψεις, των Μπουρντιέ Πασερόν για τη σχετική αυτονομία του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ζωρς Σνύντερ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ 1981, σελ. 418

Να ξεκινήσουμε από αυτό: μια από τις πιο σοβαρές μελέτες στο χώρο της Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και παράλληλα μια από τις χειρότερες μεταφράσεις που έχουμε δει. Η ευθύνη φυσικά βαραίνει τόσο το μεταφραστή όσο και τον εκδότη.

Το έργο αυτό του Georges Snyders (καθηγητή της παιδαγωγικής

στο πανεπιστήμιο του Παρισιού V) είναι μια αναλυτική μελέτη του ρόλου του σύγχρονου αστικού σχολείου μέσα από το κριτικό ξαναδιάβασμα των Μποντέλ - Εσταμπλέ (Το καπιταλιστικό σχολείο στη Γαλλία), Μπουρντιέ - Πασερόν (Η Αναπαραγωγή - Οι Κληρονόμοι) και Ιλλιχ (κοινωνία χωρίς σχολείο).

Ο Snyders ξεκαθαρίζει από την αρχή: η μαρξιστική ανάλυση γύρω από το σχολείο έχει αρκετά ενισχυθεί τόσο από τις μελέτες των Μποντέλ - Εσταμπλέ, που έριξαν φως στις πλάνες και στις απάτες που παίζονται γύρω από το θέμα του ενιαίου σχολείου, όσο και από την ανεκτίμητη προσφορά των Μπουρντιέ - Πασερόν με τις καταλυτικές αναλύσεις τους για τους όρους της σχολικής ανιαότητας, το πολιτιστικό κεφάλαιο, την ιδεολογία του χαρίσματος. Παράλληλα επικαλείται ένα δικαίωμα προτεραιότητας στο μαρξισμό όσον αφορά τουλάχιστον το βασικό πυρήνα τόσο των αντιλήψεων για την απάτη του ενιαίου σχολείου όσο και του ίδιου του ρόλου του σχολείου στον καπιταλισμό. Εδώ επισημαίνεται ότι οι αναλύσεις των προηγούμενων συγγραφέων στηρίζουν. Τις μαρξιστικές θέσεις για τη λειτουργία του σχολείου που δεν μπορεί να είναι παρά ταξικό σε μια κοινωνία διηρημένη σε τάξεις.

Στη συνέχεια όμως οι απόψεις των παραπάνω συγγραφέων αποκλίνουν σοβαρότατα από το μαρξισμό.

Οσον αφορά τον Ιλλιχ το έργο του καταλήγει στο να αποκρύβει τις αιτίες και τις ευθύνες για όσα καταγγέλει και η τελική πρότασή του, δανεισμένη από το οπλοστάσιο της ουτοπίας, παραπέμπει στην πραγματικότητα του συντηρητισμού.

Ο Σνύντερ προχωρεί ασκώντας μια οξύτατη κριτική στις αντιλήψεις εκείνες που θέλουν το σχολείο μια μηχανή φτιαγμένη με κάθε λεπτομέρεια στο να οργανώνει την αποτυχία των κοινωνικά μη προνομιούχων, αφήνοντας έξω από κάθε καπηγορία την καπιταλιστική κοινωνία. Αρνείται την όποψη ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί σαν μάταιο το πεδίο πάλης στο σχολικό τομέα, περιμένοντας την επανάσταση. Θεωρεί ότι υπάρχουν παιδαγωγικές υποχρεώσεις, οι οποίες είναι δυνατές και αναγκαίες. Η προλεταριακή κουλτούρα έχει ανάγκη το σχολείο, όχι για ν' αρνηθεί τον εαυτό της, αλλά για να τον πληρώσει. Γι' αυτόν σ' ότι διδάσκει το αστικό σχολείο υπάρχει σαφώς η έντονη παρουσία της κυριαρχησης ιδεολογίας. Υπάρχει στη σχολική κουλτούρα ένα μείγμα από απάτες και φεύδη. Δεν μπορεί παρά νάναι ταξική. Ομως παράλληλα αρνείται να δεχτεί κάθε σχέση των διδασκόμενων μαθημάτων με την πραγματικότητα. Η αντιθέση μ' ότι το εξαπατητικό παρουσιάζει τη διδασκαλία να είναι θετική όταν αποτελεί ταυτόχρονα κλήση για μια πιο αληθινή διδασκαλία, ενώ αντίθετα η οριστική άρνηση εμπεριέχει τον κίνδυνο να οδηγήθει ο μαθητευόμενος σε μια κατάσταση αδιάφορης περιφρόνησης απέναντι σ' ότι έχει σχέση με την κουλτούρα. Το ξεσκέπασμα των απατών της σχολικής κουλτούρας περνάει μέσα από την επαφή μ' αυτήν. Το σχολείο πρέπει να θεωρηθεί σαν ένα όπλο με δύο κόψιμες. Η κυριαρχηση τάξη είναι υποχρεωμένη να μορφώσει το προλεταριάτο, ταυτόχρονα όμως η μόρφωση διευκολύνει την οργάνωσή του, την άνοδο της μαχητικής του ικανότητας ενάντια στον αστισμό.

Για τον Σνύντερ ότι συμβαίνει στο σχολείο αντανακλάει και την εκμετάλλευση και τον αγώνα ενάντια στην εκμετάλλευση. Αυτό σημαίνει ότι είναι λάθος να θεωρηθεί ότι το σχολείο είναι φορέας σωτηρίας ή φρέας απώλειας. Η κριτική σ' αυτό πρέπει νάναι κομμάτι της κριτικής της κοινωνίας μέρος της οποίας είναι το ίδιο το σχολείο.

Εκδόσεις Κέδρος

Γ. Γενναδίου 3. Τηλ. 36.02.007 – 36.09.712

ΣΕΙΡΑ ΚΑΤΩΦΛΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

1. Ένο Ράουντ: Η ιστορία με τους ιπτάμενους δίσκους
2. Όλγα Πιερόφσκαγια: Η Ντιάνα και ο Τομ
3. Ειρήνη Μάρρα: Η τριλογία του δίφραγκου
4. Ελένη Βαλαβάνη: Σαν τον άνεμο
5. Κίρα Σίνου: Στη χώρα των μαμούθ
6. Κίρα Σίνου: Τα διαμάντια της μαϊμούς
7. Βούλα Μάστορη: Ένα γεμάτο μέλια χεράκι
8. Μαντλέν Ζιλάρη: Το κρυφό μονοπάτι
9. Σπύρος Τσίρος: Η αυλή με τα γεράνια
10. Σπύρος Τσίρος: Το Αρμενάκι της ελπίδας
11. Άλκη Ζέη: Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου
12. Άλκη Ζέη: Κοντά στις ράγιες
13. Παντελής Καλιότσος: Τα ξύλινα σπαθιά
14. Αντρέας Κέδρος: Το νησί με τα ζωντανά απολιθώματα
15. Αντρέας Κέδρος: Η παγίδα
16. Νίτσα Τζώρτζογλου: Εδώ Σελήνη
17. Νίτσα Τζώρτζογλου: Εδώ Κρόνος
18. Νίτσα Τζώρτζογλου: Εδώ Ουρανός
19. Κίρα Σίνου: Το αίνιγμα του πύργου
20. Κίρα Σίνου: Το συμβόλαιο του πύργου
21. Μιγκέλ Θερβάντες: Ο δον Κιχώτης
22. Πέτρος Αμπατζόγλου: Η αυτοκρατορία της Βροχίτσας
23. Άλκη Ζέη: Το καπλάνι της βιτρίνας
24. Ευγενία Φακίνου: Μια καλοκαιρινή ιστορία
25. Βάσα Σολωμού-Ξανθάκη: Ιερός Λόχος
26. Κίρα Σίνου: Το μεγάλο πείραμα
27. Κίρα Σίνου: Το τέλος των τεράτων
28. Χάρης Σακελλαρίου: Τρία παιδιά χαμένα στο διάστημα
29. Χάρης Σακελλαρίου: Αντιστασιακά παιδικά διηγήματα
30. Νίτσα Τζώρτζογλου: Οι θησαυροί της Τροίας
31. Νίτσα Τζώρτζογλου: Όταν οργίζεται η γη
32. Μαρούλα Κλιάφα: Ένα δέντρο στην αυλή μας
33. Μαρούλα Κλιάφα: Οι πελαργοί θα ξανάρθουν
34. Ι. Δ. Ιωαννίδης: Χωρίς κοτσάνι
35. Γιεβγκένι Βέλτιστοβ: Ο Ελεκτρόνικ
36. Ι. Δ. Ιωαννίδης: Το χρυσαφένιο τόξο
37. Χοσέ Μάριο ντε Βασκονσέλος: Όμορφη πορτοκαλιά μου
38. Κίρα Σίνου: Η μηχανή στο υπόγειο
39. Πιέρ Γρυπάρης: Τα παραμύθια της οδού Φολί Μερικούρ
40. Μίχαελ Έντε: Ο Τζιμ Κνοπφ και το «Άγριο 13»
41. Κίρα Σίνου: Η μηχανή στο υπόγειο
42. Πιέρ Γρυπάρης: Τα παραμύθια της οδού Φολί Μερικούρ
43. Άννα Γκέρτσου-Σαρρή: Απ' το ένα ως το δέκα
44. Χοσέ Μάριο ντε Βασκονσέλος: Όμορφη πορτοκαλιά μου
45. Γιάνους Κόρτσακ: Ο βασιλιάς Ματίας
46. Τομίκο Ινούι: Το γαλάζιο κύπελλο
47. Αζίζ Νεσίν: Η νοημοσύνη των ζωών
48. Κολέτ Βιβιέ: Το σπιτικό μας
49. Λίτσα Ψαραύτη: Ανάσες και φίθυροι του δάσους.
50. Λίτσα Ψαραύτη: Ένα καλοκαίρι στη σκιά του Βούδα
51. Τσέζαρ Πετρέσκου: Φραμ, η πολική αρκούδα
52. Γιούρι Ολέσα: Οι τρεις χοντροί
53. Μήτσος Κασόλας: Μια σοφή μαϊμού κι ένας τρελός χρυσοθήρας
54. Ελένη Βαλαβάνη: Ένας Θεός ξεπετιέται
55. Άννα Σαφιλίου: Το μυστικό του Σίμου
56. Μαρία Γκρίπε: Ο νυχτερινός μπαμπάς
57. Πιέρ Γρυπάρης: Ο γίγαντας με τις κόκκινες κάλτσες
58. Πιέρ Γρυπάρης: Το παμπόνηρο γουρουνάκι
59. Μ. Ιλύιν: Ο ήλιος στο τραπέζι
60. Μαρσέλα Παζ: Παπελούτσο
61. Μωρίς Ντρυόν: Τιστού ο πρασινοδάχτυλος
62. Ότφριντ Πρόυσλερ: Η μικρή μάγισσα
63. Αντρέ-Πωλ Φουρνιέ: Το κοτσύφι μου κι εγώ
64. Σπύρος Τσίρος: Το χαμόγελο της Κυριακής
65. Σπύρος Τσίρος: Γλάροι στη στεριά
66. Σπύρος Τσίρος: Ο Γρηγόρης της Βροχής
67. Σπύρος Τσίρος: Τα χάρτινα καράβια
68. Σπύρος Τσίρος: Ο ήλιος με τα κρόσια
69. Σπύρος Τσίρος: Οι πήλινες μούσες
70. Παντελής Καλιότσος: Η μύγα
71. Ζακ Πρεβέρ: Μύθοι για άτακτα παιδιά
72. Ανδρέας Αγγελάκης: Love story στο Αγκίστρι
73. Κίρα Σίνου: Ο αιχμάλωτος του πύργου
74. Χάρης Σακελλαρίου: Ο θυμός του Ποσειδώνα
75. Μίχαελ Έντε: Ο Τζιμ Κνοπφ και ο μηχανοδηγός Λουκάς
76. Μίχαελ Έντε: Ο Τζιμ Κνοπφ και το «Άγριο 13»
77. Κίρα Σίνου: Η μηχανή στο υπόγειο
78. Πιέρ Γρυπάρης: Τα παραμύθια της οδού Φολί Μερικούρ
79. Έντουαρντ Φέντον: Το πρωϊνό των θεών
80. Πέπη Δαράκη: Η αλεπού έχασε την ουρά της
81. Άννα Γκέρτσου-Σαρρή: Απ' το ένα ως το δέκα

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ ΤΡΟΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΙΟΤΗΤΑ

Είναι εδώ και πάνω από 100 χρόνια που η αστική τάξη των ΗΠΑ πρόβαλλε σε παγκόσμια κλίμακα δύο μύθους: Το «Αμερικάνικό όνειρο» και το μύθο της «χώρας της ελευθερίας». Κι δημοσίες σε καμιά χώρα του κόσμου δεν υπήρξε ποτέ μεγαλύτερη διάσταση ανάμεσα στον επίσημο μύθο και την πραγματικότητα.

Η UNESCO υπολογίζει ότι το 44% του πληθυσμού των ΗΠΑ είναι απόδυτα ή λειτουργικά αναλφάβητοι¹. Σύμφωνα με τον M. Μπρέκιν, οικονομικό σύμβουλο του Μπους, το εκπαιδευτικό είναι το σοβαρότερο μακροπρόθεσμο πρόβλημα για την αμερικάνικη οικονομία. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Εργασίας η ανεργία το 1991 ήταν γύρω στο 6%. Αυτό σημαίνει περίπου 7.600.000 άνθρωποι άνεργοι. Το ποσοστό ανεργίας στους ισπανόφωνους έφτασε το 9,9% και στους μαύρους το 12,4%². Σύμφωνα με άλλες εκτιμήσεις το συνολικό ποσοστό ανεργίας ξεπερνά το 12,5% δηλαδή 15.000.000 άνεργοι³.

Η κλίμακα της επίσημα αναγνωρισμένης φτώχειας έφτασε σε ύψος ρεκόρ. Ο αριθμός των Αμερικανών που ζουν με τα προγράμματα της κοινωνικής πρόνοιας φτάνει τώρα τα 33,6 εκατομμύρια. Το 1991 σημειώθηκε αύξηση 13,5%. Από αυτούς που προσέθηκε το 28% ήταν Ισπανόφωνοι και το 32% μαύροι!

Οι άστεγοι

Τα επίσημα στοιχεία με βάση την περισσινή απογραφή για τους άστεγους δίνουν τον αριθμό 600.000. Αυτοί δεν αντιπροσωπεύουν παρά ένα μικρό ποσοστό τους, ακριβώς γιατί έχει γίνει η απογραφή.

Οι ειδικοί εκτιμούν τον πραγματικό αριθμό γύρω στα 3.000.000⁴.

Τεράστια έκταση έχει πάρει η μόλυνση του περιβάλλοντος ιδίως στις βιομηχανικές πόλεις και περιοχές των ΗΠΑ. Το νέφος του Νιτρόπ, καρδιάς της αμερικάνικης αυτοκινητοβιομηχανίας είναι κάπι που δεν συγκρίνεται καν μ' αυτό της Αθήνας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας Προστασίας Περιβάλλοντος των ΗΠΑ, οι αμερικάνικες βιομηχανίες αφήνουν να διαρρεύσουν στην ατμόσφαιρα 163 εκατομμύρια κιλά καρκινογόνες χημικές ουσίες κάθε χρόνο. Τα εργοστάσια της Codac στο Ρότσεστερ εκλύουν 1.000.000 κιλά τριχλωροαιθυλενίου το χρόνο⁵. Τα αστικά λύματα μολύνουν τα νερά γύρω από τις πόλεις, ενώ πολλές μεγαλουπόλεις έχουν περικυκλωθεί από βουνά σκουπιδοτόπων και άλλων αποβλήτων. Βουνά από κονσέρβες και πλαστικά έχουν συγκεντρωθεί σε τεχνητά νησιά και μασώνες στα νερά της Νέας Υόρκης.

Άνοδος της εγκληματικότητας

Η εγκληματικότητα που βρίσκεται σε συνεκπληκτική άνοδο, την περασμένη χρονιά σημειώσει έξαρση. Μόνο στο Λος Αντζελες σημειώθηκαν 24.000 φόνοι! Την ίδια χρονιά σημειώθηκαν οι περισσότεροι βιασμοί γυναικών στην ιστορία των ΗΠΑ: 100.000 σύμφωνα με έκθεση της Γερουσίας⁶. Περισσότερο παρά ποτέ στο παρελθόν τα ναρκωτικά κάνουν θραύση μέσα στη νεολαία και τα μικρά παιδιά. Οι ΗΠΑ διαθέτουν ένα από τα πιο εκτεταμένα δίκινα φυλακών στον κόσμο. Στη δεκαετία

του '80 ο αριθμός των φυλακισμένων υπερδιπλασιάστηκε. σήμερα οι φυλακισμένοι ποινικοί ξεπερνούν το 1.000.000! Σε ποσοστό στο συνολικό πληθυσμό (0,426%) είναι σύμφωνα με τους New York Times το ψηλότερο στον κόσμο.

Σε 36 πολιτείες ισχύει σήμερα η θανατική ποινή και σε 24 από αυτές μπορεί να επιβληθεί ακόμη και σε παιδιά. Στη Βιρτζίνια επιβάλλεται σε 15χρονους, στο Μίσισιπη σε 13χρονους, στη Μοντάνα σε παιδιά 12 χρονών και άνω! Κανένας περιορισμός πλικίας δεν υπάρχει στην Αριζόνα, Φλόριντα, Οκλαχόμα, Ουάσιγκτον και άλλου. Ακόμη μπορούν να εκτελούνται και διανοπικά καθυστερημένα άτομα. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομολογία, η εκτέλεση παιδιών και διανοπικά ανάπορων δεν αντίκειται στο σύνταγμα γιατί αυτό μεν απαγορεύει της «βάναυσες και ανοίκειες τιμωρίες», αλλά σήμερα οι εκτέλεσεις έχουν γίνει πλέον «οικείες»! Η Διεθνής Αμνοποίηση καταδίκασε τον Οκτώβρη του '91 αυτό το νομικό καθεστώς (απόφαση 51/23/91). Στην τελευταία έκθεσή της αναφέρει ότι σήμερα 2.300 άτομα βρίσκονται μπροστά στην πλεκτρική καρέκλα, ανάμεσά τους 27 ανήλικοι. Απ' το 1976 έχουν εκτελεστεί 3 παιδιά και τουλάχιστον 6 διανοπικά ανάποροι.

Το 1987, το Ανώτατο Δικαστήριο, αυτός ο «προστάτης» και «εγγυητής» των συνταγματικών δικαιωμάτων των Αμερικανών Πολιτών αποφάσισε να μην ασκηθεί δίωξη στο Δημόσιο και τον Στρατό, ύστερα από καταγγελία ενός σπρώποντος του Τζ. Σιάνλεϋ, όπως το 1958 χρησιμοποιήθηκε εν

αγνοία του σαν πειραματόζωο, παίρνοντας LSD, σε μυστικά πειράματα κημικού πολέμου. Το σκεπτικό του Δικαστήριου ήταν ότι «θα παρασκελεύταν το καθεστώς του στρατού»⁷.

Ο Ρατσισμός

Ο ρατσισμός κάνει θραύση στη σημερινή αμερικάνικη κοινωνία. Αντανακλάται πάντοτε, όπως δείχνουν και τα στοιχεία. Στην κοινωνική ανισότητα, την ανεργία, την εκπαίδευση, την περιθαλψη, την εγκληματικότητα (1 στους 5 νέους μαύρους πηγαίνει σήμερα στη φυλακή) την αστυνομική καταπίεση.

Η γενοκτονία των Ινδιάνων πληθυσμού συνεχίζεται με άλλους τρόπους ακόμη και σήμερα. Ο βασικότερος είναι η στείρωση. «Το γραφείο Ινδιάνικων υποθέσεων» σε συνεργασία με την Υγειονομική Υπηρεσία έχει επιβάλλει την υποχρεωτική στείρωση σε ομάδες Ινδιάνων. Ο μέσος δρός ςωντες ενδιάνου των ΗΠΑ είναι 44,6 χρόνια, ενώ ενδιάνου τα 74. Οι Ινδιάνοι αποτελούν το φτωχότερο κομμάτι του πληθυσμού στη Β. Αμερική με το ψηλότερο ποσοστό παιδικής θνητιμότητας και τα συχνότερα κρούσματα θανατηφόρων ασθενειών. Τη μέθοδο της στείρωσης οι αρχές εφάρμοσαν και οι γυναικες του Πόρτο Ρίκο. Το 33% από αυτές που μετανάστευσαν στις ΗΠΑ υποχρεώθηκαν σ' αυτήν.

Εκατομμύρια φακελωμένοι

Η αστυνομική παρακολούθηση και ο χαφιεδισμός στις σημερινές ΗΠΑ διεξάγονται σε πρωτοφανή κλίμακα, η

αστυνομική βία και τρομοκρατία βρίσκεται στην πλευρά της διάταξης. Με τη βοήθεια της πλεκτρονικής τεχνολογίας, το ιμπεριαλιστικό κράτος διαθέτει σήμερα 3,5 δισεκατομμύρια φακέλους για τους πολίτες του, δηλαδή 15 φακέλους για κάθε πολίτη!!

Με πρόσχημα την «καταπολέμηση των ναρκωτικών»

Ο «πόλεμος» αυτός αποτελεί την ιθική πρόσοψη για τις φασιστικές πρακτικές της αστυνομίας. Αποτελεί έναν σημαντικό μοχλό και αγωγό του ρατσισμού στην κοινωνία, αφού η διάδοση των ναρκωτικών συνδέεται κατ' εξοχήν ή και ταυτίζεται με τους μαύρους και τους έγκρωμους που είναι και στο στόχαστρο των μηχανισμών καταπίεσης. Το γενικό πρόγραμμα διεξαγωγής του «αντιναρκωτικού πολέμου» στο εσωτερικό των ΗΠΑ, είναι το περιβότο πρόγραμμα Bush Bennett που ανακοινώθηκε σαν «Εθνική Στρατηγική Ελέγχου των Ναρκωτικών». Τα βασικά σημεία τους είναι⁸:

- Ενίσχυση των εξουσιών της αστυνομίας για την «εφαρμογή του νόμου στο δρόμο».
- Κατασκευή νέων φυλακών.
- Πάγωμα σε όλα τα κρα-

κά οικιστικά προγράμματα.

- Οργάνωση δικτύου πολιτών χαφιέδων και συγκρότηση ενός «αντιναρκωτικού» Εθνικού Κέντρου Πληροφοριών.

- Νέες τεχνολογίες παρακολούθησης και αυξημένος εξοπλισμός της αστυνομίας.

- Προπαγάνδα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ).

- Ειδικές εξουσίες όπως μαζικές συλλήψεις.

- Στρατιωτικοποίηση και οχύρωση των συνόρων με το Μεξικό και ένταση του ελέγχου των μεταναστών.

- Δικαιοδοσίες για περισσότερες μυστικές επιχειρήσεις.

Πολιτικές διώξεις και πολιτικοί κρατούμενοι στις ΗΠΑ

Οι αρχές ασφαλείς και οι μυστικές υπηρεσίες στρέφονται με ιδιαίτερη μανία ενάντια στους πολιτικούς αντιπάλους του ιμπεριαλιστικού κράτους, κομμουνιστές, αντι-ιμπεριαλιστές, συνδικαλιστές εργάτες, έγκρωμους που διεκδικούν τα κοινωνικά και εθνικά τους δικαιώματα, λευκούς που τους συμπαραστέκονται. Απειλές, διώξεις, κακοποίη-

ση, δίκες και φυλακίσεις, προβοκάτσιες και δολοφονίες είναι τα μέσα που από παλιά χρησιμοποιούν.

Στη βάση του χρώματος και της εθνικότητας πέντε (5) κατηγορίες πολιτικών κρατουμένων υπάρχουν σήμερα στις ΗΠΑ.

Η πλειοψηφία των πολιτικών κρατουμένων είναι μαύροι. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι πρώην μέλη των «Μαύρων Πανθήρων», ή του «Εθνικού Απελευθερωτικού Σιρατού». Οι πιο πολλοί συνελήφθησαν τις δεκαετίες του '60 και του '70. Υπάρχουν κρατούμενοι που βρίσκονται στα κελιά πάνω από 20 χρόνια τώρα.

Δεύτερη σε μέγεθος κατηγορία πολιτικών κρατουμένων είναι οι Πορτορικανοί αυτονομιστές. Μόνο για τους Πορτορικανούς υπάρχουν 100.000 φάκελοι με την κατηγορία του ανατροπέα.

Τρίτη ομάδα πολιτικών κρατουμένων είναι λευκοί αριστεροί και αντιμπεριαλιστές, όμως μέλη του «κομμουνιστικού Κόμματος της 19ης Μάρτη» και από άλλες οργανώσεις.

Την τέταρτη ομάδα, συγκροτούν ιθαγενείς Αμερικανοί, δηλαδή Ινδιάνοι.

Τελευταία κατηγορία πολι-

τικών κρατουμένων αποτελούν οι Ισπανόφωνοι Τσικάνος. Απέναντι στις διώξεις και την πολιτική καταπίεση, αντιτάσσεται ένα κίνημα αλληλεγγύης που συνευνώνει πολλές πολιτικές κινήσεις, οργανώσεις, κόμματα και επιτροπές συμπαράστασης. Οι αρχές των ΗΠΑ επιδιώκουν να το συκοφαντήσουν και να το σπάσουν. Χρησιμοποιούν ειδικά καταστατικά μέτρα στις δικές, χρησιμοποιούντα ΜΜΕ για συκοφάντηση, χυδαιολογία και επιπρεπασμό των ενδρκων. Τα κινήματα των εθνικών μειονοτήτων παρουσιάζονται σαν ομάδες εγκληματικών στοιχείων.

Πέτρος Πετρίδης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ιός της Κυριακάς (από το ένθετο της Κ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ 26.1.1991.)
2. Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 14.2.91.
3. Εφημερίδα ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 10.10.89.
4. Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 21.6.89.
5. Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 23.3.91.
6. Εφημερίδα ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 6.11.89.
7. Εφημερίδα ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 26.6.87.
8. Περιοδικό «WORLD TO WIN» AP. 14, Νοέμβρης 89, σελ. 66-67.
9. Εφημερίδα «Workers Advocate», 1.7.91 σελ. 9.

Τραγουδάμε ακόμα:

Εγινε μ' επιτυχία στις 9 Απρίλη στην ταβέρνα Σουφάλα των Αμπελοκήπων (Αθήνα) το χρονιάτικο γλέντι των αντιτετραδίων.

Δύο εκατοντάδες εκπαιδευτικοί, φίλοι των αντιτετραδίων, φοιτητές, συμμετείχαν μέχρι το πρωί σ' ένα απολαυστικό πρόγραμμα.

Σε όλους σχεδόν μοιράστηκαν δώρα (θιβλία) από εκδοτικούς οίκους των Αθηνών τους οποίους και ευχαριστούμε θερμά.

Την ευθύνη του καλλιτεχνικού προγράμματος είχαν οι εκπαιδευτικοί Γ. Ηρακλέους και Φ. Κύριος. Η μεγάλη επιτυχία του προγράμματος επιβάλλει τη σύντομη, επανάληψη της μουσικής βραδιάς.

Αλλάχ Ακμάρ

Ο κόσμος είναι σήμερα ρευστότερος παρά ποτέ. Οι αντιφάσεις και η εξέλιξη τους λίγο ελέγχονται. Οι εθνικισμοί γίνονται ανεξέλεγκτοι. Αν κάποιοι κατηγορούσαν τον κομμουνισμό και την «εφαρμογή» του στις Αν. Χώρες σαν μια μεσαιωνική θρησκευτική ιδεολογία, με πυρές και καθαρτήρια, τι θα έχουν να πουν για τη σύγχρονη υστερική εθνικιστική θεοκρατία; Μήπως ότι «τελείωσε η ιστορία», όπως ο τύπος διαφήμισε ανά τον κόσμο επαναλαμβάνοντας την υπερφίαλη άποψη του Φ. Φουκουγιάμα; Νομίζουμε ότι η άποψη αυτή έχει βάση· όπως έχει βάση η άποψη ότι αν κλείσουμε το φως του δωματίου, το δωμάτιο παύει να υπάρχει. Είναι ενδιαφέρον ότι στο τέλος του αιώνα ανακαλύπτονται και πάλι οι πρωτότυπες ιδέες του επισκόπου Berkeley. Κατά τα άλλα, και ενώ «η ιστορία τελείωσε», εκατομμύρια σύγχρονοι «άθλιοι» – άνεργοι και κοινωνικά εξαθλιώμενοι – μάχονται στους δρόμους πόλεων, σκοτώνονται για «το θεό και την πατρίδα», με ένα όπλο στο χέρι και την εθνικιστική θεοκρατία στο κεφάλι τους. Κάποτε οι άνθρωποι συνέρρεαν στην Ισπανία από όλα τα μέρη της Ευρώπης για να υπερασπιστούν τη Δημοκρατία από το φασισμό. Σήμερα πεθαίνουν για τον εθνικιστικό φασισμό του κάθε δικτατορίσκου, υπερασπιζόμενοι ένα έθνος που μέχρι χθες δεν το γνώριζαν, το οποίο όμως σήμερα τους εγκαλεί στην υπεράσπισή του. Αυτή είναι η άγρια δύναμη της ταξικής πάλης. Οι καιροί είναι δύσκολοι, αλλά δεν πρέπει να χάνουμε την εμπιστοσύνη μας στην τελική νίκη. Ας ευχαριστούμε το θεό που μας έκανε αριστερούς. Αλλάχ Ακμάρ!

Ο Θεός είναι μεγάλος!

Από το εισαγωγικό σημείωμα του περιοδικού «Θέσεις»

Το χρώμα του χρήματος

Το χρώμα του χρήματος – 20 ολόκληρα δισ. – έκανε την τυφλή Θέμιδα να δει το φως της. Αστραψε και βρόδηξε ο πρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Βασ. Κόκκινος απαιτώντας από τον πρωθυπουργό κ. Κ. Μητσοτάκη την εφάπεια καταβολή των αναδρομικών αυξήσεων στους μισθούς που δικαιούνται αι δικαστικοί – 20 εκατομμύρια κατά κεφαλήν. Και τα κατάφερε. Μαζί όμως με τον βασιλικό – τους δικαστικούς – ποτίζεται και γλάστρα – οι 300 της Βουλής, καθόσον η βουλευτική αποζημίωση ακολουθεί τους μισθούς των ανωτάτων δικαστικών. Οι βουλευτές όλων των κομμάτων ξεπέρασαν μίση, πάθη και «διαχωριστικές» γραμμές και απαίτησαν και αυτοί την είσπραξη των αναδρομικών – 20 εκ. δρχ. κατά κεφαλήν. Η Θέμιδας ανέβλεψε και οι βουλευτές όλων των κομμάτων συνεκρότησαν το πρώτο πραγματικό υπερκομματικό συνδικάτο: το Συνδικάτο των Βουλευτών. Τελικώς απεδίχθη ότι 0 συν 0 δεν κάνει 14%, όπως υποστήριζε η συμπολίτευση, αύτε 0, όπως έλεγε η αντιπολίτευση. 0 συν 0 ίσον 40 δισ.!

Τότε όμως ήρθε η σειρά των βουλευτών. «Εντάξει» είπαν οι πατέρες του Εθνους, «δεσμευθήκαμε να μην πάρουμε αυξήσεις για το '91 και το '92. Άλλα τις αναδρομικές αυξήσεις του '90, του '89 κ.λπ. θα τις πάρουμε».

Άλλα 20 δισ. μέτρησε ο κ. Παλαιοκρασσάς και – καίτοι δικαιούχος και ο ίδιος – η πίεσή του ανέβηκε τόσους βαθμούς όσα και τα δισεκατομμύρια.

Βέβαια εκδηλώθηκαν και ορισμένες διαφωνίες μεταξύ των βουλευτών. Κάποιοι είπαν ότι «θα μας ξεφωνίσει το Πανελλήνιο». Οι υπόλοιποι όμως τους έκοψαν τη φόρα λέγοντας ότι στις επόμενες εκλογές θα κάνουν φτερά και τα 15-20 εκατομμύρια που δικαιούνται λαμβάνειν έκαστος. Λέγεται μάλιστα ότι ο κ. Δρεττάκης απείλησε ότι θα καταγγείλει όλη την υπόθεση, αλλά οι επειγόμενοι συνάδελφοι του τού αντέτειναν «παραιτήσου από τη σύνταξη καθηγητού Πανεπιστημίου που εισπράττεις και τότε συζητούμε επί ίσοις όροις». Το επιχείρημα, βεβαίως, ήταν εύλογο καθόσον και οι ενιστάμενοι προς την καθηγητική σύνταξη βουλευτές εισπράττουν τις συντάξεις τους από άλλα ταμεία.

Ταχυδρόμος

Αναδρομικά σοκ στους δικαστικούς! 12-20 εκατομμύρια στον κάθε ένα!

45 δισεκατομμύρια δραχμές θα μοιραστούν 3.000 δικαστές μετά από απόφαση των υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών, που μ' αυτό τον τρόπο έκαναν δεκτές τις απαιτήσεις των δικαστικών και των δικαστικών τους αποφάσεων!

Μέσα σε μια εποχή ακληρής λιτότητας για όλους τους εργαζόμενους, σε μια εποχή που κάθε κινητοποίηση των εργαζομένων κρίνεται από τους δικαστικούς σαν παράνομη και καταχρησική, οι ίδιοι οι δικαστικοί αποφάσισαν για τους εαυτούς τους ότι το κράτος τους οφείλει ποσά 12-20 εκατ. στον καθένα για τις υπηρεσίες που προσφέρουν.

Και η κυβέρνηση έρχεται αμέσως να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της απέναντι στις καλές υπηρεσίες που προσφέρει η «ανεξάρτητη» δικαιοσύνη στο θεάρεστο έργο της!

«Συνταγματική επιταγή η πληρωμή των δικαστών» δηλώνει η κυβέρνηση.

«Οφειλές του παρελθόντος», δηλώνει ο πρόεδρος της Ενωσης Διοικητικών Δικαστών Δημ. Μπαρδούτσος. «Το Σύνταγμα στερώντας από τους δικαστές το δικαίωμα απεργίας, αλλά και το δικαίωμα να κάνουν οποιαδήποτε άλλη εργασία επιβάλλει στη νομοθετική εξουσία να έχει ειδικό μισθολόγιο στους δικαστές», δηλώνει χωρίς να κοκκινίζει ο κ. Μπαρδούτσος.

Αλήθεια τι είδους «οφειλές» είναι αυτές;

Ποιοί άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι νόμιμα έχουν δικαίωμα δεύτερης δουλειάς;

Πού έδειξαν ευαισθησία οι ίδιοι οι δικαστικοί για να ελέγξουν την κυβέρνηση όταν καταπατά τις δικές τους αποφάσεις και που αφορούν χιλιάδες άλλους εργαζόμενους που απολύονται αυθαίρετα ή δεν τους αποδίδονται οι αμοιβές;

Τι είδους Συνταγματική επιταγή είναι αυτή η πληρωμή των δικαστών; Και δεν είναι Συνταγματική επιταγή η εξασφάλιση δουλειάς σε όλους τους πολίτες; Φαίνεται απέναντι στους νόμους κάποιοι είναι πιο ίσοι από τους ίσους.

Ομως πιθανόν η ιστορία αυτή να έχει και συνέχεια αφού κατά κάποιο τρόπο πρέπει να ρυθμιστούν και οι αμοιβές των βουλευτών.

Φαίνεται ότι όπως λέει και ο λαός μας «Γιάννης κερνάει, Γιάννης πίνει», ισχύει απόλυτα για τη συμπαθέστατη τάξη των καταπιεσμένων δικαστών και βουλευτών.

ΣΤΟΧΟΣ 1 ΓΙΑΤΙ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΕΝ ΠΗΡΕ ΜΑΥΡΟΝ;

Εδώ και χρόνια, Ελληνόφυχε «Στόχε», με απασχολεί το απλουστατό. Στην Παλαιστίνη – την εποχή του Χριστού – υπήρχαν χιλιάδες δουλοί (ή και «απελεύθεροι») Μαύροι, Κίτρινοι κ.λπ.

Γιατί ο Θεάνθρωπος δεν πήρε μαζί του έναν έγχρωμο και διάλεξε μόνον Λευκούς;

Μήπως δεν είναι τόσο απλή – οπως τη φαντάζομαι εγώ – η απάντηση;

ΣΤΟΧΙΚΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

(Εφημερίδα Στόχος 8/4/92)

Ελα ντε! Μόνο λευκοί ως μαθητές του Χριστού και μάλιστα άνδρες. Τι ήθελε τάχα να δείξει ο Θεάνθρωπος;

Για το ταμείο Αλληλεγγύης

Από την Α' ΕΛΜΕ Αθήνας κυκλοφόρησε η παρακάτω ανακοίνωση - πρόταση, την οποία και παραθέτουμε:

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με αφορμή τις επιστολές αρκετών ΕΛΜΕ για οικονομική ενίσχυση οικογενειών συναδέλφων και επειδή τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται πολύ συχνά η ανάγκη αυτή, δηλ. της ενίσχυσης συναδέλφων για λόγους υγείας ή των απορφανισμένων οικογενειών τους και δεν είναι καθόλου εύκολο ν' ανταποκρίνονται πάντοτε οι συνάδελφοι, επομένως και οι Τοπικές ΕΛΜΕ, θεωρούμε επίκαιρη και αναγκαία για προβληματισμό και αντιμετώπιση στα πλαίσια του προγραμματίζομενου οργανωτικού συνεδρίου, την παρακάτω πρόταση, η οποία ψηφίστηκε στην Τακτική Γενική Συνέλευση της Ενωσής μας, (28.11.91):

«Η πληρωμή των συνδρομών για το Ταμείο Αλληλοβοήθειας της ΟΛΜΕ, να γίνεται σε μηνιαία βάση, μέσω των μισθοδοτικών καταστάσεων και βεβαίως προαιρετικά. Η απόδοσή τους μπορεί να πραγματοποιείται π.χ. κάθε εξάμηνο προς την ΟΛΜΕ από το Δημόσιο Ταμείο. Προτεινόμενο ύψος προαιρετικής συνδρομής 0,25% επί των τακτικών αποδοχών. Κατάλληλη αναδιάρθρωση και διαμόρφωση υποδομής του Ταμείου Αλληλοβοήθειας».

Υπολογίζουμε έτοις ότι τα ετήσια έσοδα θα φτάνουν το ελάχιστο τα 150 εκατομμύρια δραχμές.

Αναγκαία διευκρίνηση: Η πληρωμή της συνδρομής αποκλειστικά και μόνο για το Ταμείο Αλληλοβοήθειας, θεωρούμε ότι δεν εγείρει ζήτημα επέκτασης της ρύθμισης αυτής και για τις κανονικές συνδικαλιστικές συνδρομές, θέμα με το οποίο είμαστε αντίθετοι. Γνωρίζουμε άλλωστε πις ισχυρές και επιχειρηματολογημένες επιφυλάξεις που υπάρχουν στο συνδ. κίνημα για το ζήτημα αυτό.

Περιμένουμε την τοποθέτησή σας για το θέμα που θίγουμε.

Αθήνα 26/3/92

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΕΚΠ/ΚΩΝ Ν. ΞΑΝΘΗΣ Ξάνθη 31/1/92 ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Σήμερα που η ισότητα των δύο φύλων είναι και συνταγματικά κατοχυρωμένη, στην Ξάνθη κάποιες γυναίκες εξακολουθούν να βρίσκονται αποκλεισμένες από το δικαίωμα στη δουλειά. Μιλάμε για τις αδιόριστες δασκάλες, οι οποίες εδώ και χρόνια, με βάση μια αναχρονιστική και ξεπερασμένη νοοτροπία, δεν προσλαμβάνονται στα ορεινά μειονοτικά σχολεία.

Η Δ/νση Α/βαθμιας Εκπ/σης του Ν. Ξάνθης, έχει χαρακτηρίσει τις θέσεις των δασκάλων στα Μ/κά σχολεία, διακρίνοντας θέσεις ανδρών και γυναικών. Ο διαχωρισμός κυμαίνεται σε ποσοστό 90% θέσεις ανδρών και 10% θέσεις γυναικών. Αποτέλεσμα αυτής της διάκρισης, είναι να επιτείνεται κατά πολύ περισσότερο η ανεργία των γυναικών συναδέλφισσών, σε σχέση με τους άνδρες.

Σαν παράδειγμα, φέτος εργάζονται, ως αναπληρωτές άνδρες απόφοιτοι του '89 (που σημαίνει αριθμό επετηρίδας 15.000-18.000), ενώ γυναίκες συνάδελφοι που αποφοίτησαν

το '87 (με αριθμό επετηρίδας 6.000-8.000), είναι άνεργες. Γνωρίζοντας ότι ο παραπάνω διαχωρισμός δεν στηρίζεται ηθικά και νομικά ΡΩΤΑΜΕ:

- ποιοί είναι αυτοί οι κύριοι, που με την αναχρονιστική και φαλλοκρατική λογική τους, στερούν μια κατηγορία Ελλήνων πολιτών, από το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα στη δουλειά;

- δεν είναι αντισυνταγματική η διάκριση των δύο φύλων, ως προς τις προσλήψεις εκπ/κών λειτουργών στο δημόσιο;

- δεν πρόκειται για άμεση και θρασύτατη καταστρατήγηση της επετηρίδας;

- δεν βλέπει η πολιτεία, το κοινωνικό πρόβλημα που δημιουργείται με την τεχνητή αύξηση του ποσοστού ανεργίας, σε μια συγκεκριμένη κοινωνική κατηγορία;

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΕΚΠ/ΚΩΝ Ν. ΞΑΝΘΗΣ, αποφάσισε να πάρει την πρωτοβουλία και να ζητήσει την κατάρτηση αυτής της απαράδεκτης διάκρισης, ώστε οι γυναίκες συνάδελφοι να έχουν ίση μεταχείριση από η Δ/νση Α/βαθμιας Εκπ/σης του νομού μας.

ΖΗΤΑΜΕ από σας την έμπρακτη συμπαράσταση, σ' αυτή μας την προσπάθεια, για την άρση της άνισης μεταχείρισης.

Η συμπαράστασή σας μπορεί να εκδηλωθεί, με επιστολές σας, προς τη Δ/νση Α/βαθμιας Εκπ/σης Ν. Ξάνθης, προς το Υπουργείο Παιδείας, καθώς και με όποιον άλλον τρόπο κρίνετε εσείς.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Για το Δ.Σ.
η πρόεδρος
Σισάκη Στέλλα

Παγκόσμια Έκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης του ΟΗΕ για το 1992

Οι πλούσιοι πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι...

Το 23% του παγκόσμιου πληθυσμού κατέχει το 85% του παγκόσμιου πλούτου.

Το 1 δις των πλουσιότερων ανθρώπων του πλανήτη είναι 150 πιο πλούσιοι από το 1 δις των πιο φτωχών...

Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών διπλασιάστηκε μέσα σε 30 χρόνια...

14 εκατ. παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο πριν φτάσουν 5 ετών...

1 δις του παγκόσμιου πληθυσμού πενθάει...

1,2 δις σε καθεοτώς απόλυτης φτώχειας...

Και ο κατάλογος τελειωμό δεν έχει, σ' αυτόν τον κόσμο τον ομορφό, τον ηθικό, τον αγγελικά πλασμένο!

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΑΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Κυριακή 19 Μαΐου, 10 π.μ., Τακτική Εκλογοαπολογιστική Συνέλευση.

Κυριακή 17 Μαΐου, Εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Γραφεία ΟΛΜΕ, Κορνάρου 2 και Ερμού (Σύνταγμα), 4ος όροφος.

ΑΛ

Ι Ε Υ Ο Ν Τ Α Σ

Παρά το γεγονός ότι η αρχισυνταξία επέβαλλε στυγνό οικονομικό καθεστώς, απαιτώντας στην ουσία την πνευματική μας προσφορά αντί πινακίου φακής...

Παρά το γεγονός ότι η συντακτική επιτροπή στενεύει τα περιθώρια της ελεύθερης και κριτικής μου σκέψης λέγοντας «γράψε κανένα σοβαρό και σκληρό κομμάτι γιατί σκουραίνει ο ορίζοντας», πρείς πορευόμεθα ανά τας οδούς και τας ατραπούς των αποκαλύψεων.

ρείτε και προσεύκεσθε!

● Οπου η βαρβαρότητα βαφτίζεται εκσυγχρονισμός και η ταξικότητα αξεστοσύνη, όπου οι αγώνες γίνονται περιπτοί, τότε και εμείς είμαστε περιπτοί.

(Οποιος θέλει να φύγει, να φύγει τώρα. Το ξανάγραψε αυτό, αλλά το επαναλαμβάνω).

● Το νέο πακέτο μέτρων του υπουργού ψευδώνυμα ονομάζεται «αξιολόγηση, διοίκηση σκολείων κ.λπ. Το ερώτημά μου είναι, γιατί η γραφειοκρατία που τόσα κάνει για τις μειονότητες στη χώρα δεν κάνει και κάτι ανάλογο για τον Σαρακατσάνη υπουργό.

● Αμέσως μετά την αναγγελία των μέτρων του κ. Σουφλιά ο γνωστός δελφίνος των σαλονιών ξανακύππεσε. Είσι ο Σημίτης διένειμε δύλωση όπου συμφωνεί και υπερθερμαίζει.

Την ίδια ώρα η ΠΑΣΚ καθηγητών - δασκάλων σιωπούσε αντί να θγάλει τη μάχαιραν.

Ταξική αυτονομία η ταξική συμφωνία με τον δελφίνο;

● Αλλάθεια, γιατί «αδέλφια του ΠΑΣΟΚ» η αφίσα για την αδιαπραγμάτευτη Ελλάδα δεν έχει σύνορα στην Αλβανία; Εθνικιστικός αλυτρωτικός συμβολισμός;

● Μακεδονομάχοι των σαλονιών, νέοι αριστοκράτες, πληθωρικοί χαρτογράφοι, Στράβωνες, απόγονοι και επίγονοι δερβισάδες του εθνικισμού, ακόμα και τραγουδοποιοί, διαγκωνίζονται για μια θέση στο Βουκεφάλα.

Πυγμές των Πυγμαίων όταν δεν βλέπουν πέρα από τα σύνορα και μέσα από αυτά. Αφιππεύσατε κύριοι! Η απόσταση του γνωστού ιστορικού αλόγου από συγγενή και συμπαθή τε-

τράποδα είναι ελάχιστη. (Δρόμωνες ήποι ονομάζονται αλλοιώσ...).

● Εμείς οι υπόλοιποι ας ασκοληθούμε σοβαρά με τους υπολογιστές. Με τους ζωντανούς υπολογιστές.

● Ανάδελφα έθνη ή ανάδελφες ιάξεις;

● Δος μοι πα στι ω και ταν γαν κινέσω. (Αρχιμήδης).

● Από το κίνημα δεν λείπουν οι θέσεις. Οι προθέσεις λείπουν! (και από όλα τα μέρη του λόγου θα προτιμούσα τα ρήματα και τις προθέσεις).

Η εθνική οροφυκία και τα εθνικά ψιχία πάνε μαζί. Ιδιώτες ανέλαβαν τη χώρα!

● Παρόλα αυτά ή μάλλον για όλα αυτά στη Βουλή οι τριακόσιοι συναντείς. Είσι αποφάσισαν ν' αυξήσουν το μισθό τους, αλλά και να συστήσουν εθνική επιπροπή από όλες τις πτέρυγες για να φτάσουν μέχρι το Φανάρι γονυπετείς και ασκεπείς. Ποδίτες μπορείτε να αγρυπνείτε.

Οι ταγοί του έθνους αγρυπνούν για σας.

● Πώς πάει αλπίθεια ο σπερινός σας (εθνικιστικός) πυρετός; Τις μάχες των ΜΑΤ με τον εσωτερικό εχθρό στα Ανω Λιόσια πώς τις είδατε; Ο "εκθρός λαός" έργο που παίζεται καθημερινά.

● Αντιπολίτευση μας χρίσεως, αντιπολίτευση των ελλειμμάτων. Αυτό θυμόθυκα όταν είδα και άκουσα τα νέα προεδρεία στη ΓΣΕΕ που δεν αρνούνται τα διετή συμβόλαια. Ο αγώνας τώρα... ή αλλιώς στη θέση του Μάιτσου οι δέκα μικροί Μάιτσοι».

● Ιδιωτικοποιήσεων συνέκεια. Μετά την ΑΓΕΤ που έγινε ό,τι παράγαγε, δηλαδή τοιμένιο, ασφαλείς πληροφορίες αναφέρουν ότι η ΔΕΗ θα ξαναγυρίσει στην ΠΑΟΥΕΛ, η ΕΥΔΑΠ σε ιδιώτες νερουλάδες και ο στρατός στα παιδιά του Σκόρπου. Επιστροφή

● Να φοβάσαι τους μικρούς ανθρώπους με τις μικρές ιδέες αλλά και τους μεγάλους ανθρώπους με τις μικρές ιδέες να φοβάσαι.

● Τι είναι αδιαπραγμάτευτο σ' αυτή τη χώρα;

Μην είναι οι κάμποι και τ' άπαρτα ψηλά θουνά;

Μην είναι η Παιδεία, η Υγεία, η Πρόνοια;

Απατάσθε φέλτατοι. Εις το καθεστώς της ελεύθερης οικονομίας (ο και κεφαλαιοκρατικόν ονομάζεται) τα πάντα είναι διαπραγματεύσιμα. Η πινή της εργατικής δύναμης τι είναι;

● Τα νούμονα πινάκα εκ του ράμφους συλλαμβάνονται! (Λαϊκή ρίση γι' αυτούς που τα ξέρουν όλα).

● Εκείνες τις δύσκολες περιόδους η μικραστική τάξη δεν πήγε στου Βερόπουλου (ήταν κεφάτη...). Πήγε στο μπακάλι της γειτονιάς και διέπραξε το αντιμπεριαλιστικό της καθίκον. Σαντινίστας στα θύραια προάστια αντάρικο πόλης δηλαδή. Η μικρή Ολλανδέζα πιπίθηκε από τους μικροφονιάδες του SKY και των εφημερίδων.

Υστερά πήρε η μετά το μπούκοτάρη ομαδότητα. Φοβερό!! (αλπίθεια έχει η οικονομία ιδεολογία);

● Μάστριχτ, Καλισεστρούζι, Κριστόφερσεν, Κολ, Ντε Μικέλις. Που να βρίσκονται αυτές τις ώρες οι ινστρούκτορες με τους πύρινους δόγους ενάντια στον ξύλινο λόγο και τη γηλωσσική διαστροφή.

Σπίζονται μάλλον στα κρατικά πρανεία απολαμβάνοντας τα αργύρια της εδώ και καιρό προδοσίας τους. Τι εστίν αλπίθεια πολιτιστικός ιμπριαλισμός;

● Γκλιγκορείτε κύριοι. Γκλιγκο-

ΑΛΙΕΥΟΝΤΑ

στις ρίζες!

● Οποιοι εναπέθεσαν τις ελπίδες τους στη σοσιαλδημοκρατία στη Β' Αθηνών και κυρίως την ευόδωση των ελπίδων τους στο (νέο) Μεσσία, καλό είναι να ξανα-μελετήσουν τα είδη των εποθετικών λόγων και κυρίως το θ' είδος που δηλούτιο απραγματοποίητον.

● Είναι ΠΑΣΟΚ, είναι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, αλλά δεν ανήκουν στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ. Τι είναι:

● Vae Soll (Αλίμονο στο μόνο).

● Και με αφορμή τις επανακάμψεις στη χώρα του πράσινου πλιον).

Ο Χριστός είπε: «Λάζαρε δεύρο έξω». Α. Παπανδρέου ξανάπε: «Λάζαρη, δεύρο μέσα». Φως ιλαρόν...

● Ο Πλεύρης πλευρίζει τα σχολεία! Ο γνωστός τεταρτοαυγούστιανός δίνει διαλέξεις στα σχολεία των βορείων προαστείων με την ανοχή π' και παρότρυνση των τοπικών εκπαιδευτικών αρχών.

Οι τοπικές ΕΛΜΕ τι κάνουν;
(Με την ευκαιρία περιμένω από τον Δ. Κωσταράκο (ΟΛΜΕ) και τον Γ. Αναγνώστου (ΕΛΜΕ Φλώρινας) τα υλικά της γνωστής περιόδας με τους Μέρτζο - Παπαθερέλλη - Νέστορα).

● «Θάνατος στους αρνητές στράτευσε» σύνθημα της "ΟΕΝ Μ. Αλέξανδρος". Αν αφαιρέσουμε την ποινή θα μπορούσα να συμφωνήσω όχι βέβαια για τους «αρνητές στράτευσης», αλλά γι' αυτούς που αρνούνται τη στράτευση. Άλλωστε το περιοδικό και η στάλη απευθύνονται σε νοόμον κοινό.

● Μετά το $3+3=0$ και το $0+0=14$, γιατί οι καλοί συνάδελφοι των μαθηματικών δεν απευθύνουν επιστολά διαμαρτυρίας στον κ. υπουργό; Οχι για τα ισχνά εισοδήματά τους, αλλά γιατί ο κ. Μπισσοτάκης τους βάζει εμπόδια στην εμπέδωση των μαθηματικών στα παιδιά.

● Η αυτοκρατορία των Άρλεκιν εσθάλει στην πρώην ΕΣΣΔ. Ετοι για να ξενιούνται.

● Ο Ν. Γκέπτζ (ή Γκατζογιάννης, τό-

σο «ελληνικό» επώνυμο) σύμβουλος του πρωθυπουργού σε θέματα Παιδείας π' και Βαλκανίων.

«Τη ρωμιοσύνη να την κλαίς».

● Με αφορμή την απορομπή του Αντώνη Σαμαρά. Εμάς δεν μας αφορά ο κανόνας της καλής συμπεριφοράς, αλλά η αλήθεια. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είκαμε ως στάλη, κανένα κοινό με τον γιάπη που πολυέχοδα (και αδιέξοδα όμως) καβάλησε τον εθνικισμό. «Εα με καθεύδειν το του Αντώνη τρόπαιον».

● Η στάλη προειδοποιεί «η αξιολόγηση βλάπτει σοβαρά την υγεία»

Η στάλη προτείνει «προσωπικά συλλαλητήρια αφύπνισης»

η ίση μετά την κάθαρση του Κόκκινου θα έρθει «η κάθαρση των Κόκκινων». Αισιοδοξείτε.

● Ν' αλλάξει το υπουργείο τα βιβλία στο Λύκειο! Ιδιαίτερα εκείνο το απόσπασμα από τον Τζον Νίος Πάσος όπου δέει:

«Οσο υπάρχει μια τάξη κατώτερη εγώ θάμαι δικός της
όσο υπάρχει μια τάξη που ξεπέφτει σ' υπόκοσμο
εγώ θάμαι δικός της,
όσο υπάρχει έστω και μια ψυχή στη φυλακή εγώ δε θάμαι λεύτερος».

Πού ν' αναλύεις αυτές τις γραμμές στη νεότητα; Να καώσι τώρα τα βιβλία.

● Τα σκουπίδια επλήθυναν. Ας πάρουμε το σάρωθρον.

● Δημοψηφίσματα στον κλάδο των εκπαιδευτικών προτείνουν μονομαντικά οι «εκσυγχρονιστές» του ΣΥΝ.

Ψυχραιμία παιδιά! uti, utop abuti (χρήση και όχι κατάχρηση) όπως θάλεγαν οι Ρωμαίοι.

● «Από τα τότε πημέρεψε. Είκεν αρχίσει ο θέρος
κι επάλεψε χερόβολα κι αθεμωνίες κι αλώνι.

Είδε οι καιροί πούσαν κακοί, φαρμακεμέν' οι χρόνοι.

Οδογυρά του συγνεφιά... χιλιών λογιών θερία

εξέσκιαν το γένος του κι απαντοκά καρία.

Συντρίμματα και χαλασμοί. Γαύρα παντού και λύσσα.

Κανένα χλυκοχάραμα, νύχτα, σκοτάδι, πίσα.

ΑΓ

Αρνάθηκε την κλεφτουριά, τα φλογερά όνειρά της κι έγινε σευολάτης». (Αφιερωμένο στους προηγούμενους)

● Με αφορμή το $0+0$. Κάτω οι μπενιστές! (Σύνθημα που ακούστηκε).

● Επιθεωρητηρισμός: Το ανώτερο στάδιο του διοικητισμού.

● «Γυρίστε σελίδα» π' «γυρίστε τους την πλάτη»;

● Βαλκάνια: Οι μεγάλες βλέψεις των μικρών

Βαλκάνια: Τα σπρέια των τεράτων

Βαλκάνια: Τα ακρωτήρια του φόβου

● Ο δρόμος προς την ενσωμάτωση είναι στρωμένος με τους καλούς αυθρώπους (Αφιερωμένο σε καλούς φίλους).

● Η γραφειοκρατία είναι όπως τα καλοριφέρ στις μεγάλες πολυκατοικίες. Οσο πιο ψηλά βρίσκονται τόσο λιγότερη σχέση έχουν με το λεβητοστάσιο του υπογείου.

● Η σωρός του Λένιν αγοράζεται από τις ΗΠΑ.

Θέλουν φαίνεται να τον ασφαλίσουν για να μην ξαναπικωθεί μ' όλα αυτά που γίνονται.

● Βομβαρδίσανε μια πόλη για να το κάνουν είδηση! Είναι για όλα ικανοί.

(Για την έχαρση των ΜΜΕ στην παραπληροφόρηση).

● Αγρυπνείτε για να γίνει πράξη ο λόγος του ποιητή.

«Λόγος το τραύλισμα έγινε και νερομάνα η στάλα»

22 Απρίλη (Λίγο πριν την Ανάσταση)

Δηκτικός

Σχολιάζοντας εκ-παιδευτικά ... Σχολιάζοντας εκ-παιδευτικά ...

Μια ανύποπτη συνέπεια της Εθνικής Έξαρσης

Ενα νέο κριτήριο προστίθεται τώρα στις αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών: Ο βαθμός εθνικοφροσύνης. Η αρχή γίνεται από το χώρο ο οποίος αντιμετωπίζει συμφόρηση στις επετηρίδες του: Τους δασκάλους. Οι απόφοιτοι παιδαγωγικών ακαδημιών που αναγνώρισαν εδώ (μετά από φοίτηση και εξετάσεις) τα πτυχία τους κινδυνεύουν να χάσουν τη θέση τους στην επετηρίδα, ιδιαίτερα όσοι σπούδασαν στις ακαδημίες των πρώην ανατολικών χωρών, επειδή ξαφνικά κρίνονται «εθνικώς ύποπτοι». Θα ήταν υπεράνω πάσης υποψίας αν επιδίδονταν στο προσφιλές σπορ του κυνηγιού των ρουσφετών, της μεταμόρφωσής τους σε άτομα με «ειδικές ανάγκες» και σε άλλα παρόμοια εθνικά σπορ.

Οι άνθρωποι αυτοί προγραμμάτισαν τις σπουδές και τη ζωή τους με βάση κάποια δεδομένα, τα οποία τήρησαν και τώρα κινδυνεύουν να βρεθούν εκτεθειμένοι να χάσουν κάθε δικαίωμα.

Μπροστά σ' αυτόν τον κίνδυνο δεν βρίσκουν καμμία συμπαράσταση, μια και φαίνεται ότι όλες οι μεθοδεύσεις γίνονται «κοινή κομματική συναινέσει». Οσο για τη ΔΟΕ αυτή θα ενδιαφερθεί, όταν οι υποψήφιοι δάσκαλοι γίνουν μόνιμοι, για ν' αποσπάσουν οι παρατάξεις της την ψήφο τους.

Οι ενδιαφερόμενοι αποφάσισαν να κινητοποιηθούν και δημιούργησαν έναν σύλλογο εδώ στη Θεσσαλονίκη. Το τηλέφωνο του προεδρείου είναι 812.098 (αυτ. 031) (Μαρία Σιουπερή). Επειδή από τη δική τους και μόνο κινητοποίηση θα λυθεί, αν λυθεί, το πρόβλημά τους, καλό θα ήταν ν' αποφασίσουν να δράσουν ως πολίτες, διεκδικώντας τα δικαιώματά τους, γιατί (πού ξέρει κανείς;) μπορεί σε λίγο να τους αφαιρέσουν και τη ελληνική ιθαγένεια, οι άλλοι, οι ορίτζιναλ Ελληνες.

Σίσσου Αθανασοπούλου 20/3/92 Θεσ/νίκη

Εγίνε της... ιδιωτικοποίησης

Εξ, επείγον

Προς 1) Τις δ/νσεις και γραφεία β/θμας εκπ/σης

2) Λύκεια της χώρας

(μέσω δ/νσεων και γραφείων)

Εδρες τους

Κοιν. Γραφεία εφημερίδας «Απογευματινής»

Φειδίου 12

106 78 Αθηνα

Θέμα: Προκήρυξη πανελλήνιου διαγωνισμού από την εφημερίδα «Απογευματινή» με θέμα «Μακεδονία πο Ελλάδα από την Ελλάδα».

Παρακαλούμε να ενημερώσετε τους μαθητές των σχολείων της αρμοδιότητάς σας όπως η εφημερίδα «Απογευματινή», στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τα 40 χρόνια από την ίδρυσή της και αποβλέποντας στην ευαισθητοποίηση των νέων μας στα καυτά εθνικά μας θέματα και στην προβολή και υπεράσπιση των δικαιων εθνικών στόχων της χώρας μας, προκηρύσσει πανελλήνιο μαθητικό διαγωνισμό σε όλα τα λυκεία της χώρας με θέμα «Μακεδονία: Πο Ελλάδα από την Ελλάδα». (Ακολουθούν οδηγίες).

Παρακαλούμε για άμεση ενημέρωση όλων των σχολείων της δικαιοδοσίας σας.

Ο Δ/ντης
Σ. Γκλαβάς

ΜΕΤΑΤΑΥΤΑ

Η Συντακτική Επιτροπή των Αντιτετραδίων αφού έλαβε γνώση του παραπάνω εγγράφου όπου μια εφημερίδα «Η Απογευματινή» προκαλεί διαγωνισμό με θέμα τη Μακεδονία και το υπουργείο Παιδείας απασχολεί δυναμικό, διαθέτει χρόνο και χρήμα για να πρωθήσει το διαγωνισμό ενός ιδιωτικού φορέα, αποφάσισε:

1) Να προκηρύξει διαγωνισμό για όλα τα Γυμνάσια - Λύκεια - Δημοτικά και Νηπιαγωγεία της χώρας με θέμα «Η βαλκανική κρίση στο ρόλο των υπεριαλιστών και των εγχωρίων κυρίαρχων τάξεων».

Για τα Δημοτικά - Νηπιαγωγεία το θέμα παραφράζεται «Τα βαλκανία και ποιος φταίει για το μπάχαλο».

2) Βραβείο χρηματικό δεν θα υπάρξει: μας αρκεί η συμμετοχή και η φιλοτιμία των παιδιών.

3) Παρακαλούμε το υπουργείο Παιδείας να αποστείλει σ' όλα τα σχολεία κατά το παράδειγμα της Απογευματινής σχετική εγκύκλιο για να ενημερωθούν οι αρμόδιες αρχές.

4) Αγαπητοί κύριοι του ΥΠΕΠΘ.

Ιδιωτικοποιηθήκαμε τελείως ή κάπι άλλο συνέβη;

(Σ' αυτό τον τόπο κ. Γκλαβά είμαστε ίσοι ή όχι;)

Μετά τιμής, «αντιτετράδια»

Λόγος περί... αισθητικής

Όταν πριν από έξι περίπου μήνες προσπαθούσα να εξηγήσω σε συνάδελφο γιατί έπρεπε ν' αναρτηθεί η αφίσα με τον Ν. Τεμπονέρα στα σχολεία, εκτός των άλλων είχα χρησιμοποιήσει και το επιχείρημα της πολιτικής αισθητικής.

Σήμερα φαίνεται ότι είχα δίκιο. Με την υπογραφή του υφυπουργού Β. Μπεκίρη έφτασε στα σχολεία η παρακάτω εγκύκλιος με θέμα «διακόσμηση αιθουσών» (ημερομ. 19/2/92).

«Με αφορμή ερωτήματα που υποβάλλονται στην υπηρεσία μας σχετικά με τη διακόσμηση των αιθουσών διδασκαλίας, σας πληροφορούμε ότι σ' αυτές σύμφωνα με τις εγκυκλίους 1031a/16-2-87 της Δ/νσης Δ/κού και Γ2/3590/6-11-84 και Γ1/601/1193/8-10-91 επιτρέπεται να αναρτώνται: Η εικόνα του Χριστού, εικόνες των ήρωών και των διδασκάλων του γένους, εικόνες σχετικές με τα διδασκόμενα μαθήματα και την περιβαλλοντική εκπαίδευση, έργα από τις δημιουργίες των μαθητών και χάρτες.

Παρακαλούμε να ενημερωθούν οι Δ/ντές των σχολείων της αρμοδιότητάς σας, οι οποίοι προσωπικά θα φροντίσουν για την εφαρμογή των παραπάνω εγκυκλίων».

Και για όσους νομίζουν ότι πρόκειται να εξαιρεθούν τα γραφεία των συλλόγων διδασκόντων φτάνει (6/3/92) η δεύτερη βολή: «σε συνέχεια της Γ2/942/19.2.92 εγκυκλίου και ύστερα από ερωτήματα που προβάλλονται στην υπηρεσία μας, σας πληροφορούμε ότι η ανωτέρω σχετική ισχύει για όλους τους χώρους του σχολείου».

Να κατεβούν πάραπον λοιπόν οι συνδικαλιστικές αφίσες, η αφίσα του Ν. Τεμπονέρα, οι αφίσες που επιβάλλει η αισθητική μας αντίληψη. Αυτό θέλει ο γνωστός υφυπουργός.

Βραχυλογώντας. Τα πράγματα δεν είναι αθώα. Θέλουν σιωπή κοιμητηρίου και αισθητική στρατοπέδων. Οχι βρε αδερφέ! Σχετικές εικόνες με το μάθημα της ιστορίας είναι όσες βγήκαν από τους αγώνες του λαού, είναι οι εκτελεσμένοι της Καισαριανής, είναι η Ηλέκτρα και ο Σουκατζίδης, είναι ο Ν. Τεμπονέρας, ο Λαμπράκης, το Πολυτεχνείο.

Οχι λοιπόν! Να μην κάνουμε τη χάρη σ' αυτούς που μας θέλουν αμνήμονες, ακτήμονες, ασπόνδυλους, άνευρους και απρόσωπους.

Λοιπόν όχι! Η αφίσα του Ν. Τεμπονέρα όχι μόνο να μείνει, αλλά να ξαναεμφανιστεί εκεί όπου εξαφανίστηκε.

Κοινωνία χωρίς παρελθόν είναι κοινωνία χωρίς μέλλον.

Και ας αφήσουμε τα αδιάφορα σφυρίγματα.

Για τον Τεμπονέρα και το συνδικαλισμό ήρθε η απανταχούσα. Από τον κλάδο και τον συνδικαλισμό νάρθει και η δέουσα απόντηση.

Με απόφαση και με βούλα. ΤΩΡΑ.

(Να πάρουν αποφάσισες όλα τα συνδ. όργανα και οι σύλλογοι).

Θ. Τσιριγώτης

ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ από Επιτροπή

Γραφεία: Μάρνη 30, 104 32 Αθήνα
Τηλ.: 52.35.221, 97.13.651 Fax: 36.05.421

Εκδότης: Γιώργος Σόφης
Τεύχος 19, Μάιος - Ιούνιος - Ιούλιος 1992.

Τιμή τεύχους: 350 δρχ.

Συνδρομή για τέσσερα τεύχη: 1.800 δρχ.
Συνδρομή εξωτερικού: 2.300 δρχ.

Κεντρική διάθεση:
Αγγελική Φατούρου, Δυρραχίου 55, 104 43 Αθήνα,
Τηλ. 51.25.714 - 93.23.251

Χρήστος Κάτσικας, Γραβιάς 24, 172 35 Δάφνη,
Τηλ. 97.13.651

Αριθμός Λογαριασμού Εμπορικής Τράπεζας: 25550862
Αριθμός Λογαριασμού Εθνικής Τράπεζας: 046/634493-30

Μπορείτε να βρείτε τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» στα παρακάτω βιβλιοπωλεία της Αθήνας:

ΒΙΒΛΙΟΓΩΝΙΑ Ακαδημίας 57
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 31 Κάνιγγος 31
ΣΤΟΥ ΓΚΟΒΟΣΤΗ Ζωδόχου Πηγής 21
GUTENBERG Σόλωνος 103
ΓΡΗΓΟΡΗΣ Σόλωνος 73
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ Ε. Μπενάκη
ΕΣΤΙΑ Σόλωνος
ΘΕΜΕΛΙΟ Σόλωνος 84
ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Κωλέττη 2
ΚΑΡΑΒΙΑ Ακαδημίας 58
ΚΟΜΜΟΥΝΑ Θεμιστοκλέους
ΜΗΝΥΜΑ Σόλωνος 83
ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ Ακαδημίας 57
ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ Ιπποκράτους 23
ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ Ιπποκράτους 52
ΠΑΡΟΥΣΙΑ Σόλωνος 94
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ (Αθήνα και Θεσ/νίκη)
SOLARIS Μπόταση 6
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ Μαυροκορδάτου 3
ΤΟΛΙΔΗΣ Σόλωνος 71
ΧΝΑΡΙ Κιάφας και Ακαδημίας
ΑΙΟΛΟΣ Σόλωνος
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟ (στην Ηλιούπολη)

Στα περίπτερα: Κάνιγγος - Νομικής - Φυσικού - Χημείου

Θεσσαλονίκη:

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ Νίκης 3
ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ Εγνατία 150
ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ Αριστοτέλους 6
ΡΑΓΙΑΣ Τσιμισκή 41
ΙΑΝΟΣ Αριστοτέλους 7
ΜΠΙΜΠΗΣ Εγνατία 108

Λάρισα:

ΚΕΡΑΜΟΣ, στην οδό Κούμα

Και σε κεντρικά βιβλιοπωλεία των μεγάλων επαρχιακών πόλεων

Μόνιμοι συνεργάτες:

Χρυσάνθη Αθανασίου - Φιλόλογος
Βασίλης Αλεξίου - Φιλόλογος, Δικηγόρος, Μεταπτυχιακός Υπότροφος του ΙΚΥ στη Συγκριτική Φιλολογία
Μαλάμω Βαρελά - Τεχνολόγος Ηλεκτρολόγος
Γιώργος Βρανόπουλος - Βιολόγος
Αγγελίνα Γιαννετοπούλου - Δασκάλα
Ασπασία Δεμερούκη - Φιλόλογος
Ειρήνη Δρακονταειδή - Φοιτήτρια
Αντρέας Ζαφείρης - Ζωγράφος
Γιώργος Ηδατέλεον - Φιλόλογος - Γραμματέας Δ.Σ. ΕΛΜΕΝ. Σμύρνης
Καλλιθέας

Γιώργος Καββαδίας - Φιλόλογος
Βαγγέλης Καλαμπάκος - Φυσικός
Γιώργος Καμπούκος - Μαθηματικός
Αλανασία Κασαγιάνη - Φιλόλογος
Χρήστος Κάτσικας - Φιλόλογος
Τηλέμαχος Κολιός - Μαθηματικός
Κώστας Κορδάτος - Τεχνολόγος Μηχανολόγος
Νίκος Κουνενής - Καθηγητής Κοινωνιολογίας
Κώστας Κουτίτας - Φυσικός
Ελευνέρα Κυριακού - Δασκάλα
Τάνια Μαλαμίδου - Φιλόλογος, Ψυχολόγος (DEA Νεοελληνικών Σπουδών, DEA Κοινωνικής Ανθρωπολογίας)

Γιάννης Μαχρίδης - Μαθηματικός
Δέσποινα Μουρελάτου - Φυσικός
Λάμπρος Μπαλάσκας - Μαθηματικός
Μιχάλης Μτέλλος - Μαθηματικός
Ελένη Νικολαΐδην - Θεολόγος
Σάκης Νικολόπουλος - Μαθηματικός
Γιώργος Ξυλούρης - Φυσικός
Εφη Οικονομοπούλου - Κοινωνική Λειτουργός
Μαρίνα Παντελέων - Κοινωνική Λειτουργός
Πέτρος Πετρίδης - Πολιτικός Μηχανικός
Βάσω Πρασσοπούλου - Φιλόλογος
Μαρίη Σόρογκα - Φιλόλογος
Γιώργος Σόφης - Φυσικός, Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Α' ΕΛΜΕ Πειραιά
Στέλιος Σταυρινάδης - Μαθηματικός
Θανάσης Τσιριγάτης - Φιλόλογος, Δ.Σ. Γ' ΕΛΜΕ Δυτικής Αττικής
Χρήστος Τσουκαλάς - Φιλόλογος
Μαρία Φραγκιά - Βιολόγος
Αγγελική Φατούρου - Φυσικός, Πρόεδρος Δ.Σ. Πανελλ. Ένωσης
Αδιόριστων Εκπαιδευτικών
Ζωή Χατζή - Γλύπτρια, Πρόεδρος Ένωσης Καθ. Καλλ. Μαθημάτων
Μηνάς Χατζηδημητρίου - Μαθηματικός

Έκτακτα συνεργάστηκαν σ' αυτό το τεύχος:

Ντίνα Γογκάκη - Φιλόλογος
Γιάννης Μηλιός - Καθηγητής Πολυτεχνείου
Τασούλα Βερβενιώτη - Φιλόλογος
Κώστας Θύμης - Μαθηματικός, Δ.Σ. ΕΛΜΕ Κέρκυρας
Χρήστος Ρουμπάνης - Νομικός ΤΕΛ Αθήνας
Ηλίας Τριανταφυλλόπουλος
Γιούλη Παπαλεωνίδα - Μαθηματικός
Σίσσυ Αθανασοπούλου - Φιλόλογος
Νικόλ Καλιοντζή - μαθήτρια

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΙ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΙ

Οι δραστήριοι δυσαρεστημένοι, οι μεγάλοι σας δάσκαλοι
Αποκαλύψαν τη συγκρότηση μιας κοινωνίας
Οπου ο άνθρωπος δεν είναι για τον άνθρωπο λύκος.
Κι ανακαλύψαν τη χαρά που νιώθει ο άνθρωπος σαν τρώει μέχρι να χορτάσει
και σαν έχει μια στέγη στεγνή
Και τη λαχτάρα του να κανονίζει ο ίδιος τις δικές του υποθέσεις.

Δεν πίστεψαν τις φλυαρίες των παπάδων
Πως η πείνα η φοβερή θα σταματήσει σαν οι κοιλιές
σαπίσουν.
Πετάξαν τη γαβάθα με το χαλασμένο φαγητό.
Αναγνωρίσανε στον άνθρωπο που σαν εκτρό^{τους} είχαν δείξει
Τον πεινασμένο τους πλησίον.
Ήταν υπομονετικοί μόνο στην πάλη ενάντια στους καταπιεστές
Ανεκτικοί μονάχα απέναντι σ' αυτούς που δεν ανέχονταν την εκρετάλλευση
Κουράζονταν μονάχα από την αδικία.

Οποιος κλώτσησε πέρα την καρέκλα που πάνω της άσκημα καθόταν
Οποιος το υνί απ' το αλέτρι έμπιξε στη γη ένα εκατοστό βαθύτερα από
οποιονδήποτε άλλο πιο μπροστά
Αυτός, ο δυσαρεστημένος, πρέπει να γίνει ο δάσκαλός μας
Στην ανοικοδόμηση της κοινωνίας.

Αξίζει όμως να σκίσεις την κοιλιά στα δύο
Εκείνων που
Μ' ένα πιάτο υποσχέσεις μείνανε χορτάτοι.
Τα στραβά τους κόκκαλα να κρύψεις
Είναι το ίδιο σα να σπαταλάς μια κουταλιά άρρυνο.

Μπ. Μπρεχτ